

Univerzitet u Sarajevu
Filozofski fakultet

**Administrativno-pravna terminologija u novijim rječnicima
bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika**
(završni diplomski rad)

Kandidatkinja:
Marija Vučković

Mentor:
prof. dr. Ismail Palić

Sarajevo, 2019.

SADRŽAJ

I.	UVOD	3
II.	FUNKCIONALNI STILOVI	5
III.	ADMINISTRATIVNI STIL	8
IV.	RAZLIKOVNI RJEČNICI.....	12
V.	ISTRAŽIVANJE	14
VI.	REZULTATI ISTRAŽIVANJA	16
	1. Broj odrednica administrativne i pravne terminologije	16
	2. Broj odrednica pravne terminologije.....	19
	3. Broj odrednica administrativne terminologije.....	21
	4. Porijeklo riječi	23
	4.1. Latinsko porijeklo	24
	4.2. Porijeklo iz ostalih jezika	26
	5. Rezultati istraživanja za pravnu terminologiju.....	27
	5.1. Leksičke odrednice kod kojih su navedeni frazeološki izrazi (RBJ), odnosno stručne i znanstvene sintagme (RHJ), tj. fraze i izrazi (RSJ) pravne terminologije.....	27
	5.2. Leksičke odrednice kod kojih je navedena skraćunica za označavanje pravnih termina u kombinaciji sa u kombinaciji sa skraćenicom za označavanje termina iz neke druge oblasti	30
	6. Rezultati istraživanja za administrativnu terminologiju	32
	6.1. Leksičke odrednice kod kojih su navedeni frazeološki izrazi (RBJ), odnosno stručne i znanstvene sintagme (RHJ), tj. fraze i izrazi (RSJ) administrativne terminologije.....	32
	6.2. Leksičke odrednice kod kojih je navedena skraćunica za označavanje administrativnih termina u kombinaciji sa skraćenicom za označavanje termina iz neke druge oblasti	34
	7. Leksičke odrednice kod kojih je navedena skraćunica za označavanje administrativno-pravnih termina	36
	8. Usporedba leksičkih odrednica u korpusu	38
	8.1. Leksičke odrednice koje se navode samo u jednom od rječnika	39
	8.2. Leksičke odrednice koje se navode samo u dva rječnika	40
	8.3. Leksičke odrednice koje se navode u sva tri rječnika.....	42
	9. Semantička analiza.....	43
VII.	ZAKLJUČAK	47
VIII.	IZVORI.....	49
IX.	LITERATURA	50

I. UVOD

U ovom ćemo se radu baviti administrativno-pravnom terminologijom i to u smislu analiziranja određenog korpusa, što će dovesti do zaključka o sličnostima i različitostima ove terminologije u obrađenoj građi. S obzirom na to da administrativno-pravna terminologija kao takva zahtijeva konkretnost i jasnost kako forme u kojoj se javlja tako i pojedinačnih izraza koji se u njoj upotrebljavaju, kao i s obzirom na jezičku i društveno-političku povezanost naroda na ovom području (Bošnjaka, Hrvata i Srba), bilo bi očekivano i poželjno da su u ovoj oblasti zastupljene velike sličnosti.

Osnovna hipoteza ovoga rada jeste da postoji više sličnosti nego razlika u administrativno-pravnoj terminologiji u obrađenom korpusu. U slučaju da postoje znatna odstupanja ili se ova hipoteza ne pokaže istinitom, obrazložiti ćemo gdje se te razlike javljaju i navesti glavne razloge za njih.

Korpus koji je korišten u ovom radu čine *Rječnik bosanskoga jezika* Senahida Halilovića, Ismaila Palića i Amele Šehović iz 2010. godine (u daljem tekstu RBJ), *Rječnik hrvatskoga jezika* Jure Šonje iz 2000. godine (u daljem tekstu RHJ) te *Rečnik srpskoga jezika* grupe autora iz 2007. godine (u daljem tekstu RSJ), iz kojih su izvučene odrednice koje su označene kao pravni, administrativni ili administrativno-pravni termini. Prikupljena građa obrađena je komparativom analizom. „Komparativna analiza je složena metoda spoznaje koja na temelju analize strukture raznih ili sličnih predmeta ili pojava uspoređuje svojstva, strukturu i zakonitost tih pojava. Tom se metodom zapravo otkrivaju strukturalne, funkcionalne i genetičke jednakosti, ili različitosti ili sličnosti, više pojava. Ova analiza igra važnu ulogu u otkriću znanstvenih zakona.“¹

U prvom dijelu rada opisat ćemo administrativno-pravnu terminologiju tako što ćemo navesti njenu definiciju i baviti se njenim stilskim karakteristikama te sintaksičkim i semantičkim odlikama. U nastavku ćemo dati kratak osvrt na usporedne rječnike i radove koji se bave poređenjem bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika u različitim oblastima. U drugom dijelu bavit ćemo se onim što je najvažnije za ovaj rad – leksikom iz domena administracije i prava, tj. konkretno analizom rječničkih natuknica prikupljenih vlastitim istraživanjem. U

¹ Žugaj, Miroslav (1979), „Metode analize i sinteze (s osvrtom na organizaciju proizvodnje)“, *Journal of Information and Organizational Sciences*, 2–3, 113–139, str. 123.

trećem, završnom dijelu iznijet ćemo zaključke koji su proizašli iz analize te utvrditi korelaciju rezultata analize i hipoteze.

U zavisnosti od toga hoće li se naša hipoteza pokazati istinitom, svrha ovoga rada bit će da potkrijepi tvrdnje o sličnosti, odnosno različitosti jezika u pojedinim aspektima i domenima. Osim toga, nadamo se da će ovaj rad biti koristan prilikom prevoda administrativno-pravnih termina bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i tekstova koji sadrže ovu terminologiju.

II. FUNKCIONALNI STILOVI

Milorad Radovanović u *Sociolingvistici* kaže da se svaki jezik „(...) raslojava zavisno od toga kakvu ima ulogu odnosno funkciju u društvu i kulturi, o kojoj temi saopštava, ko njime govori ili piše, s kim, kada, gde, i u kojoj prilici tj. situaciji ga upotrebljava, s kojim ciljem, u kojoj oblasti života, rada ili stvaralaštva, itd. (...) jezik (...) varira u pogledu inventara, izbora i upotrebe sredstava kojima potencijalno (...) raspolaže“.² Jedno od temeljnih raslojavanja jezika jeste funkcionalno raslojavanje, kojim nastaju funkcionalni stilovi.

Termin *funkcionalni stilovi* plod je praške lingvističke škole, koja je djelovala kratko, ali za to vrijeme značajno doprinijela lingvistici općenito. Saussure je i ranije gledao na jezik kao na društveni fenomen, ali za ustanovljenje funkcionalnih stilova ključni su bili radovi Romana Jakobsona te *Teze Praškog lingvističkog kruga* iz 1929. godine, na kojima su osim Jakobsona između ostalih radili Nikolaj Sergejevič Trubeckoj, Vilém Mathesius, Jan Mukařovský i Bohuslav Havranek. Oni govore o vanjskim uticajima na jezik, među kojima su religijski, socioekonomski i politički. Havranek pravi osnovnu distinkciju između naučnog, koji odlikuju „intelektualizacije“ (apstraktni pojmovi) i „automatizacije“ (pojmovi koji ne služe da privlače pažnju, nego su mehanički izrazi), i poetskog stila, koji odlikuju „aktualizacije“ (izrazi kojima se privlači pažnja). Mukařovský smatra da je uloga književnog jezika da za razliku od narodnoga „(...) izražava kulturni i civilizacijski život (funkcionisanje i rezultate naučnog mišljenja, filozofsko-religioznog, socijalno-političkog i administrativno-pravnog)“.³ Nastavlja sa stavom kako se jezik konstantno intelektualizira jer složeniji život zahtijeva nove, stručne i specifične izraze, ili kako on navodi „(...) potreba izražavanja stvari koje nemaju neposredan odnos prema realnom svijetu, kao i novih stvari, zahteva nove izraze, koje narodni jezik nema ili ih nije do tada imao; takođe i potreba izražavanja poznatih stvari iz realnog života, tačno i sistematski, vodi ka stvaranju reči – pojmova, ka izrazima pogodnim za logičke apstrakcije i ka tačnijem određivanju logičkih kategorija sredstvima jezika“.⁴ Osim navedenog važno je i izbacivanje emocionalnog iz teksta, takoreći cenzura, izražavanje na emocionalno neutralan način kulturom eufemizama.

Novo Vuković za najupotrebljiviju definiciju funkcionalnog stila uzima onu od Kožine, koja glasi: „Funkcionalni stil je osoben karakter govora ove ili one socijalne vrste

² Radovanović, Milorad (1979), *Sociolingvistika*, Beograd, BIGZ, Biblioteka XX vek, str. 128.

³ Prema: Purković Maja (2014), *Članci o jezičnoj kulturi i jezičnom purizmu u časopisu Jezik od XXI. do XL. godišta*, Diplomski rad, Zagreb, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str. 7.

⁴ Ibid.

koja odgovara određenoj oblasti društvene aktivnosti i njoj korelativnom obliku svijesti, koju stvaraju osobnosti funkcionisanja u toj oblasti jezičkih sredstava i specifična govorna organizacija; što daje određenu njenu opštu stilističku obojenost (makroobojenost)⁵. Pozivajući se na Chloupeka Marina Katnić-Bakaršić tvrdi da „funkcionalni stilovi predstavljaju sistem koji se razvija u skladu s razvojem društva, tako da klasifikacije uvijek mogu biti revidirane i unaprijeđene s obzirom na širenje sfera komunikacije. Neki teoretičari smatraju da je prvobitna opozicija iz koje su se kasnije razvijali drugi stilovi bila opozicija kolokvijalni (razgovorni) stil – tehnički (stručni) stil“.⁶ Funkcionalni stil, kao takav, predstavlja sistem izraza i načina za upotrebu tih izraza koji je potreban i poželjan, u nekim slučajevima i neophodan za komuniciranje u određenim segmentima života. Što se život više usložnjava, to je potrebno više ovakvih sistema i podsistema. Ipak za svaku novu djelatnost ne veže se zaseban jezički funkcionalni stil, nego se određeni stilovi protežu preko više struka i disciplina, a često se i preklapaju i kombiniraju. Branko Tošović u *Funkcionalnim stilovima* iz 1988. godine navodi pet različitih funkcionalnih stilova: književnoumjetnički, publicistički, naučni, administrativni i razgovorni, a konkretno unutar administrativnog stila, kojim se mi ovdje bavimo, prepoznaje podstilove: zakonodavno-pravni (zakoni, statuti, ustavi, odluke, naredbe, rješenja), društveno-politički (rezolucije, povelje, deklaracije, programi, referati, saopćenja, izjave), diplomatski (kominikei, note, demarši, protokoli, memorandumi), poslovni (ugovori, dopisi, fakture, certifikati, narudžbenice, uplatnice, računi, specifikacije) i personalni (molbe, životopisi, žalbe, punomoći, lični dokumenti, upitnici, ankete, formulari i sl.).

Marina Katnić-Bakaršić u *Stilistici* osim već navedenih Tošovićevih stilova kao posebne razlikuje i neke dodatne stilove, pa tako navodi: sakralni, naučni, administrativni, razgovorni, književnoumjetnički, žurnalistički, publicistički, reklamni, stripovni, retorički, esejistički i scenaristički funkcionalni stil. Stilove koje Tošović navodi kao međustilove ona posebno izdvaja „(...) s obzirom na to da su ovi stilovi uvijek specifični po nekim obilježjima koja ih čine uočljivima na današnjem stupnju razvoja društva“.⁷

Ovdje možemo zaključiti da klasifikacija funkcionalnih stilova zavisi od autora, odnosno od toga ističu li se više sličnosti stilova sa zajedničkim obilježjima, te ih autor klasificira kao međustilove, ili se više ističu razlike među njima, zbog čega ih autor klasificira

⁵ Prema: Vuković, Novo (2000), *Putevi stilističke ideje*, Podgorica – Nikšić, Jasen, str. 115.

⁶ Katnić-Bakaršić, Marina (2001), *Stilistika*, Sarajevo, Naučna i univerzitetska knjiga, str. 64.

⁷ Ibid., str. 66.

kao zasebne stilove. Stoga što se tiče osobina administrativnog stila, za njega kao i za ostale stilove u *Tezama Praškog lingvističkog kruga* navedeno je sljedeće: „Svaki funkcionalni jezik ima vlastiti sistem konvencija – vlastiti jezik.“⁸

U *Pravnoj enciklopediji I* iz 1985. godine jezik u pravu definira se kao „sredstvo pravne tehnike, jezik kojim se u govornom i pisanom obliku formulišu normativni i ostali pravni akti, izvode pravni postupci i naučno obrađuje pravo“.⁹ Analogno ovome možemo reći, s obzirom na to da je administracija općenitija od prava, da je jezik administracije sredstvo za komunikaciju u administraciji kao „(...) djelatnosti koja se bavi neposrednim izvršavanjem zakona i drugih propisa, prije svega donošenjem pojedinačnih upravnih akata i obavljanjem stručnih poslova i materijalno-tehničkih radnji“ (*Hrvatska enciklopedija*, 2013).

Administraciju i pravo osim zasebnog funkcionalnog stila karakterizira i sebi svojstvena terminologija. U *Hrvatskoj enciklopediji* Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža *termin* je definiran kao „jezični izraz kojim se označuje određeni znanstveni, tehnički, umjetnički i sl. pojam; naziv, nazivak“. Termin je tačno određen i kodificiran stručni izraz ili ime za određeni pojam.

Rječnici koji se bave terminologijom nazivaju se terminološki rječnici, a stručnjaci u ovoj oblasti terminolozi. Terminološki rječnici dijele se s obzirom na struku kojom se bave, pa tako imamo pravni, poljoprivredni, hemijski, matematički i sl. rječnike, te s obzirom na to koliko jezika obrađuju, rječnici se dijele na jednojezičke, dvojezičke i višejezičke rječnike (*Hrvatska enciklopedija*, 2013). Možemo reći da smo istraživanjem za ovaj rad napravili svojevrsan terminološki rječnik, i to administrativno-pravni višejezički terminološki rječnik.

U nastavku rada pokušat ćemo opisati kakva su to temeljna jezička svojstva administrativnog stila, odnosno administrativno-pravnog podstila.

⁸ Prema: *ibid.*, str. 63.

⁹ Blagojević, Borislav T., Aleksić, Živojin i dr. (1985), *Pravna enciklopedija I*, Beograd, Savremena administracija, str. 583.

III. ADMINISTRATIVNI STIL

Praktična upotreba administrativnog stila uvjetuje njegove osobine. S obzirom na to da se ovaj stil koristi u zvaničnim javnim prilikama između građanstva i institucija ili između institucija međusobno, a radi lakšeg i bržeg prenošenja informacija, Katnić-Bakaršić tvrdi kako ovaj vid komunikacije odlikuju shematizam i determinizam.¹⁰

Shematiziranost je svojstvo koje odlikuje sistematična i ustaljena forma, u slučaju administrativnog funkcionalnog stila kako izgleda tako i sadržaja. Tako se mnogi tekstovi ovog stila pišu u formi obrazaca, s uobičajenim redoslijedom i rasporedom svake informacije koja se daje u tekstu. Time se postiže preglednost teksta i lako uočavanje podataka.

U vezi sa shematizmom, determiniranost je odlika onoga što je unaprijed određeno, zadato i ustaljeno, odnosno tačno ustanovljeno. Ovdje se misli i na formu ali i konkretno na termine koji se koriste u administrativnom stilu, pa tako i administrativno-pravnom podstilu. Svrha tekstova koji se pišu ovim stilom jest da se što brže dođe do željenih rezultata, stoga u svakom smislu ovaj stil teži formi koja će bez nepotrebnih digresija najpreciznije prenijeti informacije. Shematizam i determinizam bitni su za ovaj stil radi jasnoće i konkretnosti, koje dovode do veće razumljivosti i ekspeditivnosti u radu.

Novo Vuković, kada govori o karakteristikama naučnog stila, u koji svrstava i administrativni stil, navodi kako je on *zatvoren*, odnosno njegovo značenje ne zavisi od osobe koja to značenje prima objektivno, *denotativan*, što znači da je eksplicitan i bavi se osnovnim značenjem riječi, te je zato i *tranzitivan*, tj. pogodan je da se njim u cjelini prenese željena poruka.¹¹

Katnić-Bakaršić, kada govori o jeziku administrativnog stila, također naglašava da se on s ciljem postizanja svoje svrhe odlikuje tačnošću, preciznošću i faktografijom¹², a zbog toga se kao nuspojava ovih karakteristika česta javljaju se repeticija, tautologija i pleonazam. Dok u književnoumjetničkom stilu ove stilske figure mogu imati afektivne učinke, u administrativnom se stilu upotrebljavaju uglavnom s ciljem veće preciznosti, ali nepotrebno.

¹⁰ Katnić-Bakaršić, M., *Stilistika*, str. 88.

¹¹ Vuković, N., *Putevi stilističke ideje*, str. 117–118.

¹² Katnić-Bakaršić, M., *Stilistika*, str. 88.

Tako repeticiju (ponavljanje) gotovo redovno imamo u navođenju brojeva, koji se prvo daju cifrom, a potom i slovima (npr. *iznos kredita 50.000,00 € (slovima: pedeset hiljada eura)*). U RHJ tautologija je definirana kao stilska figura u kojoj se nižu riječi istog ili srodnog značenja; ponavljanje iste misli ili ideje drugim riječima (npr. *aplikant se prijavljuje, kako i na koji način*), a pleonazam Silić i Pranjković definiraju kao izražavanje istog sadržaja dvjema ili s više riječi (npr. *vremenski period, mjesec maj*). Ove dvije figure imaju dosta sličnosti, a ponekad se i preklapaju (npr. *čak štaviše*).

Jedna od najuočljivijih osobina koja se zapaža prilikom čitanja administrativnih tekstova jest nominalizacija, odnosno dominantna upotreba dekomponiranih glagola (nepunoznačnih i punoznačnih glagola s glagolskim imenicama) kako u slučaju onih predikata koji se ne bi mogli zamijeniti samim glagolom (*počiniti zločin*) tako i u slučaju onih koji bi se brže i lakše izrazili samostalnim glagolom (*vršiti nadzor : nadzirati*). Osim ove upotrebe imenica velika je zastupljenost u ovom stilu i imenica općenito, naročito apstraktnih, te konstrukcija sastavljenih od izraza *s ciljem, s namjerom* i sl. također s glagolskom imenicom (*s ciljem provedbe, s namjerom izvršenja*), koje bi se mogle zamijeniti zavisnom rečenicom s namjernom klauzom.¹³ Glagoli koji se javljaju po pravilu¹⁴ su u prezentu, u trećem licu ili bezličnom obliku, ali nerijetko je zastupljen i pasiv.

Česta je upotreba prijedloga *kroz, pomoću, preko, posredstvom i putem* s instrumentalom gdje bi se prijedlog mogao i izbjeći (*saopćiti pomoću različitih komunikacijskih sredstava* umjesto *saopćiti različitim komunikacijskim sredstvima*).

Kako bi se što više pojednostavila komunikacija, ovaj stil prepun je ustaljenih fraza i izraza, a kako je karakterističan za pisanu formu, i skraćena. Svi ovi elementi javili su se da bi ubrzali i olakšali prenos informacija, međutim, zbog njihove ograničenosti česta je nepravilna upotreba koja dovede do konfuznih konstrukcija i nejasnih rečenica.¹⁵

Primjenom administrativno-pravnog podstila dobijamo rečenice kao što je *Bit ćete obaviješteni putem dopisa s ciljem prikazivanja naše transparentnosti* umjesto *Obavijestit ćemo vas dopisom kako bismo prikazali našu transparentnost*, odakle možemo vidjeti kako ove forme s jedne strane daju osjećaj distanciranosti i imperativnosti, dok s druge strane

¹³ Katnić-Bakaršić, M., *Stilistika*, str. 92.

¹⁴ Ova pravila propisana su *Jedinstvenim pravilima za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine*.

¹⁵ Katnić-Bakaršić, M., *Stilistika*, str. 91–92.

postoji veliki rizik od toga da dovedu do predugih zamršenih rečenica, pogotovo ako se javi niz zavisnih i nezavisnih klauza. U takvim slučajevima često dolazi do sintaksički nepravilnih konstrukcija i nejasnog značenja prouzrokovano nagomilavanjem riječi i sintagmi u genitivu i akuzativu. Uprkos tome autori se opredjeljuju za osjećaj autoriteta koji daju distanciranost i imperativnost umjesto da teže jednostavnosti rečenica. Marina Katnić-Bakaršić kaže kako administrativno-pravni podstil koristi „(...) nepotrebno usložnjavanje jezika koje stvara privid ozbiljnosti i objektivnosti, svojevrsnu *pompeznost*, kako tu osobinu naziva Mellinkoff (1963), koji uz to izričito tvrdi da je pravo *profesija riječi*“.¹⁶

Upotreba latinskih riječi, izraza i rečenica također daje utisak ozbiljnosti, pa tako u tekstovima pisanim administrativno-pravnim podstilom možemo naići na konstrukcije kao što su *ad acta*, *corpus delicti*, *etc.*, *ex officio*, *in personam*, *vis maior* itd.¹⁷ Pored leksike koja je direktno preuzeta iz latinskog veliki je broj termina s grčkim i latinskim porijeklom, što je uzrokovano porijeklom demokratije u staroj Grčkoj i time što se pravo izdvojilo iz filozofije u starom Rimu.¹⁸

Još neke od negativnih odlika ovoga stila jesu njegova suhoparnost i krutost, koje su također rezultat ograničenosti i shematiziranosti.¹⁹ Zbog svoje zastupljenosti u svakodnevnom životu administrativni stil probija se iz svojih okvira u druge stilove, i to naročito iz diplomatskog podstila u publicistički stil. Prenošenje ustaljenih izraza i konstrukcija uobičajenih za administrativni stil podstaknuto je pojednostavljenjem komunikacije i vanjskim uticajem ideologizacije.²⁰ U *Pravnoj enciklopediji I* navedeno je da jezik u pravu „(...) služi za navođenje ljudi na određene načine ponašanja, a funkciju saznanja ima u onoj mjeri u kojoj se posredstvom njega upoznaje sadržina volja pravnih subjekata i stiče, sistematizuje i izlaže naučno saznanje o pravnom poretku“.²¹ U skladu s tim da je jezik sredstvo ideologizacije i da joj je administrativni stil od svih funkcionalnih stilova najpodložniji, Sanda Lucija Udier u svom članku o političkom govoru navodi sljedeće: „Struktura i karakter službenih političkih priopćenja, osim potrebom da informativni, određeni su i nastojanjem da budu sugestivni, to jest da suptilno reklamiraju određenu

¹⁶ Katnić-Bakaršić, M., *Stilistika*, str. 92–93.

¹⁷ Katnić-Bakaršić, M., *Stilistika*, str. 92.

¹⁸ Vranjanac D. (2016), „Opšta teorija prava – začeci i domašaji“, *Pravni zapisi*, VII/1, str. 6.

¹⁹ Katnić-Bakaršić, M., *Stilistika*, str. 91.

²⁰ Udier S. L. (2008), „O jeziku političkih govora i priopćenja“, *Anagram* [online], Dostupno na: <http://www.hrvatskiplus.org/article.php?id=1840&naslov=o-jeziku-politickih-govora-i-priopcenja> [pristupljeno 10. marta 2019.

²¹ Blagojević, B. T. i dr., *Pravna enciklopedija I*, str. 583.

političko-ideološku opciju ili neko konkretno dnevnopolitičko rješenje ili postupak. Po svojoj informativnosti priopćenja za javnost srodna su informativnim novinarskim žanrovima, prije svega vijesti, a po propagandnoj ulozi srodna su reklamnomu diskursu.“²²

Suhoparnost stila negativna je osobina, posebno kada se javi u publicističkom stilu (npr. u novinskim člancima), ali ona je posljedica preuzimanja stilskih elemenata s ciljem ideološkog uticaja. Milan Šipka govori kako je birokratski jezik zaživio u bivšoj Jugoslaviji sedamdesetih i osamdesetih godina XX stoljeća, ali se njegova upotreba nastavlja i danas. On razdvaja birokratski jezik od administrativnog stila, ali ga smatra za jezik birokratije i zakona, odnosno administracije, i pozivajući se na Klajna (1980) navodi četiri njegove osnovne osobine: preopširnost, komplikovanost, neodređenost i stereotipnost.²³ Također upozorava da se „(...) posebna pozornost mora obratiti na uklanjanje elemenata takvoga jezika i sprečavanje njihovog daljeg prenošenja iz administrativnog i djelimično publicističkog (i to političkog) stila u ostale stilove standardnog jezika, ali i na kultivisanje samog administrativnog i publicističkog stila kako bi se oslobodili ‚birokratizma‘ i normalno služili svojoj svrsi“.²⁴

Stilskim figurama, osim u slučajevima saopćenja, čestitki i izjava, nema mjesta u administrativnom stilu, a naročito u pravnom podstilu. Zvanično obraćanje trebalo bi biti javno, službeno, neutralno i objektivno, pa bi jezik koji se u njemu koristi trebao biti stilski neobilježen standardni jezik. Figurativni jezik suprotnost je onome što karakterizira administrativni stil, a i kada se javi u navedenim slučajevima, uglavnom je ograničen na hiperbolu, gradaciju i litotu (npr. hiperbola: *Naši kapaciteti su kompletno popunjeni. (...) Popunjenost kreveta je preko 84 posto; gradacija: U vrijeme radosnih božićnih dana obnavljaju se vjera i nada u istinske hrišćanske vrijednosti, međusobno uvažavanje, praštanje i solidarnost; litota: Ovo što je rekao nije neka nespretna izjava.*)²⁵

Tačnost i preciznost te odsustvo ekspresivnosti i figurativnosti kao osobine administrativnog stila ujedno su i osobine termina kao leksičkih jedinica. Možemo reći da se osobine administrativnog stila i termina preklapaju. U *Hrvatskoj enciklopediji* o terminologiji piše da je ona interdisciplinarna naučna grana koja djelimično pripada lingvistici, a djelimično onoj struci koju proučava. Naziv terminologija potiče od latinske riječi *terminus*, koja znači

²² Udier S. L., „O jeziku političkih govora i priopćenja“.

²³ Šipka, Milan (2009), *Kultura govora*, Novi Sad, IK Prometej, str. 136–138.

²⁴ Ibid., str. 144.

²⁵ Katnić-Bakaršić, M., *Stilistika*, str. 92.

„granica, cilj, kraj, svršetak“ i grčke riječi *logos* koja znači „znanje, nauka“. U Velikom Klaićevom rječniku kao jedno od značenja navedena je ukupnost naziva neke određene struke ili više srodnih struka²⁶. Terminologija je dio standardnog jezika, pa mora biti usklađena i s jezičkom normom kao i sa strukom. Novi termini nastaju preuzimanjem iz stranog jezika, npr. *ionizacija, valencijska, klonirati*; tvorbom, npr. *rastvor, tastatura*; ili upotrebom domaće riječi u novom značenju, npr. *tijelo, vrat* gitare, *miš* kao dio računarske opreme. Kada riječ općeg jezika procesom terminologizacije postane termin, uvijek treba razlikovati njeno osnovno značenje od onog koje se koristi u datoj terminologiji, koje je precizirano, najčešće suženo i utvrđeno određenom definicijom u struci (*Hrvatska enciklopedija*, 2013). „Kao riječ, svaki je termin pitanje sadržaja i oblika, značenja i znaka, ili u terminologiji same terminološke struke, pitanje nocije (tj. pojma) i etikete.“²⁷ U *Hrvatskoj enciklopediji* također piše da pri odabiru preporučenog termina treba uzeti u obzir terminološka načela od kojih su najvažnija ova: domaći termin ima prednost pred stranim; termini latinskog i grčkog porijekla imaju prednost pred terminima preuzetima iz engleskog, francuskog, njemačkog itd. jezika; prošireniji termin ima prednost pred manje proširenim; termin mora biti usklađen sa sistemom standardnog jezika; kraći termini imaju prednost pred dužima; termin od kojeg se lakše tvore tvorenice ima prednost pred onim od kojeg se ne mogu stvarati tvorenice; unutar istog terminološkog sistema termin ne smije imati više značenja; značenje termina ne smije se bez valjanog razloga mijenjati; ako jedan termin već ima određeno značenje, ne treba istom terminu davati nova značenja; termin ima prednost ako odgovara pojmu kojem je pridružen i odražava svoje mjesto u pojmovnom sustavu.²⁸

IV. RAZLIKOVNI RJEČNICI

Sve se više teži diferenciranju bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika obnavljanjem arhaizama i kreiranjem novih riječi, kako riječi općeg značenja tako i terminologije. Prihvatanje neologizama i prilagodba stranih riječi u jezik najlakši i najlogičniji su načini za nomenklaturu novih pojava i pojmova koji se javljaju u svijetu, a oživljavanje arhaizama pospješuje očuvanje jezičkog i kulturnog duha naroda. Upotreba različitih metoda pokazala se kao način za podsticanje različitosti i isticanje nacionalnih identiteta.

²⁶ Prema: Mihaljević, Milica (1984), „Nazivlje i terminologija“, *Jezik*, 38(3), str. 65.

²⁷ Brozović, Dalibor (1970), *Standardni jezik*, Zagreb, Matica hrvatska, str. 14.

²⁸ Prevod autora.

Napisani su mnogi radovi o razlikama između hrvatskog i srpskog jezika na leksičkom planu. Još 1935. godine Radoslav Bošković objavljuje *O leksičkoj i stilskoj diferencijaciji srpskoga i hrvatskoga jezika* u časopisu *Naš jezik*, gdje tvrdi da bi razlikovni rječnik sadržavao do četiri hiljade riječi, dok je već 1937. godine Julije Benešić u *Gramatici hrvatskoga ili srpskoga jezika* naveo 1.300 leksema koje se upotrebljavaju samo u jednom od ovih jezika.²⁹ Krešimir Mićanović u *Leksičkim razlikama i Benešićevoj Gramatici* govori kako je „(...) Benešićev postupak potpuno u tradiciji hrvatskog purizma, pa čak i onda kada na primjer termine zoologija, botanika, mineralogija, kvadrat zamjenjuje terminima životinjstvo, bilinstvo, rudstvo, četvorina, odnosno kada im dodjeljuje status kroatizma“.³⁰ Godine 1940. Petar Guberina i Krune Krstić objavljuju rječnik od 4.500 leksema naziva *Razlike između hrvatskoga i srpskoga književnog jezika*. Pored 500 leksema navedenih u uvodnom dijelu ovog rječnika karakterističnih samo za hrvatski jezik, u glavnom dijelu navedene su natuknice na srpskom jeziku te njihov prevod na hrvatski s oznakama i skraćenicama koje upućuju na objašnjenja.³¹ Božidar Vančik u članku *Otkrića o hrvatskom jeziku (Ognjište, 1991)* tvrdi da postoji oko 10.000 ovakvih leksema i zaključuje da je iz njihove usporedbe vidljivo da razlike nisu slučajnost nego su posljedica jezičkih zakona, odnosno pravila.³² Jovan Ćirilov objavljuje *Hrvatsko-srpski rječnik inačica / Srpsko-hrvatski rečnik varijanti* 1989. godine te dopunjena izdanja 1994. i 2010. godine. Ovaj najnoviji rječnik „(...) bavi se razlikama između srpske i hrvatske književne i govorne varijante, s tim da su u njega ušli i neki široko rasprostranjeni lokalizmi, a i neki arhaizmi koje pripadnici tih naroda još znaju, katkada upotrebljavaju ili ih obnavljaju (najviše u Hrvatskoj)“.³³ U međuvremenu izlazi *Razlikovni rječnik srpskog i hrvatskog jezika* (1991) Vladimira Brodnjaka, koji je pobrojio 30.000 odrednica i, iako je imao namjeru napisati jezični savjetnik za čitanje djela srpske književnosti, napisao opsežan rječnik srpsko-hrvatskog književnog jezika.³⁴ Godine 2015. Marko Samardžija objavljuje *Srpsko-hrvatski objasnidbeni rječnik*, u kojem se ne daje samo usporedni prikaz leksema, nego se opisuju one za koje nema prevoda. Rječnik obuhvata 6.300 odrednica, s tim da nisu navedene lekseme koje su utemeljene samo na jednoj različitoj fonemi ili refleksu jata, nego

²⁹ Muratagić-Tuna, Hasnija (2005), *Bosanski, hrvatski, srpski aktuelni pravopisi (sličnosti i razlike)*, Sarajevo, Bosansko filološko društvo, str. 40–41.

³⁰ Prema: Zgrabljčić, Barbara (2016), *Razlikovni rječnici hrvatskoga i srpskoga jezika*, Diplomski rad, Zagreb, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str. 15.

³¹ Zgrabljčić, B. (2016), *Razlikovni rječnici hrvatskoga i srpskoga jezika*, str. 19.

³² Muratagić-Tuna, H., *Bosanski, hrvatski, srpski aktuelni pravopisi (sličnosti i razlike)*, str. 41.

³³ Ćirilov, Jovan (2010), *Hrvatsko-srpski rječnik inačica / Srpsko-hrvatski rečnik varijanti*, Novi Sad, Prometej, str. 9.

³⁴ Zgrabljčić, B. (2016), *Razlikovni rječnici hrvatskoga i srpskoga jezika*, str. 29.

one koje imaju, osim tih, i značajnije leksičke razlike.³⁵ Navedene su i lekseme stručne i naučne terminologije, za koje recenzentica Marija Znika napominje da se od 19. stoljeća razvijaju zasebno, pa ističe da je ovakav rječnik potreban za sve vrste komunikacije.³⁶

O leksičkim razlikama u jezicima Brozović u *Standardnom jeziku* kaže da „u nacionalno homogenim standardnim jezicima (...) ne dolazi do osjetnije polarizacije dubleta, nego one jedno vrijeme koegzistiraju, a onda ili jedna nestane iz standarda i padne na substandardni nivo, odnosno kao arhaizam postane dio stilističke strukture, ili se dublete funkcionalno diferenciraju i tako prestanu biti dubletama. Analognih procesa ima i u nacionalno nehomogenim jezicima, ali za njih je karakterističnija polarizacija novih dubleta tako da se svaka veže uz jednu varijantu.“³⁷ Primjere za ovo nalazimo i u korpusu, ali čak i kada se sačuvaju u jednom jeziku, dublete nemaju potpuno jednako značenje, a takva nijansa (razlika) u značenju u pravnoj i administrativnoj terminologiji, kao i u svakoj drugoj, može mnogo uticati na željeni rezultat. Često je jedna od leksema šireg značenja, neobilježena, dok je druga obilježena, odnosno užeg značenja, pa tako neobilježenu možemo upotrijebiti umjesto obilježene, ali ne i obrnuto. Zato je uvijek, pogotovo kada se želi biti precizan, potrebno upotrijebiti obilježenu lesemu, što je i jedno od pravila pri pisanju zakona i propisa.

V. ISTRAŽIVANJE

U ovom radu bavimo se zastupljenošću administrativno-pravne terminologije u rječnicima bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika, i to *Rječniku bosanskoga jezika* Senahida Halilovića, Ismaila Palića i Amele Šehović iz 2010. godine (u daljem tekstu RBJ), *Rječniku hrvatskoga jezika* Jure Šonje iz 2000. godine (u daljem tekstu RHJ) te u *Rečniku srpskoga jezika* grupe autora iz 2007. godine (u daljem tekstu RSJ). Iz ovih rječnika izvadili smo sve odrednice koje u svom opisu imaju oznake koje upućuju na administrativni termin, pravni termin, kombinaciju jednog s drugim ili kombinaciju administrativnog ili pravnog termina s nekim od termina iz drugih oblasti koji se navode u rječnicima.

Komparativnom analizom ovih odrednica pokušat ćemo utvrditi da postoji više sličnosti nego razlika na leksičkom nivou u administrativno-pravnoj terminologiji u

³⁵ Zgrabljić, B. (2016), *Razlikovni rječnici hrvatskoga i srpskoga jezika*, str. 34–38.

³⁶ Znika, Marija (2016), „Pouzdana djela o hrvatskim i srpskim riječima“, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 42(2), 612.

³⁷ Brozović, Dalibor (1970), *Standardni jezik*, Zagreb, Matica hrvatska, str. 34.

obrađenim rječnicima bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika. To ćemo nastojati dokazati uspoređujući natuknice označene kao administrativni i pravni termini u RBJ, RHJ i RSJ. Uz to ćemo pokazati u kojoj mjeri ovi rječnici uopće navode administrativno-pravne termine.

Odrednice koje smo izvadili iz rječnika označene su skraćenicom u rječnicima kao pravni i/ili administrativni termini. Pored njih u rječnicima se javljaju i natuknice koje tvore sintagme opisane kao administrativni i/ili pravni termini, pa smo i te odrednice izvadili iz rječnika i svrstali ih u grupe prema kriterijima, kako ćemo vidjeti u nastavku rada.

Veliki je broj natuknica ili njihovih sintagmi obilježen u rječnicima i kao pravni i kao administrativni termin (ali ne administrativno-pravni kao kombinacija), te smo ih u ovome radu prilikom analize ubrojali i u jednu i u drugu skupinu.

Nakon što smo odrednice izvadili iz rječnika, razvrstali smo ih u grupe prema kojima su analizirane te pobrojane. U narednom poglavlju grafički ćemo ukupno i tabelarno pojedinačno prema zastupljenosti po slovima kvantitativno prikazati ove termine u datim rječnicima te analizirati porijeklo ovih leksema. Navest ćemo primjere iz korpusa za specifične i najčešće slučajeve.

Na isti način prikazat ćemo i broj leksičkih odrednica kod kojih su navedeni frazeološki izrazi (RBJ), odnosno stručne i znanstvene sintagme (RHJ), tj. fraze i izrazi (RSJ) date terminologije i broj leksičkih odrednica kod kojih je navedena skraćunica za označavanje administrativnih ili pravnih termina u kombinaciji sa skraćenicom za termin neke druge oblasti. Nakon toga usporedit ćemo administrativne i pravne termine, odnosno konkretne leksičke odrednice koje su navedene u jednom, dva ili sva tri analizirana rječnika. Za obrađivanje svih ovih podataka koristit ćemo komparativnu analizu.

Za prikupljanje odrednica iz rječnika i njihovo razvrstavanje služili smo se navedenim objašnjenjima koja su data u odrednicama. U RBJ i RHJ koristi se termin leksikografska odrednica, koji Jure Šonje opisuje ovako: „Leksikografsku odrednicu čine sve kratice kojima se u tekstu daju posebne obavijesti o natuknicama i njihovim značajkama. To su lingvističke i stručne obavijesti, pa se može govoriti o lingvističkim i stručnim odrednicama u užem smislu riječi. Leksikografska odrednica je i uputnica.“ Iz ovog objašnjenja možemo zaključiti da se pod pojmom leksikografska odrednica misli na skraćenice koje se u rječniku koriste za pripisivanje cijelog ili nekog od značenja natuknice određenoj struci, terminologiji, mjesnoj ili

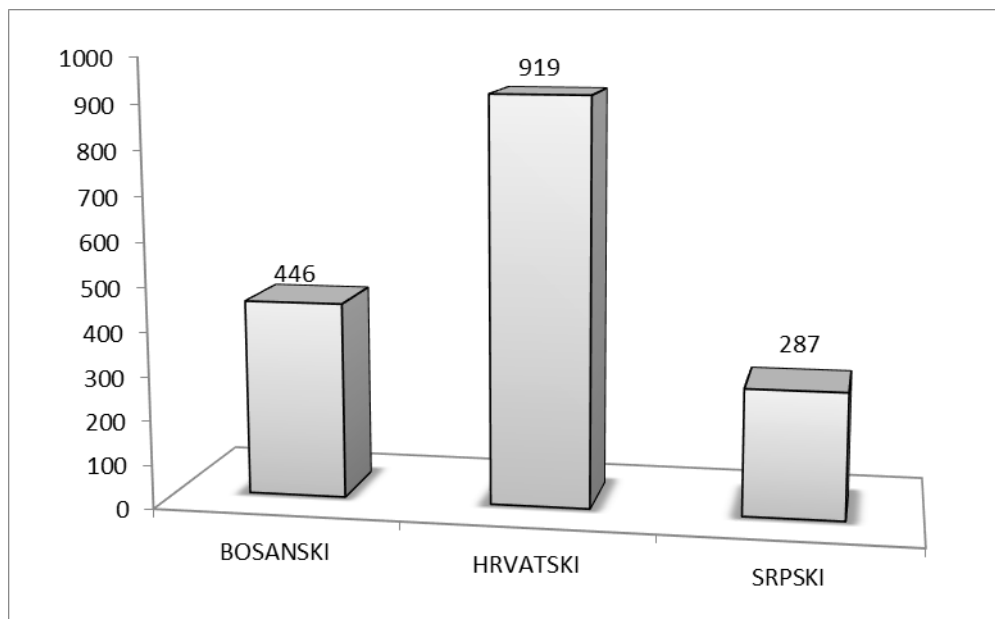
vremenskoj leksičkoj grupi ili nekom funkcionalnom stilu. S tim ćemo znaćenjem ovaj termin i upotrebljavati u nastavku rada.

VI. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

1. Broj odrednica administrativne i pravne terminologije

Ukupan broj odrednica u analiziranim rječnicima prikazan je grafički na Slici 1, a sve te odrednice navedene su u Prilogu ovoga rada. Uočava se da su odrednice pravne i administrativne terminologije više nego dvostruko zastupljene u RHJ u odnosu na RBJ, a više nego tri puta u odnosu na RSJ.

Slika 1. Ukupan broj leksema administrativne i pravne terminologije

Izvor: Vlastito istraživanje

RSJ obrađuje oko 85.000 leksičkih odrednica, RHJ oko 64.000, a RBJ oko 60.000. Uprkos tome što RSJ obrađuje najviše odredničkih riječi od obrađenih rječnika, iz analize se jasno vidi da sadrži najmanje administrativnih i/ili pravnih termina. U samom predgovoru RSJ navodi se kako Rečnik otkriva „(...) složenost i isprepletenost stotina hiljada značenja reči i raznolikost sfera njihove upotrebe“³⁸, ali naša analiza otkriva da natuknice nisu dovoljno opisane leksikografskim odrednicama, barem kada je riječ o administrativnim i/ili pravnim

³⁸ Vujanović, M. i dr. (2007), *Rečnik srpskoga jezika*, Novi Sad, Matica srpska, str. 7.

terminima. Mnoge lekseme koje bi se javile u terminološkim rječnicima ove struke navedene su i u sva tri obrađena rječnika, ali u ovim u rječnicima nisu obilježene kao administrativni i/ili pravni termini. U uvodu RSJ još se navodi i kako je ovaj rječnik skraćena verzija rječnika iz 1960. godine, ali da su „autori (...) obradili i znatan broj reči i značenja kojih nema u Matičinom Rečniku“.³⁹

S ciljem kompaktnosti i sažimanja rječnika sva tri izostavljaju glagolske imenice kao posebne natuknice, a u RSJ je naglašeno da su kao posebne natuknice zabilježene glagolske imenice koje imaju posebna značenja ili domene upotrebe. Smatramo da je to slučaj u sva tri rječnika pa zato imamo primjere kao što su *bolòvānje*, *isledēnje*, *pomilovānje* i *poštovānje*. Ipak i među terminima izvađenim iz rječnika primjećujemo primjere za odredničke riječi koje su glagolske imenice (*otudēnje*, *otúđiti*; *poravnānje*, *poràvnati*).

O RHJ Pranjković naročito naglašava kako su mu „(...) dobre strane ponajprije neke definicije, posebice definicije stručnih termina (njih su, čini se, dobro nadzirali kompetentni stručnjaci)“.⁴⁰ U nastavku svog osvrta dodaje da „(...) ima natuknica koje bi trebale imati kakve standardnojezičke i stilske oznake (npr. da je što obilježeno kao regionalno, zastarjelo, ekspresivno ili kako drugačije, npr. kao administrativno, razgovorno ili sl.), ali ih nemaju“.⁴¹

U Prilogu oznakama i simbolima upućujemo na lekseme koje imaju isto ili slično značenje, a pripadaju različitim vrstama riječi, tako da izostanak terminoloških oznaka kod nekih od natuknica ne bi trebao smetati pri korištenju rječnika u prilogu.

U uvodu RBJ naglašava se kako je definicijama natuknica opisano osnovno, općenito značenje, ali „(...) ne zanemarujući ni sadržaje u naučnim i drugim terminologijama te u raznim oblicima literarnog izražavanja“⁴², što bi trebalo značiti da je i administrativno i/ili pravno značenje navedeno za svaku natuknicu koja ima takvu funkciju.

Posmatrajući pojedinačno po slovima uočava se da je najviše odrednica administrativne i pravne terminologije u RBJ i RHJ navedeno na početno slovo P, dok je u RSJ najviše ovakvih odrednica na početno slovo D (ukupno 40). Na početna slova Ć, Dž, Đ,

³⁹ Ibid., str. 7–8.

⁴⁰ Pranjković, I. (2001), „Rječnik hrvatskoga jezika“, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 27, str. 388.

⁴¹ Ibid., str. 392.

⁴² Halilović, S., Palić, I., Šehović A. (2010), *Rječnik bosanskoga jezika*, Sarajevo, Filozofski fakultet u Sarajevu, str. 11.

Lj i Nj ne javljaju se natuknice u vezi s ovim terminologijama, pa će nam stoga ove rubrike ostati prazne i u ostalim tabelama. U nastavku ćemo pokazati da veliki broj termina kojima se bavimo u ovom radu ima etimološku vezu s latinskim jezikom, koji ne poznaje ove foneme. Osim na ova početna slova ni na Č i H nemamo primjera za administrativnu terminologiju. Navedene foneme osim H nepoznanica su u neslavenskim jezicima, a nijedan od jezika koji su navedeni u korpusu kao porijeklo riječi nije slavenski.

Tabela 1. Ukupan broj leksema administrativne i pravne terminologije po slovima

Slovo	Bosanski	Hrvatski	Srpski	Ukupno
A	30	55	28	113
B	5	18	5	28
C	3	6	5	14
Č	3	3	0	6
Ć	0	0	0	0
D	50	66	40	156
Dž	0	0	0	0
Đ	0	0	0	0
E	13	19	4	36
F	3	7	2	12
G	5	5	3	13
H	1	5	2	8
I	21	44	15	80
J	4	6	4	14
K	33	72	19	124
L	18	17	7	42
Lj	0	0	0	0
M	10	22	16	48
N	24	45	10	79
Nj	0	0	0	0
O	37	76	13	126
P	65	171	39	275
R	20	44	16	80
S	33	75	8	116
Š	1	9	1	11
T	12	26	11	49
U	29	48	15	92
V	16	14	15	45
Z	9	58	8	75
Ž	1	8	1	10

Izvor: Vlastito istraživanje

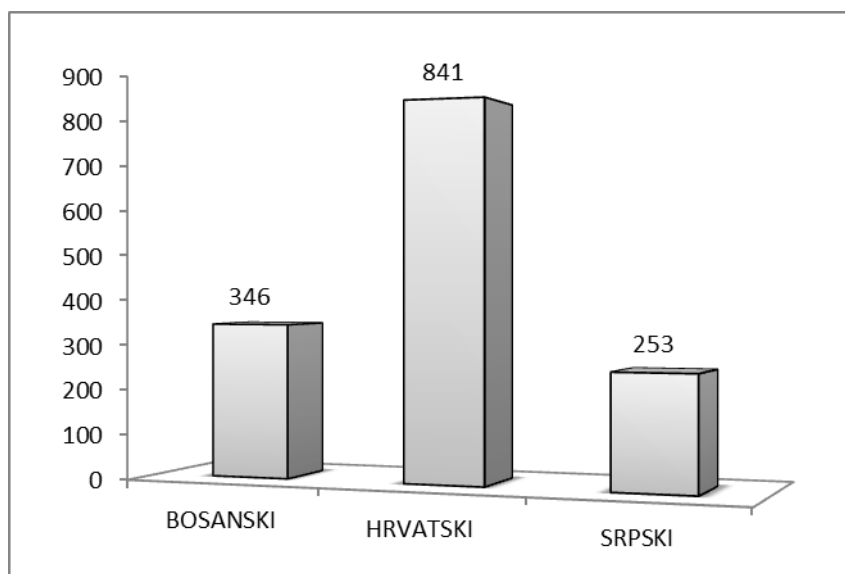
2. Broj odrednica pravne terminologije

Kada se posmatraju rezultati dobijeni analizom, može se uočiti da je najviše odrednica koje su obilježene kao pravni termini navedeno u RHJ, potom slijedi RBJ, dok je najmanje ovakvih odrednica prisutno u RSJ. Ukupan broj leksema pravne terminologije u RHJ je 841, u RBJ 346, a u RSJ 253. Grafički prikaz navedenog dat je na Slici 2.

U *Pravnoj enciklopediji I* iz 1985. godine navedeno je: „Leksika, gramatika i stilistika jezika u pravu pripadaju delimično opštem ili narodnom jeziku, a delimično stručnim jezicima stvorenim od strane pravnika i dr. stručnjaka (ekonomista, tehničara i itd.), koji su više ili manje nedostupni laicima. Većina termina u pravu preuzimaju se neizmenjeni iz narodnog jezika ili nepravničkih stručnih jezika. Tvorci pravnih normi i pravni teoretičari preobražavaju pojmovnu sadržinu mnogih izraza iz narodnog jezika, dajući im kvalifikovana značenja, koja su šira ili uža od uobičajenih (npr. osoba, krivica, stvar, dobra vera, pravo).“⁴³ Neki od termina koji su preuzeti iz narodnog jezika a koje smo susreli u korpusu jesu *brànilac*, *daròvati*, *donòsiti*, *knjìga*, *mána vóljē* i *màsa (màsa)*.

U nastavku teksta o jeziku u pravu navodi se sljedeće: „Mnogi su pojmovi u pravu definisani u samim pravnim normama, a uopšteno se određuju pomoću relativno strogih pravila tumačenja, koja stvaraju pravna praksa i pravna znanost.“⁴⁴

Slika 2. Ukupan broj odrednica pravne terminologije

Izvor: Vlastito istraživanje

⁴³ Blagojević, B. T. i dr., *Pravna enciklopedija I*, str. 583.

⁴⁴ Ibid.

Kada se posmatra ukupan broj odrednica pojedinačno po slovima, najviše leksema pojavljuje se pod slovom P kod sva tri jezika. Broj leksema pojedinačno po slovima prikazan je u sljedećoj tabeli.

Tabela 2. Ukupan broj odrednica pravne terminologije po slovima

Slovo	Bosanski	Hrvatski	Srpski
A	27	52	27
B	5	18	5
C	2	5	4
Č	3	3	0
Ć	0	0	0
D	34	61	33
Dž	0	0	0
Đ	0	0	0
E	12	18	4
F	2	7	2
G	3	4	3
H	1	5	2
I	16	42	14
J	4	6	4
K	30	63	17
L	15	16	7
Lj	0	0	0
M	8	19	16
N	16	42	6
Nj	0	0	0
O	28	73	11
P	53	158	37
R	14	39	11
S	26	72	8
Š	0	8	1
T	9	24	9
U	17	36	13
V	13	14	12
Z	7	51	6
Ž	1	5	1

Izvor: Vlastito istraživanje

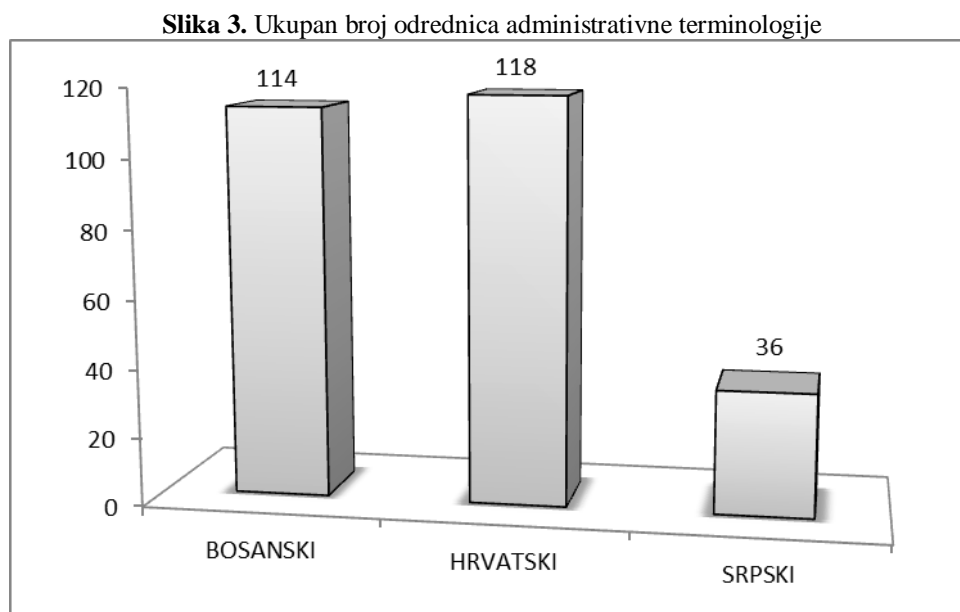
Leksikografska odrednica za pravni termin ponegdje se javlja više puta uz istu natuknicu opisujući tako samu natuknicu i frazu i izraz, odnosno stručnu i znanstvenu sintagmu ili više njih koje kao takve spadaju u pravnu terminologiju. Istraživanjem pravne terminologije saznali smo da se najviše leksičkih odrednica kod kojih se oznaka za pravni termin javila više puta u jednoj odrednici javlja u RHJ (ukupno 50), dok je najmanje takvih

odrednica prisutno u RSJ (5). Najviše ovakvih odrednica u RHJ je na početno slovo P (ukupno 10 riječi) (npr. *plòvidbenī (...)* • *~ list (...)* ~ *režim, pòvrat (...)* • *u ~u učiniti (...)* ~ *u prijašnje stanje*). U RBJ pod slovima B, P, R i S prisutne su po dvije odrednice (npr. *râsprava (...)* Δ *ostavinska ~*), dok se u RSJ javljaju po jedna odrednica kod koje je skraćena za pravni termin navedena više puta na početna slova M, P, R, S i V (npr. *snága (...)* • *biti na snazi*).

Također u RBJ kod natuknice *stàtūt* skraćena za pravni termin navedena je dvaput, ali prvi put odmah poslije etimološke oznake, što inače nije slučaj kod ostalih odrednica, a drugi put nakon obilježja roda i svih navedenih oblika, odnosno prije definicija. Smatramo da je ovo tehnička pogreška pa stoga ova odrednica nije uvrštena u broj odrednica kod kojih se oznaka za pravni termin navodi više puta. U RBJ su navedene i lekseme koje se svrstavaju u pravne termine kao takve ali i kao metonimija (*alimentácija* i *òptužba*). Ove leksičke odrednice opisane su samo jednom skraćenicom za označavanje termina.

3. Broj odrednica administrativne terminologije

Posmatrajući broj odrednica označenih kao administrativni termini uočava se da ih je najviše zastupljeno u RHJ, i to 118 leksema, potom u RBJ (114 leksema), dok ih je najmanje zastupljeno RSJ (36).

Izvor: Vlastito istraživanje

Kada se posmatra broj odrednica po pojedinačnom slovu, može se uočiti da je u RHJ najviše ovakvih odrednica navedeno pod slovom P (npr. *podàstirati, pòdnesak, s poštovánjem, prístòjba*), potom pod slovom U (npr. *ùbrati, ùnutrašnjòst, ùpitnìk*) pa pod slovom K (npr. *kàtastar, kompeténcija, komunàlije, kotizácija*), u RBJ najviše ih je pod slovom D (npr. *dèkàn, depàrtmàn, dirèkcija, dokinúće*), potom pod slovom P (npr. *parcèla, pòdnesak, pòkrajina, pòpratnica*) pa pod slovom U (npr. *ùknjižba, ùkor (úkor), ùmrlica*). U RSJ najviše natuknica s odrednicom za označavanje administrativnih termina počinje slovom D (npr. *deklàrisati, dèlovodnī jek. djèlovodnī, dosijē, dòznaka*), potom slovom R (npr. *računovòdstvo, ráspis, rekapitulácija*) pa slovom N (npr. *nálog, narudžbènica, náslov*). Ukupan broj odrednica po pojedinačnom slovu predstavljen je u sljedećoj tabeli.

Tabela 3. Ukupan broj odrednica administrativne terminologije po slovima

Slovo	Bosanski	Hrvatski	Srpski
A	3	3	1
B	1	1	0
C	1	2	1
Č	0	0	0
Ć	0	0	0
D	18	10	8
Dž	0	0	0
Đ	0	0	0
E	1	1	0
F	1	0	0
G	2	1	0
H	0	0	0
I	5	3	1
J	1	1	0
K	5	14	1
L	4	2	0
Lj	0	0	0
M	4	4	1
N	8	7	4
Nj	0	0	0
O	10	4	2
P	13	21	2
R	7	6	5
S	9	6	0
Š	1	1	0
T	3	3	2
U	12	15	3
V	3	0	3
Z	2	9	2
Ž	0	4	0

Izvor: Vlastito istraživanje

Iz ove tabele vidimo kako se pod slovima Č, Ć, Dž, Đ, H, Lj i Nj ne navode riječi administrativne terminologije, kao i pod još nekim slovima u pojedinim rječnicima, a najviše u RSJ. Te će rubrike prema tome ostati prazne i u tabelama u kojima se bude prikazivala analiza drugih kategorija administrativne terminologije.

Isto kao i kod pravne terminologije i ovdje se javljaju riječi općeg značenja kojima su pridodana značenja specifična za administraciju te su tako postale dio administrativne terminologije. Neke od takvih leksema jesu *djèlokrūg*, *dnèvnī rēd*, *ispitívānje*, *kontróla*, *ličnā kárta*, *òdluka* i *rešénje* jek. *rješénje*.

Prilikom analize leksičkih odrednica kod kojih se oznaka za administrativne termine javila više puta uočili smo da ih je u RHJ 5, dok u RBJ i RSJ uopće nema ovakvih slučajeva. Isto kao i kod pravne terminologije u RBJ su navedene odrednice koje su opisane kao administrativni termini jednom skraćenicom, a za koje su data dva takva značenja, od kojih je drugo metonimijsko. Te odrednice su *katàstar*, *knjigovòdstvo*, *odvòjiti* i *računovòdstvo*.

4. Porijeklo riječi

Ivo Pranjković o RHJ tvrdi „(...) da se Rječnikom uglavnom prikazuje realno stanje hrvatskoga leksika, bar u tom smislu što Rječnik nije ni previše puristički, ni previše otvoren prema leksičkom blagu stranog podrijetla (mislim ipak da se posuđenice, posebno iz engleskoga, premalo toleriraju, a da se ponešto preblagonaklono tretira /novo/štokavski pučki leksik)“.⁴⁵

U uvodu RBJ naglašeno je kako su „riječi stranoga porijekla uvrštene (...) u Rječnik ukoliko su odomaćene u razgovornom vokabularu. Obavijest o porijeklu riječi stoji odmah iza odredničke riječi (skraćunica koja obavještava o etimologiji stavlja se samo uz temeljne riječi stranoga porijekla, uglavnom imenice, a ne i uz izvedenice)“⁴⁶, a analizom je utvrđeno da je isti slučaj i s ostala dva obrađena rječnika. Pod porijeklom riječi u rječnicima podrazumijeva se samo neposredno porijeklo, odnosno iza natuknice se navodi skraćunica koja označava jezik iz kojeg je riječ ušla u jezik koji se rječnikom obrađuje, a ako etimologija ide dublje u prošlost, često se navodi samo jezik posrednik. U slučaju administrativne i/ili pravne terminologije porijeklo riječi uglavnom je iz jednog jezika, najčešće grčkog i latinskog, odakle i potiču ove struke.

⁴⁵ Pranjković, I. (2001), „Rječnik hrvatskoga jezika“, str. 388.

⁴⁶ Halilović, S. i dr., *Rječnik bosanskoga jezika*, str. 9.

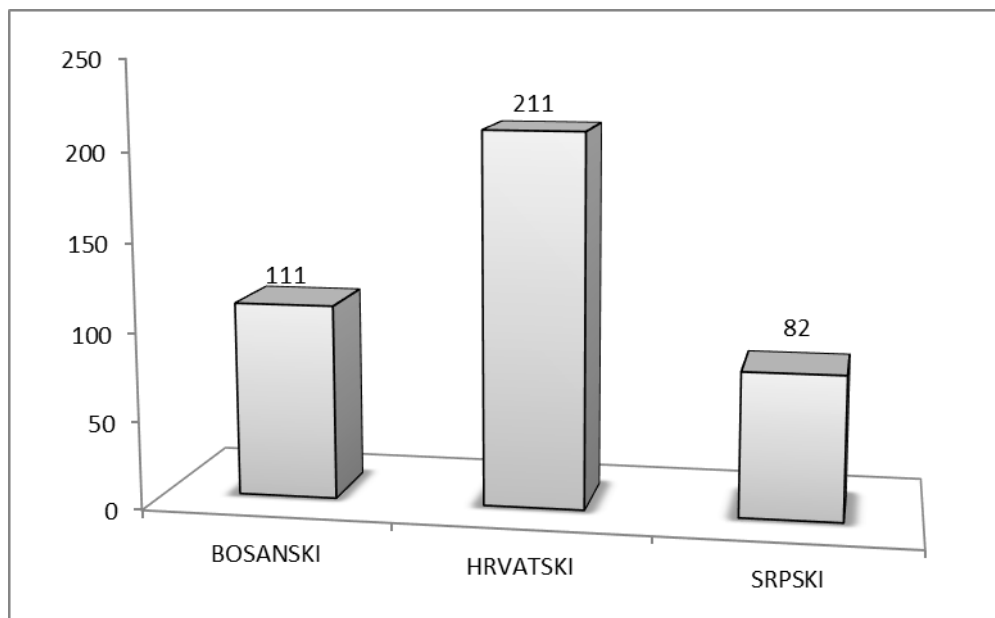
U *Pravnoj enciklopediji I* navedeno je da „potrebe pravnog poretka i poznavanja prava uslovljavaju i stvaranje specifičnih pravnih izraza i pojmova koji ne pripadaju narodnom jeziku (npr. pravni akt, fiducijarni pravni posao, službenost, dispozitivnost, nomodinamika). Znatan deo tih specifičnih izraza i pojmova potiče iz grčkog, latinskog, engleskog i dr. svetskih jezika i ima internacionalnu primenu (npr. hipoteka, litispencija, bilateralnost, klauzula FOB, precedent, leasing).“⁴⁷

4.1. Latinsko porijeklo

Kod ispitivanja korpusa utvrđivali smo i porijeklo leksema administrativne i pravne terminologije prema u svim rječnicima navedenim jezicima. Najveći broj leksema porijeklom je iz latinskoga jezika, pa ćemo najdetaljnije analizirati odrednice izabranih rječnika koje imaju latinsko porijeklo, dok će se za ostale jezike prezentirati ukupan broj leksema prema pojedinom porijeklu.

Najviše leksema latinskog porijekla prisutno je u RHJ (211), potom slijedi RBJ (111), dok ih je najmanje zastupljeno u RSJ (82).

Slika 4. Ukupan broj leksema latinskog porijekla

Izvor: Vlastito istraživanje

U RBJ najviše leksema latinskog porijekla počinje slovom K (npr. *kaūcija* (*kàūcija*), *klijent*, *kodifikācija*, *kōlīzija*), potom slovom D (npr. *dekoncentrācija*, *delegirati*, *diskrēcija*)

⁴⁷ Blagojević, B. T. i dr., *Pravna enciklopedija I*, str. 583.

(*diskrécija*) pa slovom A (npr. *adèkvatan (adekvàtan), advòkāt, àgent*). U RHJ najviše leksema latinskog porijekla također počine slovom K (npr. *kòlònija, komasácija, komitènt, konkludèntnī*), potom slovom A (npr. *abolícija, adòpcija, agèncija, animātor*), pa slovom R (npr. *ratihábicija, recèpcija, rēfòrma, rēzērva*). Najviše leksema latinskog porijekla administrativne i pravne terminologije u RSJ počinje slovom A (npr. *abrogácija, àkcept, àkt*), potom slovom D (npr. *dèkrēt, dèlikt, dèponovati, desinātor*), pa slovima K (npr. *kancèlar, kàtastar, kläuzula*) i R (npr. *ratifikácija, rekapitulácija, revèrzija*). Iz sljedeće tabele vidljivo je koliko je leksema latinskog porijekla prema pojedinačnim slovima navedeno u datim rječnicima.

Tabela 4. Ukupan broj leksema latinskog porijekla po slovima

Slovo	Bosanski	Hrvatski	Srpski
A	13	27	15
B	0	1	0
C	1	2	4
Č	0	0	0
Ć	0	0	0
D	14	19	14
Dž	0	0	0
Đ	0	0	0
E	8	13	1
F	3	3	1
G	0	0	0
H	0	0	0
I	6	12	4
J	1	1	1
K	21	36	9
L	5	11	0
Lj	0	0	0
M	3	9	6
N	2	7	0
Nj	0	0	0
O	3	5	1
P	7	17	6
R	9	21	9
S	4	15	2
Š	0	0	0
T	7	7	4
U	1	3	2
V	3	2	3
Z	0	0	0
Ž	0	0	0

Izvor: Vlastito istraživanje

Ovdje se mora skrenuti pozornost da su neke lekseme koje se javljaju u dva ili sva tri obrađena rječnika u njima drugačije opisane. Tako imamo leksičku odrednicu *katastar*, za koju je u RBJ i RSJ navedeno da ima latinsko porijeklo, a u RHJ da ista riječ vuče porijeklo iz grčkog jezika. Sličan slučaj je i s riječju *dispozitiv*, za koju je u RBJ i RHJ navedeno da ima latinsko porijeklo, a u RSJ francusko, te s leksemom *garancija*, koja je u RBJ i RHJ opisana kao riječ francuskog porijekla, dok u RSJ nije navedeno porijeklo riječi za ovu leksemu. U RBJ je navedeno da natuknica *replika* ima porijeklo iz latinskog, dok je za istu leksemu u RHJ navedeno francusko porijeklo. Ova leksema nije navedena u RSJ.

4.2. Porijeklo iz ostalih jezika

Kada se posmatra porijeklo leksema iz ostalih jezika, može se vidjeti da je najviše leksema u RBJ francuskog porijekla (npr. *kàntōn*, *koridōr*, *malverzácija*, *presèdān*), potom slijedi grčko porijeklo (npr. *analògija*, *àzīl*, *epigàmija*, *òrgān*) pa arapsko porijeklo (npr. *tarífa*, *vàkuf* (*vàkuf*)). U RHJ je najviše leksema francuskog porijekla (npr. *adrèsa*, *deložácija*, *franšiza*), potom slijedi grčko porijeklo leksema (npr. *kāmata*, *pròtokol*, *sindikāt*) pa italijansko porijeklo (npr. *baratèrija*, *frānko*, *kārtel*). U RSJ najviše je leksema francuskog porijekla (npr. *amàndman*, *àpel*, *kasácija*), pa grčkog (*amnèstija*, *hipotéka*), a po jedna riječ vodi porijeklo iz italijanskog (*tènōr*), španskog (*embàrgo*) i njemačkog jezika (*adoptírati*), dok nema navedenog porijekla iz ostalih jezika. U sljedećoj tabeli prikazan je ukupan broj leksema koje vode porijeklo iz ostalih jezika osim latinskog.

Tabela 5. Ukupan broj leksema u odnosu na njihovo porijeklo

Porijeklo leksema	Bosanski	Hrvatski	Srpski
Francusko porijeklo	14	29	7
Grčko porijeklo	8	19	2
Italijansko porijeklo	2	11	1
Špansko porijeklo	1	1	1
Arapsko porijeklo	3	0	0
Englesko porijeklo	1	6	0
Mađarsko porijeklo	1	1	0
Njemačko porijeklo	1	1	1

Izvor: Vlastito istraživanje

Moramo opet napomenuti da su u obrađenim rječnicima kao natuknice navedene izvedenice koje nemaju naznačenu etimologiju iako su lekseme koje su temeljne riječi stranog porijekla u vezi s ovim izvedenicama opisane skraćenicom za etimologiju (npr. uz natuknicu *adòptacija* stoji leksikografska odrednica *lat*, dok uz *adòptant*, *adòptāt* i *adoptírati* ne stoji).

Također, neke se natuknice javljaju u dva ili sva tri obrađena rječnika, ali u nekim su obilježene skraćenicom za jezik iz kojeg potiču, a u drugom ili trećem nisu.

Pored leksike koja je preuzeta pretežno iz latinskog, francuskog i grčkog jezika, većina je termina opisana općepoznatim leksemama kojima su pripisana dodatna stručna značenja.

Mali je broj neologizama koji su administrativno-pravni termini, a većina ih je u hrvatskom jeziku. Uočljive su pojave prevođenja riječi koje su kao termini preuzete iz latinskog i grčkog jezika i zastupljene širom svijeta (npr. RHJ: *posvòjitelj*, RSJ: *adòptant*; RHJ: *žalitelj*, RSJ: *apèlant*; RBJ: *derogírati*, RHJ: *opozvati*) i stvaranja potpuno novih odrednica u hrvatskom jeziku (RHJ: *ozakonjénje*, *prèdnik*). Takvih slučajeva ima i u srpskom jeziku (npr. RHJ: *pàtentnī*, RSJ: *pronalàzāčkī*), ali su slabo zastupljeni u RSJ. Nova se leksika rijetko javlja u administrativno-pravnom stilu upravo zbog same prirode tematike.

5. Rezultati istraživanja za pravnu terminologiju

5.1. Leksičke odrednice kod kojih su navedeni frazeološki izrazi (RBJ), odnosno stručne i znanstvene sintagme (RHJ), tj. fraze i izrazi (RSJ) pravne terminologije

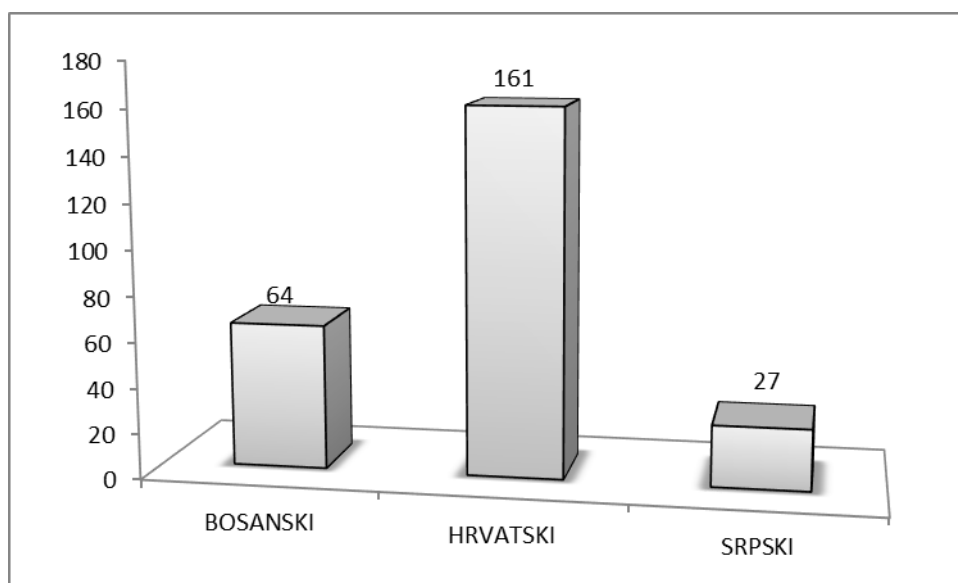
Upotrebne etikete ili leksikografske odrednice navode se poslije gramatičkog bloka ako se odnose na sva značenja lekseme ili ispred određenih značenja na koja se odnose. Isto tako javljaju se ispred frazeoloških izraza (RBJ), odnosno stručnih i znanstvenih sintagmi (RHJ), tj. fraza i izraza (RSJ) koji pripadaju određenoj terminologiji ili oblasti upotrebe.

Rezultati istraživanja pokazuju da se najviše odrednica kod kojih su navedene fraze i izrazi, odnosno stručne i znanstvene sintagme pravne terminologije javlja u RHJ, i to 161, zatim slijedi RBJ sa 64, dok najmanje odrednica s ovim frazama i izrazima ima u RSJ, i to 27.

U predgovoru RSJ navodi se da mu posebnu vrijednost daje „(...) izuzetno bogat inventar izraza (frazu), navedenih uz odgovarajuću odrednicu (...). U tome smislu naš rečnik nadmašuje sve druge rečnike srpskog ili uopšte srpskohrvatskog jezika sličnog obima.“⁴⁸

⁴⁸ Vujanović, M. i dr., *Rečnik srpskoga jezika*, str. 9–10.

Slika 5. Ukupan broj leksičkih odrednica pravne terminologije kod kojih su navedeni frazeološki izrazi (RBJ), odnosno stručne i znanstvene sintagme (RHJ), tj. fraze i izrazi (RSJ)

Izvor: Vlastito istraživanje

U tabelama 6 i 8 prikazan je broj odrednica kod kojih se javlja jedna ili više fraza i izraza, odnosno stručnih i znanstvenih sintagmi pravne odnosno administrativne terminologije. Naveden je broj odrednica u kojima se one javljaju, a ne broj fraza i izraza, odnosno stručnih i znanstvenih sintagmi.

Kada se posmatra broj leksičkih odrednica kod kojih su navedene fraze i izrazi, odnosno stručne i znanstvene sintagme pravne terminologije po pojedinačnom slovu u korpusu, najviše ih se javlja kod leksema pod slovom P u RHJ, ukupno 33 (npr. *pàrtikulāran (...)* • *~rno pravo, pòstupak (...)* *prekršajni ~*). Rezultate pojedinačno po slovima pokazuje naredna tabela.

Tabela 6. Broj leksičkih odrednica kod kojih su navedeni frazeološki izrazi (RBJ), odnosno stručne i znanstvene sintagme (RHJ), tj. fraze i izrazi (RSJ) pravne terminologije pojedinačno po slovima

Slovo	Bosanski	Hrvatski	Srpski
A	5	7	0
B	3	6	0
C	1	1	0
Č	2	0	0
Ć	0	0	0
D	8	9	1
Dž	0	0	0
Đ	0	0	0
E	0	2	0
F	0	3	1
G	1	2	0

H	0	2	0
I	3	7	0
J	1	1	0
K	4	8	1
L	3	2	2
Lj	0	0	0
M	4	7	3
N	2	6	2
Nj	0	0	0
O	5	9	1
P	7	33	6
R	2	8	1
S	5	23	2
Š	0	0	0
T	1	7	2
U	5	5	3
V	2	2	2
Z	0	10	0
Ž	0	1	0

Izvor: Vlastito istraživanje

Važno je spomenuti i povratne glagole koji su navedeni u rječnicima i opisani kao pravni termini, pa tako imamo:

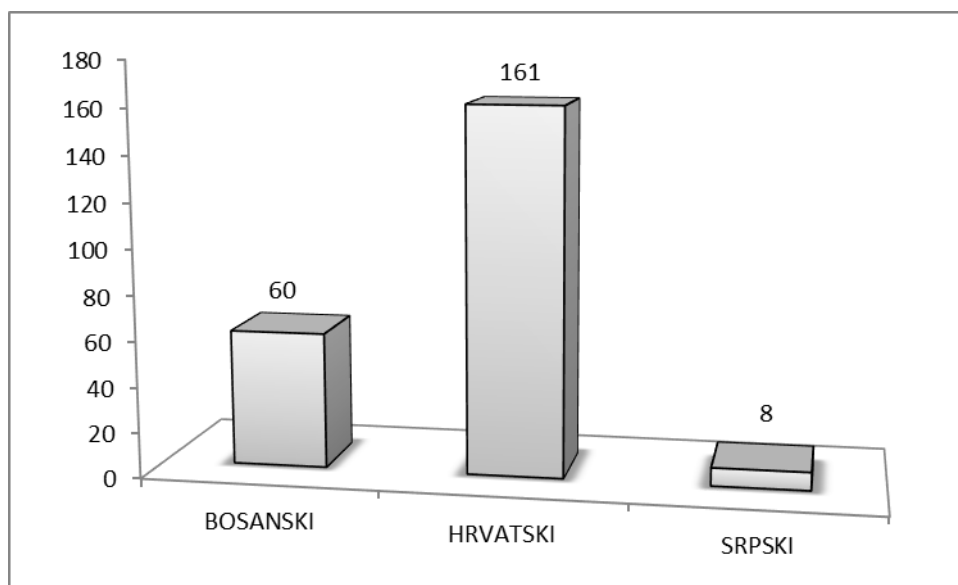
- uz 1 leksemu koja je u sintagmatskom odnosu na početno slovo G u RBJ opisana skraćenicom kao pravni termin tu je i jedan povratni glagol *gásiti se*,
- uz 9 leksema koje su u sintagmatskom odnosu u RHJ opisane skraćenicom kao pravni termini na početno slovo O tu su i dva povratna glagola *òčitovati se* i *òdreći se*,
- na početno slovo P u RSJ uz osnovni oblik naveden je kao poseban oblik povratni glagol *poravnati se*,
- uz 33 lekseme koje su u sintagmatskom odnosu na početno slovo P u RHJ opisane skraćenicom kao pravni termini tu je i jedan povratni glagol *prizívati se*,
- uz jednu leksemu koja je u sintagmatskom odnosu na početno slovo Ž u RHJ opisana skraćenicom kao pravni termin tu je i jedan povratni glagol *žàliti se*.

Fraza *stupiti na snagu* navedena je u RBJ dva puta – uz natuknicu *snága* i natuknicu *stúpiti*. Prvi put opisana je kao pravni termin, a drugi put kao administrativni, pa je u skladu s tim i evidentirana u analizi.

5.2. Leksičke odrednice kod kojih je navedena skraćunica za označavanje pravnih termina u kombinaciji sa skraćunicom za označavanje termina iz neke druge oblasti

Najviše primjera odrednica kod kojih je skraćunica koja upućuje na pravni termin u kombinaciji sa skraćunicom koja upućuje na termin iz neke druge oblasti ima u RHJ, i to 161, zatim u RBJ (60), dok se najmanje navedenih odrednica javlja u RSJ (8).

Slika 6. Ukupan broj leksičkih odrednica kod kojih je navedena skraćunica za označavanje pravnih termina u kombinaciji sa skraćunicom za označavanje termina iz neke druge oblasti

Izvor: Vlastito istraživanje

Broj odrednica s kombinacijom skraćunica koje označavaju pravne i termine iz neke druge oblasti pojedinačno po slovima u datim rječnicima pokazuje naredna tabela. Ova pojava najčešće je zabilježena u RHJ, i to pod slovom P s 26 primjera (npr. *pòrez m prav/ek*, *právo¹ s • ~ mora prav/pom*), potom pod slovom K sa 17 (npr. *kàmate (...) prav/fin*, *komisiònār (...) prav/ek/trg*, *kòncern (eng) m prav/ek*), pa pod slovom A s 15 primjera (npr. *agèncija (lat) ž prav/pom/trg*, *aklamácija (lat) ž • glasovati ~om prav/pol*).

Tabela 7. Broj leksičkih odrednica kod kojih je navedena skraćunica za označavanje pravnih termina u kombinaciji sa skraćunicom za označavanje termina iz neke druge oblasti pojedinačno po slovima

Slovo	Bosanski	Hrvatski	Srpski
A	7	15	0
B	1	8	0
C	0	0	0
Č	0	0	0
Ć	0	0	0

D	3	14	0
Dž	0	0	0
Đ	0	0	0
E	3	5	2
F	1	5	0
G	0	2	0
H	0	4	0
I	2	5	0
J	1	2	0
K	10	17	1
L	5	8	1
Lj	0	0	0
M	2	3	4
N	2	5	0
Nj	0	0	0
O	2	12	0
P	9	26	0
R	3	6	0
S	4	10	0
Š	0	0	0
T	0	2	0
U	0	3	0
V	5	2	0
Z	0	6	0
Ž	0	1	0

Izvor: Vlastito istraživanje

Historizmi su uvršteni u tabele 7 i 9 kada su se našli pored skraćénica koje označavaju pravne ili administrativne termine iako su po definiciji lingvistički pojam koji označava pojavu iz prošlosti, a ne historijska terminologija kao takva (RBJ – *adrèsa, bilježník, ìmpèrij, invokácija, kadìluk, lìstina, rèjon, stàtút, vàzal*; RHJ – *bilježník, bòžjì sud, brodàrina, inkvizicìjskì postupak, kasàcìjskì sud, lènskò pravo, mrtvā ruka, ostracìzam, izglasati komu povjerénje, pragmatìčka sankcija, pravoužitník, prìsjedník, pravo pìrvokūpa, stup sramòtè, stàtút, stipulácija, stòl, Banski stòl, stòl sedmorice, Božji sùd, tjelesnā kazna*; RSJ – *mancipácija*). U RHJ ove natuknice opisane su skraćénicom *pov*, što označava u povijesti, povijesni (svi osim *pragmatìčka sankcija*, koja je opisana i s *pov* i *his*), ali po njihovom značenju vidi se da se radi o historizmima.

Uz leksemu *rekvizit* u RSJ navedena je skraćénica *mn.*, ali nije naveden oblik za množinu, što postavlja pitanje da li to znači da se samo oblik množine svrstava u pravnu terminologiju ili su ispustili da ga navedu.

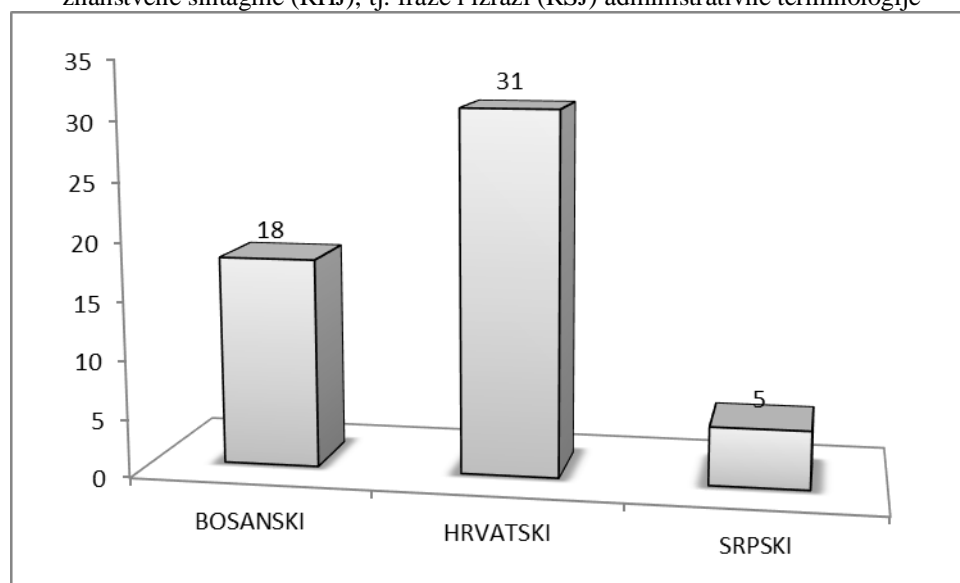
6. Rezultati istraživanja za administrativnu terminologiju

6.1. Leksičke odrednice kod kojih su navedeni frazeološki izrazi (RBJ), odnosno stručne i znanstvene sintagme (RHJ), tj. fraze i izrazi (RSJ) administrativne terminologije

Pored u ranijem poglavlju spomenutih fraza iz latinskog jezika u administrativnom se stilu javljaju i fraze bosanskog, hrvatskog, odnosno srpskog jezika koje se svrstavaju u terminologiju.

Rezultati istraživanja zastupljenosti fraza i izraza, odnosno stručnih i znanstvenih sintagmi administrativne terminologije pokazali su da se najviše odrednica kod kojih su oni navedeni javlja u RHJ (ukupno 31), potom slijedi RBJ s 18 odrednica, dok ih je najmanje navedeno u RSJ (5).

Slika 7. Ukupan broj leksičkih odrednica kod kojih su navedeni frazeološki izrazi (RBJ), odnosno stručne i znanstvene sintagme (RHJ), tj. fraze i izrazi (RSJ) administrativne terminologije

Izvor: Vlastito istraživanje

U uvodu RHJ ističe se navođenje fraza iz općeg jezika i stručnih i znanstvenih sintagmi, pa se tako naglašava: „Termini složeni od pridjeva i imenice neće se obrađivati kao posebne jedinice, nego će se definirati u segmentu termina ili pod pridjevom ili pod imenicom, ovisno o tome je li za složeni termin leksikografski više karakterističan pridjev ili

imenica.⁴⁹ Ovim elementima odrednica posvećena su čak 2 pasusa u, moramo istaći, jako kratkom uputstvu za korištenje RHJ.

Kada se posmatra broj leksema kod kojih su navedene fraze i izrazi, odnosno stručne i znanstvene sintagme administrativne terminologije pojedinačno po slovima, uočava se da ih je najviše na slovo P u RHJ, i to 8 (npr. *pòštovānī gospodine, prevaljivanje poreza, državni pròračūn*), potom na početna slova R i K također u RHJ (npr. *platni rāzred, biračka kuglica*) te D u RBJ (4) (npr. *dēklaratīvnī akt, staviti na dispozīciju*). Svi rezultati predstavljeni su u sljedećoj tabeli.

Tabela 8. Broj leksičkih odrednica kod kojih su navedeni frazeološki izrazi (RBJ), odnosno stručne i znanstvene sintagme (RHJ), tj. fraze i izrazi (RSJ) administrativne terminologije pojedinačno po slovima

Slovo	Bosanski	Hrvatski	Srpski
A	1	1	0
B	1	1	0
C	0	1	0
Č	0	0	0
Ć	0	0	0
D	4	2	1
Dž	0	0	0
Đ	0	0	0
E	0	0	0
F	0	0	0
G	0	1	0
H	0	0	0
I	0	0	0
J	1	1	0
K	0	4	0
L	3	1	0
Lj	0	0	0
M	0	0	0
N	0	1	0
Nj	0	0	0
O	2	0	0
P	0	8	1
R	0	4	0
S	3	2	0
Š	0	0	0
T	0	1	0
U	0	1	0
V	3	0	3
Z	0	1	0
Ž	0	1	0

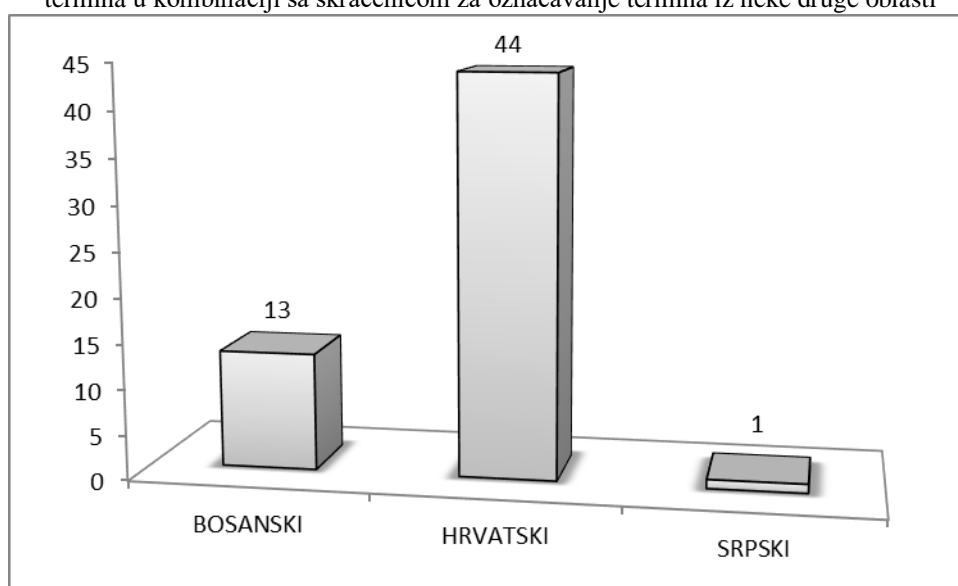
Izvor: Vlastito istraživanje

⁴⁹ Šonje, J. (2000), *Rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb, Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“ i Školska knjiga, str. 7–8.

6.2. Leksičke odrednice kod kojih je navedena skraćenica za označavanje administrativnih termina u kombinaciji sa skraćenicom za označavanje termina iz neke druge oblasti

Što se tiče leksičkih odrednica kod kojih je navedena skraćenica za označavanje administrativnih termina u kombinaciji sa skraćenicom za označavanje termina iz neke druge oblasti, u RHJ su prisutne 44 takve odrednice, u RBJ 13, dok je u RSJ samo jedna takva odrednica.

Slika 8. Ukupan broj leksičkih odrednica kod kojih je navedena skraćenica za označavanje administrativnih termina u kombinaciji sa skraćenicom za označavanje termina iz neke druge oblasti

Izvor: Vlastito istraživanje

Najviše ovako opisanih odrednica javlja se u RHJ na početno slovo K (9) (npr. *kontróla (fr) ž adm/ek, kùtija (...)* • *glasačka ~ adm/pol*), zatim na početno slovo P (7) (npr. *pòlumjesēc m* • *Crveni ~ med/adm, putòvnica (putóvnica) ž prav/adm*) te na početno slovo D (5) (npr. *donòsitelj m (ž donositèljica) prav/adm/fin, dispozicìjskī (...)* • *~ fond adm/fin*), sve u istom rječniku. Svi rezultati pojedinačno po slovima predstavljeni su u tabeli 9. Leksičke odrednice kod kojih su navedeni frazeološki izrazi (RBJ), odnosno stručne i znanstvene sintagme (RHJ), tj. fraze i izrazi (RSJ) administrativne terminologije u većini se slučajeva podudaraju s onima kod kojih je navedena skraćenica za označavanje administrativnih termina u kombinaciji sa skraćenicom za označavanje termina iz neke druge oblasti.

Tabela 9. Broj leksičkih odrednica kod kojih je navedena skraćenica za označavanje administrativnih termina u kombinaciji sa skraćenicom za označavanje termina iz neke druge oblasti pojedinačno po slovima

Slovo	Bosanski	Hrvatski	Srpski
A	0	0	0
B	1	1	0
C	0	0	0
Č	0	0	0
Ć	0	0	0
D	1	5	0
Dž	0	0	0
Đ	0	0	0
E	0	0	0
F	0	0	0
G	0	1	0
H	0	0	0
I	1	1	0
J	0	1	0
K	2	9	0
L	1	2	0
Lj	0	0	0
M	1	1	0
N	0	3	0
Nj	0	0	0
O	0	1	1
P	3	7	0
R	1	3	0
S	1	3	0
Š	0	0	0
T	1	1	0
U	0	2	0
V	0	0	0
Z	0	1	0
Ž	0	2	0

Izvor: Vlastito istraživanje

U RBJ se pored jedne natuknice koja u opisu ima skraćenicu za označavanje administrativnih termina u kombinaciji sa skraćenicom za termin iz neke druge oblasti pod slovom D (*dekoncentracija* <lat.> ž. pol. adm.) javljaju i administrativni termini koji su i neologizmi (*djèlatnik*, *domóvnica*); te pored tri koje imaju kombinaciju skraćenica za označavanje administrativnih termina i termina iz neke druge oblasti pod slovom P (*pòkrajina* ž. pol. adm, *prédmet m. prav. adm* i *provìncija* <lat.> ž. pol. adm) javlja se i jedan neologizam (*putóvnica*).

Na početno slovo F u RBJ javlja se administrativni termin koji je žargonizam (*fàks*).

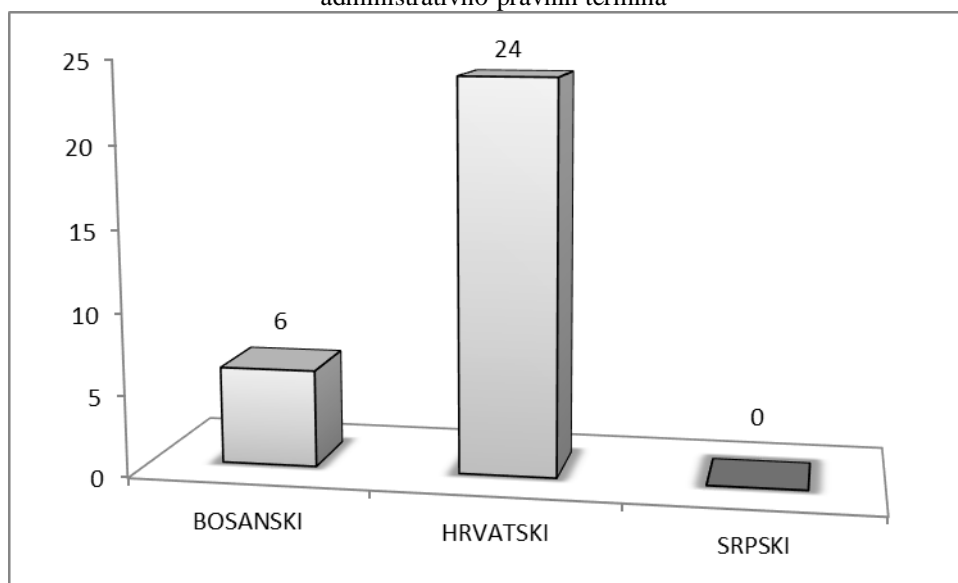
Natuknice opisane kao administrativni termini koji su i historizmi javljaju se isto kao što smo već objasnili kod pravne terminologije, pa tako u RBJ imamo natuknicu *djèlovođa* i sintagmu *lični dōhodak*, a u RHJ *grâd-država*, *slobodni kraljevski grâd* i *kõtār*. Za ove natuknice važi sve što važi i za slučajeve koje smo naveli za historizme pravne terminologije izvađene iz RBJ, RHJ i RSJ.

7. Leksičke odrednice kod kojih je navedena skraćunica za označavanje administrativno-pravnih termina

Nakon što smo ustanovili da je kod određenih leksičkih odrednica u analiziranim rječnicima navedena kombinacija skraćunica, u ovom dijelu rada posvetit ćemo se konkretno kombinaciji skraćunica za administrativne i pravne termine.

Dobijeni su rezultati koji pokazuju da je najviše tako opisanih leksema prisutno u RHJ, i to 24, potom slijedi RBJ sa 6 administrativno-pravnih termina, dok se takve odrednice ne javljaju u RSJ.

Slika 9. Ukupan broj leksičkih odrednica kod kojih je navedena skraćunica za označavanje administrativno-pravnih termina

Izvor: Vlastito istraživanje

Najviše je leksičkih odrednica kod kojih je navedena skraćunica za označavanje administrativno-pravnih termina na početno slovo K (5) (*konfirmácija*, *konfiskácija*, *kōnstitutivni akt*, *počasni kōnzul* i *krívac*), a potom po 4 na početna slova D (*diplòmatski*

imunitet, donòsitelj, dòstāvnica i dõzvola) i P (pòdnesak, prèdmet, prèkršāj i putòvnica), sve u RHJ. Ovi rezultati predstavljeni su u sljedećoj tabeli.

Tabela 10. Broj leksičkih odrednica kod kojih je navedena skraćenica za označavanje administrativno-pravnih termina pojedinačno po slovima

Slovo	Bosanski	Hrvatski	Srpski
A	0	0	0
B	1	1	0
C	0	0	0
Č	0	0	0
Ć	0	0	0
D	0	4	0
Dž	0	0	0
Đ	0	0	0
E	0	0	0
F	0	0	0
G	0	0	0
H	0	0	0
I	0	1	0
J	0	1	0
K	1	5	0
L	0	1	0
Lj	0	0	0
M	1	1	0
N	0	1	0
Nj	0	0	0
O	0	0	0
P	1	4	0
R	1	1	0
S	1	1	0
Š	0	0	0
T	0	1	0
U	0	1	0
V	0	0	0
Z	0	1	0
Ž	0	0	0

Izvor: Vlastito istraživanje

U RBJ pod slovom B ova se kombinacija javlja u sintagmi (*javni bilježnik*).

Pod slovom D u RHJ navode se četiri slučaja, od kojih je jedan sintagma (*diplomatski imunitet*), a jedan opisan kombinacijom skraćenica za administrativne, pravne i finansijske termine (*donòsitelj*).

Pod slovom J u RHJ ova se kombinacija javlja dvaput u jednoj odrednici opisujući dvije sintagme (*jāvnā prava, jāvnō pravo*).

Pod slovom K u RHJ navode se leksema koja je opisana kombinacijom skraćenica za administrativne, pravne i ekonomske termine (*konfiskácija*) te dvije sintagme (*kõnstitutivní akt, počasni kõnzul*).

Pod slovom N u RHJ navodi se leksema koja je opisana kombinacijom skraćenica za administrativne, pravne i ekonomske termine (*nacionalizácija*).

Pod slovom R u RHJ navodi se sintagma koja je opisana kao administrativno-pravni termin pod natuknicom *râdnī (râdnī odnos)*.

Pod slovom S u RHJ navodi se sintagma koja je opisana kao administrativno-pravni termin pod natuknicom *sõcijālñī (sõcijālñõ osiguranje)*.

Pod slovom T u RHJ navodi se sintagma koja je opisana kao administrativno-pravni termin pod natuknicom *tâjna (službena tâjna)*.

8. Usporedba leksičkih odrednica u korpusu

U usporednom prikazu navedene su izrazom iste natuknice koje stoje naporedno u tabeli u Prilogu uprkos tome što možda po definiciji nemaju isto značenje.

U usporedni prikaz uvrštene su kao ravnopravne sljedeće natuknice: imenice koje su ekavskog i ijekavskog izgovora (*delo/djelo, deo/dio, doselost/dosjelost, lek/lijek, namera/namjera, plenidba/pljenidba, pleniti/plijeniti, posed/posjed, prestup/prijestup, rešenje/rješenje, uverenje/uvjerenje, veštačiti/vještačiti, veštak/vještak, zastarelost/zastarjelost, zastariti/zastarjeti*), kao i one sa sufiksima -lac/-telj (*branilac/branitelj, branilaštvo/braniteljstvo*), glagoli sa sufiksima -ovati/-irati (*apelovati/apelirati, deponovati/deponirati*), imenice muškog i ženskog roda (*dužnik/dužnica, recidiv/recidiva*), pridjevi određenog i neodređenog vida (*darovan/darovni, drugostepen/drugostepeni, dvodom/dvodomni, privatan/privatni, teretan/teretni*), odnosni i opisni pridjev (*kumulacioni/kumulativni*), pridjevi sa sufiksima -ioni/-ijski (*diskrecioni/diskrecijski*), jednina ili pl. tantum (*prerogativ/prerogativi*).

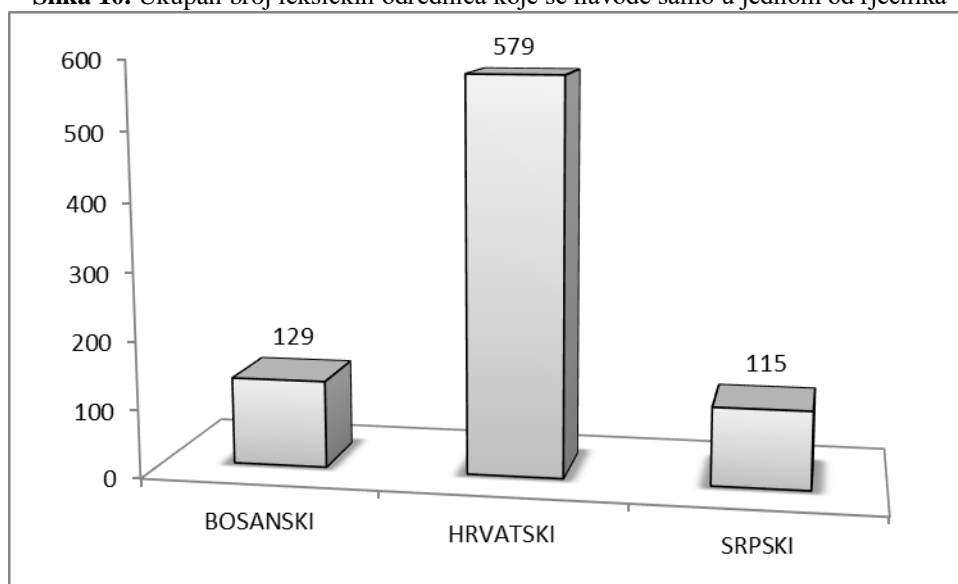
Taфра u svojoj knjizi *Od riječi do rječnika* navodi da „(...) leksičke jedinice mogu imati bliska značenja ako imaju djelomično podudarne izraze zbog pripadnosti istoj tvorbenoj

porodici, odnosno imaju isti leksički morfem⁵⁰, što potkrepljuje odluku da navedene odrednice smatramo ravnopravnima.

8.1. Leksičke odrednice koje se navode samo u jednom od rječnika

Najviše leksičkih odrednica administrativne i/ili pravne terminologije koje se navode samo u jednom od rječnika prisutno je u RHJ (579), potom slijedi RBJ sa 129 odrednica, dok je najmanje ovakvih odrednica u RSJ (115).

Slika 10. Ukupan broj leksičkih odrednica koje se navode samo u jednom od rječnika

Izvor: Vlastito istraživanje

Posmatrajući broj leksičkih odrednica koje se navode samo u jednom od rječnika pojedinačno po slovima uočava se da ih je najviše na početno slovo P: u RBJ 18 (npr. *parcèla*, *pòpratnica*, *prebivalište*), u RHJ 121 (npr. *preàmbula*, *prêmija*, *prikrívānje*), a u RSJ 17 (npr. *pòništāj*, *pòpis*, *pròtest*). Sve rezultate moguće je vidjeti u sljedećoj tabeli.

Tabela 11. Broj leksičkih odrednica koje se navode samo u jednom od rječnika pojedinačno po slovima

Slovo	Samo u RBJ	Samo u RHJ	Samo u RSJ
A	5	24	14
B	0	12	2
C	0	2	1
Č	3	3	0
Ć	0	0	0
D	14	28	14
Dž	0	0	0
Đ	0	0	0

⁵⁰ Tafra, B. (2003), „Leksičke pogreške zbog sličnosti“, *Govor*, 20(1–2), str. 433–434.

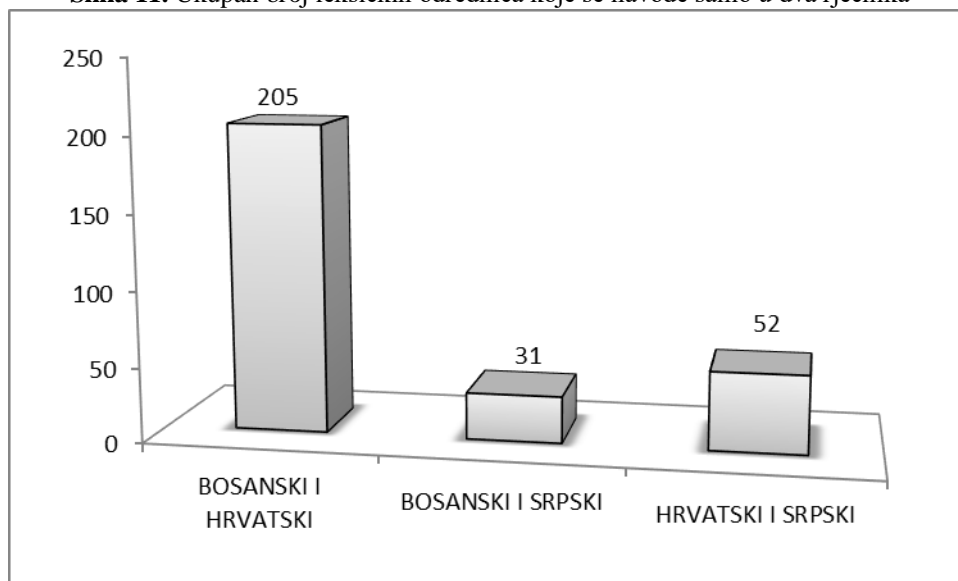
E	3	8	1
F	2	4	1
G	1	2	1
H	0	4	1
I	12	34	10
J	0	2	3
K	6	39	8
L	7	7	2
Lj	0	0	0
M	4	12	6
N	8	27	5
Nj	0	0	0
O	11	51	5
P	18	121	17
R	5	30	4
S	11	50	2
Š	0	7	0
T	3	19	6
U	9	34	4
V	7	7	6
Z	0	45	2
Ž	0	7	0

Izvor: Vlastito istraživanje

8.2. Leksičke odrednice koje se navode samo u dva rječnika

Kada se posmatra broj leksičkih odrednica administrativne i/ili pravne terminologije koje se navode samo u dva rječnika, uočava se da ih je najviše u RBJ i RHJ (ukupno 205), potom u RHJ i RSJ (52), dok je ovakvih leksema najmanje u RBJ i RSJ (31).

Slika 11. Ukupan broj leksičkih odrednica koje se navode samo u dva rječnika

Izvor: Vlastito istraživanje

Posmatrajući broj leksičkih odrednica koje se navode samo u dva rječnika pojedinačno po slovima uočava se da su sve tri najviše vrijednosti iz kombinacije RBJ i RHJ: najviše je takvih leksema prisutno pod slovom P (32) (npr. *pàkt, plèbiscit, pogubljenje, pòlica*), zatim pod slovom K (22) (npr. *kaúcija, knjìga, komutácija*) pa pod slovom S (20) (npr. *sànkcija, sìlovānje, sljèdnik*). Pojedinačni rezultati analize po slovima predstavljeni su u sljedećoj tabeli.

Tabela 12. Broj leksičkih odrednica koje se navode samo u dva rječnika pojedinačno po slovima

Slovo	RBJ i RHJ	RBJ i RSJ	RHJ i RSJ
A	17	0	6
B	3	0	1
C	0	0	1
Č	1	0	0
Ć	0	0	0
D	16	3	6
Dž	0	0	0
Đ	0	0	0
E	9	0	1
F	1	0	1
G	2	1	0
H	0	0	0
I	6	1	2
J	4	0	0
K	22	1	4
L	6	1	0
Lj	0	0	0
M	2	2	6
N	13	0	2
Nj	0	0	0
O	19	3	1
P	32	2	6
R	5	3	2
S	20	1	4
Š	1	0	1
T	4	2	0
U	10	6	1
V	4	4	2
Z	8	1	5
Ž	0	0	0

Izvor: Vlastito istraživanje

U RSJ naveden je neodređeni vid pridjeva *privatan*, a u istoj natuknici izraz *privatno pravo*, gdje je upotrijebljen određeni vid (odnosni, posvojni). Zanimljivo je kako se u RHJ navode pridjevi u određenom vidu, pa tako i ovaj, iako se prema pravilima pisanja rječnika

sve leksičke natuknice trebaju navoditi u svom osnovnom obliku (imenice i zamjenice u nominativu jednine, pridjevi u neodređenom vidu pozitivna itd.).

8.3. Leksičke odrednice koje se navode u sva tri rječnika

Analizirajući leksičke odrednice koje se navode u sva tri rječnika zaključuje se da se najviše takvih leksema javlja pod slovom D (16) (npr. *derivácija*, *dispozitív*), zatim pod slovom P (12) (npr. *párnica*, *pörota*, *pöžitivan*) te pod slovom A (8) (npr. *abolícija*, *àlibi*, *amàndmān*). Ukupno ih je 83, a pojedinačni rezultati predstavljeni su u sljedećoj tabeli.

Tabela 13. Broj leksičkih odrednica koje se navode u sva tri rječnika pojedinačno po slovima

Slovo	RBJ, RHJ i RSJ
A	8
B	2
C	3
Č	0
Ć	0
D	16
Dž	0
Đ	0
E	2
F	0
G	1
H	1
I	2
J	0
K	5
L	4
Lj	0
M	2
N	3
Nj	0
O	4
P	12
R	7
S	1
Š	0
T	3
U	4
V	3
Z	0
Ž	0

Izvor: Vlastito istraživanje

Osim na početku ovoga poglavlja navedenih, kao ravnopravne su uvrštene i lekseme *adopcija* (RBJ, RHJ) i *adoptacija* (RSJ) te *dosje* (RBJ, RHJ) i *dosije* (RSJ).

Više od trećine odrednica koje se podudaraju jesu one koje smo prilikom analize uzeli kao ravnopravne, a imaju ekavsko/ijekavsku razliku, navedene su u različitom gramatičkom obliku ili imaju istu osnovu, a različite sufikse. Osim njih mnoge odrednice koje se javljaju u sva tri rječnika stranog su porijekla, bilo da je kod njih navedena leksikografska odrednica za etimologiju ili da prepoznavanjem korijenskog morfema zaključujemo da se radi o terminologiji preuzetoj iz stranih jezika (npr. *dèklaratōran*, *delegírati*, *diskrècījskī*). Natuknice *legalizácija* i *legitimácija* nisu opisane leksikografskom odrednicom *lat*, ali su latinskog porijekla (vjerovatno je natuknica *legalan* opisana skraćenicom *lat*, ali nije obilježena kao administrativni i/ili pravni termin ni u jednom od obrađenih rječnika). Isto je i s natuknicom *cìvīlnī*, koja je izvedenica od imenice *civil*, koja također ima latinsko porijeklo.

Leksičke odrednice koje se javljaju u sva tri rječnika u podudarnoj formi i koje nemaju stranu etimologiju su: *brániti*, *daróvnica*, *istrážiti*, *miròvati*, *nalogodávac*, *nūždan*, *òptužba*, *òptužnica*, *otuđenje*, *párnica*, *pòrota*, *prèdmet*, *predújam*, *prèsuda*, *prìgovōr*, *ràsprava*, *ròčīšte*, *strànka*, *tèretan*, *tùžba*, *ùgovōr*, *ùredba*, *ùstav*, *ùvesti* i *žàlba*. Ukupno ih je 25.

9. Semantička analiza

Kada posmatramo semantički aspekt natuknica izvađenih iz rječnika, primjećujemo da nemaju sve natuknice koje su istog oblika i isto značenje. Ovo možemo vidjeti kod natuknice *opcija*, koja se javlja i u RBJ i u RHJ, ali s različitim značenjima, dok u RHJ značenje natuknice *optacija* odgovara značenju *opcija* u RBJ. Ipak sve 83 natuknice koje se javljaju i u RBJ i u RHJ i u RSJ imaju navedeno barem jedno isto značenje u barem dva od ovih rječnika. Analizom korpusa utvrđujemo da termini u ovim rječnicima nisu dovoljno precizno opisani, iako oni, što smo već ranije konstatirali, po definiciji trebaju imati jasna i konkretna značenja, te bismo mogli različitim tumačenjima zaključiti da se radi o različitim značenjima (npr. *plijeniti* – RBJ: zabranjivati kome raspolaganje imovinom, RHJ: oduzimati imovinu zbog neispunjenih obveza, RSJ: stavljati sudsku zabranu na imovinu).

Kod nekih odrednica značenje se slaže u dva obrađena rječnika, ali ne u sva tri (npr. *legitimacija* – RBJ: **1.** adm. isprava kojom se dokazuje lični identitet; lična karta, osobna iskaznica **2.** prav. zakonska osnova poduzimanja kakvog pravnog čina ili akcije; RHJ –

adm/prav osobna isprava; iskaznica; RSJ – *pravn.* pozakonjenje vanbračnog deteta, usvojenje), a kod drugih je u nekim rječnicima navedeno samo pravno ili samo administrativno značenje, dok su u nekim rječnicima data oba (npr. *stranka* – RBJ: *adm.* osoba koja se obraća kakvoj ustanovi, organizaciji, instituciji itd.: *rad sa ~ama od 10 do 12 sati*; RHJ: **1.** *prav* sudionik sudskoga ili upravnog postupka o čijim se pravima i interesima odlučuje: *zastupnik ~e* **2.** *adm* osoba koja se obraća s kakvom molbom, zahtjevom, žalbom: *~e se primaju 10.-12.*; RSJ – *pravn.* osoba koja vodi ili protiv koje se vodi spor pred sudom).

Termini koji u RBJ, RHJ i RSJ imaju isto značenje često su riječi stranog porijekla (npr. *alibi* – RBJ: činjenica da se neka osoba u vrijeme izvršenja krivičnog djela nalazila na drugome mjestu, zbog čega joj se počinjenje tog djela ne može staviti na teret; RHJ: navod, činjenica da se netko u presudnome trenutku kaznenog djela nalazio na drugom mjestu; RSJ: odsutnost okrivljenog s mesta prestupa; činjenice, sredstva odbrane kojima okrivljeni dokazuje svoju nevinost tvrdeći da se u vreme delikta nalazio na nekom drugom mestu, a ne na mestu prestupa). Primjetan je veliki broj posuđenica među administrativno-pravnim terminima u obrađenim rječnicima, iako većinu njihovih značenja možemo označiti i domaćim riječima. Neki od razloga za široku upotrebu posuđenica koje George Thomas navodi jesu da su posuđenice tako dobro integrirane u fonološki i morfološki sistem jezika primaoca da se njihovo strano porijeklo može otkriti samo etimološkom analizom, odavno su prihvaćene kao važan dio leksičko-semantičkog sistema te su zastupljene u velikom broju jezika⁵¹. Thomas još tvrdi da „internacionalizmi ne predstavljaju izravnu prijetnju autonomiji i integritetu nekog jezika s obzirom na to da igraju ulogu u stvaranju naučne terminologije te olakšavaju međunarodnu komunikaciju“.⁵² Od obrađenih rječnika uvjerljivo se najmanje posuđenica javlja u RHJ, na šta je upozorio i Pranjković u svojoj analizi Šonjinog rječnika, gdje kaže da se „(...) Rječnikom uglavnom prikazuje realno stanje hrvatskoga leksika, bar u tom smislu što Rječnik nije ni previše puristički, ni previše otvoren prema leksičkom blagu stranog podrijetla (mislim ipak da se posuđenice, posebno iz engleskoga, premalo toleriraju, a da se ponešto preblagonaklono tretira /novo/štokavski pučki leksik)“.⁵³

U rječnicima se javljaju i sintagme koje su opisane isto, pa se tako pod natuknicama *okolnost*, *otegotan* i *olakotan* javljaju sintagme sa istim značenjem (1. RBJ: *olakšavajuća*

⁵¹ Prema: Purković, M., *Članci o jezičnoj kulturi i jezičnom purizmu u časopisu Jezik od XXI. do XL. godišta, str. 15–16.*

⁵² Ibid., str. 16.

⁵³ Pranjković, I., „Rječnik hrvatskoga jezika“, str. 388.

okolnost prav. činjenica koja ublažava ili umanjuje čiju odgovornost ili kaznu (ob. na sudu, prilikom suđenja); RHH: *olakotna okolnost prav* činjenica koja utječe na donošenje blaže odluke u sudskom ili upravnom postupku; RSJ: *prav. olakšavajuća okolnost* činjenica, situacija i sl. koja ublažava stepen krivice ili unekoliko opravdava postupak okrivljenog, optuženog lica; 2. RBJ: *otegotne/otežavajuće okolnosti prav.* uvjeti koji utječu na donošenje strožije odluke u nekom sudskom postupku; RHH: *otegotna okolnost prav* činjenica koja utječe na donošenje strože odluke u sudskom ili upravnom postupku; RSJ: *otežavajuća okolnost* činjenica, situacija koja uvećava stepen krivice, povećava odgovornost okrivljenog, optuženog lica).

Sinonime ili istoznačnice treba razlikovati od bliskoznačnica po tome što kod sinonimnog odnosa „(...) dvije riječi moraju biti identične u svim smislovima koje mogu imati“.⁵⁴ Ipak za potrebe ovog rada termin *sinonimija* koristimo i za istoznačnice i bliskoznačnice. Iako se u rječnicima pri opisu natuknice navode bliskoznačnice, one nemaju potpuno jednako značenje, a i mala razlika u značenju u pravnoj i administrativnoj terminologiji, kao i u svakoj drugoj, može mnogo uticati na sveukupni smisao.

George Thomas ističe da nove riječi u jeziku nastaju ili uticajem stranih elemenata kada se javljaju posuđenice i prevedenice ili kada domaćoj riječi dobro utvrđenog značenja pridodamo nova značenja ili tvorbom neologizama iz purističkih razloga.⁵⁵ Posuđenice i domaće riječi često se javljaju u obrađenim rječnicima u sinonimnom odnosu (npr. RBJ: *egzekúcija, konfiskácija, pljènidba*, RHH: *òvrha, konfiskácija, zàbrana, zàpljena*; RBJ i RHH: *lègāt, òporuka, testàment*, RSJ: *ìsporuka, kodícil*; RSJ: *àpel, apelácija, prìtužba, rèkurs, žàlba*). Sinonimni odnos javlja se i među domaćim riječima jezika kojima se u ovom radu bavimo, pa tako u RBJ i RSJ imamo: *prétres, rásprava, ròčìšte*; u RBJ: *prònevjera, ùtaja*; u RHH: *kràđa, otuđenje, pljàčka, rázbòjstvo; advòkāt, brànitelj, òdvjetník, zástupník*. S druge strane sinonimni se odnos javlja i samo među posuđenicama (npr. RBJ: *alimentácija, apanáža; anèksija, okupácija*; RHH: *legitimìtèt, legitímnōst; àukcija, licitácija*; RSJ: *dìspositív, tènōr*). Iz definicija ovih natuknica možemo zaključiti da se radi samo o djelimičnoj sinonimnosti (npr. *prònevjera* ž. prav. protivzakonito pribavljanje imovinske koristi u službi: *trgovačka* ~; *ùtaja* ž. prav. tajno, zakonski nedopušteno prisvajanje tuđe imovine na čuvanju; pronevjera).

⁵⁴ Zgusta, L. (1991), *Priručnik leksikografije*, Sarajevo, Svjetlost, str. 88.

⁵⁵ Prema: Purković Maja (2014), *Članci o jezičnoj kulturi i jezičnom purizmu u časopisu Jezik od XXI. do XL. Godišta*, str. 15.

Pored svega navedenog moramo također uzeti u obzir da je za većinu natuknica navedeno više od jednog značenja, odnosno pojavu polisemije, te da se često samo neka od tih značenja podudaraju u obrađenim rječnicima. Ovo nije ništa neobično jer, kako Šipka ističe, „(...) monosemnost je u leksikonu vrlo rijetka privilegija.“⁵⁶ Ipak Gortan-Premk naglašava kako su monosemantični samo termini i riječi slične terminima te semantički još neadaptirane tuđice. „Monosemantičnost termina (dok su još termini) proističe iz konvencionalnosti nominalnosti u terminološkim, i uopšte u zatvorenim leksičnim sistemima.“⁵⁷ Ona nastavlja kako je s druge strane polisemičnost uzrokovana „bogatstvom semantičkih elemenata osnovnog semantičkog sadržaja“ koji izazivaju nova značenja. „A da bi se ova indukcija realizovala potrebno je pojavljivanje, upotreba lekseme u novoj komunikacijskoj situaciji, u novom, drukčijem kontekstu odnosno u posebnoj semantičkoj poziciji.“⁵⁸ Tako i mi na polisemiju uglavnom nailazimo kod domaćih riječi kojima je pored utvrđenog značenja dodato i novo značenje kako bi služile kao administrativni ili pravni termini (npr. *predmet*, natuknica koja se javlja u sva tri obrađena rječnika koja je kao administrativno-pravni termin definirana kao sudski ili upravni postupak i spis).

⁵⁶ Šipka, D. (1998), *Osnovi leksikologije i srodnih disciplina*, Novi Sad, Matica srpska, str. 32.

⁵⁷ Gortan-Premk, D. (2004), *Polisemija i organizacija leksičkog sistema u srpskome jeziku*, Beograd, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, str. 41.

⁵⁸ *Ibid.*, str. 42.

VII. ZAKLJUČAK

U ovom radu analizirali smo administrativno-pravne termine navedene u *Rječniku bosanskoga jezika* Senahida Halilovića, Ismaila Palića i Amele Šehović iz 2010. godine, *Rječniku hrvatskoga jezika* Jure Šonje iz 2000. godine te u *Rečniku srpskoga jezika* grupe autora iz 2007. godine. U prvom dijelu rada bavili smo se porijeklom funkcionalnih stilova općenito i opisali smo karakteristike administrativno-pravnog stila i terminologije. Osobine koje smo spomenuli odnose se i na bosanski i na hrvatski i na srpski jezik. U nastavku rada usporedili smo zastupljenost ovih termina u korpusu, naveli primjere za najčešće slučajeve te obrazložili zapažanja uočena kod konkretnih primjera za koje možemo reći da imaju specifičnosti koje nisu u skladu s kategorijama prema kojima je vršena analiza.

Od ukupno 1.652 odrednice date terminologije navedene u analiziranom korpusu više od polovine izdvojeno je iz RHJ, ali to ne znači da mnoge natuknice nisu navedene u RBJ i RSJ, nego samo da nisu terminološki opisane. Odnos između termina administrativne i pravne terminologije kroz sva tri rječnika je očekivan (268 : 1440) zbog opsega i važnosti prava kao nauke u svakodnevnom životu. Precizni, jednoznačni i jasni izrazi uvjet su za dobar pravni sistem.

Posmatrajući etimologiju ovih termina zaključuje se da ih većina vuče porijeklo iz latinskog jezika, a to je zato što je moderno pravo svugdje, pa tako i kod nas, utemeljeno na rimskom pravu te se može reći da je pravna terminologija u bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku dijelom prevod latinske pravne terminologije.

U rezultatima istraživanja prikazan je i broj odrednica kod kojih su navedeni frazeološki izrazi (RBJ), odnosno stručne i znanstvene sintagme (RHJ), tj. fraze i izrazi (RSJ) date terminologije (252 odrednice pravne i 54 administrativne terminologije) i broj leksičkih odrednica kod kojih je navedena skraćunica za označavanje pravnih i administrativnih termina u kombinaciji sa skraćenicom za označavanje termina iz neke druge oblasti (229 odrednica pravne terminologije i 58 administrativne terminologije). Sve ovo prikazano je grafički ukupno i tabelarno pojedinačno prema zastupljenosti po slovima pokazujući komparaciju između obrađenih rječnika.

Konkretno administrativno-pravni termini slabo su zastupljeni u korpusu. U RHJ navedena su samo 24 primjera, u RBJ 6, a u RSJ nijedan. Od ovih 30 primjera više od trećine

su natuknice kod kojih su lekseme u sintagmatskom odnosu ili su opisane kombinacijom leksikografskih odrednica za termine ove i još neke oblasti.

Uspoređivanjem izrazom istih natuknica u parovima rječnika zaključuje se da ih je najviše u obrađenim rječnicima bosanskog i hrvatskog jezika (205). Prema istom kriteriju u RBJ i RSJ navodi se više od šest puta manje ovakvih natuknica, dok se u RHJ i RSJ javlja tek četvrtina natuknica administrativne i/ili pravne terminologije koje su prema izrazu jednake u odnosu na RBJ i RHJ. Sličnost je u administrativnoj i/ili pravnoj terminologiji za RBJ i RHJ uvjerljiva, dok za RSJ u odnosu na bilo koji od rječnika ne možemo reći isto. Ovo ne znači da nema velike podudarnosti između bosanskog ili hrvatskog jezika s jedne i srpskog jezika s druge strane, nego samo da se u RSJ ne navode ove lekseme ili se ne navode kao administrativni i/ili pravni termini.

Postavili smo hipotezu da postoji više sličnosti nego razlika u administrativno-pravnoj terminologiji u korpusu i, iako možemo reći da je sličnost primjetna, ona je uglavnom u vezi s leksemama koje imaju strano porijeklo (za koje bismo mogli reći da su u upotrebi u mnogim jezicima svijeta) i domaćim riječima s utvrđenim različitostima koje se prožimaju i inače kroz jezik (ekavica/ijekavica, -ovati/-irati itd.). S obzirom na ukupan broj navedenih odrednica administrativne i pravne terminologije u RBJ, RHJ i RSJ, 83 odrednice iste prema izrazu ne zadovoljavaju našu hipotezu, pogotovo kada uzmemo u obzir etimologiju tih odrednica. Provedenom komparativnom analizom utvrdili smo da je 15,073% podudarnih natuknica administrativne i/ili pravne terminologije u RBJ, RHJ i RSJ i da su samo neka od njihovih značenja ista, često u samo dva od tri rječnika, te zaključujemo da je naša hipoteza osporena. Razlozi za tako mali postotak jesu nenavođenje administrativnih i pravnih termina u obrađenim rječnicima, neobilježavanje leksema koje su navedene u korpusu leksikografskim odrednicama za označavanje administrativnih i pravnih termina kao i stvarne razlike između bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika.

Zbog isprepletenosti naroda i jezika na ovim prostorima kroz historiju te zbog zajedničkog temelja koji moderno pravo kao nauka i administracija kao izvršno tijelo te nauke imaju, zaključuje se da sličnosti koje se javljaju u administrativno-pravnoj terminologiji u bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku nisu slučajne, a zasigurno su korisne.

VIII. IZVORI

1. Halilović, S., Palić, I., Šehović A. (2010), *Rječnik bosanskoga jezika*, Sarajevo, Filozofski fakultet u Sarajevu.
2. Vujanović, M. i dr. (2007), *Rečnik srpskoga jezika*, Novi Sad, Matica srpska.
3. Šonje, J. (2000), *Rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb, Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“ i Školska knjiga.

IX. LITERATURA

1. Andrijanić, Lj. (2009), „Administrativni stil“, *Hrvatistika*, 3(3), 15–22.
2. Babić, S. (2009), „Hrvatski književni jezik, ponajprije njim samim“, *Časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika Jezik*, 5, 161–189.
3. Bičanić, A. (2012), „Pravopisna norma i standardizacija hrvatskoga jezika devedesetih godina 20. stoljeća i početkom 21. stoljeća“, *Bosanskohercegovački slavistički kongres, Zbornik radova (knjiga 1)*, 13–23.
4. Blagojević, B. T., Aleksić, Ž. i dr. (1985), *Pravna enciklopedija I*, Beograd, Savremena administracija.
5. Brodnjak, V. (1991), *Razlikovni rječnik srpskog i hrvatskog jezika*, Zagreb, Školske novine.
6. Brozović, D. (1970), *Standardni jezik*, Zagreb, Matica hrvatska.
7. Ćirilov, J. (2010), *Hrvatsko-srpski rječnik inačica / Srpsko-hrvatski rečnik varijanti*, Novi Sad, Prometej.
8. Ćosić, P. (2008), *Rečnik sinonima*, Beograd, Kornet.
9. Glušica, R. (2012), „Restandardizacijski procesi u bosanskom, crnogorskom, hrvatskom i srpskom jeziku“, *Bosanskohercegovački slavistički kongres, Zbornik radova (knjiga 1)*, 25–34.
10. Gortan-Premk, D. (2004), *Polisemija i organizacija leksičkog sistema u srpskome jeziku*, Beograd, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
11. Gortan-Premk, D. i dr. (1982), *Leksikografija i leksikologija*, Zbornik referata, Beograd, Srpska akademija nauka i umetnosti; Novi Sad, Institut za južnoslovenske jezike Filozofskog fakulteta u Novom Sadu.
12. Halilović, S. (2012), *Bosanskohercegovački slavistički kongres, Zbornik radova (Knjiga 1)*, Sarajevo, Slavistički komitet.
13. Halilović, S., Jahić, Dž., i Palić, I. (2004), *Gramatika bosanskoga jezika*, Zenica, Dom štampe.
14. Halilović, S., Palić, I., Šehović A. (2010), *Rječnik bosanskoga jezika*, Sarajevo, Filozofski fakultet u Sarajevu.
15. Jakobson, R. (2008), *O jeziku*, Priredile Linda R. Waugh i Monique Monville-Burston, S engleskog preveo Damjan Lalović, Zagreb, Disput.
16. Kapetanović, A. (2005), „Historizmi i semantičke promjene“, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 31(1), 153–163.

17. Katnić-Bakaršić, M. (1999), *Lingvistička stilistika*, Budimpešta, Open Society Institute.
18. Katnić-Bakaršić, M. (2001), *Stilistika*, Sarajevo, Naučna i univerzitetska knjiga.
19. Košutar, P. (2012), „Leksikografske odrednice u hrvatskim rječnicima u 18. stoljeću u kontekstu europske leksikografije“, *Bosanskohercegovački slavistički kongres, Zbornik radova (knjiga 1)*, 407–415.
20. Mešanović-Meša, E. (2012), „Rječnici bosanskoga jezika“, *Bosanskohercegovački slavistički kongres, Zbornik radova (knjiga 1)*, 35–43.
21. Mihaljević, M. (1997), „Natuknica u terminološkom rječniku“, *Filologija*, 27, 97–106.
22. Mihaljević, M. (1984), „Nazivlje i terminologija“, *Jezik*, 38(3), 65–96.
23. Mønnesland, S. (2012), „Dvadeset godina bosanskog jezika“, *Bosanskohercegovački slavistički kongres, Zbornik radova (knjiga 1)*, 45–49.
24. Muratagić-Tuna, H. (2005), *Bosanski, hrvatski, srpski aktuelni pravopisi (sličnosti i razlike)*, Sarajevo, Bosansko filološko društvo.
25. Nuhodžić, L., Čapelj, T. i Aginčić A. (2013), *Priručnik pojmova i izraza najčešće korištenih u jeziku pravnih propisa institucija BiH*, Sarajevo, Parlamentarna skupština.
26. Pranjković, I. (2001), „Rječnik hrvatskoga jezika“, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 27, 388–394.
27. Pranjković, I. (2008), „Stilske figure i gramatika“, *Anagram* [online], Dostupno na: <http://www.hrvatskiplus.org/article.php?id=1832&naslov=stilske-figure-i-gramatika> [pristupljeno 7. marta 2019].
28. Pranjković, I., Silić, J. (2005), *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*, Zagreb, Školska knjiga.
29. Purković, M. (2014), *Članci o jezičnoj kulturi i jezičnom purizmu u časopisu Jezik od XXI. do XL. godišta*, Diplomski rad, Zagreb, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
30. Radovanović, M. (1979), *Sociolingvistika*, Beograd, Biblioteka XX vek, BIGZ.
31. Ravlić, S. (2013–2019), *Hrvatska enciklopedija*, Mrežno izdanje, Leksikografski zavod Miroslav Krleža.
32. Samardžija, M. (2015), *Srpsko-hrvatski objasnidbeni rječnik*, Zagreb, Matica hrvatska.
33. Službeni glasnik BiH, (2014), *Jedinstvena pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, Službeni glasnik BiH, 11/05, 58/14, 60/14 – neslužbena prečišćena verzija.
34. Šipka, D. (1998), *Osnovi leksikologije i srodnih disciplina*, Novi Sad, Matica srpska.
35. Šipka, M. (2009), *Kultura govora*, Novi Sad, IK Prometej.

36. Šonje, J. (2000), *Rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb, Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“ i Školska knjiga.
37. Tafra, B. (2003), „Leksičke pogreške zbog sličnosti“, *Govor*, 20(1–2), 431–448.
38. Udier S. L. (2008), „O jeziku političkih govora i priopćenja“, *Anagram* [online], Dostupno na: <http://www.hrvatskiplus.org/article.php?id=1840&naslov=o-jeziku-politickih-govora-i-priopcenja> [pristupljeno 10. marta 2019].
39. Vranjanac D. (2016), „Opšta teorija prava – začeci i domašaji“, *Pravni zapisi*, VII/1.
40. Vujanović, M. i dr. (2007), *Rečnik srpskoga jezika*, Novi Sad, Matica srpska.
41. Vuković, N. (2000), *Putevi stilističke ideje*, Podgorica – Nikšić, Jasen.
42. Zgrabljčić, B. (2016), *Razlikovni rječnici hrvatskoga i srpskoga jezika*, Diplomski rad, Zagreb, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
43. Zgusta, L. (1991), *Priručnik leksikografije*, Sarajevo, Svjetlost.
44. Znika, M. (1997), „Opisni i odnosni pridjevi“, *Suvremena lingvistika*, 43–44(1–2), 341–357.
45. Znika, Marija (2016), „Pouzdana djelo o hrvatskim i srpskim riječima“, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 42(2), 609–612.
46. Žugaj, M. (1979), „Metode analize i sinteze (s osvrtom na organizaciju proizvodnje)“, *Journal of Information and Organizational Sciences*, 2–3, 113–139.

PRILOG

**Uporedni rječnik administrativno-pravne terminologije u novijim
rječnicima bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika**

U ovom su prilogu navedene odredničke riječi koje su označene kao pravni i administrativni termini u *Rječniku bosanskoga jezika* Senahida Halilovića, Ismaila Palića i Amele Šehović iz 2010. godine (u daljem tekstu RBJ), *Rječniku hrvatskoga jezika* Jure Šonje iz 2000. godine (u daljem tekstu RHJ) te u *Rečniku srpskoga jezika* grupe autora iz 2007. godine (u daljem tekstu RSJ).

Odrednice su raspoređene u tri kolone koje su, navedene po redu, bosanski, hrvatski i srpski. U svakoj rubrici navedena je po jedna odrednica u istoj formi kako je navedena i u originalnom rječniku, i to samo onaj njen dio koji je opisan skraćenicom kao pravni termin (RBJ – „prav.“, RHJ – „prav“, RSJ – „pravn.“) ili kao administrativni termin (RBJ – „adm.“, RHJ – „adm“, RSJ – „adm.“) samostalno ili u kombinaciji sa skraćenicom za neku drugu vrstu termina.

Način na koji su obrađene riječi u ovom prilogu sličan je onima u izvornim rječnicima, što znači da postoje određene razlike u navođenju odrednica iz RBJ, RHJ i RSJ. Ipak, radi usaglašenosti izgleda i preglednosti upotrebljavali smo isti font, veličinu, kurziv i podebljavanje slova. Glavna natuknica, kao i njeni alternativni likovi, navedena je podebljanim slovima, što je čini uočljivom. Pripadnost određenoj vrsti riječi, rod, gramatičke odrednice, razne dopune, skraćenice i primjeri pisani su kurzivom. Etimološke odrednice i definicije pisane su običnim fontom.

Natuknice su navedene abecednim redom, iako su relativno bliska značenja unutar jedne odrednice iz RSJ odvojena slovima prema rasporedu azbuke, kako stoji i u korpusu. U RSJ naveden je i ekavski i ijekavski izgovor, ali pod jednom, ekavskom natuknicom, pa zbog abecednog redosljeda navođenja leksičkih odrednica u radu koristimo simbol (*), o kojem će ubrzo biti još govora, koji upućuje na ekavsku varijantu.

Sve imeničke odredničke riječi navedene su u obliku nominativa jednine, pridjevi u neodređenom vidu pozitiva, a glagoli u infinitivu. Iz korpusa smo ostavili male brojeve iznad homonimnih natuknica radi lakšeg upoređivanja priloga s izvorom, iako se kod nas te odrednice ne javljaju kao homonimi. Glavne natuknice su akcentirane, kao i alternativni likovi ako postoje, koji su dati u obliku zagradama odmah iza glavne natuknice. Ti alternativni likovi označavaju istu odredničku riječ u ženskom rodu ili drugačiju akcentuaciju iste odredničke riječi.

Iza natuknice navodi se etimološka odrednica u oštrim (RBJ) ili oblim (RHJ) zagradama, zatim skraćunica gramatičkog roda kod imenica te gramatički blok u uglastim zagradama. U RSJ iza natuknice dolaze morfološki oblici i alternacije, potom skraćunica gramatičkog roda i skraćunica koja se odnosi na porijeklo riječi.

Leksikografske odrednice dolaze neposredno prije definicije. One određuju pripadnost glavne odrednice određenoj sferi upotrebe. U našem slučaju najbitnije su odrednice koje upućuju da se radi o pravnim ili administrativnim terminima, iako se u kombinaciji s njima javljaju i druge.

Definicija se sastoji od opisa odredničke riječi i sinonima, odnosno riječi istog ili sličnog značenja, te rijetko antonima, riječi suprotnog značenja. Definicije su potkrijepljene primjerima radi još lakšeg razumijevanja kako značenja tako i upotrebe glavne odrednice.

Povratni oblici glagola, stručne sintagme i fraze dati su poslije definicije. Svaka od ovih grupa odvojena je simbolom kao zasebna jedinica koja se obrađuje.

Posebni simboli korišteni su da bi ovaj uporedni rječnik bio što jednostavniji za upotrebu. Tako imamo tri dodatna simbola, od kojih (*) označava napomenu autora kojom upućuje na određenu odrednicu, za razliku od simbola (v.) koji je prenesen iz izvora. Ako se upućuje na riječ koja pripada istoj vrsti, onda je simbol (*) samostalan, a ako se upućuje na riječ koja ima isto ili slično značenje, ali pripada drugoj vrsti, onda ispred riječi na koju se upućuje nailazimo na skraćunicu (*up.*) koja znači *uporedi*.

Drugi simbol je (×), koji je upisan u svaku rubriku za koju nema odgovarajuće odrednice ili napomene ni po izrazu ni po značenju. Dodatna objašnjenja nisu često potrebna, tako da simbol (°) zadovoljava potrebe za označavanje fusnote.

POPIS SKRAĆENICA I SIMBOLA

SKRAĆENICE

BOSANSKI	HRVATSKI	SRPSKI
<i>adm.</i> – administracija, administrativno	<i>adm</i> – u administraciji, administrativni	<i>adm.</i> – administracija, administrativno
<i>agr.</i> – agronomija	<i>crk</i> – u crkvi, crkveno	<i>aor.</i> – aorist
<i>aor.</i> – aorist	<i>ek</i> – u ekonomiji, u gospodarstvu, ekonomski	<i>ekon.</i> – ekonomija, ekonomski
<i>ar.</i> – arapski	<i>eng</i> – iz engleskoga, engleski	<i>fig.</i> – figurativno
<i>D</i> – dativ	<i>fin</i> – u financijama, financijski	<i>fin.</i> – finansije, finansijski
<i>dipl.</i> – diplomatija, diplomatski	<i>fr</i> – iz francuskoga, francuski	<i>fr.</i> – francuski
<i>dvov.</i> – dvovidni (glagol)	<i>G</i> – genitiv	<i>gen.</i> – genitiv
<i>ekon.</i> – ekonomija	<i>gl im</i> – glagolska imenica	<i>grč.</i> – grčki
<i>engl.</i> – engleski	<i>grad</i> – u graditeljstvu, graditeljski	<i>dat.</i> – dativ
<i>fr.</i> – francuski	<i>grč</i> – iz grčkoga, grčki	<i>ist.</i> – istorija, istorijski
<i>G</i> – genitiv	<i>jd</i> – jednina, singular	<i>ital.</i> – italijanski
<i>gl. im.</i> – glagolska imenica	<i>komp</i> - komparativ	<i>u izr.</i> – u izrazu
<i>grč.</i> – grčki	<i>lat</i> – iz latinskoga, latinski	<i>jek.</i> – (i)jekavski
<i>hist.</i> – historija, historizam	<i>m</i> – muški rod, maskulinum	<i>lat.</i> – latinski
<i>I</i> – instrumental	<i>mađ</i> – iz mađarskoga, mađarski	<i>m</i> – muški rod
<i>imp.</i> – imperativ	<i>med</i> – u medicini, medicinski	<i>mn.</i> – množina
<i>isl.</i> – islam, islamski	<i>mn</i> – množina, plural	<i>nem.</i> – nemački
<i>ital.</i> – italijanski	<i>neprel</i> – neprelazan, intransitivan	<i>nesvr.</i> – nesvršeni (vid)
<i>jd.</i> – jednina	<i>nesvr</i> – nesvršen, imperfektivan	<i>odr.</i> – određeni (vid)
<i>komp.</i> – komparativ	<i>njem</i> – iz njemačkoga, njemački	<i>pol.</i> – politika, politički
<i>L</i> – lokativ	<i>ocean</i> – u oceanologiji, oceanološki	<i>prav.</i> – pravo, pravni
<i>lat.</i> – latinski		<i>pril.</i> – prilog
<i>m.</i> – muško (ime), muški (rod)		<i>pril. proš.</i> – prilog prošli
<i>mađ.</i> – mađarski		<i>rad. prid.</i> – pridev radni
<i>med.</i> – medicina		<i>s</i> – srednji rod
<i>meton.</i> – metonimija		<i>supr.</i> – suprotno
		<i>svr.</i> – svršeni (vid)

<p><i>mn.</i> – množina</p> <p><i>N</i> – nominativ</p> <p><i>neol.</i> – neologizam</p> <p><i>nesvrš.</i> – nesvršeni (vid glagola)</p> <p><i>njem.</i> – njemački</p> <p><i>ob.</i> – obično</p> <p><i>odr.</i> – određeni oblik</p> <p><i>pol.</i> – politika, politički</p> <p><i>prav.</i> – pravo, pravno</p> <p><i>perz.</i> – prezent</p> <p><i>prid.</i> – pridjev</p> <p><i>prid. rad.</i> – pridjev radni</p> <p><i>prid. tr.</i> – pridjev trpni</p> <p><i>prij.</i> – prijedlog</p> <p><i>pril.</i> – prilog</p> <p><i>pril. pr.</i> – prilog prošli</p> <p><i>pril. sad.</i> – prilog sadašnji</p> <p><i>rus.</i> – ruski</p> <p><i>s.</i> – srednji rod</p> <p><i>služb.</i> – službeno</p> <p><i>sociol.</i> – sociologija</p> <p><i>supr.</i> – suprotno</p> <p><i>svrš.</i> – svršeni (vid glagola)</p> <p><i>šp.</i> – španski</p> <p><i>tur.</i> – turski</p> <p><i>up.</i> – upoređi</p> <p><i>V</i> – vokativ</p> <p><i>v.</i> – vidi</p> <p><i>vojn.</i> – vojno, vojnički</p> <p><i>ž.</i> žensko (ime), ženski (rod)</p>	<p><i>odr</i> – određeno</p> <p><i>pol</i> – u politici, politički</p> <p><i>pom</i> – u pomorstvu, pomorski</p> <p><i>pl t</i> – pluralia tantum</p> <p><i>pov</i> – u povijesti, povijesni</p> <p><i>povr</i> – povratna zamjenica, glagol, refleksivan</p> <p><i>prav</i> – u pravu, pravni</p> <p><i>prel</i> – prelazni glagol</p> <p><i>prid</i> – pridjev, adjektiv</p> <p><i>pril</i> – prilog, adverb</p> <p><i>pril proš</i> – prilog prošli</p> <p><i>pril sad</i> – prilog sadašnji</p> <p><i>pr rad</i> – pridjev radni</p> <p><i>pr tr</i> – pridjev trpni</p> <p><i>psih</i> – u psihologiji, psihološki</p> <p><i>s</i> – srednji rod, neutrum</p> <p><i>soc</i> – u sociologiji, sociološki</p> <p><i>svr</i> – svršeni, perfektivni</p> <p><i>španj</i> – iz španjolskoga, španjolski</p> <p><i>tal</i> – iz talijanskoga, talijanski</p> <p><i>teh</i> – u tehnici, tehnički</p> <p><i>tisk</i> – u tiskarstvu, tiskarski</p> <p><i>trg</i> – u trgovini, trgovinski, trgovački</p> <p><i>tur</i> – iz turskoga, turski</p> <p><i>voj</i> – vojni</p> <p><i>zast</i> – zastarjela riječ</p> <p><i>zrak</i> – u zrakoplovstvu</p> <p><i>ž</i> – ženski rod, femininum</p>	<p><i>šp.</i> – španski</p> <p><i>trg.</i> – trgovina, trgovački</p> <p><i>trp. prid.</i> – pridev trpni</p> <p><i>up.</i> – upoređi</p> <p><i>v.</i> – vidi</p> <p><i>ž</i> – ženski rod</p>
---	---	---

SIMBOLI

BOSANSKI	HRVATSKI	SRPSKI
<p>← dolazi od</p> <p>~ zamjenjuje odredničku riječ ili dio (ob. morfološku osnovu) te riječi</p> <p>/ odnosno, alternira sa; stavlja se uz dubletne oblike</p> <p>∅ „nulta“ padežna dopuna; stoji uz pojedine glagole i ukazuje na to da oni ne uključuju dopunu ili da se mogu upotrebljavati i bez dopune</p> <p>◇ označava tzv. povratne glagole izvedene od glagola u poziciji odredničkih riječi</p> <p>Δ označava vezane spojeve riječi</p> <p>∇ označava frazeološke izraze</p>	<p>~ zamjenjuje odredničku riječ ili dio (ob. morfološku osnovu) te riječi</p> <p>• izričaji, koje dijelimo u dvije skupine: 1) stručne i znanstvene sintagme, 2) fraze koje pripadaju općem jeziku</p>	<p>□ ~ se povratna forma glagola</p> <p>~ zamenjuje odrednicu, pri čemu kod prideva oblike za sva tri navedena roda</p> <p>• izrazi i fraze</p>
POSEBNI SIMBOLI		
<p>* upućuje na odredničku riječ sa istim ili sličnim značenjem</p> <p>× označava da se odrednička riječ ne javlja ili nije opisana kao pravni ili administrativni termin u određenom rječniku</p> <p>° upućuje na fusnotu</p>		

×	abàndôn (fr) <i>m</i> [<i>G</i> abandóna, <i>mn</i> abandóni, <i>G</i> abandónā] <i>prav</i> izjava osiguranika kojom prepušta osiguratelju u vlasništvo brod ako se ostvari određen rizik; napuštaj	×
abolícija (abolícija) <lat.> <i>ž. prav.</i> 1. ukidanje, poništenje, dokinuće (kakva zakona, propisa i sl.) 2. čin, akt najviše državne vlasti kojim se optuženik oslobađa od gonjenja u toku kaznenog postupka	abolícija (lat) <i>ž prav</i> odluka najviše državne vlasti kojom se tko oslobađa od kaznenog progona tijekom kaznenog postupka; oprost	abolícija <i>ž lat. prav.</i> 1. odsustva krivičnog postupka, oslobađanje od krivičnog gonjenja. 2. ukidanje neke društvene institucije ili prakse (ropstva, smrtne kazne, zakonske norme i sl.).
<i>up. abolicija*</i>	<i>up. abolicija*</i>	abolíрати , -òlírām <i>svr. (nesvr.) prav.</i> obustaviti (obustavljati) sudski postupak; ukinuti (ukidati) neku društvenu instituciju ili praksu.
×	abrogácija (lat) <i>ž prav</i> izričito ukidanje pravnog propisa prilikom donošenja novih odredbi; ukinuće, poništenje	abrogácija <i>ž lat. prav.</i> ukidanje, poništavanje pravnog propisa, zakona donošenjem izričite odredbe novog propisa.
×	<i>up. abrogacija*</i>	abrogíрати , abrògírām <i>svr. i nesvr. prav.</i> ukinuti, ukidati, poništiti, poništavati pravni propis, zakon; <i>up. derogirati.</i>
adèkvatan (adekvàtan) <lat.> <i>prid.</i> [<i>Gjd.</i> adèkvatna; <i>odr.</i> adèkvatnī, <i>Gdj.</i> adèkvatnòg(a), <i>komp.</i> adekvàtniji] Δ poduzeti ~tne mjere adm. učiniti ono što je potpuno primjereno postojećoj situaciji kako bi se ona uspješno razriješila	×	×
×	àdhēzijskī (<i>ž -ā, s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] <i>prav</i> koji se pridružuje nekom pravnom postupku ili aktu: ~ <i>postupak</i> • ~ ugovor prav ugovor u kojem su elementi ponude nepromjenjivi; ugovor po pristupu	×

adòpcija <lat.> ž. <i>prav.</i> čin kojim se tuđe dijete zakonito uzima kao svoje; usvojenje, posvojenje	adòpcija (lat) ž <i>prav</i> čin kojim se uz odobrenje ovlaštenog tijela zasniva roditeljski odnos s maloljetnom osobom; posvojenje, posvajanje	adòptacija ž lat. <i>pravn.</i> usvajanje, usvojenje, usinovljenje.
×	posvòjitelj* skrbnik*	adòptant <i>m pravn.</i> usvojiilac.
×	×	adòptāt , -ātā <i>m pravn.</i> usvojenik, usvojenica.
×	adoptírati <i>svr/nesvr prel</i> [adòptírām, <i>pril proš</i> adoptírāv, -ši, <i>pril sad</i> adoptírājūći, <i>pr rad</i> adoptírao, <i>pr tr</i> adòptírān] <i>prav</i> uz odobrenje ovlaštenog tijela zasnovati, zasnivati roditeljski odnos s maloljetnom osobom; posvojiti, posvajati, posiniti, pokćeriti – adoptírānje <i>gl im</i>	adoptírati , -òptírām <i>svr. i nesvr.</i> nem. <i>pravn.</i> uzeti, uzimati tuđe dete za svoje, usvojiti, usvajati, posiniti, usiniti, pokćeriti.
adrèsa <fr.> ž. [Gmn. adrésā] <i>hist. prav.</i> posebno oblikovan dopis kojim se kakva organizirana skupina obraća državnom poglavaru ili visokom organu vlasti	adrèsa (fr) ž [mn G adrésā] <i>prav/pol</i> svečani akt kojim se članovi zastupničkoga tijela obraćaju državnom poglavaru	naslov*
advòkāt <lat.> <i>m</i> [Gjd. advokáta] <i>prav.</i> pravnik koji pruža pravnu pomoć i zastupa klijente u različitim pravnim poslovima, pravni zastupnik, branilac okrivljenog	advòkāt (lat) <i>m</i> (ž advokàtica) [G advokáta, mn advokáti, G advokátā] <i>prav</i> pravnik ovlašten za pružanje pravne pomoći i zastupanje stranaka u svim pravnim poslovima; odvjetnik	branilac* zaštitnik*
advòkàtskī <i>prid.</i> [Gjd. advòkàtskòg(a)] Δ ~ a komora <i>prav.</i> advokatsko udruženje u jednoj državi	advòkàtskī (ž -ā, s -ō) <i>prid</i> [G -òga, -òg] • ~ a komora <i>prav</i> društvo advokata u državi; odvjetnička komora	×
advokatúra ž. <i>prav.</i> 1. advokatsko zvanje i zanimanje; advokatstvo 2. advokatski ured, kancelarija	advokatúra ž <i>prav</i> 1. advokatska kancelarija, odvjetnički ured: <i>otvoriti</i> ~ <i>u</i> 2. advokatski posao	×
parnica* proces* spor*	aféra (fr) ž <i>prav</i> sudski spor	parnica* proces*
×	agèncija (lat) ž <i>prav/pom/trg</i> samostalno društvo ili njezino predstavništvo koje zastupa fizičke i	×

	pravne osobe i u ime njih zaključuje određene posebne poslove: <i>brodarska ~, putnička ~, turistička~</i>	
àgent <lat.> <i>m.</i> (àgentica ž.) [<i>Gjd.</i> àgenta, <i>Gmn.</i> àgenātā] <i>prav. dipl.</i> osoba kojoj je od države ili kakve međunarodne organizacije povjereno da obavlja kakvu visoku dužnost: <i>diplomatski ~</i>	àgent (lat) <i>m</i> (ž àgentica) [<i>mn G</i> àgenātā] <i>prav/pom a</i>) fizička ili pravna osoba koja uz proviziju radi u ime i na račun nalogodavca: <i>plovidbeni ~, pomorski ~, ~ osiguravateljskog društva b</i>) osoba kojoj država ili međunarodna organizacija povjerava određenu stalnu ili privremenu funkciju: <i>diplomatski ~, konzularni ~</i>	×
àgrārni prid. Δ ~a reforma <i>prav.</i> promjena vlasništva nad zemljom koju država provodi iz naročitih ekonomskih, socijalnih, političkih i dr. razloga (obično znači oduzimanje zemljišnih posjeda veleposjednicima i njihovu raspodjelu onima koji nisu imali zemljišne posjede, često obrađivačima zemlje)	àgrārni (ž -ā, s -ō) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] • ~ maksimum <i>prav</i> najveća površina plodne zemlje koju pojedinac može imati u nekim državama; ~ minimum <i>prav</i> najmanje obvezne mjere obradbe zemlje; ~a reforma <i>prav</i> promjena zemljoposjeda odlukom državne vlasti radi zadovoljenja potreba obrađivača zemlje ili drugih socijalnih i političkih razloga	×
×	×	àkcept <i>m lat. prav.</i> potpis na menici ili čeku kojim potpisnik jamči da će menična svota biti uplaćena u određenom roku.
×	×	akcèptant <i>m prav.</i> glavni potpisnik na menici.
×	akcèsija (lat) ž <i>prav</i> sticanje vlasništva nad sporednom stvari spajanjem s glavnom stvari	akcèsija ž <i>lat. prav.</i> proširenje prava vlasništva na sporedne stvari.
×	àkcesōrnī (ž -ā, s -ō) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] <i>prav</i> koji ovisi o postojanju glavne obveze: ~ <i>pravni posao</i>	àkcesōran, -rna, -o <i>prav.</i> sporedan, uzgredan; podređen; dopunski, dodatni: ~ <i>pravo, ~ ugovor.</i>
àkcija <lat.> ž. <i>prav. fin.</i> vrijednosni papir koji znači udio u kapitalu preduzeća ili članstvo u	àkcija (lat) ž [<i>mn G</i> àkcijā] <i>prav</i> vrijednosni papir o udjelu u dioničkom društvu; dionica: <i>prodati</i>	×

dioničkom društvu; dionica: <i>porast vrijednosti ~a</i>	<i>~e</i>	
dioničar*	akcionār <i>m</i> [<i>G</i> akcionára, <i>mn</i> akcionári, <i>G</i> akcionárā] <i>fin/prav</i> član akcionarskog društva; dioničar	×
aklamácija <lat.> <i>ž. prav. pol.</i> javno jednodušno glasanje, bez prebrojavanja glasova: <i>usvojiti ~om</i>	aklamácija (lat) <i>ž • glasovati ~om prav/pol</i> glasovati odobravanjem namjesto prebrojavanjem glasova	×
predujam*	akontácija (tal) <i>ž prav</i> djelomična isplata prije ispunjenja ugovorne obveze: <i>platiti ~u, primiti ~u</i>	predujam*
×	akreditív (fr) <i>m</i> [<i>G</i> akreditíva, <i>mn</i> akreditívi, <i>G</i> akreditívā] <i>prav</i> obvezni odnos kojim banka prihvaća nalog komitenta i obvezuje se na isplatu potraživanja korisniku: <i>otvaranje ~a, dokumentarni ~, neopozivi ~</i>	×
predmet* spis*	<i>up. normativni*</i> predmet*	äkt <i>m</i> lat. (<i>mn. obično äkta s adm.</i> službeni spis, dokument: <i>službena akta • (metnuti, staviti i sl.) u (ad) akta 1)</i> staviti akt, predmet u arhivu kao završen. 2) ne uzeti u razmatranje, odbaciti.
äktivan <i>prid.</i> [<i>Gjd.</i> äktívna; <i>odr.</i> äktívni, <i>Gjd.</i> äktívnoĝ(a), <i>komp.</i> äktívniĵi] Δ ~vno pravo glasa <i>prav. pol.</i> glasačevo pravo da bira	×	×
×	äkuzatörnī (lat) (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] <i>prav</i> optužni, tužiteljski • ~ postupak tip kaznenog postupka u kojem su stranke u ravnopravnom položaju, a sud procesno pasivan; ~o načelo optužno načelo u kaznenom postupku prema kojemu sve tri procesne funkcije trebaju biti odijeljene i povjerene posebnom procesnom subjektu	×
älibi (alibi) <lat.> <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> älibija, <i>Nmn.</i> älibiji] <i>prav.</i> činjenica da se neka osoba u vrijeme izvršenja	älibi (älibi) (lat) <i>m</i> [<i>G</i> älibija] <i>prav</i> navod, činjenica da se netko u presudnome trenutku kaznenog djela	alibi i älibi , -ija <i>m</i> lat. <i>prav.</i> odsutnost okrivljenog s mesta prestupa; činjenice, sredstva

krivičnog djela nalazila na drugome mjestu, zbog čega joj se počinjenje tog djela ne može staviti na teret	nalazio na drugom mjestu: <i>imati</i> ~	odbrane kojima okrivljeni dokazuje svoju nevinost tvrdeći da se u vreme delikta nalazio na nekom drugom mestu, a ne na mestu prestupa: <i>dokazivati</i> ~, <i>naći</i> ~. <i>imati</i> ~.
<i>up. dio</i> *	alikvotni (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ dio prav idealni dio stvari	<i>up. deo</i> *
alimentácija <lat.> ž. prav. a. izdržavanje koga propisano sudskom odlukom b. meton. naknada koja se isplaćuje u tu svrhu: <i>plaćati</i> ~u	alimentácija (lat) ž prav uzdržavanje temeljom zakona, pravnoga posla ili po sudskoj odluci: <i>plaćati</i> ~u, <i>primati</i> ~u	alimentácija ž lat. pravn. zakonom određeno izdržavanje dece, bračnog druga i dr. (na osnovu sudske presude; naknada za to izdržavanje: <i>davati alimentaciju</i> .
×	alokácija (lat) ž prav dodjela mjesta, smještanje	×
amàndmān <fr.> m. [Gjd. amandmána] prav. 1. izmjena ili dopuna nacrtu kakvog propisa koji se predlaže u toku zakonodavne procedure: <i>usvajanje</i> ~a 2. izmjena dijela kakvog pravog teksta: <i>ustavni</i> ~	amàndmān (fr) m [G amandmána, mn amandmáni, G amandmánā] prav 1. prijedlog kojim se u zakonodavnoj proceduri mijenja ili dopunjuje nacrt propisa: <i>zastupnički</i> ~, <i>prihvatiti</i> ~, <i>glasovati o</i> ~u 2. izmjena nekih odredaba propisa ili međunarodnog ugovora: <i>ustavni</i> ~, <i>zakonski</i> ~, <i>statutarni</i> ~	amàndman , -àna m fr. pravn. predlog za izmenu, dopunu ili ukidanje nekog pravnog akta, zakona, odnosno člana ili stava zakona, koji se ne unosi u tekst nego se utvrđuje i donosi odvojeno: <i>ustavni amandmani</i> , <i>predložiti</i> ~.
×	ambasáda (fr) ž prav/pol 1. najviše diplomatsko predstavništvo države; veleposlanstvo 2. zgrada diplomatskog predstavništva, sjedište ambasadora	×
amnèstija <grč.> ž. prav. čin, akt najviše državne vlasti kojim se osuđenik potpuno ili dijelom oslobađa od izdržavanja dosuđene kazne; pomilovanje	amnèstija (grč) ž prav odluka najvišeg organa državne vlasti kojom se skupina pravomoćno osuđenih osoba potpuno ili djelomice oslobađa od izdržavanja kazne; pomilovanje: <i>opća</i> ~	amnèstija ž grč. pravn. potpuno ili delomično oslobođenje od izvršenja izrečene kazne aktom najvišeg organa vlasti, pomilovanje.
amortizácija <lat.> ž. prav. sudski postupak poništavanja isprava i vrijednosnih papira	amortizácija (lat) ž prav sudbeno proglašenje izgubljene mjenice, police osiguranja ili čeka ništetnim	poništaj *
<i>up. amortizacija</i> *	amortizírati <i>svr/nesvr prel</i>	ništiti *

	[amortizírām, <i>pril proš</i> amortizírāv, - ši, <i>pril sad</i> amortizírājūći, <i>pr rad</i> amortizírao, <i>pr tr</i> amortizírān] <i>prav</i> proglasiti, proglašavati ništetnim: ~ <i>ček</i> , ~ <i>mjenicu</i> , ~ <i>policu</i> – amortizírānje <i>gl im</i>	
analògija <grč.> <i>ž. prav.</i> primjena određenog pravnog propisa na slučajeve slične onome za koji taj propis izvorno vrijedi	anàlogija (grč) <i>ž prav</i> primjena pravnog propisa s jednoga slučaja na drugi, koji mu je u osnovi srodan ili sličan	×
anamnéza <grč.> <i>ž. prav.</i> biografski podaci o odnosu okrivljenika prema društvenoj sredini	anamnéza (grč) <i>ž prav</i> biografski podaci o odnosu okrivljenika prema društvu: <i>socijalna</i> ~	×
anèksija <lat.> <i>ž. prav.</i> čin kojim se osvojeno područje jednostrano, samovoljno pripaja svojoj teritoriji; pripojenje, pripajanje	anèksija (lat) <i>ž prav/pol</i> čin kojim država osvojeno područje druge države jednostrano pripaja svom državnom teritoriju; pripojenje: ~ <i>Bosne i Hercegovine</i>	×
×	animātor (lat) <i>m</i> (ž animātorica) • ~ kulture <i>adm</i> osoba koja organizira kulturne i zabavne priredbe	×
apanáža <fr.> <i>ž. prav.</i> novac za izdržavanje koji se daje kome po ugovoru ili na osnovu sudske odluke	alimentacija*	alimentacija* izdržavanje*
×	apàrāt (lat) <i>m</i> [<i>G</i> aparáta, <i>mn</i> aparáti, <i>G</i> aparátā] <i>adm</i> osoblje, sustav i sredstva neke organizacije, ustanove i sl.: <i>činovnički</i> ~, <i>državni</i> ~, <i>policijski</i> ~	×
×	apàtrīd (grč-lat) <i>m</i> [<i>G</i> apatrída, <i>mn</i> apatrídī, <i>mn</i> apatrídā] <i>prav/pol</i> osoba bez državljanstva; apolit	×
apelacija*	apelacija*	àpel <i>m</i> fr. <i>pravn.</i> v. apelacija (1).
apelácija <lat.> <i>ž. prav.</i> pravni lijek protiv odluke ili presude nižeg suda upućen višem sudu; žalba	apelácija (lat) <i>ž prav</i> pravni lijek protiv presude donesene u sudbenom ili upravnom postupku nižeg stupnja; žalba, priziv	apelácija ž lat. <i>pravn.</i> 1. žalba višem, drugostepenom sudu na presudu prvostepenog suda, priziv. 2. viši, drugostepeni sud kome se ulaže apelacija (1). 3. v.

		apel (1).
×	žalitelj*	apèlant <i>m</i> lat. <i>prav.</i> lice koje se žali ili obraća višem sudu ili višoj vlasti.
apelacija* priziv* žalba*	apelacija* pritužba* priziv* žalba*	apèlāt , -àta <i>m</i> <i>prav.</i> žalba višem sudu protiv odluke nižeg suda.
<i>up.</i> apelacija* <i>up.</i> priziv* <i>up.</i> žalba*	apelírati <i>svr/nesvr neprel</i> [apèlírām, <i>pril proš</i> apelírāv, -ši, <i>pril sad</i> apelírajūći, <i>pr rad</i> apelírao] <i>prav</i> uložiti, ulagati žalbu na sudsku odluku; žaliti se – apelírānje <i>gl im</i>	àpelovati , -ujēm (apelírati, -èlírām) <i>svr. i nesvr. prav.</i> uložiti, ulagati žalbu višem sudu na presudu nižeg suda.
×	×	aproprijácija <i>ž</i> lat. <i>prav.</i> pribavljanje u privatno vlasništvo, prisvajanje; <i>supr.</i> eksproprijacija
àrbitar <lat.> <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> àrbitra, <i>Nmn.</i> àrbitri, <i>Gmn.</i> àrbitārā] <i>prav.</i> a. sudija kojem su strane u parničnom postupku povjerile da donese konačnu odluku b. sudija koji u vansudskom postupku rješava sporove	àrbitar (lat) <i>m</i> [<i>G</i> àrbitra, <i>mn</i> àrbitri, <i>G</i> àrbitārā] <i>prav a</i>) osoba kojoj su stranke sporazumno povjerile odlučivanje u pravnome sporu b) izabrani sudac koji u izvansudskome postupku arbitrira u sporovima	×
arbitráža <fr.> <i>ž. prav. a.</i> postupak za rješavanje sporova između strana (pravnih lica) koji se vodi na posebnim sudovima: <i>međunarodna</i> ~ b. oni koji su izabrani da vode taj postupak i donesu konačno rješenje	arbitráža (lat-fr) <i>ž prav/ek 1.</i> nedržavno tijelo kojemu su stranke sporazumno povjerile odlučivanje u pravnom sporu; izabrani sud 2. način pomirljivog rješavanja spora: ~ <i>u radnim sporovima, dobrovoljna</i> ~ 3. <i>pol a)</i> sporazumno ovjeravanje trećoj strani rješavanja sporova među državama: <i>međunarodna</i> ~ b) sud, arbitri izabrani za rješavanje spora 4. <i>fin</i> korištenje razlike tečajeva stranog novca na burzama	arbitráža <i>ž fr. prav. a.</i> vansudsko rešavanje sporova među strankama preko izabranih sudija, arbitara; odluka izabranog suda. b. mirno rešavanje međunarodnih sporova putem izabranih sudija: <i>međunarodna</i> ~. v. izabrani sud: <i>izneti pred arbitražu.</i> g. suđenje na sportskim utakmicama.
najam*	àrēnda (lat) <i>ž prav/ek 1.</i> zakup zemljišnoga posjeda ili nekretnina 2. zakupnina	×
najmodavac*	arēndātor (lat) <i>m prav</i> vlasnik koji	×

zakupodavac*	daje zemlju u arendu, zakup	
arhíva ž. [Gjd. arhívē] <i>adm.</i> odjel u kakvoj organizaciji, ustanovi, preduzeću koji se bavi spisima i dokumentima koji trebaju biti sačuvani	×	×
adopcija*	adopcija*	arogácija ž lat. <i>pravn.</i> prisvojenje osobe koja nije više pod očinskom vlasti; <i>up.</i> adoptacija.
×	×	ascèndent <i>m</i> lat. <i>pravn.</i> srodnik po uzlaznoj liniji, predak (otac, ded, praded).
×	asignácija (lat) ž <i>prav</i> izjava kojom uputitelj ovlašćuje upućenika da za njegov račun ispuni nešto primatelju upute; uputa	×
×	asignant <i>m</i> [mn <i>G</i> asignanātā] <i>prav</i> osoba koja ovlašćuje upućenika da za njezin račun ispuni nešto primatelju upute; uputitelj	×
×	asignāt <i>m</i> [<i>G</i> asignáta, <i>mn</i> asignáti, <i>G</i> asignátā] <i>prav</i> osoba koju je uputitelj ovlastio da za njezin račun ispuni nešto primatelju upute; upućenik	×
×	asignatār <i>m</i> [<i>G</i> asignatára, <i>mn</i> asignatári, <i>G</i> asignatárā] <i>prav</i> osoba koja je ovlaštena primiti nešto od upućenika a za račun uputitelja; primatelj uputa	×
×	asocijácija (lat) ž <i>soc/prav/ek</i> udruživanje ljudi ili pravnih osoba radi ostvarivanja zajedničkih interesa	×
atàše (ataše) <fr.> <i>m.</i> [Gjd. atašèa, <i>Nmn.</i> atašèi, <i>Gmn.</i> atašèā, <i>DILmn.</i> atašèima] <i>pol. adm.</i> službenik u diplomatskom predstavništvu koji je zadužen za vođenje poslova u nekoj oblasti: ~ za kulturu, vojni ~	atàše (fr) <i>m</i> [<i>G</i> atašèa, <i>mn</i> atašèi, <i>G</i> atašèā] <i>adm</i> stručni službenik u diplomatskom predstavništvu; savjetnik: vojni ~, ~ za kulturu	×
uvjerenje*	àtest (lat) <i>m</i> [mn <i>G</i> àtèstā] <i>prav</i>	uverenje*

	svjedodžba, potvrda	
nadležnost*	djelokrug* kompetencija*	atribucija ž lat. <i>pravn.</i> pravo, nadležnost
licitacija*	aukcija (lat) ž <i>prav/ek</i> javna prodaja najboljem ponuditelju, dražba	aukcija ž lat. <i>pravn.</i> prodaja robe javnim nadmetanjem, licitacijom, koja se obavlja pred potencijalnim kupcima, licitacija; <i>up.</i> dražba.
àutoritāran <i>prid</i> [odr. àutoritārnī] Δ ~ rni režim <i>pol. prav.</i> oblik vladavine u kojem je izvršna vlast vrhovni, neupitni autoritet	àutoritāran (ž -rna, s -rno) <i>prid</i> [G -rna, odr àutoritārnī, G -ōga, -ōg] • ~ rni režim <i>prav/pol</i> režim koji se temelji na pokoravanju vladaru	×
autorizācija ž. <i>prav.</i> postupak stjecanja prava da se kakvo djelo, pronalazak, izum proglasi svojim: ~ <i>patenta</i>	×	×
àutorskī <i>prid.</i> Δ ~ a prava prav. ukupnost pravnih normi kojima je zaštićeno autorstvo; ~ ugovor prav. ugovor kojim se reguliraju prava autora na korištenje djelom	àutorskī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ o djelo prav izvorna intelektualna tvorevina zaštićena autorskim pravom; ~ o pravo prav 1. moralna i imovinska prava autora na autorskom djelu 2. skup pravnih odredbi o zaštiti intelektualnih tvorevina	×
predujam*	àvans (fr) <i>m</i> [mn G àvānsā] <i>fin/prav</i> djelomična isplata prije ispunjenja ugovorne obveze; predujam, akontacija: <i>dati</i> ~	predujam*
àzīl <grč.> <i>m</i> [Gjd. azīla] <i>prav. pol.</i> pravo na utočište koje jedna država na svojoj teritoriji ili u svome diplomatskom predstavništvu daje političkom bjeguncu iz druge države: <i>zatražiti</i> ~, <i>dati/pružiti</i> ~	àzīl (grč) <i>m</i> [G azīla] <i>prav/pol</i> utočište koje država daje na svome području ili u diplomatskom poslanstvu političkom prebjegu iz druge države: <i>diplomatski</i> ~, <i>politički</i> ~, <i>tražiti</i> ~, <i>dobiti</i> ~	×
kratak*	bàgatēlan (ž -lna, s -lno) <i>prid</i> [G -lna, odr bàgatēlnī, G -ōga, -ōg] • ~ lni postupak prav skraćeni postupak u sporovima zbog manjih iznosa; ~ lni spor prav spor male vrijednosti	<i>up.</i> kratko*
×	baratèrija (tal) ž <i>prav/pom</i> nanošenje štete brodu ili teretu od strane posade	×

	ili zapovjednika broda	
×	×	besprizivan , -vna, -o <i>prav.</i> koji je bez priziva, bez prava na žalbu, koji se ne može opozvati, konačan: ~ <i>odlu.</i>
×	×	besprizivno pril. prav. bez priziva, bez prava na žalbu, konačno.
×	bigàmija (lat-grč) <i>ž prav</i> kazneno djelo sklapanja novoga braka osobe koja je već u braku; dvoženstvo, dvobračnost	×
bilježnik <i>m.</i> [Vjd. bilježniče, <i>Nmn.</i> bilježničci] <i>hist. prav.</i> osoba zadužena za vođenje administrativnih poslova Δ javni ~ <i>prav. adm.</i> osoba ovlaštena za obavljanje nekih administrativno-pravnih poslova (npr. za ovjeru dokumenata i sl.)	bilježnik <i>m</i> [<i>mn</i> bilježnici] <i>prav pov</i> osoba koja je vodila upravne, administrativne poslove u općini • javni ~ <i>prav/adm</i> osoba ovlaštena za službeno sastavljanje, izdavanje i ovjeru javnih isprava, pravno savjetovanje stranaka i ostale poslove predviđene propisima	×
×	bjegúnac <i>m</i> (ž bjegúnica) [<i>G</i> bjeđúnca, <i>mn</i> bjeđúnaci, <i>G</i> bjeđúnacā, bjeđúnacā] <i>prav/pom</i> osoba koja u inozemstvu napusti brod te se u predviđenom roku ne vrati na brod niti se javi u diplomatsko predstavništvo	×
obljuba* silovanje*	blúd <i>m prav</i> kazneno djelo spolnog iskorišćavanja malodobne ili zavisne osobe	×
×	blúdní (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] • ~ a radnja <i>prav</i> kazneno djelo obljuje i drugih spolnih radnja kojima se vrijeđa dostojanstvo drugo osobe	×
×	bolòvānje (bòlovānje) <i>s med/prav</i> dopust zbog bolesti: <i>biti na ~u, tražiti</i> ~	×
bòravište <i>s. prav.</i> mjesto privremene adrese (<i>up.</i>	bòravište <i>s prav</i> mjesto privremenoga boravka	×

prebivalište)		
×	bōžji (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ēga, -ēg] • ~ sud <i>prav pov</i> u feudalnom pravu, dokazni postupak zasnovan na praznovjerju – vađenje predmeta iz vrole vode i sl.; ordalije	×
brāčni <i>prid.</i> [Gjd. brāčnōg(a)] Δ ~ a smetnja <i>prav.</i> zapreka koja onemogućuje sklapanje braka; ~ spor <i>prav.</i> parnica koja se pokreće da se ustanovi postojanje braka, da se on poništi ili da se postigne njegova rastava	brāčni (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ a smetnja <i>prav</i> zapreka koja stoji na putu sklapanja braka; ~ spor <i>prav</i> parnica koja se vodi radi utvrđivanja postojanja, poništenja ili rastave braka	×
advokat *	brānitelj <i>m</i> (ž brāniteljica) <i>prav</i> zastupnik optuženika u kaznenom ili prekršajnom postupku, odvjetnik koji zastupa, brani svojega branjenika u sudskom postupku: <i>dati riječ ~u</i>	brānilac , -ioca <i>m</i> <i>pravn.</i> advokat koji zastupa optuženoga pred sudom, advokat prvostupnik.
brānilaštvo (brāniteljstvo) <i>s.</i> [Gjd. brānilaštva] <i>prav.</i> sistem za pravnu zaštitu građana	brāniteljstvo <i>s</i> <i>prav</i> sustav za pravnu zaštitu građana; odvjetništvo	brānilaštvo <i>s</i> <i>pravn.</i> odbrana, zastupanje nekoga za sudom; pravozastupništvo kao zanimanje, advokatura.
brāniti <i>nesvrš.</i> [prez. brānīm, <i>pril.</i> <i>sad.</i> brānēci, <i>gl. im.</i> brānjēnje] ▽ ~ se sa slobode <i>prav.</i> voditi svoju odbranu izvan pritvora	brāniti <i>nesvr prel</i> [brānīm, <i>pril sad</i> brānēci, <i>pr rad</i> brānio, <i>pr tr</i> brānjen] <i>prav</i> zastupati optuženika u kaznenom ili prekršajnom postupku, zastupati svoga branjenika na sudu, pred sudom • ~ se sa slobode <i>prav</i> biti oslobođen pritvora u kaznenom postupku	brāniti , brānīm <i>nesvr. pravn. 1.</i> zastupati pred sudom, biti branilac nekome: ~ <i>okrivljenog.</i> 2. davati svoju odbranu pred sudom.
klijent *	brānjenik <i>m</i> (ž brānjenica) [<i>mn</i> brānjenīci] <i>prav</i> osoba koju odvjetnik zastupa kao optuženika u kaznenom ili prekršajnom te u parničnom postupku, koju branitelj brani; klijent, štićenik	štićenik *
×	brōdār (brōdār) <i>m</i> [G brođára, <i>mn</i> brođári, G brođārā] <i>brod/prav</i> pravna ili fizička osoba koja je nositelj plovidbenog pothvata: <i>domaći ~,</i>	×

	<i>strani ~</i>	
×	brođarac <i>m</i> [<i>G</i> brođarca, <i>mn</i> brođarci, <i>G</i> brođarācā] <i>brod/prav</i> osoba koja je ovlaštena za obavljanje dužnosti člana posade broda unutrašnje plovidbe	×
×	brođarina <i>ž</i> <i>pom/prav pov</i> različite pristojbe i naknade za pristajanje, prolaz i sidrenje broda	×
×	čèdent (lat) <i>ž</i> [<i>mn</i> <i>G</i> čèdenātā] <i>prav</i> osoba koja ustupa tražbinu novomu vjerovniku; ustupitelj tražbine	×
čèsija <lat.> <i>ž</i> . [<i>Gmn.</i> čèsijā] <i>prav.</i> ustupanje vlastitih potraživanja drugim osobama, prijenos prava na drugog zajmodavca ili kreditora	čèsija (lat) <i>ž</i> [<i>mn</i> <i>G</i> čèsijā] <i>prav</i> 1. prijenos tražbine na novog vjerovnika, ustup tražbine, ustupanje tražbine: <i>ugovor o ~i</i> 2. ustupanje državnog područja drugoj državi 3. ustupanje, prijenos tražbine od jednoga na drugog vjerovnika	čèsija <i>ž</i> lat. <i>prav.</i> prenošenje tražbine na novog poverioca (na osnovu ugovora ili po sili zakona).
×	cesionār <i>m</i> [<i>G</i> cesionāra, <i>mn</i> cesionāri, <i>G</i> cesionārā] <i>prav</i> preuzimatelj ustupljene tražbine	cesionār , -ara <i>m</i> lat. <i>prav.</i> onaj na koga je prenesena tražbina, uživatelj cesije.
cirkulār <i>m</i> . [<i>Gjd.</i> cirkulāra, <i>Nmn.</i> cirkulāri, <i>Gmn.</i> cirkulārā] <i>adm.</i> umnoženo službeno pismo upućeno većem broju ljudi; okružnica, raspis	cirkulār <i>m</i> [<i>G</i> cirkulāra, <i>mn</i> cirkulāri, <i>G</i> cirkulārā] <i>adm</i> službeno pismo u više primjeraka poslano na adrese kojima se šalju obavijesti; okružnica	cirkular , -āra <i>m</i> lat. <i>adm.</i> umnoženi službeni akt koji uprava upućuje svojim organima, odnosno većem broju lica, raspis, okružnica.
×	×	civil , -ila <i>m</i> lat. <i>prav.</i> građansko pravo.
×	civilist <i>m</i> [<i>G</i> civilista] <i>prav</i> sudac koji vodi civilne, građanske parnice ili stručnjak u građanskom pravu	×
civilni <i>prid.</i> <i>prav.</i> koji se odnosi na prava građana (fizičkih osoba); građanskopravni: <i>~a prava</i> Δ <i>~ brak</i> <i>prav.</i> brak koji je sklopljen pred predstavnicima državnih vlasti	civilni (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji je privatnopravni za razliku od javnopravnoga i kaznenoga: <i>~o pravo</i> , <i>~ proces</i> . Građanski • ~a dioba <i>prav</i> dioba među suvlasnicima prodajom stvari i podjelom vrijednosti; ~a zaštita <i>adm</i> organizirana djelatnost civilnog	civilni , -ā, -ō <i>prav.</i> koji se odnosi na građansko (privatno) pravo: <i>~ pravo</i> .

	stanovništva, društvenih organizacija i državnih organa usmjerena na smanjenje štetnih posljedica od rata i elementarnih nepogoda	
×	čedomórstvo <i>s prav</i> umorstvo, ubojstvo djeteta koje počini majka ili otac neposredno nakon poroda	×
čin <i>m.</i> [Gjd. čína, Ljd. čínu, Nmn. činovi/činovi/čini] ▽ zateći koga na ~u <i>prav.</i> uhvatiti (koga) na djelu	×	×
obligacija*	činidba <i>ž</i> [G činīdbā, činidbī, činidābā] <i>prav</i> dužnikova obveza prema vjerovniku: <i>zahtijevati ~u</i>	obligacija*
činjeničan <i>prid.</i> [Gjd. činjenična, odr. činjeničnī] Δ ~čno stanje <i>prav.</i> stvarno stanje stvari koje se objektivno može utvrditi	×	×
člān <i>m.</i> (člānica <i>ž.</i>) [Nmn. člānovi, Gmn. člānōvā] (<i>m.</i>) <i>prav.</i> dio, odjeljak paragrafa u zakonima, ugovorima i sl. tekstovima	članak*	×
član*	člának <i>m</i> [G člānka, mn člānci, G člānākā] <i>prav</i> brojkom označen dio ili odlomak propisa	
dānguba <i>ž.</i> [Gmn. dāngūbā] <i>prav.</i> naknada za izgubljeno ili uzalud utrošeno vrijeme (svjedoku na sudu ili sl.)	dānguba <i>ž</i> [mn G dāngūbā] <i>prav a)</i> naknada svjedoku ili vještaku za izgublenu nadnicu, svjedočki ili vještački trošak b) <i>pom</i> naknada za čekanje broda na ukrcaj ili iskrcaj; prekostojnica, dangubnina c) naknada za stajanje prevoznoga sredstva preko normalnih ili ugovornih rokova za ukrcaj, iskrcaj ili prekrcaj tereta	×
<i>up.</i> darovni* darovnica*	dār <i>m</i> [mn dāri, dārovi, G dāra, dārōvā] <i>prav a)</i> ugovor kojim se stvar ili pravo ustupa komu bez naplate b) stvar koju tko prima darovnim ugovorom: <i>porez na ~ove, uračunavanje ~a u nasljedni dio</i>	<i>up.</i> darovan* darovnica*

darovni*	darovni*	dārōvan, -vna, -o (<i>odr.</i>) (uz reči: pismo, povelja i sl.) <i>pravn.</i> kojim se nešto daruje, poklanja.
×	daròvanik <i>m</i> (ž daròvanica) [<i>mn daròvanīcī</i>] <i>prav</i> osoba koja dobiva dar	×
×	daròvānje <i>s prav</i> besplatni pravni posao kojim darovatelj daje stvar u vlasništvo darovaniku	×
×	daròvatelj <i>m</i> (ž darovatèljica) <i>prav</i> osoba koja besplatno daje stvar u vlasništvo darovanika	×
daròvati <i>svrš.</i> [<i>prez. dàrujēm, prid rad. dàrovaò/daròvaò, prid trp. dàrovān, gl im. daròvānje</i>] (<i>šta</i>) <i>prav.</i> darovnim ugovorom dati u vlasništvo; pokloniti: ~ <i>zemlju</i>	daròvati <i>svr prel</i> [<i>dàrujēm, pril proš daròvāv, -ši, pr rad daròvaò, dàrovaò, pr tr dàrovān</i>] <i>prav</i> ugovorom dati stvar u vlasništvo darovaniku: ~ <i>stan</i> – daròvānje <i>gl im</i>	×
dārōvni <i>prid. Δ</i> ~ ugovor <i>prav.</i> ugovor kojim se kome poklanja šta	dārōvni (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] • ~ ugovor <i>prav</i> ugovor kojim se ustupa komu stvar ili pravo bez naknade	darovan*
daróvnica ž. <i>prav.</i> pisani dokument kojim se šta daruje, darovni ugovor	daróvnica ž <i>prav</i> isprava, povelja o darovanju: <i>knjižiti na temelju ~e, ~ kranja Petra Krešimira IV</i>	daróvnica ž <i>pravn.</i> pismeni dokument, povelja kojom se nešto nekome daruje.
×	debirokratizácija (<i>lat</i>) ž <i>adm</i> nastojanje uklanjanja činovničkoga ponašanja i mentaliteta u upravi i drugim poslovima	×
pronevjera* utaja*	defraudácija (<i>lat</i>) ž <i>prav</i> pronevjera, utaja	×
dèkān < <i>lat.</i> > <i>m.</i> [<i>Gjd. dekána, Vjd. dèkāne, Nmn. dekáni, Gmn. dekānā</i>] <i>adm.</i> osoba na čelu administrativnog vodstva i predsjednik najvišeg stručnog tijela fakulteta: ~ <i>Filozofskog fakulteta</i>	×	×
deklarácija < <i>lat.</i> > ž. 1. <i>prav.</i> službena pismena izjava 2. <i>adm.</i> službena prijava robe za carinjenje: <i>carinska</i> ~	deklarácija (<i>lat</i>) ž <i>prav/pol a</i> proglas parlamenta, stranke ili skupa o nekom bitnom pitanju unutrašnje ili vanjske politike: <i>D~ nezavisnosti, D~</i>	deklarácija ž <i>lat. adm.</i> pismena prijava, izjava sa određenim podacima; obrazac, formular za takvu prijavu: a. izjava o robi

	<i>o pravima čovjeka, D- o jeziku, ~ o manjinskim pravima b) proglas države ili više država o nekom međunarodnom pitanju: ~ predsjednika vlada. Izjava</i>	koja podleže carinskoj naplati: <i>carinska ~. b. poštanska izjava s podacima o otpremljenoj robi: poštanska ~. v. izjava poreskog obveznika o prihodima: poreska ~.</i>
dèklaratīvan <i>prid. [odr. dèklaratīvnī] Δ ~vni akt adm. akt državnog organa čija je funkcija da zvanično utvrdi postojanje nekog prava ili odnosa koji je nastao prije donošenja akta</i>	dèklaratōran (<i>ž -rna, s -rno) prid. [G -rna, odr dèklaratōrnī, G -ōga, -ōg] prav koji utvrđuje već postojeću činjenicu: ~rna presuda</i>	dèklaratōran, -rna, -o <i>pravn. koji objavljuje već utvrđenu postojeću činjenicu: deklaratorni zakon, deklaratorni akt.</i>
×	×	deklàrisati, -išem (deklarírati, -àrírām) svr. i nesvr. adm. označiti, označavati, prijaviti, prijavljivati u deklaraciji: ~ robu.
dekoncentrácija <lat.> <i>ž. pol. adm. prijenos dijela vlasti ili uprave sa središnjih organa na niže razine; decentralizacija (supr. koncentracija)</i>	dekoncentrácija (lat) <i>ž prav prijenos ovlasti sa središnjih vlasti na niža tijela; decentralizacija</i>	×
edikt*	dèkrēt (lat) <i>m [G dekrétā, mn dekrétī, G dekrétā] prav odluka vlade ili državnog poglavara: donijeti ~</i>	dèkrēt, -eta m lat. 1. pravn. naredba, odluka zakonodavnog karaktera, ukaz: carski ~, ~ o raspuštanju armije. 2. adm. odluka, rešenje o nečijem postavljenju, naimenovanju u službi: ~ o unapređenju, dobiti ~.
delegácija <lat.> <i>ž. prav. akt prenošenja ovlasti ili nadležnosti na drugo tijelo ili organ: ~ sudske nadležnosti</i>	delegácija (lat) <i>ž prav prijenos ovlasti odlukom višega tijela: ~ sudske ovlasti</i>	delegácija <i>ž lat. pravn. akt prenošenja vlasti s jednog organa na drugi.</i>
delegírati (<i>koga</i>) <i>dvov. [prez. delègírām, prid trp. delègírān, pril. sad. delegírājūći, pril. pr. delegírāvši, gl. im. delegírānje] prav. prenijeti/prenositi ovlast ili nadležnost na drugo tijelo ili organ</i>	delegírati <i>svr/nesvr prel [delègírām, pril proš delegírāv, -ši, pril sad delegírājūći, pr rad delegírao, pr tr delègírān] prav prenijeti, prenositi ovlasti na drugo tijelo – delegírānje gl im</i>	delegírati, -lègírām svr. i nesvr. pravn. preneti, prenositi (vlast, pravo i sl.) na drugoga, u nadležnost drugome: delegirana vlast, delegirano zakonodavstvo.
dèlikt <lat.> <i>m. [Gjd. dèlikta, Gmn. dèlikatā] prav. protivzakonito djelo</i>	djelo*	dèlikt, m lat. pravn. krivično delo, prestup, prekršaj: uopšte čin

različite težine; zločin, prekršaj, pijestup: <i>verbalni</i> ~		ili radnja koja je u suprotnosti s pravnom normom: <i>teški</i> ~, <i>administrativni</i> ~, <i>disciplinski</i> ~.
×	×	delinkvent <i>m</i> <i>prav.</i> izvršilac, počinitelj krivičnog dela, prestupnik, krivac: <i>maloletni</i> ~.
djelo*	djelo*	dělo <i>jek.</i> djělo <i>s</i> <i>prav.</i> čin, akt koji prelazi granice onoga što je zakonom dopušteno, ogrešenje o zakonske propise, prestup; (iz)vršenje nečega nedozvoljenog: <i>kažnjivo</i> ~, <i>zateći na delu</i> , <i>uhvatiti na delu</i> .
×	×	dělovodní <i>jek.</i> djělovodní , -ā, -ō <i>adm.</i> koji se brine o vođenju, svršavanju poslova: ~ <i>odbor</i> . • ~ protokol knjiga u koju se upisuju prispjeli i odaslani spisi u nekoj ustanovi ili preduzeću.
×	up. protokol*	dělovodník <i>jek.</i> djělovodník <i>m</i> <i>adm.</i> delovodni protokol.
deložácija <i>ž.</i> [<i>DILjd.</i> deložáciji] <i>prav.</i> prisilno iseljenje iz stambenih ili poslovnih prostorija na temelju sudske odluke	deložácija (<i>fr</i>) <i>ž</i> <i>prav</i> prisilno izbacivanje stanara iz stana ili zakupca sa zakupljene nekretnine	×
×	dèmarš (<i>fr</i>) <i>m</i> [<i>mn G</i> dèmāršā] <i>prav</i> diplomatska akcija kojom se upućuje zahtjev ili prosvjed drugoj državi	×
denacionalizácija <lat.> <i>ž.</i> <i>prav.</i> poništenje postupka nacionalizacije, povrat nacionalizirane imovine ranijim vlasnicima	denacionalizácija (<i>lat</i>) <i>ž</i> <i>prav</i> ukidanje akta o nacionalizaciji	×
denaturalizácija <lat.> <i>ž.</i> <i>prav.</i> oduzimanje državljanstva dobijenog naturalizacijom	denaturalizácija (<i>lat</i>) <i>ž</i> <i>prav</i> oduzimanje državljanstva građaninu koji ga je dobio naturalizacijom	×
dio*	dio*	děo , <i>děla</i> <i>i</i> <i>děla</i> <i>jek.</i> đio <i>i</i> đijel , <i>đijela</i> <i>i</i> <i>dijéla</i> <i>m</i> (<i>mn</i> <i>dělovi</i> <i>jek.</i> <i>dijělovi</i>) • idealni ~ <i>prav.</i> udeo u zajedničkoj imovini koji je

		određen samo količinski, a nije razgraničen od ostalih delova
depàrtmān <fr.> <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> departmāna] <i>adm.</i> 1. administrativno-teritorijalno područje u nekim zemljama 2. odsjek ili pododsjek viših administrativnih ustanova u nekim zemljama	×	×
×	depònent (lat) <i>m</i> (ž depònentica) [<i>mn G depònenātā</i>] <i>prav</i> osoba koja je ugovorom o ostavi povjerila depozitaru čuvanje pokretnine	×
deponírati (dèponovati) (<i>šta</i>) <i>dvov.</i> [<i>prez.</i> depònīrām, <i>prid. trp.</i> depònīrān, <i>gl. im.</i> deponírānje] <i>prav.</i> dati/davati pismeni iskaz, službeni potpis ili kakav dokument sudu na čuvanje; položiti/polagati	×	dèponovati, -nujēm (deponírati, -ònīrām) <i>svr. i nesvr. lat. pravn.</i> a. da(va)ti iskaz kao svedok na sudu. b. položiti, polagati, ostaviti, ostavljati u banci potpis radi spravnjivanja sa potpisom na ličnim ispravama: ~ <i>potpis.</i>
dèpozit <lat.> <i>m. prav.</i> ugovor između deponenta i depozitara o čuvanju pohranjene pokretnine ili novca	dèpozit (lat) <i>m prav</i> ugovor o čuvanju pokretne stvari ili novca; ostava; <i>bankovni ~, sudski ~</i>	dèpozit <i>m lat. pravn.</i> ugovor kojim jedna strana (deponent) predaje drugoj strani (depozitaru) pokretne stvari na čuvanje uz obavezu da ih po isteku određenog vremena ili na njezin zahtev vrati, ostava: <i>predmet depozita.</i>
×	depozitār (lat) <i>m</i> [<i>G depozitāra, mn depozitāri, G depozitārā</i>] <i>prav</i> osoba koja je na temelju ugovora o ostavi primila na čuvanje pokretninu	×
deprivatizácija ž. <i>prav.</i> poništavanje privatizacije; deprivatiziranje (<i>supr.</i> privatizacija)	×	×
×	derelikcija (lat) ž <i>prav/pom</i> napuštaj broda s odricanjem vlasništva	×
derivácija <lat.> ž. <i>prav.</i> prenošenje kakvog prava s jedne	derivácija (lat) ž <i>prav</i> prijelaz prava s jedne osobe na drugu osobu	derivácija ž <i>lat. pravn.</i> prelaz nekog prava s jedne osobe na

osobe na drugu		drugu.
derogácija <lat.> <i>ž. prav.</i> postupak posrednoga stavljanja izvan snage nekog propisa, dokinuće jednog propisa drugim koji istu pravnu stvar regulira na drukčiji način; obesnaženje	derogácija (lat) <i>ž prav</i> postupak posrednoga stavljanja izvan snage propisa donošenjem novoga propisa koji drugačije regulira istu pravnu stvar	derogácija <i>ž lat. prav.</i> stavljanje van snage, poništavanje, ukidanje neke zakonske odredbe, propisa novom zakonskom odredbom, propisom, opoziv.
derogírati (<i>šta</i>) <i>dvov.</i> [<i>prez.</i> derògírām, <i>prid. trp.</i> derògírān, <i>gl. im</i> derogírānje] <i>prav.</i> (iz)vršiti, obaviti/obavljati derogaciju, dokinuti/dokidati derogacijom	opozivati* opozvati*	<i>up. derogacija*</i>
×	designácija (lat) <i>ž adm</i> određenje prije provedbe, unaprijed za visoki položaj; predodređenje, predodređivanje: ~ <i>ministra</i>	×
×	×	desinātor <i>m lat. prav.</i> onaj kome se nešto upućuje, namenjuje ili nalaže; primalac pošiljke, adresat, naslovnik.
×	detèncija (lat) <i>ž prav</i> faktično držanje stvari bez namjere posjedovanja	×
×	dežúrstvo <i>s [mn G</i> dežúrstvā, dèžúrstāvā] <i>prav</i> cjelodnevna služba organizirana u skladu sa zadatcima institucije, posebice u vojnim jedinicama i institucijama od javnog interesa	×
dio (<i>dijel</i>) <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> dijéla, <i>Nmn.</i> dijélovi] Δ idealni ~ <i>prav.</i> dio u nekretnini koji nije moguće fizički podijeliti	dio <i>m</i> [<i>G</i> dijela, <i>mn</i> dijelovi] • idealni ~ <i>prav</i> količinski izražen dio nekretnine koji nije fizički podijeljen	deo*
diònica (<i>diònica</i>) <i>ž.</i> [<i>Gjd.</i> diònicē] <i>fin. prav.</i> vrijednosni papir koji znači udio u kapitalu preduzeća ili članstvo u dioničkom društvu; akcija	diònica (<i>diònica</i>) <i>ž prav/fin a</i> ulog dioničara u osnovnoj glavnici dioničkog društva: <i>većinski paket</i> ~ b) skup prava i obaveza člana dioničkog društva: <i>povlaštena</i> ~ c) vrijednosni papir o članstvu u dioničkom društvu i iznosu idealnog	×

	udjela u društvu koji vlasniku donosi dividendu: ~ <i>na donositelja</i> , ~ <i>na ime</i> , <i>emisija</i> ~ <i>a</i> . Akcija	
dioničar (dióničar) m. (dioničarka, dióničarka ž.) [<i>Ijd.</i> dioničarem/dioničarom] <i>fin. prav.</i> onaj koji posjeduje dionice, član dioničkog društva; akcionar Δ mali ~ i članovi dioničkog društva koji posjeduju mali broj dionica, te imaju i mali udio u ukupnom kapitalu	dioničar (dióničar) m (ž dioničarka) <i>prav/fin</i> član dioničkog društva, vlasnik dionice; akcionar • mali ~ i članovi dioničkog društva sa malim dioničkim udjelom	×
dioništvo s. prav. odnos sudjelovanja u vlasništvu nad čime; suvlasništvo	dioništvo (dióništvo) s prav odnos dionika u imovini, vlasnika dijela imovine prema cjelini imovine; suvlasništvo: <i>priznati</i> ~, <i>osporiti</i> ~	×
diplomatski prid. Δ ~ imunitet <i>prav.</i> posebna prava i povlastice stranih diplomata kojima se oni izuzimaju od akata vlasti države u kojoj djeluju	diplomatski (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] • ~ imunitet <i>prav/adm</i> povlastice kojima se diplomat i diplomatsko poslanstvo izuzimaju od akata vlasti države u kojoj djeluju; ~ kor adm skup svih diplomata u službi u nekoj državi; ~ a prtljaga adm službena pošiljka za potrebe diplomatskog poslanstva, koja uživa nepovredivost	<i>up. imunitet*</i>
dirèkcija <lat.> ž. <i>adm.</i> uprava kojoj se na čelu nalazi direktor, glavna uprava: ~ <i>za ceste</i>	uprava*	×
diskrècija (diskrècija) <lat.> ž. <i>prav.</i> sloboda odlučivanja i djelovanja prema vlastitom nahođenju	×	×
diskrècijski (diskrècijski, điskreciōni) <i>prid. Δ ~o pravo</i> <i>prav. 1.</i> pravo nadređenih da prema vlastitom nahođenju, ali unutar zakonskog okvira, donose odluke o pitanjima koja se tiču podređenih 2. stepen slobode u primjeni zakonskih odredaba ili zakona koji	diskrècijski (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji ovlašćuje državno tijelo na odlučivanje vlastitom prosudbom: ~ <i>o pravo</i> , ~ <i>a ocjena</i>	điskreciōni , -ā, -ō <i>pravn.</i> koji se rukovodi načelom odlučivanja po sopstvenom nahođenju: ~ <i>pravo</i> , ~ <i>vlast.</i>

nije čvrsto utvrđen, odnosno ograničen		
dispozicija (dispozicija) <lat.> ž. <i>prav.</i> onaj dio zakonske norme u kojem se propisuje željeno ponašanje i postupanje Δ staviti na ~u adm. razriješiti službenika ranije dužnosti i odrediti mu novu	dispozicija (lat) ž <i>prav</i> raspolaganje svojim pravima; raspoložba: <i>načelo ~e, nedopuštena ~</i>	dispozicija ž lat. <i>pravn.</i> bitni deo pravne norme koji sadrži pravilo postupanja, ponašanja i čiji prekršaj povlači zakonske sankcije, odredba, propis; odluka.
×	dispozicijski (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ fond adm/fin novčani iznos koji državnom tijelu ili dužnosniku stoji na raspolaganju, da ga troši po svojoj potrebi	×
dispozitiv <lat.> <i>m. prav.</i> dio sudske odluke ili rješenja koji sadrži temeljnu, glavnu odluku	dispozitiv (lat) <i>m</i> [G dispozitíva, <i>mn</i> dispozitívi, G dispozitívā] <i>prav</i> dio sudske odluke kojom se odlučuje o biti predmeta; pravorijek	dispozitiv <i>m</i> fr. <i>pravn.</i> izreka presude ili rešenja koja sadrži sudsku odluku.
×	dispozitivan (ž -vna, s -vno) <i>prid</i> [G -vna, <i>odr</i> dispozitivnī, G -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji se primjenjuje kada stranke nisu drugačije uredile međusobni odnos: ~ <i>vne norme trgovačkog prava</i>	dispozitivan , -vna, -o (<i>obično odr.</i>) <i>pravn.</i> koji nije prinudan, koji se može menjati: ~ <i>pravo, ~ zakon.</i>
×	dividenda (lat) ž [<i>mn</i> G dividēndā, dividēndī] <i>prav/ek</i> proporcionalni iznos poslovnoga rezultata ili kapitalnog dobitka koji se dijeli vlasnicima dionica	×
djelatnik m. (djelatnica ž.) [Vjd. djelatniče, <i>Nmn.</i> djelatnici] <i>adm. neol.</i> osoba u radnom odnosu; zaposlenik, uposlenik, radnik, službenik	službenik* zaposlenik*	×
djelo s. [Gjd. djēla, <i>Gmn.</i> djēlā] Δ krivično ~ <i>prav.</i> djelo zabranjeno krivičnim pravom, zakonom kažnjiv čin	djelo s [<i>mn</i> G dijēla] • kazneno ~ <i>prav</i> čin koji kazneno pravo zabranjuje i za njega propisuje obvezni kazneni postupak	delo*
kompetencija* nadležnost* ovlast*	djelokrug m [<i>mn</i> djēlokrūzi] 1. adm područje rada, poslovi koji potpadaju pod jedno tijelo, ured: <i>taj je posao u</i>	atribucija* stepen*

	~u našega odjela 2. prav pravo i dužnost tijela na postupanje i odlučivanje; ovlast, kompetencija: ~upravnih organa, izlaziti iz ~a, ~općinskoga poglavarstva	
djèlovođa <i>m.</i> (u <i>mn</i> i <i>ž.</i>) [<i>Nmn.</i> djèlovođe] <i>hist. adm.</i> službenik u administraciji	službenik*	×
dněvni <i>prid.</i> Δ ~ red <i>adm.</i> popis predmeta, tačaka o kojima će se raspravljati na sjednici	<i>up. red*</i>	×
dòbit <i>ž.</i> [<i>Ijd.</i> dōbīću/ dōbīti] Δ izmakla ~ <i>prav.</i> neostvarena a očekivana korist	dòbit ž • izmakla ~ <i>prav</i> šteta nastala time što oštećenik nije ostvario očekivanu korist	×
dòbro ¹ <i>s.</i> [<i>Gjd.</i> dōbra, <i>Gmn.</i> dōbārā] Δ javno ~ <i>prav.</i> ono što je svim ljudima dato na upotrebu (npr. ceste, parkovi, rijeke i sl.)	dòbro ¹ <i>s</i> [<i>mn G</i> dōbārā] <i>prav</i> prostor nad posebnom pravnom zaštitom • javno ~ <i>prav</i> ono što je zajedničko, ono čime se svatko može služiti; pomorsko ~ <i>prav/pom</i> pojas uz morsku obalu sa svim pomorskim objektima koji stoji na raspolaganju pomorstvu, nad čime se ne može steći nikakvo pravo vlasništva osim prava na koncesiju	×
dòhodak <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> dōhotka, <i>Nmn.</i> dōhoci, <i>Gmn.</i> dōhodākā] Δ lični ~ <i>hist. adm.</i> plaća (ob. na mjesečnoj osnovi) za rad pojedinca	×	×
×	dòkaz <i>m</i> [<i>mn G</i> dōkāzā] <i>prav</i> izvor spoznaje o relevantnim činjenicama u sudskom ili prekršajnom postupku: <i>krunski</i> ~, <i>pisani</i> ~	dókaz i dōkaz <i>m</i> <i>prav.</i> činjenica, zaključci koji proizlaze iz celokupne procesne građe i koji utiču na donošenje sudske odluke ili presude: <i>posredan</i> ~, ~ <i>na osnovu indicija, povući optužbu zbog nedostatka dokaza, pribaviti dokaze.</i>
×	dòkazni (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] <i>prav</i> koji se odnosi na dokaz, koji ima svojstvo dokaza: ~ <i>materijal</i> , ~ <i>postupak</i> , ~ <i>sredstvo</i>	×

dokinúće <i>s. [Ijd. dokinúćem] adm.</i> službeni čin kojim se ukida postojanje čega ili se šta stavlja van snage; ukidanje, ukinuće: ~ <i>propisa</i>	<i>up.</i> ukinuti*	×
dòkinuti (<i>šta</i>) <i>svrš. [prez.</i> <i>dòkinēm, prid. trp. dòkinūt, pril pr.</i> <i>dòkinūvši, gl. im. dokinúće] adm.</i> službeno ukinuti postojanje čega, staviti van snage, proglasiti nevažećim; ukinuti: ~ <i>ranije</i> <i>zakonske odredbe</i>	ukinuti*	×
×	×	dòložan , -zna, -o <i>lat. pravn.</i> koji je učinjen sa zlom namerom, sa predumišljajem, zlonameran; <i>up.</i> dokus
umišljaj*	namjera*	dólus <i>m lat. pravn.</i> unapred smišljeno izvršenje nekog krivičnog dela, predumišljaj, umišljaj.
prebivalište*	×	domicil , -íla <i>m lat. pravn.</i> mesto stalnog boravljenja, boravište, prebivalište.
posjed* vlasništvo*	imovina* posjed* vlasništvo*	dòmīnijum (<i>dòmīnīj, -ija</i>) <i>m lat.</i> <i>pravn.</i> vlasništvo, vlastelinstvo, posed.
domóvnica (dòmōvnica) <i>ž. adm.</i> <i>neol.</i> isprava, dokument kojim se dokazuje državljanstvo, potvrda o državljanstvu	dòmōvnica (domóvnica) <i>ž prav</i> isprava kojom se dokazuje državljanstvo	×
×	donòsitelj <i>m (ž donositeljica)</i> <i>prav/adm/fin</i> onaj koji što donosi u skladu s propisima i radnom redu	×
×	donòsiti <i>nesvr prel [dònosīm, pril</i> <i>sad dònosēći, pr rad donòsio, pr tr</i> <i>dònošen] prav</i> donoseći odluke propisivati: ~ <i>zakone</i>	×
dópis (dòpis) <i>m. adm.</i> službena pismena obavijest: <i>poslati</i> ~	dòpis <i>m adm</i> 1. pismena službena obavijest: <i>poslati</i> ~ 2. novinski članak u kojem dopisnik opisuje događaje viđene na licu mjesta: ~ <i>iz Osijeka, ~</i>	×

	<i>iz Rima</i>	
dosjelost*	dosjelost*	dòselòst <i>jek. dòsjelòst</i> -osti <i>ž</i> <i>prav.</i> pravo svojine stečeno nesmetanim korišćenjem nečega u toku određenog vremena, održaj.
dòsjē (dosjē) <fr.> <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> dosjèa, <i>Nmn.</i> dosjèi] <i>adm.</i> skup, zbirka spisa koji se odnose na jednu osobu ili jedan predmet: <i>tajni ~, voditi ~</i>	dòsjē (fr) <i>m</i> [<i>G</i> dosjèa, <i>mn</i> dosjèi, <i>G</i> dosjèā] <i>adm</i> skup svih spisa koji se odnose na isti predmet ili osobu i čine posebnu cjelinu: <i>personalni ~, sudski ~, policijski ~</i>	dosijē , -èa <i>m</i> fr. <i>adm.</i> skup, zbirka dokumenata koji se odnose na neki predmet ili osobu; mapa, omot u kome se nalaze ti dokumenti: <i>zaključiti ~.</i>
dòsjelòst <i>ž.</i> [<i>Gjd.</i> dòsjelosti, <i>Ijd.</i> dòsjelosti/dòsjelošću] <i>prav.</i> stjecanje prava nad onim čime se nesmetano koristilo u toku nekog vremena	dòsjelòst <i>ž</i> [<i>G</i> dòsjelosti] <i>prav</i> osnova za stjecanje prava protekom roka	doselost*
×	dòstava <i>ž</i> <i>prav</i> službeni postupak predaje pismene pošiljke stranci u sudskom ili upravnom postupku: <i>uredna ~, neuspjela ~</i>	×
×	dòstāvnica <i>ž</i> <i>adm/prav</i> pismena potvrda o izvršenoj dostavi: <i>potpisati ~u</i>	dòstāvnica <i>ž</i> <i>adm.</i> a. list sa popisom sadržaja pošiljke koji se uz nju dostavlja primaocu; obrazac koji je za to namenjen: <i>paketna ~.</i> b. pismena potvrda o uručenju nekog zvaničnog akta, obaveštenja i sl.; pismeno obaveštenje, pismeni poziv.
dòsuda <i>ž.</i> <i>prav.</i> 1. sudska odluka kojom se kome dosuđuje šta; presuda 2. ono što se dosuđuje kao obaveza koja se ima izmiriti: <i>platiti ~</i>	presuda*	dòsuda <i>ž</i> <i>prav.</i> rešenje, odluka kojom se nešto dosuđuje, određuje, dosuđenje, presuda; ono što se takvim rešenjem dosuđuje.
osuditi* presuditi*	presuditi*	dosúđiti , dòsúđīm <i>svr. prav.</i> odrediti, dodeliti, sudskom odlukom, presudom, presuditi: <i>~ smrtnu kaznu, ~ (nekome) dete na čuvanje.</i>
doznāčiti (<i>šta</i>) <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> dòznāčīm, <i>prid. trp.</i> dòznāčen, <i>pril.</i>	×	×

<p><i>pr. doznáčivši] adm. naložiti posredniku (banci, pošti) da kome isplati novac (ili daje kakvu drugu vrijednost), odrediti za isplatu: ~ novčana sredstva</i></p>		
<p>uputnica*</p>	<p>uputnica*</p>	<p>dõznaka <i>ž adm. a.</i> novčana pošiljka, uputnica koja se dostavlja putem banke ili pošte; nalog banci da se na teret računa nalagodavca (komitenta) doznači u gotovom ili na račun korisnika određeni iznos novca; svota novca koja se isplaćuje na osnovu toga naloga. b. dostavljanje novca: ~ <i>penzijskih</i> <i>prinadležnosti</i>, ~ <i>odgovarajućeg iznosa</i>. v. pismeni dokument za dobijanje neke vrednosti u novcu ili naturi, kupon, bon: ~ <i>za jelo</i>.</p>
<p>×</p>	<p>dõzvola <i>ž prav/adm</i> isprava kojom se što dopušta, odobrava: <i>vozačka</i> ~, ~ <i>boravka</i>, <i>uvozna</i> ~</p>	<p>×</p>
<p>drugostepeni*</p>	<p>drugomõlbenī (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid [G -ōga, -ōg]</i> <i>prav</i> koji se odnosi na odlučivanje povodom žalbe ili drugoga pravnog lijeka protiv odluke prvostupanjskoga sudbenoga ili upravnog tijela; drugostupanjski: ~<i>a</i> <i>presuda</i>, ~ <i>sud</i></p>	<p>drugostepen*</p>
<p>drugostepeni*</p>	<p>drugostūpanjskī (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid [G -ōga, -ōg]</i> <i>prav</i> koji se odnosi na odlučivanje povodom žalbe ili drugoga pravnog lijeka protiv odluke prvostupanjskoga sudbenoga ili upravnog tijela; drugomolbeni: ~ <i>sud</i>, ~ <i>postupak</i></p>	<p>drugostepen*</p>
<p>drugostēpenī <i>prid. prav.</i> koji se odnosi na odlučivanje na drugom stepenu, nakon podnesenog pravnog lijeka protiv prvostepene</p>	<p>drugostupanjski*</p>	<p>drugõstepen, -a, -o (<i>odr.</i>) <i>pravn.</i> koji rešava u ponovljenom postupku, kome se podnosi žalba posle rešenja prvostepenog, nižeg</p>

odluke: ~ <i>sud</i> , ~ <i>postupak</i>		suda: ~ <i>sud</i> , ~ <i>sudska instanca</i> .
držalac (držatelj) m. (držateljica ž.) [<i>Gjd.</i> držaoca, <i>Nmn.</i> držaoci, <i>Gmn.</i> držalācā] <i>adm.</i> onaj koji drži, ima, posjeduje šta što ima poseban status, trenutni posjednik, imalac: ~ <i>oružja</i>	držalac m [<i>G</i> držaoca, <i>mn</i> držaoci, <i>G</i> držalācā] <i>prav</i> osoba koja privremeno drži stvar, koja kod sebe drži nešto na čuvanju, nešto što mu je odobreno: ~ <i>oružja</i>	držalac, -aoca m <i>pravn.</i> lice koje poseduje neku stvar kao korisnik, posednik: ~ <i>oružja</i> , ~ <i>menice</i> .
država ž. <i>pol. prav.</i> uređena politička i pravna zajednica s najvišom vlašću ustanovljena na nekoj teritoriji: <i>suverena</i> ~, <i>savez</i> ~ <i>a</i>	×	×
×	državljanin m (ž državljanica) [<i>G</i> državljanina, <i>mn</i> državljanī, državljanā] <i>pol/prav</i> pojedinac koji je pravima i obvezama javnopravne prirode vezan uz neku državu, osoba s državljanstvom: <i>hrvatski</i> ~, <i>francuski</i> ~	×
×	državljanstvo s prav/pol pravna veza državljanina i države koja se temelji na uzajamnim pravima i obvezama, status državljanina, pripadnost određenoj državi: <i>imati</i> ~, <i>steći</i> ~, <i>izgubiti</i> ~	×
×	državnī (ž -ā s -ō) prid [<i>G</i> -ōga, -ōg] • ~o pravo prav disciplina koja proučava državu, njezinu organizaciju i funkcioniranje te njezine najviše organe; ustavno pravo	×
×	dužnik m (ž dužnica) [<i>G</i> dužnika, <i>mn</i> dužnici, <i>G</i> dužnikā] <i>prav</i> osoba koja je dužna ispuniti obvezu vjerovniku	dužnica ž <i>pravn.</i> pravni subjekat u dužničkom odnosu prema vjerovniku: <i>zemlja (država)</i> ~.
dúžnōst ž. [<i>Gjd.</i> dúžnosti, <i>Ijd.</i> dúžnosti/dúžnošću] Δ postupak po službenoj ~i prav. postupak suda ili upravnog organa na osnovu vlastite odluke	dúžnōst ž [<i>G</i> dúžnosti] • postupak po službenoj ~i prav postupak sudbenoga ili upravnog tijela na temelju vlastite odluke	×
×	dvòbrāčnōst ž [<i>G</i> dvòbrāčnosti] <i>prav</i>	×

	kazneno bračno stanje koje nastaje zaključenjem novoga braka osobe koja je već u braku; bigamija	
×	dvòdomnī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ sustav prav/pol parlamentarni sustav sastavljen od dva doma	dvòdom , -a, -o i dvòdoman , -mna, -o <i>pravn.</i> koji se sastoji iz dva skupštinska doma: <i>dvodomni skupštinski sistem.</i>
×	<i>up.</i> dvodomni*	dvòdomnōst , -osti ž <i>pravn.</i> parlamentarni sistem od dva doma.
×	dvòtrećīnskī (dvòtrećīnskī) (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] <i>prav/pol</i> koji ima barem dvije trećine glasova: ~a <i>većina</i>	×
×	×	dvòvlasnīk <i>m pravn.</i> vlasnik imanja s obe strane državne granice.
èdikt <lat.> <i>m.</i> [Gjd. èdikta, Gmn. èdikātā] <i>prav.</i> zvanična naredba ili dekret vlasti; objava, proglas: <i>izdati</i> ~	èdikt (lat) <i>m</i> [mn G èdiktā, èdikātā] <i>prav</i> naredba, zapovijed, proglas, objava, propis vladara sa zakonskom snagom: <i>izdati</i> ~	dekret*
egzekúcija (egzekúcija) <lat.> ž. <i>prav.</i> a. izvršenje sudske odluke o naplati duga putem prodaje dužnikove imovine; ovrha, zapljena, pljenidba b. primjena kaznenih mjera jedne države prema drugoj	ovrha*	plenidba*
egzekutíva ž. <i>prav. pol.</i> izvršna vlast, zadužena za provođenje propisa, provedbena vlast	egzekutíva (lat) ž <i>prav/pol</i> dio državne vlasti zadužen za provedbu propisa, provedbena vlast: <i>poslovi</i> ~e	×
egzèkūtor (egzekūtor) <i>m. pravn.</i> izvršilac sudskih i drugih službenih odluka (upravnih, finansijskih i sl.)	egzèkutor (lat) <i>m prav</i> 1. ovrhovoditelj 2. ovršitelj smrtne kazne; krvnik	×
×	egzekvatúra (lat) ž <i>prav</i> odluka domaćeg suda kojom se odluka inozemnog suda ili arbitraže proglašava ovršnom	×
prigovor*	ekscèpcija (lat) ž <i>prav</i> isticanje određenih okolnosti radi	prigovor*

	suprotstavljanja ostvarenju tuđeg zahtjeva; prigovor: ~ <i>ovlasti</i>	
ekspatrijacija <lat.> ž. <i>pol. prav.</i> 1. prisilno iseljenje iz domovine 2. dobrovoljno odricanje od matičnog državljanstva (ob. radi stjecanja privilegija koje nudi uzimanje drugog državljanstva)	×	×
èkspert <lat.> m. [<i>Gmn. èksperātā</i>] <i>prav.</i> vještak, osoba koja se poziva na sud radi davanja svog mišljenja u spornim ili teškim slučajevima	èkspert (lat) m [<i>G èksperta, mn G èksperātā</i>] <i>prav</i> vještak	veštak*
ekspozitúra <lat.> ž. <i>adm.</i> podružnica, ispostava, odjeljak, filijala: ~ <i>banke</i>	ekspozitúra (lat) ž <i>adm</i> podružnica, ispostava	×
eksproprijacija <lat.> ž. <i>pol. prav.</i> oduzimanje privatne imovine, privatnog vlasništva (ob. prisilno i bez naknade) koje vrši državna vlast iz tzv. općih interesa; izvlaštenje, razvlaštenje: <i>izvršiti ~u</i>	eksproprijacija (lat) ž <i>prav</i> oduzimanje privatnog vlasništva koje provodi sud u sklopu kaznene odluke i državna vlast radi općih interesa uz pravednu naknadu; razvlaštenje, razvlašćivanje	eksproprijacija ž lat. <i>ekon. i prav.</i> oduzimanje nekog imovinskog prava, uz naknadu, od strane državnog organa i davanje toga prava drugom: <i>supr.</i> apropijacija.
×	eksproprijator m <i>prav</i> osoba koja provodi eksproprijaciju; razvlastitelj	×
izvlastiti*	izvlastiti*	ekspròprisati , -išēm (ekspropríрати , -òprírām) <i>svr. i nesvr. ekon. i prav.</i> podvrći, podvrgavati eksproprijaciji, oduzeti, oduzimati; lišiti, lišavati vlasništva nad sredstvima za proizvodnju, razvlastiti, razvlašćivati: ~ <i>zemlju, ~buržoaziju.</i>
èksteritorijālan <lat.> <i>prid. [odr. èksteritorijālnī]</i> <i>prav.</i> koji je izuzet od vlasti i zakonodavstva države u kojoj se nalazi	diplomatski*	<i>up. imunitet*</i>
eksteritorijálnost ž. [<i>Gjd. eksteritorijálnosti, Ijd. eksteritorijálnosti/eksteritorijálnošć u</i>] <i>prav.</i> pravo stranih diplomata da	eksteritorijálnōst (lat) ž [<i>G eksteritorijálnosti</i>] <i>prav/pol</i> izuzetost od državnih zakona, oslobođenost od kaznenih i građanskih odgovornosti;	imunitet*

odgovaraju zakonima svoje zemlje, a ne one u kojoj su akreditirani, oslobađanje stranih diplomatskih predstavnika od krivičnih i građanskih odgovornosti prema zakonima druge države	nepovredivost • ~ stranih dužnosnika <i>prav</i> pravni položaj osoba i stvari, ratnih brodova i diplomatskih poslanstava koji ne potpadaju pod jurisdikciju države boravka	
ekstradīcija <lat.> ž. <i>prav.</i> izručenje optužene ili osuđene osobe državi u kojoj je povrijedila zakon: ~ <i>ratnih zločinaca</i>	ekstradīcija (lat) ž <i>prav</i> predaja optužene ili osuđene osobe drugoj državi, utemeljena na određenom pravnom postupku; izručenje	×
embàrgo <šp.> m. [Gjd. embàrga, Nm. embàrzi] <i>prav.</i> 1. općenito, zabrana: <i>uvesti</i> ~ 2. opća ili djelimična zabrana izvoza iz neke zemlje ili uvoza u neku zemlju zlatne valute, robe ili vrijednosti (ob. do određenog roka ili do ispunjenja postavljenih uvjeta): <i>biti pod</i> ~ 3. privremena zabrana isplavljanja brodova druge države; zadržavanje brodova i tovara na njima koje vrši neka država kao čin pritiska na drugu državu 4. zabrana objavljivanja vijesti ili informacija, emisija, filmova, knjiga i sl. iz druge države	èmbargo (španj) m [mn èmbarzi, G èmbàrgā] <i>pom/prav</i> privremena zabrana isplavljanja tereta i brodova pod stranom zastavom: <i>biti pod</i> ~m	embàrgo i èmbargo m šp. <i>prav.</i> a. zabrana uvoza i izvoza određene valute ili robe; uopšte zabrana, sprečavanje slobodne cirkulacije nečega: ~ <i>na uvoz oružja, uvesti</i> ~, <i>skinuti</i> ~. b. zadržavanje ili zaplena stranog broda u luci. v. zabrana slobodnog objavljivanja vesti.
×	emigrācija (lat) ž <i>pom/prav</i> odlazak pomoraca na brodove tzv. zastave pogodnosti	×
epigāmija <grč.> ž. <i>prav.</i> brak između osoba različitih državnih pripadnosti	epigāmija (grč) ž <i>prav</i> brak između dviju osoba različite nacionalnosti, vjera ili državljanstava	×
×	epikòntinentālnī (grč-lat) (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji se odnosi na morsko dno i podmorje izvan teritorijalnog mora do dubine na kojoj se mogu iskorišćivati prirodna bogatstva	×
×	èskont (fr) m [mn G èskōntā, èskonātā] <i>prav</i> otkup nedospjele	×

	tražbine uz odbitak kamata, provizija i troškova: ~ <i>mjenice</i>	
×	étažni (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ o vlasništvo prav vlasništvo na stan ili poslovnu prostoriju kao poseban dio zgrade s pravom korištenja zajedničkih dijelova zgrade i zemljišta	×
×	eutanažija (grč) ž <i>med/prav</i> kazneno djelo oduzimanja života na lak i bezbolan način neizlječivom bolesniku ili osobi u bezizglednom stanju	×
×	evikcija (lat) ž <i>prav</i> pravni čin kojim treća osoba oduzima stvar stečenu pravnim poslom	evikcija ž <i>pravn.</i> oduzimanje stvari sudskim putem od posednika u korist osobe koja dokaže svoje pravo na tu stvar.
fäks ¹ <engl. ← lat.> <i>m.</i> [Nm. fäksovi] <i>adm.</i> žarg. sredstvo za slanje pismenih poruka; telefaks	×	×
×	firma (lat) ž [mn G firmā, firmī] <i>prav/ek</i> zaštićeno ime pod kojim posluje trgovačko društvo, poduzeće, ustanova ili trgovac; tvrtka	×
<i>up. lice</i> *	fizički ¹ (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ osoba prav čovjek kao nositelj prava i obveza	fizički , -ā, -ō • ~ lice (~ osoba) <i>pravn.</i> ličnost, osoba kao pravni subjekat, kao nosilac prava i obaveza
flagrantan <lat.> <i>prid.</i> [odr. flagrantni] <i>prav.</i> koji je izvršen pred onim koji to ustanovljuje: ~ <i>tni delikt</i>	×	×
×	forenzičan (lat) (ž -čna, s -čno) <i>prid</i> [G -čna, odr forenzični, G -ōga, -ōg] • ~ čna kemija kem/prav disciplina koja kemijsko-analitičkim metodama otkriva tragove krvi, otrova i sl.; sudska kemija; ~ čna psihologija psih/prav grana psihologije koja se bavi psihološkim istraživanjima u	×

	sudstvu	
×	×	fôrma ž (<i>gen. mn. fôrmī</i>) lat. <i>prav.</i> vanjski oblik koji se daje pravnim aktima: <i>pismena</i> ~, <i>usmena</i> ~, ~ <i>javne isprave</i> , ~ <i>pismene isprave</i> .
×	fôrmālni (fôrmālñi) (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ a istina prav zaključak koji sud stvara samo na temelju primjene procesnih pravila o dokaznim sredstvima i načinu ocjenjivanja dokaza	×
×	fränko (tal) <i>pril prav/trg</i> trgovačka klauzula kojom se prodavatelj obvezuje o svom trošku isporučiti kupcu kupljenu robu na utvrđenom mjestu i u ugovoreno vrijeme: ~ <i>državna granica</i> , ~ <i>Rijeka</i>	×
×	franšiza (fr) ž <i>ek/prav</i> fiksni iznos ili postotak od svote osiguranja robe pri prijevozu koji osiguravatelj ne nadoknađuje osiguraniku	×
fūzija <lat.> ž. [DLjd. fūziji] <i>pol. prav. ekon.</i> stapanje ili slijevanje istovrsnih ili srodnih organizacija (npr. više banaka ili trgovačkih društava) u jednu organizaciju koja zadržava svojstvo pravnog lica; udruživanje, ujedinjavanje	fūzija (lat) ž <i>prav/ek</i> spajanje ili pripajanje trgovačkih društava tako da se pravna osobnost barem jednoga ne gasi	×
garàncija <fr.> ž. <i>prav.</i> dopunsko pojačanje ugovorne obaveze	garàncija (fr) ž <i>prav</i> dopunsko pojačanje ugovorne obaveze. Jamstvo	garàncija ž <i>prav.</i> obaveza treće osobe (garanta, jemca) da će namiriti verovnika ako to ne učini dužnik.
×	gàrantñi (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ i list <i>prav/ek</i> isprava kojom proizvođač u određenom roku jamči ispravno funkcioniranje stvari, tj. otklanjanje kvara ili zamjenu stvari; ~ o pismo <i>prav/fin</i> pismena izjava kojom se jamči ispunjenje neke	×

	obveze, koju najčešće izdaju banke; ~ rok prav/grad rok do kojeg izvoditelj jamči da će otkloniti sve nedostatke uočene nakon primopredaje radova, a koji su nastali zato jer se izvoditelj nije držao svojih obveza; jamstveni rok	
gásiti (<i>šta</i>) nesvrš. [prez. gâšim, prid. trp. gâšen, pril. sad. gâšćí, gl. im. gâšēnje] ◇ ~ se prav. gubiti pravnu vrijednost, pravosnažnost	×	gásiti , gâšim nesvr. fig. pravn. gubiti važnost, prestajati važiti (o pravu, odluci i sl.).
×	progoniti*	gòniti , gònim nesvr. fig. pravn. preduzimati krivični postupak protiv nekoga, za nešto, izvoditi na (pred) sud, terati na sud: ~ <i>krivca</i> , ~ <i>sudski</i> , ~ <i>parnicu</i> .
×	grâd^l m [mn grâdovi] • ~- država adm pov grad opasan zidinama s okolnim posjedima i naseljenim mjestima i selima te samostalnom upravom; slobodni kraljevski ~ <i>adm pov</i> grad koji je kraljevskom poveljom izuzet iz vlasti feudalaca te ima punu slobodu u upravi i razvoju	×
grâđanskî prid. [Gjd. grâđanskôg(a)] prav. koji se odnosi na imovinske, porodične i nasljedne odnose; građansko-pravni: ~a <i>parnica</i> Δ ~a čast prav. politička i sva druga prava koja kome mogu biti oduzeta presudom suda; ~a prava prav. skup prava građana kojima se reguliraju lične slobode (pravo kretanja, udruživanja itd.); ljudska prava	grâđanskî (ž -ā s -ō) prid [G -ōga, -ōg] prav koji se odnosi na imovinske, obiteljske i nasljedne odnose; civilni, građanskopravni: ~ <i>predmeti</i> , ~a <i>parnica</i> • ~a prava pol/prav ljudska prava	civilni*
grüntōvnica ž. adm. ured u kojem se vode zemljišne knjige; katastar	grüntōvnica ž prav 1. javni upisnik u kojem se bilježe najvažniji pravni odnosi na nekretninama; zemljišna knjiga, vlastovnica 2. zemljišno-knjižni odjel suda	katastar*

<p>grùntòvničār <i>m.</i> (grùntòvničārka <i>ž.</i>) <i>adm.</i> službenik u gruntovnici koji vodi zemljišne knjige, voditelj zemljišnih knjiga</p>	×	×
×	<p>hâškī (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • H~e konvencije <i>prav/voj</i> kodifikacije međunarodnoga, osobito ratnog prava, prihvaćene na mirovnim konvencijama u Hagu 1899., koje uređuju osnovne norme i običaja ratovanja</p>	×
×	<p>hāvārija (<i>tal</i>) <i>prav/pom</i> sve štete i izvanredni troškovi koje pretrpi brod ili teret i stoga postane nesposoban za plovidbu da bi mogao završiti putovanje; brodolom: <i>zasebna ~, zajednička ~</i>. Kvar</p>	×
×	<p>hēlsinškī (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • H~a deklaracija <i>prav</i> dokument donesen 1975. na konferenciji u Helsinkiju koji zastupa načelo nepovredivosti granica europskih država</p>	×
<p>hipotēka <grč.> <i>ž.</i> [DLjd. hipotēci] <i>prav.</i> založno pravo na nekretnine upisano u zemljišne knjige: <i>stan pod ~om</i></p>	<p>hipotēka (<i>grč</i>) <i>ž prav fin</i> vrsta založnog prava na nekretninama koja se uspostavlja ubilježbom u službeni upisnik: <i>staviti ~u na nekretnine, opteretiti kuću ~om, pod ~om</i></p>	<p>hipotēka <i>ž grč. prav.</i> založno pravo na nekretnine radi osiguranja neke tražbine, koje se stiče upisom u zemljišne knjige; samozalaganje nekretnina za osiguranje dobijenog zajma; zajam osiguran takvim zalaganjem: <i>biti pod hipotekom, skinuti hipoteku.</i></p>
×	<p>hòlding (<i>eng</i>) <i>m</i> [<i>mn hòldinzi</i>] <i>prav/ek</i> trgovačko društvo koje je većinski vlasnik dionica drugoga društva kojemu je temeljna poslovna djelatnost osnivanje, financiranje i upravljanje drugim društvima; holdinško društvo</p>	×
×	×	<p>hrànjēništvo <i>i hrànjenīštvo</i> <i>s</i></p>

		<i>pravn.</i> delimično usvojenje deteta pri kome usvojitelj daje usvojeniku samo izdržavanje, ali ga ne uvodi u nasledna prava.
ime <i>s.</i> [Gjd. ìmena, Nmn. imèna, Gmn. iménā] Δ u ~ zakona prav. formula kojom se traži poštovanje zakona ili se donosi kakva pravna odluka	×	×
imenovānī <i>prid.</i> [Gjd. ìmenovānōg(a)] <i>adm.</i> ranije spomenuta osoba (ob. u imeničkoj službi): <i>gore</i> ~	×	×
×	imenovānje <i>s prav 1.</i> čin određivanja osobe koja ulazi u pravni odnos: ~ <i>nasljednika 2.</i> čin postavljanja državnog dužnosnika: <i>objaviti</i> ~	×
posjed* vlasništvo*	imovina (imòvina) ž <i>prav</i> skup dobara koja komu pripadaju: <i>posebna</i> ~, <i>zajednička</i> ~ • <i>ošasna</i> ~ <i>prav</i> ostavina bez nasljednika	dominijum* posed*
imovīnskī (imovīnskī) <i>prid.</i> [Gjd. ìmovīnskōg(a)] Δ ~ o stanje prav. stanje imovine	×	×
impērij <lat.> <i>m.</i> (impērija ž.) [Gjd. ìmpērija, Ijd. ìmpērijem] <i>prav. hist. a.</i> pravo na donošenje odluka i na davanje zapovijedi u porodici i na poslu b. najviše instance civilne i vojne vlasti	×	×
imunitēt <lat.> <i>m.</i> [Gjd. imunitéta] <i>prav.</i> posebna prava i povlastice kojima se osobe na najvišim nivoima vlasti i strane diplomate izuzimaju od djelovanja nekih zakona ili propisa; nepovredivost: <i>uživati diplomatski</i> ~	imunitēt (lat) <i>m</i> [G imunitéta] <i>prav</i> oslobađanje od primjene pojedinih pravnih propisa; nepovredivost: <i>zastupnički</i> ~, <i>diplomatski</i> ~	imunitēt , -éta <i>m lat. pravn.</i> posebno pravo koje imaju narodni poslanici, diplomati i dr. da budu izuzeti od primene pravnih propisa i odgovornosti, odnosno da bez posebnog odobrenja vlasti ne mogu biti krivično gonjeni.
×	incest (lat) <i>m</i> [mn G ìncēstā] <i>prav</i> spolni odnos između roditelja i	incest <i>m lat. pravn.</i> rodoskrvnjenje, rodoskrvuće.

	djeteta ili brata i sestre; rodoskrvnuće	
×	indīcij (indīcij) (lat) <i>m</i> [<i>G</i> indīcija] <i>prav</i> okolnost koja posredno navodi na utvrđivanje temeljnih činjenica u kaznenom postupku; posredan dokaz: <i>utvrditi na osnovu ~a</i>	×
×	indosàmet (tal) <i>m</i> [<i>mn G</i> indosàmenātā] <i>prav/ek/fin</i> vjerovnikov prijenos prava iz vrijednosnih papira na novoga vjerovnika potpisom na stražnjoj strani vrijednosnog papira: <i>bjanko ~, ~ na donositelja</i>	×
×	indūstrijskī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] • ~o vlasništvo <i>prav</i> skupni naziv za prava koja se odnose na zaštitu izuma, tehničkih unaprjeđenja i žigova, suzbijanje neposrednoga suparništva	×
inicijatīva <lat.> ž. <i>prav.</i> pravo predlaganja zakona i zakonskih akata koje u konačnici donosi parlament ili njegovi dijelovi: <i>zakonska ~</i>	inicijatīva (lat) ž <i>prav</i> pravo predlaganja zakona i zakonskih akata koje donosi parlament ili njegovi dijelovi: <i>zakonska ~</i>	×
×	inkorporácija (lat) ž <i>prav</i> svođenje prije izdanih zakonodavnih akata u jednu cjelinu	×
optužba*	inkriminácija (lat) ž <i>prav a</i>) određenje nekog ljudskog ponašanja kao kaznenog djela b) stavljanje kaznenog djela komu na teret: <i>biti pod ~om. Optužba</i>	optužba*
inkriminīrān (inkriminisān) <i>prid.</i> [<i>odr. inkriminīrānī</i>] <i>adm. služb.</i> o kojem je riječ (ob. tuženi u sudskom postupku ili u policijskoj istrazi)	<i>up. optuženi</i>	×
inkvizīcijskī (inkvizījskī , inkviziciōni) <i>prid.</i> Δ ~ postupak <i>prav.</i> kazneni postupak kojem	inkvizīcijskī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] • ~ postupak <i>crk/prav pov</i> arbitražni kazneni postupak u kojem	×

nedostaje objektivnost budući da isti organ obavlja sve uobičajene funkcije sudskog postupka (optuživanje, progon i vođenje postupka)	isti organ, sud vodi istragu, tuži, vodi postupak, brine se za obranu i sudi, a provodila ga je inkvizicija do XIX. st. u nekim zemljama u procesima hereticima te komunistički režim u XX. st. u političkim procesima	
inokosan (inòkosan) prid. [odr. inokosnī] <i>prav.</i> koji djeluje samostalno; pojedinačan, samostalan: ~ <i>sni organ</i>	×	×
×	insolvèntnōst <i>ž prav/fin</i> stanje u kojem poduzetnik ili koja druga pravna ili fizička osoba ne može trajnije podmirivati svoje dospjele novčane obveze; nesposobnost za plaćanje	×
nadležnost*	instàncija (lat) <i>ž prav/adm a)</i> državna institucija ovlaštena za određeni stupanj odlučivanja b) stupanj sudskog postupka: <i>viša ~, niža ~</i>	stepen*
institut* uredba*	institúcija (lat) <i>ž prav</i> skup pravnih odredbi koje tvore sadržajnu cjelinu; propis, zakon, uredba: ~ <i>braka, ~ vlasništva, ~ posvojenja</i>	uredba* zakon*
institút <lat.> <i>m.</i> [Gjd. institúta, Nm. institúti] <i>prav.</i> pravnim normama reguliran element društvenih odnosa; institucija: ~ <i>braka</i>	institucija*	uredba* zakon*
instrùment (instrumènt) <lat.> <i>m.</i> [Gjd. instrùmenta, Gmn. instrùmenātā] <i>prav.</i> dokument, isprava ili propis kao sredstvo pravnog djelovanja	instrùment (lat) <i>m</i> [mn <i>G</i> instrùmenātā] <i>prav</i> dokument napravljen u zakonski propisanom roku; isprava	×
hipoteka*	hipoteka*	intabulácija <i>ž lat. pravn.</i> upis u zemljišne knjige kojim se stiče vlasništvo nad nekretninom; hipoteka.
autorski*	intelektuālnī (lat) (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G</i> -	×

	ōga, -ōg] • ~o vlasništvo prav naziv za autorsko pravo, pravo na vlastita znanstvena otkrića i srodna prava	
×	internirati <i>svr/nesvr prel</i> [intèrnīrām, <i>pril proš internírāv, -ši, pril sad internírājūći, pr rad internírao, pr tr intèrnīrān</i>] prav potpuno ili djelomično oduzeti, oduzimati slobodu kretanja; zatočiti, zatočivati: ~ u rodno mjesto, ~ u logor – interniranje <i>gl im</i>	×
×	interpelacija (lat) <i>ž prav</i> pismeni upit zastupnika vladi ili ministru o pitanju iz njihovih djelokruga, na koji su dužni odgovoriti	×
×	intervencija (lat) <i>ž prav</i> čin kojim se osoba zbog vlastita pravnog interesa tijekom parnice pridružuje jednoj stranci	×
×	×	invēntār, -ára <i>m lat. adm.</i> spisak, registar svih pokretnih stvari, predmeta koji nekome, nečemu pripadaju, popis takvih stvari prilikom kontrole.
invokacija <lat.> <i>ž. prav. hist.</i> formula zazivanja Božijeg imena kojom započinje historijska rasprava	×	×
iskaz (iskāz) <i>m. prav.</i> zvanična izjava data sudskom organu: ~ svjedoka, dati lažni ~	<i>up. svjedočiti*</i>	iskaz ili ĩskāz <i>m. pravn.</i> saopštenje (usmeno ili pismeno) dato na saslušanju pred zvaničnim vlastima koje služi kao dokument u sudskom postupku: ~ svedoka, ~ okrivljenog.
×	×	isledenje <i>jek. isljedenje</i> <i>s pravn.</i> sudski postupak kojim se ispituje povreda zakona i okolnosti pod kojima je izvršena istraga.
ispitivanje <i>s. adm.</i> dio istražnog postupka koji se zasniva na	<i>up. preslušati*</i> <i>up. preslušavati*</i>	×

postavljanju pitanja i traženju odgovora: <i>policijsko ~</i>		
legat* oporuka* testament*	legat* oporuka* testament*	isporuka <i>ž pravn.</i> imovinska stvar koju oporučitelj zaveštava nekome, oporuka, legat.
instrument* legitimacija*	isprava <i>ž prav/ek</i> pisani dokument koji služi kao dokazno sredstvo: <i>putna ~, osobne ~e</i>	×
×	ispuniti <i>svr prel</i> [ispunīm, <i>pril proš</i> ispunīv, -ši <i>pr rad</i> ispunio, <i>pr tr</i> ispunjen] • ~ ugovor prav pravodobno učiniti ono što je ugovorna obveza	×
×	istraga <i>ž prav</i> početni stadij kaznenog postupka usmjeren na prikupljanje dokaza; istražni postupak: <i>pokreniti ~u, biti pod ~om</i>	×
×	×	istražitelj <i>m pravn. v. islednik</i> (islednik <i>jek. isljednik</i> <i>m</i> onaj koji sprovodi istragu, vrši isleđenje.)
istražiti <i>svrš.</i> [<i>prez. istrāžīm, prid. rad. istrāžen</i>] (<i>koga, šta</i>) <i>prav.</i> provesti istragu u kaznenom postupku na zahtjev javnog tužioca; islijediti: ~ <i>zločin</i>	istražiti <i>svr prel</i> [istrāžīm, <i>pril proš</i> istrāžīv, -ši <i>pr rad</i> istrāžio, <i>pr tr</i> istrāžen] <i>prav</i> provesti istragu u kaznenom postupku: ~ <i>zločin</i>	istražiti , istrāžīm <i>svr. pravn.</i> izvršiti istragu (o nekome ili nečemu), islediti: ~ <i>ubistvo, ~ ko su razbojnici.</i>
<i>up. istražiti*</i>	istraživati <i>nesvr prel</i> [istrāžujēm, <i>pril sad</i> istrāžujūci, <i>pr rad</i> istrāživao, <i>pr tr</i> istrāživān] <i>prav</i> provoditi istragu – istraživānje <i>gl im</i>	<i>up. istražiti*</i>
×	izbjeglica <i>ž prav</i> osoba kojoj je iz humanitarnih ili političkih razloga privremeno odobreno utočište u stranoj državi	×
×	izbor <i>m</i> [<i>mn G izbōrā</i>] <i>prav</i> postupak kojim se glasovanjem bira između više predloženika: ~ <i>zastupnika, javni ~i, raspisivanje ~a, tajni ~i, ~i za predsjednika</i>	×

×	izbòrnòst ž [G izbòrnosti] <i>prav</i> pravo izbora, biranja	×
×	izdati <i>svr prel</i> [izdām, <i>pril proš</i> izdāv, -ši, <i>pr rad</i> izdao, <i>pr tr</i> izdān] <i>prav</i> odlučiti o pravnom činu iz svoje ovlasti; donijeti: ~ <i>uhidbeni nalog</i> , ~ <i>privremenu namjeru</i>	×
×	izdàvati <i>nesvr prel</i> [izdājēm, <i>pril sad</i> izdajūći, <i>pr rad</i> izdávao, <i>pr tr</i> izdāvān] <i>prav</i> odlučivati o pravnim činima iz svoje ovlasti; donositi: ~ <i>uredbe</i>	×
alimentacija* apanaža*	alimentacija*	izdržavanje <i>s pravn.</i> materijalna sredstva od kojih neko živi; alimentacija.
izdvájānje <i>s. adm.</i> davanje novca u posebne svrhe: ~ <i>za obrazovanje</i>	×	×
×	izgon <i>m prav a)</i> progon iz prebivališta, oduzimanje dozvole boravka: <i>sudski</i> ~, ~ <i>iz grada b)</i> nalog strancu da napusti državno područje: <i>dobiti</i> ~	×
×	izlučni (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] <i>prav</i> kojime se u ovršnom ili stečajnom postupku vrši izlučenje, izdvojenje stvari ili prava: ~ <i>o pravo</i> , ~ <i>spor</i>	×
×	iznájmiti <i>svr prel</i> [iznājīm, <i>pril proš</i> iznájīm, -ši, <i>pr rad</i> iznájmio, <i>pr tr</i> iznájmljen] <i>prav</i> dati u najam, na uporabu za protuvrijednost, uz određenu cijenu: ~ <i>kuću</i> , ~ <i>auto</i>	×
×	iznajmljívati <i>nesvr prel</i> [iznājmljūēm, <i>pril sad</i> iznājmljūjūći, <i>pr rad</i> iznajmljívao, <i>pr tr</i> iznājmljívān] <i>prav</i> dati u najam, baviti se iznajmljivanjem: ~ <i>zemlju</i> – iznajmljívānje <i>gl im</i>	×
×	×	iznuda ž <i>pravn.</i> kažnjivo delo kada se upotrebom sile ili pretnje

		neko prisili da što učini na svoju ili tuđu štetu.
odluka* presuda* rješenje*	odluka* presuda*	izreka ž <i>prav.</i> odluka, rešenje, presuda: ~ <i>sudska</i> .
izručenje <i>s. prav.</i> čin kojim jedna država predaje pojedinca vlastima druge države koje ga krivično gone	izručenje <i>s prav</i> predaja, isporuka, prepuštanje: ~ <i>zločinca</i>	×
<i>up.</i> izručenje*	izrúčiti <i>svr prel</i> [izrúčim, <i>pril proš</i> izrúčiv, -ši, <i>pr rad</i> izrúcio, <i>pr tr</i> izrúčen] <i>prav</i> predati radi suđenja drugoj državi: ~ <i>zarobljenike</i>	×
<i>up.</i> izručenje*	izručivati <i>nesvr prel</i> [izručujēm, <i>pril sad</i> izručujúci, <i>pr rad</i> izručivao, <i>pr tr</i> izručivān] <i>prav</i> predati vlastima odbjegloga počinitelja kaznenog djela: ~ <i>zločince</i> – izručivānje <i>gl im</i>	×
×	izuzéće <i>s prav</i> čin privremenog isključenja iz sastava nekog tijela zbog razloga koji dovode u sumnju objektivnost: ~ <i>suca, tražiti ~, odbiti ~</i>	izuzéće <i>s prav.</i> odstranjenje iz sudskog postupka sudije (sudskog veća i sl.); zahtev za takvo odstranjenje: ~ <i>sudije</i> .
×	<i>up.</i> izuzeće*	izùzeti , <i>izuzmēm svr. prav.</i> odstraniti iz učešća u određenom sudskom ili sl. postupku: ~ <i>sudiju, ~ sud.</i>
×	izvaditi <i>svr prel</i> [izvadim, <i>pril proš</i> izvadiv, -ši, <i>pr rad</i> izvadio, <i>pr tr</i> izvaden] <i>adm</i> dobiti, pribaviti službenu ispravu, dokument: ~ <i>potvrdu, ~ putovnicu</i>	×
×	izvanbrāčni (izvanbrāčni) (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~a zajednica <i>prav</i> zajednica muškarca i žene ostvarena bez vjenčanja; ~o dijete <i>prav</i> dijete rođeno izvan braka	×
izvanpárnični <i>prid. [Gjd. izvanpárničnōg(a)] prav.</i> koji se pred sudom ne provodi u parničnom obliku; vanparnični: ~	izvanparnični (izvanpárnični) (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ postupak <i>prav</i> vrsta građanskoga pravnog postupka, prilagođena posebnim	vanparnični*

<i>postupak</i>	značajkama pravnih odnosa o kojima se u njemu raspravlja i odlučuje	
×	izvidnik <i>m</i> [<i>mn</i> izvidnici] <i>adm</i> policajac koji izviđa prekršajne i kaznene čine	×
×	izvidaj <i>m prav</i> istraga o kaznenom ili prekršajnom činu	×
izvlástiti (<i>koga</i>) <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> izvlástīm, <i>prid. rad.</i> izvlástio, <i>prid. trp.</i> izvlášten/ izvlášćen, <i>gl. im.</i> izvlašténje/izvlaščénje] <i>prav.</i> lišiti prava vlasništva	izvlástiti <i>svr prel</i> [izvlástīm, <i>pril proš</i> izvlástīv, -ši, <i>pr rad</i> izvlástio, <i>pr tr</i> izvlášten] <i>prav</i> državnim aktom oduzeti imovinu uz naknadu i pozivanje na opći interes; ekspropirirati	ekspropisati*
izvod <i>m.</i> [<i>Gmn.</i> izvōdā] <i>adm.</i> dokument u kojem se navode podaci iz osnovnog dokumenta ili iz neke evidencije: ~ <i>iz knjige rođenih</i>	×	×
×	izvor <i>m</i> [<i>mn G</i> izvōrā] <i>prav</i> dio pravnog poretka – propis, običajno pravo, sudska praksa, autonomno pravo kojim se reguliraju pravni odnosi: ~ <i>trgovačkog prava</i> , ~ <i>međunarodnog prava</i>	×
izvršiv <i>prid.</i> [<i>odr.</i> izvršivī] <i>prav.</i> koji se može izvršiti	valjan*	valjan*
legitimitet* legitimnost*	valjanost*	izvršnost , -osti <i>ž prav.</i> osobina onoga što je izvršno, pravosnažnost.
×	jamac (jamac) <i>m</i> [<i>G</i> jámca, <i>mn</i> jámci, <i>G</i> jāmācā] <i>prav</i> osoba koja se vjerovniku obvezuje ispuniti obvezu ako to ne učini dužnik: <i>kreditni</i> ~. Garant	×
jámstvo (jènstvo) <i>s.</i> [<i>Gjd.</i> jámstva, <i>Gmn.</i> jámstāvā] <i>prav.</i> ugovorom preuzeta odgovornost jamca prema vjerovniku	jámstvo (jámstvo) <i>s</i> [<i>mn G</i> jámstāvā] <i>prav</i> ugovor kojim se jamac obvezuje vjerovniku na ispunjenje obveze ako to ne učini dužnik. Garancija.	garancija*
jāvan <i>prid.</i> [<i>Gjd.</i> jāvana, <i>odr.</i> jāvnī,	jāvnī (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga</i> , -ōg] •	javnopravni*

<i>Gjd. jāvnoġ(a), komp. jāvniġi</i> Δ ~ vna prava <i>prav.</i> prava koja po zakonu imaju pravni subjekti; ~ vni biljeġnik <i>adm.</i> osoba ovlaštena za sastavljanje javnih dokumenata (ugovora i sl.), ovjeru potpisa i prijepisa i dr.; notar; ~ vno pravo <i>prav.</i> grana prava koja se bavi organizacijom države i njezinim organima	~ a prava <i>prav/adm</i> prava koja na temelju zakona uživaju pravni subjekti prema državi i ostalim društveno-političkim zajednicama; ~ o pravo <i>prav/adm</i> grane prava koje određuju organizaciju države i njezinih organa	
×	javnobiljeġnički (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji se odnosi na javnog biljeġnika: ~ <i>akt</i> , ~ <i>polog</i>	×
javni*	javni*	jāvnoprāvni , -ā, -ō <i>pravn.</i> koji se odnosi na javno pravo.
jednākost ž. [Gjd. jednākosti, Ijd. jednākosti/jednākošću] <i>prav. pol.</i> stanje postojanja jednakih političkih, socijalnih, ekonomskih i dr. prava	jednākōst ž [G jednākosti] <i>prav/pol</i> načelo po kojem su svi ljudi jednaki u dostojanstvu i pravima	×
×	×	jednōdom , -a, -o i jednōdoman , -mna, -o <i>pravn.</i> koji se sastoji od jednog skupštinskog doma: ~ <i>skupština</i> , ~ <i>sistem</i> .
×	×	jednōstran , -a, -o <i>pravn.</i> koji se odnosi samo na jednu ugovornu stranu: ~ <i>otkaz</i> , ~ <i>ugovor</i> .
jurisdikcija*	jurisdikcija*	judiktūra ž lat. <i>pravn.</i> sudska praksa, pravosuđe.
jurisdikcija <lat.> ž. <i>prav.</i> nadležnost, djelokrug suda, pravna nadležnost: <i>potpadati pod ~u</i>	jurisdikcija (lat) ž <i>prav</i> 1. pravo i dužnost tijela državne vlasti da odlučuje u nekom predmetu; apsolutna ovlast: <i>biti pod ~om</i> 2. sudbena ovlast; sudbenost 3. područje na koje se proteže pravo suđenja 4. pravosuđe	judiktura*
kadiluk <ar.-tur.> m. [Nm. kadiluci] <i>prav. hist.</i> 1. područje pod nadležtvom kadije 2. kadijsko zvanje, kadijska čast	×	×

×	kaducitēt (lat) <i>m</i> [G kaducitéta] <i>prav</i> načelo prema kojem se raspoređuje ostavina bez nasljednika; ošasnost	×
×	kāmate (grč) <i>ž mn</i> [jd kāmata] <i>prav/fin</i> naknada izračunata obično u postotcima koju pozajmljenik plaća pozajmitelju za dobiveni zajam: <i>ugovorne ~e, zatezne ~e, lihvarske ~e</i>	×
×	×	kancèlar, -ára <i>m</i> lat. <i>adm. a.</i> lični sekretar, savetnik visokih državnih funkcionera; sekretar, šef državne uprave. b. šef kancelarije, sekretar.
kàntōn <fr.> <i>m.</i> [Gjd. kantóna, Nm. kantóni, Gmn. kantónā] <i>pol.</i> <i>adm.</i> administrativno-teritorijalna jedinica u nekim državama	županija*	×
×	kàrtel (tal) <i>ž</i> [mn G kàrtēlā] <i>prav/ek</i> oblik monopolističkog udruživanja dvaju ili više srodnih poduzeća radi povećavanja dobiti i izbjegavanja konkurencije	×
×	kasácija (fr) <i>ž prav</i> 1. ukidanje presude od strane višega suda zbog povrede prava ili pravnog postupka 2. sud koji u kaznenom i građanskom postupku odlučuje u posljednjem stupu	kasácija <i>ž fr. prav. 1.</i> poništenje presude nižeg suda koje vrši viši sud. 2. najviši sud u pravosudnom sistemu (nekim zemalja), kasacioni sud.
×	kasácijski (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [G -ōga, - ōg] • ~ sud <i>prav pov</i> najviši sud	<i>up. kasacija*</i>
katàstar <lat.> <i>m.</i> [Gjd. katàstra, Nm. katàstri, Gmn. katàstārā] <i>adm. 1.</i> sređeni službeni popis zemljišta 2. meton. mjesto (ustanova, dio ustanove, zgrada, prostorija) gdje se taj popis nalazi	kàtastar (grč) <i>m</i> [G kàtastra, mn kàtastri, G kàtastārā] <i>adm</i> službeni popis zemljišta za ekonomske, statističke i tehničke svrhe te izradbu zemljišnih knjiga i kao podloga za oporezivanje prihoda od zemljišta vođen na temelju geodetske izmjere i gospodarske klasifikacije	kàtastar, -stra <i>m</i> lat. <i>prav. n.</i> službena evidencija zemljišta po kvalitetu, kulturi, veličini i sl. koja služi za tehničke, ekonomske i dr. svrhe i za oporezovanje prihoda od zemljišta; zemljišna knjiga; služba koja vodi tu evidenciju.
kaúcija (kàucija) <lat.> <i>ž. prav.</i> jamstvo u materijalnoj vrijednosti	kàucija (kaúcija) (lat) <i>ž prav</i> osobno ili stvarno jamstvo za izvršenje	×

(posebno u novcu) da će se neka obaveza izvršiti ili za nadoknadu eventualne štete; jamčevina	obveze: <i>položiti ~u</i> . Jamčevina	
×	kāuza (lat) <i>ž</i> [<i>mn G kâuzā</i>] <i>prav</i> pravno izražena gospodarska svrha nekoga pravnog posla	×
sankcija*	kāzna <i>ž</i> [<i>mn G kâznā, kâznī</i>] <i>prav</i> sankcija izrečena u kaznenom ili prekršajnom postupku: <i>zatvorska ~</i> , <i>smrtna ~</i> , <i>izreći ~u</i> , <i>izdržati ~u</i>	×
kāznenī (kāznenī) <i>prid.</i> [<i>Gjd.</i> <i>kāznenōg(a)</i>] Δ ~ postupak <i>prav.</i> ukupnost zakonom propisanih radnji državnih i drugih organa kojima se utvrđuje neko kazneno djelo i izriče odgovarajuća sankcija; ~ o djelo <i>prav.</i> djelo koje povlači zakonom predviđenu kaznu; krivično djelo; ~ o-popravni dom <i>prav.</i> ustanova u kojoj borave oni kojima je izrečena kaznena mjera zatvora; zatvor	kāznenī (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] • ~ o pravo <i>prav</i> skup pravnih propisa koja neka ponašanja određuju kao kaznena djela i propisuju kazne za počinitelje; ~ postupak <i>prav</i> postupak koji se provodi radi utvrđivanja i kažnjavanja učinitelja kaznenoga djela; kazneni proces; ~ o procesno pravo <i>prav</i> skup pravnih propisa kojima je uređen kazneni postupak	krivični*
×	kāzniti <i>svr prel</i> [<i>kāznīm, pril proš kâznīv, -ši, pr rad kâznio, pr tr kâžnjen</i>] <i>prav</i> izreći osudu učinitelju kaznenoga djela ili prekršaja; osuditi: ~ <i>oštro</i> , ~ <i>blago</i> , ~ <i>na tri godine zatvora</i>	×
kćérka <i>ž.</i> [<i>DLjd.</i> <i>kćérki/kćérki, Gmn. kćérki</i>] <i>prav.</i> organizacija, preduzeće i dr. kao ogranak šire, krovne organizacije	×	×
klāuzula (klāuzula) <lat.> <i>ž. prav.</i> sastavni dio ugovora kao dodatak koji ima posebnu važnost (ob. za provedbu ugovora)	klāuzula (lat) <i>ž prav</i> ugovorna odredba kojom se reguliraju odnosi ugovornih stranaka pri bitno izmijenjenim okolnostima prema onima koje su postojale u vrijeme zaključenja ugovora; uglavak: ~ <i>najvećeg povlaštenja</i> , ~ <i>neodgovornosti, unijeti ~u</i>	klāuzula <i>ž lat. prav.</i> posebna odredba, član u nekom pravnom aktu kojim se uslovljava njegovo izvršenje: ~ <i>Haške konferencije</i> .

	klèveta ž [mn G klèvētā] <i>prav</i> kažnjivo djelo iznošenja neistina o kome, koje mogu naškoditi časti i ugledu osobe; lažna optužba: <i>teška ~</i> , <i>tužiti koga zbog ~e</i>	
kljēnt <lat.> <i>m.</i> (kljēntkinja , kljēntica ž.) [Gjd. kljēnta, Nmn. kljēnti, Gmn. kljēnātā] <i>prav.</i> onaj koji vođenje svojih poslova povjerava kome drugom	kljēnt (lat) <i>m</i> (ž kljēntica) [mn G kljēnātā] <i>prav a</i>) osoba koja je povjerila vođenje nekih poslova stručnoj osobi b) strana u poslovnom odnosu: <i>stalni ~</i>	štićenik *
×	kljûč <i>m</i> [G kljûčā, mn kljûčevi] • ~ u ruke grad/prav klauzula ugovora o gradnji kojom se izvođač radova obvezuje obaviti sve radove potrebne za dovršenje i uporabu objekta	×
knjīga ž. [DLjd. knjīzi, Gmn. knjīgā] <i>adm. prav.</i> posebna službena bilježnica u koju se upisuju i pohranjuju različite važne činjenice: <i>matična ~</i> , <i>računovodstvene ~e</i> , <i>~ gostiju</i>	knjīga ž [G knjīga] <i>prav</i> službeni upisnik u kojem se određene pravne činjenice bilježe tako da uživaju javno povjerenje: <i>zemljišna ~</i> , <i>~ državljana</i> , <i>matična ~ rođenih</i> , <i>~ vjenčanih</i>	×
knjigovòdstvo <i>s. adm. 1.</i> sistematsko praćenje i bilježenje svih činjenica i podataka važnih za poslovanje kakva preduzeća, ustanove i sl. 2. meton. a. oni koji vode takve poslove: <i>~ je sačinilo izvještaj b.</i> dio preduzeća ili ustanove gdje se takvi poslovi vode: <i>otići u ~</i>	×	×
kòdeks <lat.> <i>m.</i> [Gmn. kòdēksā] <i>prav.</i> zbirka propisa, odredbi, pravila; pravilnik	kòdeks (lat) <i>m</i> [mn G kòdēksā] <i>prav a</i>) zbornik zakona o jednom području prava; pravni zbornik b) skup pravila koja određuju organizaciju i ponašanje stručnih udruga	kòdeks <i>m</i> lat. <i>prav.</i> zbirka pravnih propisa ili zakona koji se odnose na jednu oblast: <i>Justijanov ~</i> , <i>šahovski ~</i> .
oporuka * testament *	oporuka * testament *	kodicil , -ila <i>m</i> lat. <i>prav.</i> dodatak testamentu sa sporednim odredbama; testament.
kodifikácija <lat.> ž. <i>prav.</i>	kodifikácija (lat) ž <i>prav</i> cjelovito	kodifikácija ž lat. <i>prav.</i>

ukupnost postupaka kojima se donose i sistematiziraju zakoni i dr. pravni propisi	zakonsko reguliranje neke pravne grane: ~ <i>građanskoga prava</i>	sistematizacija svih pravnih propisa i zakona koji se odnose na određenu oblast pravnog sistema: ~ <i>fabričkog zakonodavstva</i> .
×	zakonodavac*	kodifikātor <i>m</i> <i>pravn.</i> sastavljač kodeksa, zakonika.
kòlektīvan <i>prid.</i> [<i>Gjd.</i> kòlektīvna, <i>odr.</i> kòlektīvnī] Δ ~ vni ugovor <i>prav. ekon.</i> ugovor kojim se utvrđuju prava i obaveze između poslodavca i zaposlenikā	×	×
kòlīzija <lat.> <i>ž. prav.</i> sukob propisa ili ovlasti: ~ <i>u zakonu</i>	kòlīzija (lat) <i>ž prav</i> sukob pravnih odredbi, protivrječeje među propisima, sukob ovlasti: ~ <i>općega i posebnog propisa, razrješenje ~e tumačenjem</i>	×
×	kòlōnija (lat) <i>ž prav/ek/pol</i> nesamoupravno područje pod suverenitetom strane države odvojeno od njezina matičnog teritorija: <i>status ~e, borba za ~e</i>	×
×	komāndītīnī (tal) (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] <i>prav/ek</i> dionički	×
komasācija <lat.> <i>ž. agr. prav.</i> racionalizacija vlasništva nad zemljom radi poboljšanja kvaliteta poljoprivrede	komasācija (lat) <i>ž prav</i> prerazdioba zemljišnih čestica svih vlasnika i njihovo okupljanje na jednom mjestu radi racionalnije obrade	×
komīsija <lat.> <i>ž. prav. ekon.</i> odnos u kojem komisionar u svoje ime obavlja ugovorene poslove u korist komitenta; posredništvo	komīsija (lat) <i>ž prav</i> pravni posao kojim se komisionar obvezuje uz naknadu obaviti povjerene poslove u svoje ime a na račun komitenta: <i>ugovor o ~i</i>	
komisija*	komisija*	komisiōn , -ona <i>m fr. pravn. i trg.</i> ugovor kojim se jedna strana obavezuje da uz proviziju izvrši neki posao za račun druge strane; prodaja robe po tome ugovoru.
×	komisiōnār <i>m</i> (<i>ž</i> <i>komisiōnārka</i>) [<i>G</i> <i>komisiōnāra, mn</i> <i>komisiōnāri, G</i> <i>komisiōnārā</i>] <i>prav/ek/trg</i> trgovac koji	×

	radi u svoje ime, ali na račun i po nalogu komitenta; posrednik	
×	komitent (lat) <i>m</i> [<i>mn G</i> komitēnātā] <i>prav</i> osoba koja ugovara s komisionarom i daje mu nalog da obavi neke poslove u svoje ime a za njezin račun: <i>bankovni ~</i>	×
×	kōmparativnī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] • ~o pravo <i>prav</i> znanstvena disciplina koja proučava nacionalne pravne sustave s posebnim osvrtom na njihove uzajamne veze, utjecaje, identične oblike, izraze i dr.	×
kompenzácija <lat.> ž. <i>prav. a.</i> poravnanje obračunom međusobnih potraživanja dviju strana; prebijanje b. ekon. plaćanje robom, a ne novcem	kompenzácija (lat) ž <i>prav</i> prestanak obveze međusobnim obračunom tražbine i protutražbine; prijeboj	×
kompetèncija (kompentèncija) <lat.> ž. <i>prav.</i> djelokrug vlasti, ovlasti i prava odlučivanja; nadležnost, mjerodavnost: ~ <i>suda</i>	kompetèncija (lat) ž <i>adm</i> pravo uređivanja i odlučivanja; djelokrug, ovlast	atribucija* stepen*
komúna <lat.> ž. <i>adm.</i> općina	komúna (lat) ž <i>adm</i> općina	×
×	komunàlije ž <i>pl t adm</i> općinski poslovi; općinske stvari	×
komutácija <lat.> ž. <i>prav.</i> zamjena jedne vrste kazne drugom	komutácija (lat) ž <i>prav</i> zamjena pravne obveze: ~ <i>duga, ~ kazne</i>	×
×	kōnačan (ž -čna, s -čno) <i>prid</i> [<i>G -čna, odr kōnačnī, G -ōga, -ōg</i>] <i>prav</i> protiv kojega se ne može uložiti nijedan pravni lijek: ~čna <i>presuda, ~čno rješenje</i>	×
up. fuzija	kōncern (eng) <i>m prav/ek</i> oblik monopolističkoga udruživanja trgovačkih društava različitih gospodarskih grana sa zajedničkim upraviteljem	×
koncèsija <lat.> ž. <i>prav. 1. pol.</i> popuštanje, ustupak drugoj zainteresiranoj strani radi	koncèsija (lat) ž <i>prav/ek a</i>) dopuštenje za obavljanje neke djelatnosti od općega interesa: ~ <i>za</i>	imunitet*

postizanja dogovora: <i>političke ~e 2. ekon.</i> davanje posebnog statusa i odobrenja za obavljanje kakve djelatnosti onome (ob. stranom preduzeću ili građaninu) koji tu djelatnost u normalnim okolnostima ne bi mogao obavljati; povlastica	<i>iskorišćivanje primorskoga dobra b)</i> u međunarodnom pravu, povlastica dana stranoj državi ili stranom građaninu	
konfederácija <lat.> ž. <i>pol. prav.</i> zajednica država sa visokim stepenom samostalnosti koje su se odrekle dijela svoje suverenosti u korist zajednice	konfederácija (lat) ž <i>pol/prav savez</i> suverenih država u kojem se voljom članica određeni poslovi prenose na zajednička tijela; savez država	×
<i>up. potvrditi*</i>	konfirmácija (lat) ž <i>prav/adm</i> potvrda dogovora ili presude	konfirmácija ž lat. <i>pravn.</i> potvrda sudske presude, overa.
konfiskácija <lat.> ž. <i>prav.</i> oduzimanje imovine od koga po sili zakona, bez naknade; zapljena	konfiskácija (lat) ž <i>prav/adm/ek</i> kaznena mjera kojom se nekoj osobi bez naknade oduzima imovina ili njezin dio u korist države	plenidba*
×	konkludèntnī (lat) (ž -ā s -ō) <i>prid [G -ōga, -ōg]</i> • ~ čini prav ponašanje koje nedvosmisleno očituje volju	×
×	konkòrdāt (lat) <i>m [G konkordāta, mn konkordāti, G konkordātā]</i> <i>pol prav</i> sporazum između Svete Stolice i neke države o uređenju međusobnih pravnih odnosa Katoličke crkve i te države	×
×	konsignácija (lat) ž <i>prav</i> primanje uvezene robe na skladište koje je pod nadzorom carine	×
konstitúcija (konstitúcija) <lat.> ž. <i>prav.</i> ustav	konstitúcija (lat) ž <i>prav</i> najviši zakon u državi kojim se određuje ustroj državne vlasti, građanska prava i slobode, položaj naroda, nacionalnih manjina, vjerskih zajednica i sl.; ustav	ustav*
×	kõnstitutīvni (ž -ā s -ō) <i>prid [G -ōga, -ōg]</i> • ~ akt prav/adm odluka državnih organa kojom se zasniva,	×

	mijenja ili ukida neko pravo ili pravni odnos	
×	kontróla (fr) <i>ž adm/ek</i> provjera aktivnosti i otklanjanje nepravilnosti u poslovnim procesima i stanjima; nadzor: <i>policijska</i> ~	×
×	kontumácija (lat) <i>ž prav</i> stanje kada se optuženik u kaznenom i tuženik u građanskom postupku ne podvrgne postupku; ogluha	×
×	konvalidácija (lat) <i>ž prav</i> čin kojim pravni posao naknadno postaje valjanim	×
konvèncija (konvèncija) <lat.> <i>ž. prav.</i> međunarodni sporazum, ugovor: ~ <i>o ljudskim pravima</i>	konvèncija (lat) <i>ž prav a</i> višestrani međunarodni ugovor kojim se kodificira neko područje međunarodnoga prava: <i>Ženevska ~ o pravu mora, Bečka ~ o diplomatskim odnosima, ratne ~e b</i>) ugovor među međunarodnim pravnim subjektima	ugovor*
×	konvèrzija (lat) <i>ž prav</i> pretvorba ništetnog pravnog posla u drugi, kojemu su ispunjene pretpostavke valjanosti	×
×	konzàltīng (eng) <i>m [mn konzàltīnzi]</i> <i>prav</i> pravni posao kojim se stručne osobe obvezuju uz naknadu pružati savjetodavne usluge	×
kònzòrcij (konzòrcij) <lat.> <i>m. [Gjd. konzòrcija]</i> <i>ekon. prav.</i> udruženje banaka, pojedinačnih vlasnika kapitala ili trgovačkih društava osnovano da se obavi kakav veći finansijski zadatak	kònzòrcij (konzòrcij) (lat) <i>m [G konzòrcija]</i> <i>prav/ek</i> udruženje trgovačkih društava i banaka radi zajedničkog financiranja većeg pothvata: ~ <i>banaka</i>	×
×	kònzul (lat) <i>m • počasni</i> ~ <i>prav/adm</i> osoba koja u vlastitoj državi obavlja konzularne poslove za stranu državu	×
×	kòpirajt (eng) <i>m prav</i> isključivo zakonsko pravo objavljivanja i umnožavanja književnoga,	×

	umjetničkog ili znanstvenog djela	
koridōr <fr.> <i>m.</i> [Gjd. koridōra, Nmn. koridōri, Gmn. koridōrā] <i>prav.</i> uski zemljišni pojas kroz područje jedne države kojim se spajaju teritorije druge države ili se ima pristup moru	koridōr (fr) <i>m</i> [G koridōra, mn koridōri, G koridōrā] <i>prav</i> uski pojas kojim po međunarodnom pravu država ima pravo prolaska kroz tuđe državno područje radi povezivanja s morem ili drugim teritorijem	×
×	×	kòrpus <i>m</i> lat. • ~ delikti <i>pravn.</i> predmet kojim je izvršen zločin, predmet kojim se dokazuje krivično delo; pouzdan dokaz.
×	kõtār <i>m</i> [mn kõtāri, kõtarevi] <i>adm</i> <i>pov</i> 1. upravno područje nad nekoliko općina pod županijskom, pokrajinskom upravom 2. zgrada u kojoj je bila smještena uprava kotara 3. teritorij nad kojim se proteže kotarska uprava	×
×	kotizácija (fr) <i>ž adm</i> članarina, prinos, ulog, uplata	×
otudenje*	krāda <i>ž</i> [mn G krāđā] <i>prav</i> kazneno djelo oduzimanja tuđe pokretne stvari da se stekne protupravna imovinska korist	×
kràtak (kràtak) <i>prid.</i> [Gjd. kràtka, odr. kràtkī, komp. kràčī] ▽ po ~tkom postupku <i>vojn. prav.</i> na najbrži način koji se predviđa	krátak (kràtak) (<i>ž</i> -tka, <i>s</i> -tko) <i>prid</i> [G -tka, odr kràtkī, G -ōga, -ōg, komp kràčī] • po ~tkom postupku <i>prav</i> propisanim izvanrednim postupkom, koji je skraćeni prema normalnomu	<i>up.</i> kràtko*
<i>up.</i> kratak*	<i>up.</i> bagatelan* <i>up.</i> kratak*	kràtko (kràtko) <i>pril. pravn.</i> bez prethodnog pretresa i uobičajene sudske procedure, bez uobičajenog, normalnog suđenja, po kratkom postupku. – <i>Preki sudovi su sudili brzo i kratko.</i>
zajam*	krèdīt (lat) <i>m</i> <i>prav</i> pravni posao kojime se predaju u vlasništvo novac ili druge zamjenjive stvari, uz obvezu povrata iste količine istovrsnih stvari.	×

	Zajam	
krijumčárēnje <i>s. prav.</i> protivzakonito, kazneno djelo tajnog prenošenja, prebacivanja robe (naročito preko granice); šverc	krijumčárēnje <i>s prav</i> kazneno djelo prenošenja robe preko carinske linije uz izbjegavanje carinskog nadzora	×
krimīnāl <lat.> <i>m. [Gjd. kriminála]</i> <i>prav.</i> opasno protivzakonito djelovanje; zločin	krimīnāl (lat) <i>m [G kriminála] prav</i> ponašanje zabranjeno kaznenim pravom; kažnjivo djelo: <i>gospodarski</i> ~, <i>maloljetnički</i> ~	krimīnāl , -ála <i>m prav.</i> društveno opasna protivpravna, krivična delatnost, teža ili teška krivična dela (ubistvo, teža ili teška telesna povreda, teža ili teška krađa, pronevera, falsifikat i sl.); <i>up.</i> zločin. • pasti, padati u kriminal početi, počinjati vršiti teža ili teška krivična dela.
×	kriminalīstika (lat) <i>ž prav</i> znanost o metodama i sredstvima pronalaženja dokaza o izvršenim kaznenim djelima	×
×	kriminalitēt <i>m [G kriminalitēta] prav</i> ukupnost kriminala, kažnjivih ponašanja u određenom vremenu i prostoru: <i>kretanje ~a, porast ~a, pad</i> <i>~a</i>	×
×	kriminolōgija (lat-grč) <i>ž prav</i> znanost koja proučava zločin kao društvenu pojavu, počinitelje kaznenih djela, uzroke i način sprečavanja njihove antisocijalne djelatnosti	×
×	×	kriptoapsolutizam , -zma <i>m</i> <i>prav.</i> apsolutistička vladavina zasnovana na tajno donetim zakonima u ustavu.
×	krīv (ž krīva , s krīvo) <i>prid [G krīva,</i> <i>odr krīvī, G -ōga, -ōg, komp krīvljī]</i> <i>prav</i> koji je objektivno i subjektivno odgovoran za kažnjivo djelo ili štetu: ~ <i>za prometnu nezgodu</i>	×
krīvac <i>m. [Gjd. krīvca, Vjd. krīvče,</i> <i>Nmn. krīvci, Gmn. krīvācā] prav.</i>	krīvac <i>m [G krīvca, mn krīvci, G</i> <i>krīvācā] prav adm</i> osoba koja je	×

onaj koji je proglašen krivim za kakvo krivično djelo: ~ <i>za razbojništvo</i>	objektivno i subjektivno odgovorna za kažnjivo djelo, prekršaj ili štetu: ~ <i>za propast stvari, ~ za prometnu nezgodu</i>	
odgovornost*	krivnja*	krivica (krivica) ž <i>pravn.</i> postupak i ponašanje protivno zakonima i važećim normama (kriminalna radnja, prekršaj, prestup i dr.) koje povlači zakonsku odgovornost; odgovornost za takav postupak ili takvo ponašanje: <i>pobeći zbog krivice; osloboditi (nekoga) krivice.</i>
odgovornost*	krivnja ž [mn G krivnja, krivnjī] <i>prav</i> subjektivni element kaznene, prekršajne ili građanske odgovornosti	krivica*
krivični <i>prid.</i> [Gjd. krivičnog(a)] <i>prav.</i> koji se odnosi na krivicu i krivca za djela koja su kažnjiva po zakonu; kazneni: ~ <i>postupak, ~a odgovornost</i>	kazneni*	krivični , -ā, -ō <i>pravn.</i> koji se odnosi na krivicu, koji je u vezi s krivicom: ~ <i>delo, ~ zakon, ~ isledenje, ~ parnica, ~ postupak, ~ pravo, ~ prijava, ~ tužba.</i>
×	kuglica ž • biracka ~ <i>adm/pol</i> gumena kuglica kojom se glasuje na izborima	×
külturan (külturan) <i>prid.</i> [Gjd. kultūrna; <i>odr.</i> kultūrni, Gjd. kultūrno(a), <i>komp.</i> kultūrni] Δ ~ na autonomija <i>sociol. prav.</i> pravo jedne zajednice (ob. manjinske) na njegovanje vlastite kulture i tradicije	×	×
×	×	kumulacija ž <i>pravn. a.</i> isticanje više zahteva u parničkom postupku. b. izricanje jedne kazne koja predstavlja zbir kazni odmerenih za svako pojedinačno krivično delo.
×	kumulativni (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji se zbraja ili spaja;	kumulaciōni , -ā, -ō <i>pravn.</i> koji se odnosi na kumulaciju

	sveukupni: <i>~e pretpostavke, ~a kazna</i>	
×	kúpnja ž [<i>mn G kúpnjā, kúpnjī</i>] <i>prav</i> ugovor kojim se kupac obvezuje na plaćanje cijene radi stjecanja vlasništva na stvari: <i>~ na kredit, ~ dionica</i>	×
×	kupopròdaja ž <i>prav</i> ugovor kojim se prodavatelj obvezuje na predaju stvari a kupac na plaćanje cijene; prodaja: <i>ugovor o ~i nekretnine</i>	×
×	kùtija (tur) ž [<i>mn G kùtījā</i>] • glasačka <i>~ adm/pol</i> kutija u koju se pri tajnom glasovanju spuštaju listići ili kuglice	×
×	kvalifikácija (lat) ž <i>prav</i> razvrstavanje kaznenoga djela po kaznenom zakonu	kvalifikácija ž lat. <i>pravn.</i> pravno tretiranje krivičnog dela, pravna osnova tužbe, presude.
kvórum <lat.> <i>m. prav.</i> pravilima utvrđeni potreban broj članova kakva tijela da bi ono moglo pravovaljano odlučivati: <i>imati ~</i>	kvórum (lat) <i>m prav</i> propisom određen broj članova nekoga tijela potreban za valjano djelovanje i odlučivanje: <i>imati ~</i>	×
láičkī (láičkī) <i>prid.</i> [<i>Gjd. láičkōg(a)</i>] Δ <i>~a država pol. prav.</i> država odvojena od vjerskih zajednica	×	×
legalizácija ž. <i>prav.</i> 1. priznavanje zakonitosti čega; ozakonjenje: <i>~ bespravno izgrađenih objekata 2.</i> ovjera, potvrda: <i>~ potpisa</i>	legalizácija ž <i>prav</i> 1. čin kojim država određenomu ponašanju priznaje zakonitost: <i>~ prava na štrajk, ~ nezakonite gradnje 2. čin kojim ovlaštena osoba potvrđuje autentičnost i vjerodostojnost činjenica sadržanih u ispravi; ovjera: <i>~ stranih javnih isprava.</i> Ozakonjenje</i>	legalizàcija ž <i>pravn.</i> 1. priznavanje zakonitosti nečega, ozakonjenje, legalizovanje; službeno potvrđivanje, overavanje, overa nekog dokumenta. 2. izlazak iz ilegalnosti, prestanak skrivanja.
lègāt <lat.> <i>m. prav.</i> odredba kojom se ostavlja šta osobi koja nije nasljednik	lègāt (lat) <i>m</i> [<i>G legáta, mn legáti, G legátā</i>] <i>prav</i> oporučna raspoložba u korist osobe koja nije nasljednik; zapisovnik	isporuka*
sljednik*	legātār <i>m</i> [<i>G legatára, mn legatári, G legatārā</i>] <i>prav</i> osoba koja je na temelju legata ovlaštena nešto primiti	×

	iz ostavine; zapisovnik	
×	lègātor <i>m prav</i> osoba koja je legatom ostavila kome nešto u naljedstvo, oporučitelj	×
legislatíva <lat.> <i>ž. prav.</i> pravo donošenja zakona; zakonodavna vlast, zakonodavstvo	legislatíva (lat) <i>ž prav/pol</i> državna funkcija donošenja zakona i drugih propisa; zakonodavna vlast, zakonodavstvo	×
legitimácija <i>ž. 1. adm.</i> isprava kojom se dokazuje lični identitet; lična karta, osobna iskaznica 2. prav. zakonska osnova poduzimanja kakvog pravnog čina ili akcije	legitimácija (lat) <i>ž adm/prav</i> osobna isprava; iskaznica	legitimácija <i>ž pravn.</i> pozakonjenje vanbračnog deteta, usvojenje.
lègitiman <i>prid.</i> [Gjd. lègitīmna; odr. lègitīmni, Gjd. lègitīmnoḡ(a)] <i>prav.</i> koji se osniva na zakonu, koji je pravno utemeljen, dopušten; zakonit: ~ <i>mni postupci</i>	lègitiman (lat) (<i>ž -mna, s -mno</i>) <i>prid</i> [G -mna, odr lègitīmni, G -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji je utemeljen u pravu; zakonit: ~ <i>zahtjev</i>	valjan*
legitimítet <i>m.</i> [Gjd. legitimítéta] <i>prav.</i> svojstvo onoga što je legitimno, osnovano na pravu, zakonu; zakonitost, legitimnost: <i>imati ~</i>	legitimítet (lat) <i>m</i> [G legitimítéta] <i>prav</i> legitimnost	valjanost*
legitimítet*	legitímnōst <i>ž</i> [G legitimnosti] <i>prav/pol</i> utemeljenost u pravu; legitimitet, zakonitost, opravdanost	valjanost*
lijek* prigovor*	<i>up. pravni*</i>	lèk, léka <i>jek. lijek, lijèka m (mn. lékovi jek. lijèkovi) pravni</i> ~ <i>pravn.</i> zahtev višem organu da ispita zakonitost nekog akta; radnja u postupku kojom se pobija doneta odluka kao neispravna.
×	lènski (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ o pravo <i>prav pov</i> propisi običajnoga i zakonskog feudalnog prava koji se odnose na beneficije, feude ili lena; feudalno pravo	×
líce <i>s. Δ fizičko</i> ~ <i>prav.</i> pojedinac,	osoba*	<i>up. fizički</i>

građanin kao nosilac prava i obaveza; fizička osoba; pravno ~ <i>prav.</i> organizacija, udruženje, institucija, ustanova i sl. kao nosilac prava i obaveza; pravna osoba	subjekt*	
licència (licència, licèncija) <lat.> <i>ž. prav. ekon.</i> ustupanje zaštićenog prava na korištenje čega (izuma, patenta, modela itd.) u proizvodnji: <i>dobiti</i> ~	licència (lat) <i>ž [mn G licéncā] prav/ek</i> licencija	×
licenca*	licèncija (lat) <i>ž prav/ek</i> pravni posao u kojem se ustupa iskorišćivanje izuma, žiga, uzoraka ili modela: <i>isključiva</i> ~, <i>dati</i> ~u, <i>dobiti</i> ~u, <i>imati</i> ~u	×
licitácija <lat.> <i>ž. prav.</i> javno nadmetanje za sklapanje ugovora ili posla (ob. kupoprodaje) s najboljim ponuđačem; dražba: <i>prodati na</i> ~i	licitácija (lat) <i>ž prav</i> poziv na donošenje ponuda za pravni posao koji će biti zaključen s najboljim ponuditeljem; dražba, natječaj, jeftimba	aukcija*
ličan prid. [odr. ličnī] Δ ~čna karta adm. iskaznica kojom se dokazuje vlastiti identitet; osobna karta/iskaznica	<i>up.</i> isprava*	×
lijek m. [Gjd. lijéka/lijeka, Nmn. lijékovi] Δ pravni ~ <i>prav.</i> postupak kojim nezadovoljna zainteresirana strana traži drukčije sudsko rješenje	<i>up.</i> pravni*	lek*
likvidácija <lat.> <i>ž. prav. ekon.</i> zakonom propisani postupak odustajanja djelatnosti kakva pravnog lica (posebno trgovačkog): ~ <i>preduzeća</i>	likvidácija (lat) <i>ž prav/ek</i> postupak koji vodi prestanku postojanja pravne osobe; ukidanje: <i>provesti</i> ~u, ~ <i>trgovačkog društva</i>	likvidácija <i>ž fin. i pravn.</i> prestanak rada neke privredne organizacije, preduzeća, ustanove i sl. (zbog nelikvidnosti, prezaduženosti i dr.); konačni obračun i drugi postupci koji se pri tome vrše.
likvidátor (likvidátor) m. (likvidátorica <i>ž.</i>) <i>prav. ekon.</i> onaj koji vrši likvidaciju	likvidátor (lat) <i>m (ž likvidátorica)</i> <i>prav/ek</i> osoba koja je zadužena provesti likvidaciju pravne osobe; provoditelj likvidacije	likvidátor m pravn. onaj koji vrši likvidaciju nekog preduzeća, ustanove, imovine, zastupnik mase (pokretne i nepokretne

		imovine nekog preduzeća, ustanove i sl.) u likvidaciji; <i>up.</i> likvidacija.
likvidirati <i>dvov.</i> [<i>prez.</i> likvidirām, <i>prid. trp.</i> likvidirān, <i>pril.sad.</i> likvidirajući, <i>gl. im.</i> likvidirānje] (<i>šta</i>) <i>prav.</i> propisanim postupkom obustaviti/obustavljati djelatnost kakva pravnog lica: ~ <i>društvo</i>	<i>up.</i> likvidacija*	<i>up.</i> likvidacija*
×	lišnica <i>ž • ministar bez ~e adm/pol</i> ministar koji nema svoj resor	×
lišta <ital.> <i>ž.</i> [<i>Gmn.</i> lištā] Δ ~ prioriteta <i>pol. adm.</i> popis onoga što najprije treba obaviti	×	×
liština <i>ž.</i> [<i>Gmn.</i> lištīnā] <i>hist. prav.</i> spis, dokument, isprava, povelja: <i>srednjovjekovne bosanske ~e</i>	×	×
<i>up.</i> lišiti*	uhićenje*	lišenje <i>s prav.</i> ~ slobode oduzimanje slobode kretanja prinudnim smeštanjem u određen prostor, hapšenje.
lišiti (<i>koga, čega</i>) <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> lišīm, <i>prid. rad.</i> lišio, <i>prid. trp.</i> lišen, <i>pril.pr.</i> lišivši, <i>gl. im.</i> lišenje] Δ ~ slobode <i>adm.</i> uhapsiti	<i>up.</i> uhićenje*	<i>up.</i> lišenje*
×	×	lúka <i>ž slobodna ~ prav.</i> trgovačka luka slobodna, otvorena za međunarodni saobraćaj, bez plaćanja carine.
×	lùkrafīvan (lat) (<i>ž -vna, s -vno</i>) <i>prid</i> [<i>G -vna, odr lùkrafīvnī, G -ōga, -ōg</i>] • ~vni ugovor <i>prav</i> ugovor napravljen u korist samo jedne stranke	×
nehaj* nehat*	mâh¹ <i>m</i> [<i>mn</i> máhovi] <i>prav</i> nagao, trenutani i nepromišljen postupak: <i>ubojstvo na ~</i>	×
×	×	malòletnik <i>jek.</i> malòljetnik <i>m • prav.</i> mladi maloletnici maloletna lica do zakonom određene starosne granice (npr.

		do 16 g.), sa većim ograničenjima prava, obaveza i odgovornosti. stariji maloletnici maloletna lica u periodu pred punoletstvo (obično od 16 do 18 g.), kada se manje ograničavaju njihova prava, obaveze i odgovornosti.
malverzácija <fr. ← lat.> ž. <i>prav.</i> zloupotreba službenog položaja (ob. radi stjecanja lične koristi)	×	×
×	mána¹ (tur) ž • ~ volje prav nedostatak u spoznaji ili htijenju stranke koja utječe na postojanje i valjanost pravnog posla; ~ stvari prav tvorni nedostatak stvari koji tereti ugovornu stranu	×
×	×	mancipácija ž lat. <i>ist. pravn.</i> u rimskom pravu, svečani način prenosa svojine (imanja, stoke i robova).
màndāt <lat.> m. [<i>Gjd.</i> mandáta, <i>Nmn.</i> mandáti, <i>Gmn.</i> mandátā] <i>prav.</i> administrativna isprava koja sadrži nalog ili naredbu više vlasti nižoj; ~ <i>za novi sastav vlade</i>	màndāt (lat) m [<i>G</i> mandáta, <i>mn</i> mandáta, <i>G</i> mandátī] <i>prav</i> 1. ovlasti za odlučivanje u državnim poslovima koje birači povjeravaju zastupniku u parlamentu: <i>zastupnički</i> ~, <i>imperativni</i> ~, <i>verifikacija</i> ~ a 2. ovlast i nalog za obavljanje državnih i drugih upravljačkih dužnosti: ~ <i>za sastavljanje vlade</i> 3. razdoblje u kojem je tko ovlašten obavljati dužnosti: <i>četverogodišnji</i> ~, <i>kraj</i> ~ 4. obveza nalogoprimca da za račun nalogodavca obavi određene poslove. Punomoć	màndāt , -áta m lat. <i>pravn. i pol.</i> a. ovlašćenje, punomoć kojim jedna stranka (pojedinaac, organizacija i dr.) daje pravo drugoj da je u određenom vremenskom periodu može zastupati, predstavljati, raditi nešto u njeno ime; poslanička (delegatska i sl.) punomoć: <i>dati mandat</i> ; <i>oduzeti mandat</i> , <i>imperativni</i> ~. b. vremenski period na koji se biraju pojedini funkcioneri ili članovi nekog predstavničkog tela (npr. skupštine).
nalogoprimac*	mandátār m [<i>G</i> mandatára, <i>mn</i> mandatári, <i>G</i> mandatárā] <i>prav</i> osoba koja je dobila mandat, punomoć, opunomoćenik	mandátār , -ára m <i>pravn. i pol.</i> lice koje je od mandatora dobilo mandat, nosilac mandata; <i>up.</i> mandat (a).
màndātnī prid. Δ ~ a kazna prav.	bagatelan*	màndātnī , -ā, -ō • ~ postupak

kazna izrečena na mjestu	kratak*	<i>pravn.</i> vanparnični postupak po kojem sud bez rasprave i saslušanja druge strane i svedoka donosi odluku o zahtevu tužbe.
nalogodavac*	nalogodavac* ovlastitelj*	màndātor <i>m pravn. i pol.</i> lice koje daje mandat, punomoć, opunomoćitelj.
×	manifest (lat) <i>m prav</i> brodska isprava o robi, o luci ukrcaja i iskrcaja, o adresatu i vlasniku te o ostalim predmetima na brodu: <i>brodski ~</i>	×
mànjinški <i>prid.</i> [Gjd. <i>mànjinškōg(a)</i>] Δ ~a prava prav. sociol. sistem pravnih normi i zakonskih mjera koje štite identitet manjinskih grupa i njihovih pripadnika	×	×
×	māpa (lat) <i>ž adm</i> korice za spise i crteže	dosije*
×	māsa (lat) <i>ž prav</i> ukupna pokretna i nepokretna ostavinska i stečajna imovina	māsa (māsa) <i>ž lat. pravn. a.</i> imovina koja ostaje posle nečije smrti, ostavština. b. imovina koja ostaje posle stečaja nekog pravnog ili fizičkog lica.
×	māterijālñi (lat) (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [G - <i>ōga, -ōg</i>] • ~a istina prav načelo modernoga procesnog prava prema kojemu se istinitost činjenica utvrđuje na temelju slobodnoga sudačkog uvjerenja: <i>~ troškovi</i>	×
×	×	māterinstvo i materinstvo s <i>pravn.</i> pravni (i prirodni) odnos majke i deteta, veza koja sjedinjuje majku i dete.
mātica (mātica) <i>ž. adm.</i> glavna službena knjiga u koju se sistematski upisuju određeni podaci (o rođenim, vjenčanim ili umrlim); registar, matična knjiga	registar*	mātica <i>ž adm.</i> a. glavna službena knjiga u koju se upisuju podaci o određenim pravnim odnosima, matična knjiga: <i>~ venčanih, ~ rođenih, ~ umrlih.</i> b. uopšte knjiga u koju se upisuju neki

		službeni podaci.
matrikula <lat.> ž. <i>adm.</i> 1. knjiga u koju se unose imena tek rođenih, studenata fakulteta i sl.; matična knjiga, matica 2. lična iskaznica pomoraca	registar*	matica*
međunárodnī prid. [Gjd. međunárodnōg(a)] Δ ~ ugovori prav. ugovori koji se potpisuju radi uređenja političkih, ekonomskih, vojnih i drugih odnosa među zemljama subjektima međunarodnog prava	međunárodnī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ o pravo prav skup pravnih pravila koja uređuju odnose među priznatim subjektima međunarodne zajednice; ~ o privatno pravo prav skup pravnih pravila koja uređuju privatnopravne odnose s međunarodnim obilježjem	×
×	×	međuprédlog <i>jek.</i> međuprijédlog <i>m prav.</i> predlog koji npr. tužilac ili tuženi iznesu za vreme trajanja sudskog spora.
×	mèritōrān (lat) (ž -rna, s -rno) <i>prid</i> [G -rna, <i>odr</i> mèritōrnī, G -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji se odnosi na bit pravnog spora	×
×	mèritum (lat) <i>m prav</i> srž pravnoga spora, glavno pitanje u sudskom postupku; bit: <i>ulazak u ~, odlučivanje o ~u</i>	mèritum <i>m lat. prav.</i> a. glavni predmet sudskog spora. b. suština, srž odluke, presude, rešenja i sl.; <i>fig.</i> uopšte suština, bit, srž nečega.
nagodba* poravnanje*	nagodba*	mírēnje <i>s prav.</i> pokušaj izmirenja zavađenih stranaka, parničara pre sudskog pretresa; <i>up.</i> poravnanje.
miròvati (ø) <i>nesvrš.</i> [prez. mìrujēm, <i>imp.</i> mìrūj, <i>prid. rad.</i> mìrovaο/miròvaο, <i>pril. sad.</i> mìrujúći, <i>gl. im.</i> miròvānje] a. adm. ne iskorištavati privremeno svoja prava: <i>moj status redovnog studenta miruje</i> b. prav. ostajati bez promjene, u ranijem stanju: <i>predmet miruje</i>	miròvati <i>nesvr neprel</i> [mìrujēm, <i>pril sad</i> mìrujúći, <i>pr rad</i> miròvaο, mìrovaο] <i>adm</i> ne iskorišćivati privremeno svoja prava, ostaviti ih za drugo vrijeme: <i>moja prava miruju – miròvānje gl im</i>	miròvati , mìrujēm <i>nesvr. prav.</i> ostajati bez promene, bez novih elemenata, u ranijem stanju, odnosno na ranijem stupnju. – <i>Za to vreme miruju mu sva prava.</i>

mìròvnī (mìròvnī) <i>prid. Δ ~ ugovori prav. međunarodni sporazumi kojima se uspostavlja mir između dviju ili više država koje su ratovale; njima se ujedno reguliraju i budući odnosi ovih država</i>	<i>up. primirje*</i>	×
papir*	mjenica <i>ž fin/prav vrijednosni papir, vrijednosnica na temelju koje njezin vlasnik može naplatiti napisanu svotu u određenom roku: potpisati ~u, neprenosiva ~, dospjela ~</i>	×
×	mjèrodāvan (<i>ž -vna, s -vno</i>) <i>prid [G -vna, odr mjèrodāvnī, G -ōga, -ōg] • ~vno pravo prav državno pravo koje se primjenjuje u privatnopravnom odnosu s međunarodnim obilježjem</i>	×
×	mjesto¹ s • ~ događaja <i>prav svako mjesto na kojem se mogu pronaći tragovi i predmeti kaznenog djela</i>	×
mòlba <i>ž. [Gmn. mòlbī/mòlbā] adm. prav. pismena predstavka s takvom željom ili zahtjevom: napisati ~u</i>	mòlba <i>ž [mn G mòlbā, mòlbī] adm/prav pismeni zahtjev upravnom tijelu: urudžbirati ~u</i>	×
×	mòlitelj m (ž molitèljica) <i>prav osoba koja se obraća molbom upravnom tijelu, koja piše, podnosi molbu</i>	×
×	mòliti <i>nesvr prel [mòlīm, pril sad mòlèći, pr rad mòlio, pr tr mòljen] adm obraćati se molbom, podnositi molbu, pismeni zahtjev: ~ posao, ~ izvanredni dopust</i>	×
×	mòra² (lat) <i>ž prav otezanje, zakašnjenje u ispunjavanju obveza</i>	môra i móra <i>ž lat. pravn. oklevanje u ispunjavanju (dužne) obaveze.</i>
×	moràtōrij (moràtōrij) (lat) <i>m prav zakonom određena odgoda ispunjenja obveze</i>	moràtōrijum (moràtōrij, -ija) <i>m lat. pravn. zakonski određeno odlaganje izvršenja neke</i>

¹ molba – vrsta učtivog ophođenja s ciljem da šta ispuni, učini i sl.

		obaveze, obično u odnosu na rok plaćanja duga.
×	môre s • teritorijalno ~ <i>prav</i> državno područje koje se sastoji od morskoga, podmorskog i zračnog pojasa u širini od najmanje tri morske milje od crte niske vode uzduž obale ili od vanjske granice unutrašnjih morskih voda; otvoreno ~ <i>prav</i> morska površina izvan teritorijalnih mora; međunarodne vode	môre i môre s otvoreno ~ <i>pravn.</i> najveći deo mora, okeana koji leži van priobalnog morskog pojasa i ne spada ni u čije teritorijalne vode. sloboda mora <i>pravn.</i> slobodna plovidba, pravo na ribolov, polaganje kablova, preletanje i sl. koje važi na otvorenom moru za sve zemlje. teritorijalno ~ <i>pravn.</i> pojas mora uz obalu neke države koji se smatra delom njene teritorije, teritorijalne vode.
×	mrtav (ž -tva, s -tvo) <i>prid</i> [G -tva, <i>odr</i> mrtvi, G -ōga, -ōg] • -tva ruka <i>prav pov</i> u feudalizmu, oznaka za neotuđivost vlasništva nekretnina	×
×	nacionalizácija ž <i>prav/adm/ek</i> postupak kojim se vlasništvo nad materijalnim dobrima oduzima pojedincima i prenosi na državu; podržavljenje: ~ <i>privatnih tvrtki</i> , ~ <i>stambenih zgrada</i>	×
×	nacionalizírati <i>svr/nesvr prel</i> [nacionalizírām, <i>pril proš</i> nacionalizirāv, -ši, <i>pril sad</i> nacionalizirajūći, <i>pr rad</i> nacionalizírao, <i>pr tr</i> nacionalizírān] <i>prav</i> oduzeti, oduzimati privatnu imovinu njezinu vlasniku i učiniti, činiti državnim vlasništvom; podržaviti, podržavljivati: ~ <i>posjed</i> , ~ <i>tvornicu</i> , ~ <i>hotel</i> – nacionalizírānje <i>gl im</i>	×
nácart <i>m. prav.</i> polazišni tekst kakva dokumenta koji se upućuje na raspravu ili dogovor radi usvajanja: ~ <i>novog zakona o</i>	nácart <i>m prav</i> tekst pravnog akta pripremljen za raspravu ili pregovore, polazni tekst nekog dokumenta koji se kao prijedlog upućuje na raspravu	×

<i>obrazovanju</i>	ili dogovor: ~ <i>zakona</i> , ~ <i>rezolucije</i> , ~ <i>ugovora</i>	
náčelník <i>m.</i> (náčelnica <i>ž.</i>) [<i>Vjd.</i> náčelnīce, <i>Nmn.</i> náčelnīci] <i>adm.</i> onaj koji je na čelu neke službe ili odjela u većoj instituciji: ~ <i>policijske uprave</i>	náčelník <i>m</i> (<i>ž</i> náčelnica) [<i>mn</i> náčelnīci] <i>adm</i> starješina službe ili odjela u većoj ustanovi; predstojnik, pročelnik, nadstojnik: ~ <i>općeg odjela</i> , ~ <i>glavnoga stožera</i> , ~ <i>policijske uprave</i>	×
nádležan <i>prid.</i> [<i>Gjd.</i> nádležna, <i>odr.</i> nádležnī, <i>Gjd.</i> nádležnōg(a)] <i>adm.</i> koji po svome zvanju, položaju, stručnosti i sl. ima pravo odlučivanja o čemu; mjerodavan, kompetentan: ~ <i>žni organ</i>	up. kompetencija*	up. atribucija*
nádležnōst <i>ž.</i> [<i>Gjd.</i> nádležnosti, <i>Ijd.</i> nádležnosti/nádležnošću] <i>adm.</i> 1. pravo odlučivanja o čemu; mjerodavnost, kompetentnost 2. poslovi u djelokrugu nekog upravnog ili sudskog organa	djelokrug* kompetencija* ovlast*	atribucija* stepen*
nàdrēden <i>prid.</i> [<i>Gjd.</i> nàdrēdena, <i>odr.</i> nàdrēdenī] (<i>odr.</i>) <i>adm.</i> koji je viši po položaju; pretpostavljeni: ~ <i>i službenik</i>	×	×
nágodba <i>ž.</i> [<i>Gmn.</i> nágodbī/nágōdbā/nágodābā] <i>prav.</i> sporazum između parničnih stranaka; sudsko poravnanje	nágodba (nágodba) <i>ž</i> [<i>mn G</i> nágōdbā, nágodbī, nágodābā] <i>prav</i> ugovor kojim stranke uz uzajamno popuštanje uređuju sporni odnos, sudski sporazum dviju strana uz obostrane ustupke	poravnanje*
nájam <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> nájma, <i>Nmn.</i> nájmovi] <i>prav.</i> ugovor kojim se regulira unajmljivanje: ~ <i>poslovnih prostorija</i>	nájam <i>m</i> [<i>G</i> nájma, <i>mn</i> nájmovi, <i>G</i> nájmvōvā] <i>prav/ek</i> ugovor kojim se stvar daje na uporabu uz plaćanje naknade; zakup: ~ <i>poslovnih prostorija</i> , <i>uzeti zemlju u</i> ~, <i>datu kuću u</i> ~	×
×	najamnīna <i>ž</i> [<i>mn G</i> najamnīnā] <i>prav/ek</i> naknada koju najmoprimac daje najmodavcu za najam imovine; zakupnina: <i>ubirati</i> ~ <i>u</i> , <i>platiti</i> ~ <i>u</i> ,	×

	<i>povisiti ~u</i>	
najmodávac <i>m.</i> (najmòdāvka <i>ž.</i>) [<i>Gjd.</i> najmodávca, <i>Nmn.</i> najmodávci, <i>Gmn.</i> najmòdāvācā/najmodávācā] <i>prav.</i> onaj koji prima novčanu naknadu za davanje u najam čega (ob. predmeta, prostora i sl.); zakupodavac	najmodávac <i>m</i> (<i>ž</i> najmòdāvka) [<i>G</i> najmodávca, <i>mn</i> najmodávci, <i>G</i> najmòdāvācā, najmodávācā] <i>prav</i> osoba koja daje stvar na uporabu uz plaćanje najamnine; zakupodavac	×
najmoprímac <i>m.</i> (najmòprímka <i>ž.</i>) [<i>Gjd.</i> najmoprímca, <i>Nmn.</i> najmoprímci, <i>Gmn.</i> najmòprímācā/najmoprímācā] <i>prav.</i> onaj koji daje novčanu naknadu za najam čega; zakupnik	najmoprímac <i>m</i> (<i>ž</i> najmòprímka) [<i>G</i> najmoprímca, <i>mn</i> najmoprímci, <i>G</i> najmòprímācā, najmoprímācā] <i>prav</i> osoba koja na temelju ugovora o najmu iskorišćuje stvar uz plaćanje najamnine; zakupnik	×
mandat *	nálog <i>m</i> [<i>mn</i> nálozi, <i>G</i> nálōgā] 1. <i>adm</i> pismena naredba da se nešto učini za račun nalogodavca: <i>platni</i> ~, ~ <i>za premetačinu, uhidbeni</i> ~ 2. <i>prav</i> posao kojim nalogodavac povjerava nalogoprímcu poduzimanje određenih poslova; mandat: <i>ugovor o ~u</i>	nálog <i>m adm.</i> pismena naredba, odnosno pismeno odobrenje (organa vlasti, rukovodioca preduzeća, šefa službe i sl.): ~ <i>za iseljenje, ~ za isplatu, pismeni</i> ~, <i>putni</i> ~.
nalogodávac <i>m.</i> (nalogòdāvka <i>ž.</i>) [<i>Gjd.</i> nalogodávca, <i>Nmn.</i> nalogodávci, <i>G</i> nalogòdāvācā, nalogodávācā] <i>adm.</i> onaj koji daje nalog da se obavi neka radnja; naredbodavac	nalogodávac <i>m</i> (<i>ž</i> nalogòdāvka) [<i>G</i> nalogodávca, <i>mn</i> nalogodávci, <i>G</i> nalogòdāvācā, nalogodávācā] 1. <i>adm</i> osoba koja daje nalog da se provede neka radnja 2. <i>prav</i> osoba koja povjerava nalogoprímcu poduzimanje određenih poslova na temelju ugovora o nalogu ili srodnog ugovora, mandator	nalogodávac , -vca <i>m adm</i> lice koje izdaje naloge (blagajni za isplatu novca, knjigovodstvu za knjiženje, prenos i sl.); organ nekog preduzeća, ustanove i dr. u čije ime se izdaju nalozii.
nalogoprímac <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> nalogoprímca, <i>Nmn.</i> nalogoprímci, <i>Gmn.</i> nalogòprímācā, nalogoprímācā] <i>adm.</i> onaj koji prima nalog da obavi neku radnju	nalogoprímac <i>m</i> [<i>G</i> nalogoprímca, <i>mn</i> nalogoprímci, <i>G</i> nalogòprímācā, nalogoprímācā] 1. <i>adm</i> osoba koja prima nalog da obavi neku radnju	mandatar *
priznanica *	nāmira (námira) <i>ž</i> 1. <i>adm/fin</i> plaćanje računa, podmirenje svih obveza iz posla 2. <i>prav</i> pisana izjava kojom vjerovnik potvrđuje da je	×

	dužnik ispunio ugovornu obvezu; priznanica	
umišljaj*	nâmjera (nàmjera) <i>ž prav</i> stupanj krivnje osobe koja hotimice čini kazneno djelo znajući što čini. Nakana	nâmera i nâmera <i>jek nâmjera i nâmjera</i> <i>ž prav.</i> unapred smišljena odluka o izvršenju nekog protivpravnog, krivičnog dela, umišljaj, predumišljaj.
×	×	narudžbenica <i>ž adm.</i> pismeni nalog, zahtev kojim se naručuje roba, materijal i sl., porudžbenica.
×	nascitúrus (lat) <i>m prav</i> nerođeno dijete kao nositelj prava	×
nâslijede <i>s. prav.</i> ono što kome pravno pripadne nakon smrti vlasnika; zaostavština, nasljedstvo: <i>dobiti veliko ~</i>	nâslijede (nâsljêde) <i>m prav</i> dio ostavine koji pripada jednomu nasljedniku; nasljedstvo: <i>dati u ~,</i> <i>dobiti u ~</i>	×
nâslov <i>m. adm.</i> ime i mjesto a. preduzeća, ustanove itd. b. stanovanja ili rada pojedinca; navode se u zaglavlju teksta; adresa	nâslov <i>m • pravni</i> ~ <i>prav</i> osnova kakva prava; titulus	nâslov <i>m adm.</i> naziv i adresa nadleštva, ustanove, biroa i sl. u zaglavlju nekog službenog pisma, akta i dr. (kojem se obraća adresant).
×	nâslōvnik <i>m [mn nâslōvnīci] prav</i> nositelj kakva prava; titular	×
sljednik*	nâsljednik (nâsljednik) <i>m (ž nâsljednica)</i> <i>[mn nâsljednīci] prav</i> osoba koja je na temelju oporuke ili propisa nositelj prava na ostavninu; baštinik: <i>zakonski ~, oporučni ~, ~ zemlje, ~ prava, ~ naslova • nužni ~ prav</i> osoba kojoj na temelju bliskoga rodbinstva pripada dio ostavine unatoč tomu što nije navedena u oporuci	×
naslijede*	nâsljedstvo (nâsljedstvo) <i>s prav/ek</i> dio ostavine koji pripada jednomu nasljedniku: <i>pripasti u ~</i>	sukcesija*
naslijede*	nâsljêde (nâsljêde) <i>s prav</i> naslijede	sukcesija*
×	nasljedićvanje <i>s prav</i> prenošenje ostavštine pokojnika na nasljednike	×

×	nástupní (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ govor <i>pol/adm</i> govor koji se drži odmah nakon preuzimanja odgovorne dužnosti	×
×	×	natpolòvičan , -čna, -o <i>u izr.</i> ~ većina <i>pravn.</i> v. apsolutna većina (<i>pod većina</i>).
×	naturalizácija (lat) ž <i>prav</i> stjecanje državljanstva protekom roka u kojemu su postojali propisani uvjeti; prirođenje • kolektivna ~ <i>prav</i> davanje državljanstva grupi osoba; individualna ~ <i>prav</i> davanje državljanstva pojedincu	×
×	nazòviliječništvo <i>s prav</i> kazneno djelo liječenja i pružanja medicinske pomoći od strane nestručne osobe	×
×	nazòvipisárstvo <i>s prav</i> kažnjivo djelo neovlaštenog pružanja pravnih usluga	
nèhāj <i>m. prav.</i> , v. nehat	nèhāj <i>m prav</i> stupanj krivnje osobe koja postupa ne želeći nastupanje štetne posljedice ili olako držeći da do nje neće doći: <i>ubojstvo iz ~a</i>	×
nèhāt <i>m. prav.</i> lakši stepen krivice osobe koja je nehotično izvršila krivično djelo: <i>ubistvo iz ~a</i>	mah* nehaj*	×
<i>up.</i> nepokretan*	nekretnina ž [mn G nekretnínā] <i>prav</i> stvar koja ne može mijenjati prostorni položaj, nepokretna stvar, nepokretna imovina: <i>zakup ~e, iskorišćivanje ~e, tržište ~a</i>	×
nèpokrētan <i>prid.</i> [odr. nèpokrētnī] Δ ~tna imovina <i>prav.</i> zemlja, stambene zgrade i sl.; nekretnine	<i>up.</i> nekretnina*	×
×	nepozòrnōst ž [G nepozòrnosti] <i>prav</i> krivnja osobe zbog toga što nije uporabila onu pozornost koja se u nekom društvenom ili pravnom	×

	odnosu od nje očekuje; nemarnost: <i>gruba ~</i>	
neuračunljiv <i>prid.</i> [Gjd. neuračunljiva, <i>odr.</i> neuračunljivi] <i>prav.</i> koji je u vrijeme izvršenja krivičnog djela bio nesposoban da svjesno rasuđuje i postupa	up. neuračunljivost*	×
up. neuračunljiv*	neuračunljivost <i>ž</i> [G neuračunljivosti] <i>prav</i> nesposobnost razumijevanja vlastitih postupaka i njihovih posljedica koja je temelj isključenja građanske i kaznene odgovornosti: <i>potpuna ~, privremena ~</i>	×
neutrálnost <i>ž.</i> [Gjd. neutrálnosti, <i>Ijd.</i> neutrálnosti/neutrálnošću] <i>prav. pol.</i> stanje države koja niti učestvuje u ratu niti pruža pomoć zaraćenim stranama	neutrálnost <i>ž</i> [G neutrálnosti] <i>prav</i> međunarodnopravno stanje u kojem se nalazi država koja niti izravno niti neizravno ne sudjeluje u ratu između drugih država čuvajući nepristran odnos prema zaraćenim državama	×
nevàljàn <i>prid.</i> [<i>odr.</i> nevàljānī] <i>prav.</i> koji je ništavan s pravne tačke gledišta; nepunovažan, nevažeći: <i>~ kupoprodajni ugovor</i>	nevàljàn (nèvaljan) (<i>ž -a, s -o</i>) <i>prid</i> [G -a, <i>odr</i> nevàljānī, G -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji nije pravno u redu, kojemu nedostaje neki od bitnih pravnih sastojaka: <i>~ ugovor</i>	ništavan*
up. nevaljan*	ništavnost*	nevaljānōst , -osti <i>ž pravn.</i> nepostojanje pravne valjanosti.
×	nezákōnit (<i>ž -a, s -o</i>) <i>prid</i> [G -a, <i>odr</i> nezákōnitī, G -ōga, -ōg] <i>prav 1.</i> koji je u sukobu sa zakonom; protuzakonit: <i>~o djelo 2.</i> koji nije utemeljen na pravnom poretku; nelegalan: <i>~a odluka 3.</i> koji nije u zakonitom braku, koji je rođen izvan zakonita braka: <i>~o dijete</i>	×
nezavèden <i>prid.</i> [<i>odr.</i> nezavèdenī] <i>adm.</i> koji nije zaveden u službenu knjigu kao zvanični podatak: <i>rezultati testiranja ~i u dnevnik</i>	×	×
nezávisnōst <i>ž.</i> [Gjd. nezávisnosti,	×	×

<i>Ijd.</i> nezavisnosti/nezavisnošću] <i>prav.</i> pravo neke države da samostalno odlučuje o svom uređenju i politici koju će provoditi		
nevaljan*	nevaljan* ništetan*	ništavan , -vna, -o (ništav, -a, -o) <i>prav.</i> koji nema zakonsku važnost, nevažeći.
<i>up.</i> nevaljan*	ništavnōst ž [G ništavnosti] <i>prav</i> ništetnost	nevaljanost*
nevaljan*	ništetan (ž -tna, s -tno) <i>prid</i> [G -tna, <i>odr</i> ništetnī, G -ōga, -ōg] <i>prav</i> kojemu nedostaju takvi pravni sastojci da ga propisi smatraju nepostojećim te nema nikakva pravnog učinka: ~ <i>ugovor</i>	ništavan*
<i>up.</i> amortizacija*	amortizirati*	ništiti , ništīm <i>nesvr.</i> <i>prav.</i> činiti ništavnim, poništavati.
<i>up.</i> spis*	nōrmativnī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ dokumenti <i>prav</i> dokumenti koji sadržavaju pravne norme	<i>up.</i> akt*
nostrifikacija <lat.> ž. <i>prav.</i> postupak kojim se ispravi stečenoj u inozemstvu priznaje pravna snaga domaće isprave: ~ <i>diplome</i>	nostrifikacija (lat) ž <i>prav</i> priznanje stranoj ispravi pravne snage domaće isprave	×
nóta <lat.> ž. <i>dipl. prav.</i> službena pismena predstava jedne države drugoj s određenim povodom	nóta (lat) ž <i>prav/pol</i> službena predstava jedne države drugoj državi u kojoj ona iznosi svoje stajalište o nekom prijepornom pitanju u međusobnim ili međunarodnim odnosima	×
×	notifikacija (lat) ž <i>prav</i> čin kojim se u međunarodnim odnosima službeno objavljuje neka pravna ili politička činjenica; objava	×
×	novácija (lat) ž <i>prav</i> čin kojim ugovorne strane dotadašnji obvezni odnos zamjenjuju novim; obnova ugovora	×
×	nōvela (tal) ž [mn G nōvēlā] <i>prav</i> izmjena u tekstu propisa: ~ <i>Zakona o</i>	×

	<i>nasljeđivanju</i>	
×	novôta ž [mn G novôtā] <i>prav</i> nova činjenica ili dokaz koji se iznosi u sudskom postupku: <i>povlastica iznošenja</i> ~	×
×	nûncij (nûncij) (lat) <i>m</i> [G nûncija] <i>prav</i> diplomatski poslanik Vatikana u rangu veleposlanika: <i>apostolski</i> ~, <i>izvanredni</i> ~, <i>redoviti</i> ~	×
×	nûžda ž [mn G nûždā] • krajnja ~ <i>prav</i> razlog za isključenje protupravnosti postupka radi otklanjanja prijeteće opasnosti, okolnost koja isključuje kaznenost djela učinjena radi otklanjanja opasnosti	<i>up. nužan*</i>
nûžan (nûždan) <i>prid.</i> [Gjd. nûžna, <i>odr.</i> nûžnī] Δ ~ žni dio <i>prav.</i> dio imovine koji pripada nasljednicima bez obzira na oporuku	nûždan (ž -žna, s -žno) <i>prid</i> [G -žna, <i>odr</i> nûžnī, G -ōga, -ōg] • ~ žna obrana <i>prav</i> pravo da se od sebe ili drugoga odbije istodobni protupravni napadaj; ~ žno nasljedno pravo <i>prav</i> pravo članova najbliže rodbine da dobiju dio ostavine ako su oporukom neopravdano zaobiđeni; ~ žni dio <i>prav</i> zakoniti dio ostavine koji se oporukom ne može poreći osim u sudskom postupku razbaštinjenja	nûžan (nûždan), -žna, -o • nužna odbrana <i>pravn.</i> odbrana života, časti, imovine i sl. na koju je branilac bio primoran zbog agresivnosti napadača (nije krivično delo). nužni deo <i>pravn.</i> deo imovine koji obavezno pripada nasljednicima bez obzira na oporuku.
×	obdarènik <i>m</i> (ž obdarènica) [G obdarenīka, <i>mn</i> obdarenīci, G obdarenīkā] <i>prav</i> osoba koja je besplatnim pravnim poslom stekla stvar od darovatelja	×
obligácija <lat.> ž. <i>prav.</i> ono što koga obavezuje (zakon, ugovor i sl.); dužnost, dugovanje	obligácija (lat) ž <i>prav</i> obveza dužnika da vjerovniku što preda, učini ili ne učini, ili da od vjerovnika što trpi; dugovanje	obligácija ž lat. <i>pravn.</i> priznanica koju dužnik izdaje poveriocu i kojom se potvrđuje postojanje duga; obveznica.
<i>up. obligacija*</i>	òbligatōran (ž -rna s -rno) <i>prid</i> [G -rna, <i>odr</i> òbligatōrnī, G -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji je zakonom utvrđen i određen, koji obavezuje, koji nije	<i>up. obligacija*</i>

	prepušten slobodnom izboru; prisilan	
öbljuba ž. [<i>Gmn.</i> öbljübā] <i>prav.</i> seksualno općenje s kim izvršeno protiv njegove volje; silovanje	blud* silovanje*	×
×	öbmana ž <i>prav</i> postupak kojim jedna ugovorna strana dovodi drugu u zabludu o bitnim elementima pravnog posla; prevara	×
×	öbrana ž <i>prav a</i>) aktivnosti optuženika u kaznenom ili prekršajnom postupku radi zaštite svojih prava i interesa: <i>pravo na ~u,</i> <i>iznijeti ~u b</i>) optuženik i branitelj u kaznenom postupku: <i>riječ ima ~ c</i>) branitelji optuženoga na sudu: <i>riječ</i> <i>~e d</i>) postupak, djelo, govor, izvođenje dokaza na sudu radi odbacivanja optužaba	odbrana*
×	obrazloženje <i>s prav</i> sastavni dio pravnih odluka u kojem se navode razlozi za pravorijek	×
obligacija*	öbveza <i>m prav/ek a</i>) dužnost dužnika da vjerovniku što preda, učini ili ne učini, ili da od vjerovnika što trpi; obligacija, dugovanje b) pravni odnos u kojem je jedna osoba, dužnik, dužna što učiniti na korist druge osobe, vjerovnika • materijalna ~ <i>prav</i> obveza davanja materijalnih sredstava u ratu, neposrednoj ugroženosti, izvanrednim okolnostima i u miru zbog pregleda i vježbi; vojna ~ <i>prav</i> prava i obveze građana u zaštiti i obrani neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti zemlje	obligacija*
<i>up. obligacija*</i>	öbvezni (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji se odnosi na obveze; propisni: ~ <i>odnosi</i> , ~ <i>o pravo</i>	<i>up. obligacija*</i>
obligacija*	öbveznica ž <i>prav/fin</i> vrijednosni papir kojim se izdavatelj obvezuje na	obligacija*

	povrat zajma i plaćanje kamate: <i>državna ~, izdati ~e</i>	
uvidaj*	očevīd <i>m prav</i> promatranje kojim pravosudno ili upravno tijelo utvrđuje relevantne činjenice, uvidaj na licu mjesta; uvidaj: <i>provesti ~</i>	uvidaj*
×	očinstvo <i>s prav</i> krvni i pravni odnos oca prema djetetu: <i>priznati ~, dokazati ~</i>	×
×	očítovati <i>svr prel</i> [očítujēm, <i>pril proš</i> očítovāv, -ši, <i>pr rad</i> očítovao, <i>pr tr</i> očítovān] – ~ se <i>povr prav</i> iznijeti svoje gledište u sudskom, upravnom ili zakonodavnom postupku: ~ <i>se povodom dokaznog prijedloga, ~ se na zapisnik, ~ se na amandman</i>	×
×	òdbítì <i>svr prel</i> [òdbijēm, <i>pril proš</i> òdbīv, -ši, <i>pr rad</i> òdbio, <i>pr tr</i> odbijen] <i>prav</i> negativno odlučiti o zahtjevu: ~ <i>tužbeni zahtjev</i>	×
×	×	òdbor <i>m adm. i pol.</i> lica koja sačinjavaju takav organ (vlasti, udruženja, institucije i sl.); službeno telo s određenim ovlašćenjima, zaduženjima: <i>upravni ~, nadzorni ~.</i>
×	obrana*	òdbrana <i>ž pravn. a.</i> izlaganje na sudu, iznošenje dokaza i sl. u korist optuženog. b. advokat (ili advokati) kao branilac optuženog.
×	òdгода <i>ž prav</i> privremeni prekid sudskoga postupka: ~ <i>ročišta, ~ ovrhe</i>	moratorijum*
òdgōjnī (òdgōjnī) <i>prid. Δ ~a mjera prav.</i> sankcija koja se izriče maloljetnom počinitelju krivičnih djela	òdgōjnī (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] • ~a mjera prav sankcija koja se izriče malodobnom počinitelju kaznenih djela	×
odgovórnōst <i>ž.</i> [<i>Gjd.</i> odgovórnosti, <i>Ijd.</i> odgovórnosti/odgovórnōšću] <i>prav.</i> dužnost snošenja zakonom	odgovórnōst <i>ž</i> [<i>G</i> odgovórnosti] <i>prav a)</i> dužnost snošenja negativnih posljedica ponašanja: <i>kaznena ~,</i>	krivica*

predviđenih posljedica: <i>snositi moralnu ~, ~ za nanesenu štetu</i> Δ s punom ~šču adm. fraza kojom se prihvata odgovornost za šteta	<i>podijeljena ~ b)</i> dužnost preuzimanja obveze: <i>~ za drugog, ~ za štetu, solidarna ~</i>	
odluka ž. [DLjd. òdluci] <i>adm.</i> rješenje koje donosi neki upravni ili sudski organ; <i>presuda: ~ o kazni zatvorom</i>	odluka ž <i>prav</i> vrsta pravnog akta koje donosi sudsko ili upravno tijelo i poslovodstvo društva: <i>~ o nasljeđivanju, ~ o smetanju posjeda, ~ o oduzimanju vozačke dozvole, ~ o dopustu</i>	presuda* rešenje*
odmjeriti <i>svrš.</i> [prez. òdmjerim, prid. rad. òdmjerio, prid. trp. òdmjeren, pril. pr. òdmjerivši] Δ ~ kaznu prav. odrediti visinu kazne	odmjeriti <i>svr prel</i> [òdmjerim, pril proš òdmjeriv, -ši. pr rad òdmjerio, pr tr òdmjeren] • ~ kaznu prav odrediti visinu kazne	×
odmor <i>m.</i> [Gmn. òdmōrā] <i>prav.</i> razdoblje kad zaposlenik nije na radnoj obavezi: <i>sedmični ~</i>	odmor <i>m</i> [mn G òdmōrā] • godišnji ~ <i>prav</i> zakonom propisani neradni dani u godini predviđeni za odmor zaposlenika	×
odnosni <i>prid.</i> [Gjd. òdnosnōg(a)] <i>adm.</i> koji se odnosi na koga ili šteta; dotični: <i>~ slučaj</i>	×	×
odreći (<i>šta</i>) <i>svrš.</i> [prez. odrēcēm/òdrečēm/ òdreknēm, imp. odrèci/òdreknì, prid. rad. òdrekao, òdrekla ž., pril. pr. òdrekāvši] ◇ ~ se (<i>čega</i>) <i>prav.</i> neopozivo i trajno odustati od ostvarenja nekog prava: <i>~ prava na žalbu</i>	odreći <i>svr neprel</i> [òdrečēm, òdreknēm, pril proš òdrekāv, -ši, pr rad òdrekao] – ~ se prav neopozivo i trajno odustati od ostvarenja nekog prava: <i>~ se prava na žalbu, ~ se nasljedstva</i>	×
odredba ž. [Gmn. òdredābā/ òdredbī] <i>prav.</i> dio nekog pravnog akta (ob. zakona, ugovora i sl.) koji čini smisaonu cjelinu; <i>klauzula: prema ~ama zakona</i>	odredba ž [mn G òdrēdbā, òdredbī, òdredābā] <i>prav</i> dio pravnog akta koji tvori sadržajnu cjelinu: <i>prema ~ma zakona, ~ ugovora</i>	klauzula*
×	odšteta ž <i>prav</i> obveza koju je štetnik dužan ispuniti oštećeniku, naknada štete: <i>platiti ~u</i>	×
×	odustati <i>svr neprel</i> [odùstanēm, pril proš odùstāv, -ši, pr rad odùstao] <i>prav</i> povući se iz pravnog odnosa: <i>~ od ugovora, ~ od tužbenog zahtjeva</i>	×

×	odustatnina <i>ž</i> [<i>mn G odustatnínā</i>] <i>prav</i> svota koju plaća stranka pri odustanku od ugovora	×
advokat *	òdvjetnik <i>m</i> (<i>ž</i> òdvjetnica) [<i>mn òdvjetnici</i>] <i>prav</i> pravnik koji ovlašten pruža pravnu pomoć strankama i zastupa ih na sudu; advokat	branilac * zaštitnik *
advokatura *	òdvjetništvo <i>s prav a</i>) djelatnost pružanja pravne pomoći strankama: <i>zakon o ~u b</i>) skup svih odvjetnika: <i>predstavnic</i> ~a. Advokatura	×
odvòjiti (<i>šta</i>) <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> òdvojim, <i>imp.</i> odvòji/ òdvòj, <i>prid. rad.</i> odvòjio, <i>prid. trp.</i> òdvojen, <i>pril. pr.</i> odvòjivši] Δ odvojeni život adm. 1. duže razdoblje u kojem je jedan od supružnika izvan dotadašnjeg mjesta boravka bračnog para (zbog potreba službe ili terenskog rada u nekom drugom mjestu) 2. meton. novčani iznos koji se na ime toga isplaćuje kao dodatak plaći	×	×
×	ògluha <i>ž prav/ek 1.</i> namjerni nedolazak na suđenje optuženika u kaznenom ili tuženika u građanskom postupku; kontumacija: <i>osuditi u ~i 2.</i> namjerni neposluh pojedinca koji se ne odaziva na poziv upravnog organa da ispuni neku svoju obvezu	×
×	ograničenje <i>s prav/ek</i> zakonska ili ugovorna odredba koja ograničava pravo djelovanja pojedinca ili zajednice ili im propisuje uvjete za djelovanje	×
okòlnòst <i>ž.</i> [<i>Gjd.</i> okòlnosti, <i>Ijd.</i> okòlnosti/okòlnošću] Δ olakšavajuća ~ <i>prav.</i> činjenica koja ublažava ili umanjuje čiju odgovornost ili kaznu (ob. na sudu, prilikom suđenja)	<i>up.</i> olakotan * <i>up.</i> otegotan *	okòlnòst , -osti <i>ž • prav.</i> olakšavajuća ~ činjenica, situacija i sl. koja ublažava stepen krivice ili unekoliko opravdava postupak okrivljenog, optuženog lica. otežavajuća ~ činjenica,

		situacija koja uvećava stepen krivice, povećava odgovornost okrivljenog, optuženog lica.
×	okrivljenik <i>m</i> (ž okrivljenica) [<i>G</i> okrivljenika, <i>mn</i> okrivljenici, <i>G</i> okrivljenikā] <i>prav</i> osoba protiv koje se vodi kazneni postupak: <i>iskaz</i> ~a, <i>pritoriti</i> ~a	×
okružnica (okružnica) ž. <i>adm.</i> službeno pismo upućeno većem broju osoba, ustanova, institucija itd. koje se odnosi na isti predmet, cirkularno pismo, raspis	okružnica ž <i>adm</i> službeno pismo upućeno većem broju osoba ili institucija; cirkularno pismo	cirkular* raspis*
okupacija <lat.> ž. <i>prav.</i> prisvajanje stvari koja je dotle bila bez vlasnika: ~ <i>zemljišta</i>	okupacija (lat) ž <i>prav a</i> stanje koje nastaje vojnim zauzećem tuđe države ili dijela druge države: <i>područje pod</i> ~om b) prisvajanje ničije stvari; <i>zaposjednuće</i> : ~ <i>zemljišta</i>	×
<i>up.</i> aneksija* <i>up.</i> okupacija*	okupirati <i>svr/nesvr prel</i> [okupirām, <i>pril proš</i> okupirāv, -ši, <i>pril sad</i> okupirajući, <i>pr rad</i> okupirao, <i>pr tr</i> okupirān] <i>prav a</i>) prisilno podvrgnuti, podvrgavati svojoj vlasti stranu državu ili dio strane države; osvojiti, osvajati, zauzeti, zauzimati b) zaposjesti, zaposjedati, prisvojiti, prisvajati tuđu stvar koja nema vlasnika: ~ <i>javno zemljište</i>	×
<i>up.</i> okolnost*	olakotan (ž -tna, <i>s</i> -tno) <i>prid</i> [<i>G</i> -tna, <i>odr</i> olakotni, <i>G</i> -ōga, -ōg] • ~ tna okolnost <i>prav</i> činjenica koja utječe na donošenje blaže odluke u sudskom ili upravnom postupku	<i>up.</i> okolnost*
opcija <lat.> ž. [<i>Gmn.</i> òpcijā] <i>prav.</i> <i>pol.</i> pravo stanovnika nekog područja da slobodno izabere državljanstvo (da zadrži staro ili uzme novo)	opcija (lat) ž [<i>mn G</i> òpcijā] <i>prav</i> ugovor kojim se nekome daje pravo sudjelovanja u nekom trgovačkom poslu	×
oporuka ž. [<i>DLjd.</i> òporuci] <i>prav.</i> dokument kojim se uređuju	oporuka ž <i>prav</i> dokument ili izjava ostavitelja pred svjedocima kojom se	isporuka* kodicil*

imovinski odnosi poslije sastavljačeve smrti; testament: <i>napisati ~u</i>	u ostavinskoj raspravi određuju prava nad imovinom; testament: <i>usmena ~, pismena ~ proglašenje ~e</i>	
derogacija*	òpoziv <i>m prav</i> ukinuće valjanosti nekog službenog teksta: <i>~ naloga</i>	derogacija*
derogirati*	opozivati <i>svr prel</i> [opòzīvām, opòzīvljēm, <i>pril sad</i> opozívajūći, opòzīvljūći, <i>pr rad</i> opozívao, <i>pr tr</i> opòzīvān] <i>prav 1.</i> ukidati pravni učinak neke odluke ili izjave: <i>~ presudu 2.</i> ukidati mandat; smjenjivati: <i>~ ministre</i> – opozívanje <i>gl im</i>	<i>up. derogacija*</i>
derogirati*	opòzvati <i>svr prel</i> [opòzvēm, <i>pril proš</i> opòzvāv, -ši, <i>pr rad</i> opòzvao, òpozvao, <i>pr tr</i> òpozvān] <i>prav/pol 1.</i> ukinuti pravni učinak prethodne odluke ili izjave: <i>~ uvjetnu presudu 2.</i> oduzeti mandat; smijeniti: <i>~ vladu</i>	<i>up. derogacija*</i>
amnestija* pomilovanje*	òprost <i>m prav</i> općim propisom utemeljeno oslobođenje od kaznenog progona i kažnjavanja: <i>zakon o ~u</i>	amnestija*
opcija*	optácija (lat) <i>ž prav</i> pravo na izbor državljanstva dopušten stanovništvu teritorija koji je od jedne države pripao drugoj	×
optèretiti <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> optèretīm, <i>prid. rad.</i> optèretio, <i>prid. trp.</i> optèrećen, <i>pril. pr.</i> optèretīvši, <i>gl. im.</i> opterećenje] (<i>šta</i>) <i>prav.</i> ograničiti kome slobodno raspolaganje čim (ob. imovinom, npr. stanom), proglasiti šta mogućim pokrićem duga; zadužiti: <i>~ stan hipotekom</i>	×	optèretiti <i>i optèretiti</i> , -īm <i>svr.</i> (<i>nešto</i>) <i>pravn.</i> staviti pod hipoteku, staviti u zalog, kao garanciju, pokriće duga, zaduženja.
òptužba <i>ž.</i> [<i>Gmn.</i> òptūžbā/ òpružābā/ òptužbī] <i>prav. a.</i> akt tužioca upućen sudu kojim se od organa vlasti traži da protiv određene osobe pokrenu sudski	òptužba <i>ž</i> [<i>mn G</i> òptužbā, òptužbī, òptužābā] <i>prav a)</i> akt ovlaštenoga državnog odvjetnika u kaznenom postupku, kojim predlaže da se protiv određene osobe za kazneno djelo	òptužba <i>ž prav.</i> pismeni podnesak sudu, vlastima za utvrđivanje nečije krivice, odgovornosti, tužba, prijava.

postupak za izvršeno krivično djelo: <i>odbaciti ~u protiv novinara</i> b. meton. svi oni koji zastupaju tužiočev stav i traže kaznu za počinitelja nekog krivičnog djela: <i>biti glavni svjedok ~e</i>	održi rasprava i izreče presuda b) ono što se okrivljeniku u kaznenom postupku stavlja na teret c) strana u kaznenom postupku koja progoni počinitelja: <i>riječ ~e</i>	
×	optuženik <i>m</i> (ž optuženica) [<i>G</i> optuženika, <i>mn</i> optuženici, <i>G</i> optuženikā] <i>prav</i> osoba protiv koje je podignuta optužnica; optužena osoba	×
×	optužitelj <i>m</i> (ž optužiteljica) <i>prav</i> državni odvjetnik koji je podignuo optužnicu	×
optužiti (<i>koga</i>) <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> òptūžīm, <i>prid. rad.</i> optúžio, <i>prid. trp.</i> òptūžen, <i>pril. pr.</i> optúživši] <i>prav.</i> podići optužnicu protiv koga: ~ vojnika za ubistvo	×	×
optužnica ž. <i>prav.</i> dokument kojim tužilac obrazlaže optužbu protiv koga	optužnica ž <i>prav</i> pismeni zahtjev s obrazloženjem državnog odvjetnika u kaznenom postupku podnesen sudu da protiv optuženika provede glavnu raspravu i donese osudu: <i>podignuti ~u</i>	optužnica ž <i>prav.</i> pismeni akt, spis kojim se sudu, vlastima protiv nekoga podnosi tužba (za učinjeni prekršaj, nezakonito delo ili dr.).
×	opunomoćiti <i>svr prel</i> [<i>opunòmoćīm, pril proš</i> opunomòćīv, -ši, <i>pr rad</i> opunomòćio, <i>pr tr</i> opunomòćen] <i>prav</i> dati punomoć za pravo zastupanja: ~ odvjetnika, ~ sina	×
òrgān <grč.> <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> orgána, <i>Nmn.</i> orgáni, <i>Gmn.</i> orgánā] <i>pol. prav.</i> a. ustanova koja obavlja određene zadatke ili ima određene funkcije u javnom, društvenom ili političkom životu b. predstavnik takve ustanove: <i>rukovodeći ~, istražni ~i</i>	uprava*	×
×	òrigināran (lat) (ž -rna, s -rno) <i>prid</i> [<i>G</i> -rna, <i>odr</i> òriginārnī, <i>G</i> -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji se ne izvodi iz drugoga;	×

	izvoran: <i>~rno stjecanje vlasništva</i>	
suvlasništvo*	ortáštvo <i>s prav</i> obvezni odnos u kojem strane ulažu rad, novac ili druge vrijednosti radi obavljanja dopuštene djelatnosti i podjele stečene dobiti, zajedništvo u poslu, ortački odnos; suradništvo, suvlasništvo, partnerstvo	×
×	osigurànik <i>m</i> (<i>ž</i> osigurànica) [<i>G</i> osiguraníka, <i>mn</i> osiguraníci, <i>G</i> osiguraníkā] <i>prav/ek</i> osoba koja s osigurateljem zaključuje ugovor o osiguranju, koja osigurava stvari i osobe od određenih rizika	×
osiguránje <i>s. prav.</i> odnos između dviju stranaka zasnovan na ugovoru o osiguranju; stranka koja osigurava obvezuje se na isplatu novčane naknade osiguraniku u slučaju pretrpljene štete, nesreće i sl., a osiguranik na redovno plaćanje preuzetih obaveza: <i>životno ~</i>	osiguránje <i>s prav/ek</i> pravni ugovor kojim se osiguratelj obvezuje osiguraniku naknaditi štetu proizašlu iz nastupa osiguranog rizika, a osiguranik se obvezuje platiti premiju: <i>obvezno ~, ~ za slučaj bolesti</i>	×
×	osigùratelj <i>m prav</i> ustanova kao pravna osoba koja se bavi poslovima osiguranja te je s osiguranikom sklopila ugovor o osiguranju	×
×	osigurnìna <i>ž</i> [<i>mn G</i> osigurnínā] <i>prav/ek</i> novčani iznos koji osiguratelj isplaćuje osiguraniku kao naknadu za nastalu štetu predviđenu ugovorom o osiguranju	×
×	oslobòditi <i>svr prel</i> [oslobòdīm, <i>pril proš</i> oslobòdīv, -ši, <i>pr rad</i> oslobòdio, <i>pr tr</i> oslobòđen] <i>prav</i> proglasiti nedužnom osobu optuženu u sudskom ili upravnom postupku: <i>~ optuženika</i>	×
×	òsnova <i>ž</i> [<i>mn G</i> òsnōvā] • pravna <i>~ prav</i> norma koja je izvor i uporište	×

	subjektivnih prava i obveza	
òsnovān <i>prid.</i> [<i>odr.</i> òsnovānī] <i>prav.</i> koji se temelji na dokazima, koji je potkrijepljen dokazima; opravdan: ~a <i>sumnja</i>	×	×
lice* subjekt*	òsoba <i>ž prav</i> nositelj prava i obveza • fizička ~ <i>prav</i> ljudsko pojedinačno biće kao nositelj prava i obveza; pravna ~ <i>prav</i> društvena tvorevina kojoj pravni poredak priznaje svojstvo stjecanja prava i obveza	<i>up.</i> fizički*
òstava <i>ž. prav.</i> akt kojim jedna strana predaje drugoj strani stvari na čuvanje (ob. novac, nakit i sl.); depozit, pohrana	depozit*	depozit*
×	×	ostāvīlac , -ioca <i>m pravn.</i> a. onaj koji nekome nešto ostavlja u nasleđe; zaveštalac. b. onaj koji ostavlja nekome nešto na čuvanje, u depozit.
×	òstavīna (ostavīna) <i>ž prav</i> imovina koju nakon smrti vlasnika nasljeđuju oporučni i zakonski nasljednici	masa*
×	ostracīzam (grč) <i>m</i> [<i>G ostracīzma</i>] <i>prav pov</i> u staroj Grčkoj, izgon iz grada ljudi za koje se sumnjalo da bi se mogli gradu nametnuti kao tirani	×
presuda*	òsuda <i>ž prav</i> odluka suda ili druge ovlaštene ustanove kojom se komu izriče kazna za učinjeno kažnjivo djelo: <i>smrtna</i> ~, ~ <i>na vremensku</i> <i>kaznu</i>	òsuda <i>ž pravn.</i> sudska odluka o kažnjavanju prestupnika, presuda.
osúđiti (<i>koga</i>) <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> òsúđīm, <i>prid. rad.</i> osúđio, <i>prid. trp.</i> òsúđen, <i>pril. pr.</i> osúđīvši] <i>prav. a.</i> proglasiti koga počiniteljem krivičnog djela; okriviti b. (<i>na šta</i>) odrediti kome kaznu zatvora, izreći kaznu: ~ <i>optuženog na doživotnu</i> <i>robiju</i>	presuditi*	osúđiti , òsúđīm <i>svr.</i> (<i>nekoga</i> , <i>nešto</i>) <i>pravn.</i> izreći kaznu sudskom ili dr. pravnom odlukom, doneti presudu.

×	osudènik <i>m</i> (ž osudènica) [<i>G</i> osudènika, <i>mn</i> osudènici, <i>G</i> osudènikā] <i>prav</i> osoba koja je pravomoćnom presudom proglašena krivom za kažnjivo djelo	×
osumnjičènik <i>m</i> . (osumnjičènica ž.) [<i>Gjd.</i> osumnjičènika, <i>Vjd.</i> osumnjičèniče, <i>Nmn.</i> osumnjičènici] <i>prav.</i> onaj koji se sumnjiči za činjenje kakva krivičnog djela	×	×
osùmnjičiti (<i>koga</i>) <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> osùmnjičim, <i>prid. rad.</i> osùmnjičio, <i>prid. trp.</i> osùmnjičen, <i>pril. pr.</i> osùmnjičivši] <i>prav.</i> pokrenuti postupak prikupljanja dokaza da je ko počinio kakvo krivično djelo	×	×
<i>up.</i> aneksija* <i>up.</i> okupacija*	osvòjiti <i>svr prel</i> [òsvojim, <i>pril. proš</i> osvòjiv, -ši, <i>pr rad</i> osvòjio, <i>pr tr</i> òsvojen] <i>voj/prav</i> vojnom silom podvrgnuti svojoj vlasti područje strane države ili položaj što ga drži neprijateljska vojska; okupirati: ~ <i>grad</i> , ~ <i>zemlju</i>	×
oštečènik <i>m</i> . (oštečènica ž.) [<i>Gjd.</i> oštećenika, <i>Nmn.</i> oštećenici, <i>Gmn.</i> oštećenikā] <i>prav.</i> onaj koji je oštećen u kakvu sporu ili postupku, koji je pretrpio kakvu štetu; oštećeni: <i>zahtjev ~a</i>	oštečènik <i>m</i> (ž oštečènica) [<i>G</i> oštećenika, <i>mn</i> oštećenici, <i>G</i> oštećenikā] <i>prav</i> osoba koja je pretrpjela štetu, koja je oštećena u kakvom zajedničkom poslu; oštećena strana: <i>zahtjev ~a</i>	×
òtegotan <i>prid.</i> [<i>odr.</i> òtegotni] Δ ~ <i>tne/otežavajuće okolnosti prav.</i> uvjeti koji utječu na donošenje strožije odluke u nekom sudskom postupku	òtegotan (ž - <i>tna</i> , <i>s</i> - <i>tno</i>) <i>prid</i> [<i>G</i> - <i>tna</i> , <i>odr</i> òtegotni, <i>G</i> -òga, -òg] • ~ tna okolnost <i>prav</i> činjenica koja utječe na donošenje strože odluke u sudskom ili upravnom postupku	<i>up.</i> okolnost*
×	×	òtpis <i>m adm.</i> brisanje duga, odnosno otpisivanje amortizovanih, potrošnih sredstava (starog namještaja, nestalih stvari i sl.) iz knjigovodstvene evidencije.

×	òtplata <i>ž prav</i> plaćanje kupovine u obrocima: <i>kupiti na ~u</i>	×
òtpravak <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> òtprāvak, <i>Nmn.</i> òtprāvci] <i>adm.</i> akt ili dokument koji se dostavlja zainteresiranim stranama u nekom postupku; sadrži odgovor i rješenje na neko traženje ili uputu za daljnji postupak	òtpravak <i>m</i> [<i>G</i> òtprāvka, <i>mn</i> òtprāvci, <i>G</i> òtpravākā] <i>prav</i> pismeno izrađena sudska ili upravna odluka koja se službeno dostavlja određenim osobama	×
òtpraviti <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> òtpravīm, <i>prid. rad.</i> òtpravio, <i>prid. trp.</i> òtpravljen, <i>pril. pr.</i> òtpravīvši] (<i>šta</i>) <i>adm.</i> napisati i poslati otpravak	<i>up.</i> otpravak*	×
<i>up.</i> otpravak*	òtprema <i>ž 1.</i> <i>adm</i> odašiljanje službenih dokumenata pravnim i fizičkim osobama: ~ <i>diplomatske pošte</i> , ~ <i>službenih dojava</i> , ~ <i>odgovora na predstavke građana</i> 2. <i>prav</i> ugovor kojim se otpremnik obvezuje nalogodavcu da će uz naknadu u svoje ime, a na njegov račun zaključiti ugovor o prijevozu i poduzeti sve druge poslove potrebne za prijevoz stvari; špedicija	×
òtpremnīca (òtpremnica) <i>ž. adm.</i> formular iz kojeg se vidi šta je otpremljeno	òtprēmīnica <i>ž adm/ek 1.</i> službena potvrda o robi koja se otprema 2. isprava na temelju koje se iz skladišta izdaje i otprema roba kupcu	×
×	òtprēmīnik <i>m (ž òtprēmīnica)</i> [<i>mn</i> òtprēmīnici] <i>ek/prav/pom</i> fizička ili pravna osoba koja posreduje između pošiljatelja, prijevoznika i primatelja u otpremi robe; špediter: <i>pomorski ~, lučki ~</i>	×
×	òtpremnīna <i>ž</i> [<i>mn G</i> òtpremnīnā] <i>prav</i> naknada koju poslodavac plaća zaposleniku kojemu je otkazao ugovor o radu: <i>isplatiti ~u</i>	×
òtpusnica <i>ž. adm.</i> dokument u pisanom obliku kojim se ko otpušta (npr. iz bolnice): <i>bolnička ~</i>	òtpusnica <i>ž adm</i> isprava o otpuštanju: <i>bolnička ~</i>	×

razrješenje*	òtpust <i>m</i> [<i>mn G òtpùstā</i>] <i>prav/ek</i> prekid čije zaposlenosti ili službe po volji poslodavca; otkaz: • ~ duga <i>prav</i> čin kojim vjerovnik oslobađa dužnika ugovorne obveze; uvjetni ~ <i>prav</i> uvjetno puštanje zatvorenika na slobodu	×
otudénje <i>s. prav. a.</i> neovlašteno prisvajanje tuđe imovine; krađa b. prijenos prava svojine na drugoga: ~ <i>imanja</i>	otudénje <i>s prav</i> neovlašteno prisvajanje tuđe stvari, nasilno oduzimanje čega; krađa	otudénje <i>s pravn.</i> prenos vlasništva na drugoga, prodaja: ~ <i>stana</i> , ~ <i>imanja</i> .
<i>up.</i> otudénje*	<i>up.</i> otudívanje*	otúđiti , òtúđím <i>svr. pravn.</i> (<i>nešto</i>) predati, preneti drugome u svojinu, prodati: ~ <i>imanje</i> .
otudénje*	otudívānje <i>s prav</i> prijenos vlasništva imovine na drugoga prodajom, otpisom ili ustupanjem bez naknade	otudénje*
legalizacija*	ovjerovljénje <i>s prav</i> čin kojim ovlaštena osoba potvrđuje autentičnost i vjerodostojnost činjenica sadržanih u ispravi: ~ <i>ugovora</i>	legalizacija*
òvlāst ž. [<i>Gjd. òvlāsti, ljd. òvlāsti/òvlāšču</i>] <i>adm.</i> odgovornost nekog tijela ili institucije za obavljanje određenih poslova; kompetencija	òvlāst ž <i>prav/ek</i> čin kojim se nekoj osobi prenosi pravo da što učini u ime osobe koja joj tu ovlast daje. Punomoć	atribucija* stepen*
nalogodavac*	ovlāstitelj <i>m prav</i> onaj koji ovlašćuje, daje ovlast; opunomoćitelj	mandator*
ovlāšténje (ovlāščénje) <i>s. prav.</i> zvaničan dokument kojim se na koga prenosi pravo da šta obavlja u čije ime (ob. u ime ovlastioca); ovlast, punomoć	mandat* ovlast* punomoć*	atribucija* mandat*
òvrha ž. [<i>DLjd. òvr̄si</i>] <i>prav.</i> čin ili postupak kojim se šta nasilno oduzima od koga radi naplate potraživanja, duga i sl.; pljenidba, zapljena	òvrha ž <i>prav 1.</i> sudski postupak radi provedbe sudske odluke, kojim se podmiruje dospjeli nepodmireni dug: ~ <i>nad imovinom</i> , ~ <i>radi predaje i isporuke pokretnina, prijedlog za ~u 2.</i> egzekucija	plenidba*

legalizacija*	ozakonjenje <i>s prav</i> uređenje ponašanja zakonom, donošenje zakona	legalizacija*
pàkt <lat.> <i>m.</i> [<i>Nmn.</i> pàktovi, <i>Gmn.</i> pàktōvā] <i>prav.</i> važniji, značajniji ugovor ili sporazum između dviju ili više država o saradnji u polju vojske, politike, ekonomije i dr.; savez: <i>sklopiti ~, vojni ~</i>	pàkt (lat) <i>m</i> [<i>mn</i> pàktovi] <i>prav</i> međunarodni ugovor sklopljen između dviju ili više država kojim one određuju neki zajednički odnos ili savezništvo: <i>Atlantski ~, Varšavski ~, sklopiti ~, ~ o nenapadanju, Međunarodni ~ o građanskim i političkim pravima</i>	×
×	pálež <i>m prav</i> namjerno ili nehotice uzrokovan požar tuđe imovine	×
pàpīr <grč.> <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> papíra, <i>Ijd.</i> papírom, <i>Gmn.</i> papírā] Δ vrijednosni ~i <i>prav. ekon.</i> mjenice, obveznice	pàpīr (grč) <i>m</i> [<i>G</i> papíra, <i>mn</i> papíri, <i>G</i> papírā] • vrijednosni ~ <i>prav</i> isprava bez koje neko pravo ne može nastati, prenositi se i ostvariti – mjenica, ček, obveznica i dr.	×
parcèla <lat.> <i>ž.</i> [<i>Gmn.</i> parcélā] <i>adm.</i> katastarska čestica	×	×
párnica ² <i>ž. prav.</i> spor između dviju ili više stranaka koji se vodi na sudu: <i>podići ~u, dobiti ~u</i>	párnica <i>ž prav</i> građanskopravni sudski spor koji se vodi između dviju ili više fizičkih ili pravnih osoba ili stranaka: <i>brakorazvodna ~, podignuti ~u, voditi ~u</i>	párnica <i>ž pravn.</i> građansko-pravni spor između dve osobe ili više osoba, koji se vodi pred redovnim sudom; sudski proces, postupak u vezi s takvim sporom.
×	stranka*	párničar <i>m pravn.</i> stranka u parničnom sporu; onaj koji se parniči.
×	párnični (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] <i>prav</i> koji se odnosi na parnicu: <i>~ troškovi</i>	×
×	pàrtikulāran (<i>ž -rna, s -rno</i>) <i>prid</i> [<i>G -rna, odr pàrtikulārni, G -ōga, -ōg</i>] • ~rno pravo <i>prav</i> skup pravnih normi koje vrijede samo za jedan dio države, za jedan sloj ili klasu građana	×
×	pàtentni (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] • ~ pravo <i>prav</i> pravni propisi i običaji kojima se uređuje stjecanje i iskorišćivanje nekog patenta	pronalazački*

×	penològija (lat-grč) <i>ž prav</i> grana kriminologije koja proučava primjenu i odgojnu funkciju kazne	×
×	pertinèncija (lat) <i>ž prav</i> stvar koja dijeli pravnu sudbinu glavne stvari s kojom je gospodarski povezana; pripadak, pripadnost	×
×	piratskī (pirātskī) (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] • ~o izdanje <i>tisk/prav</i> koji je nezakonito, neovlašteno izdan	×
legat* oporuka* testament*	písmo <i>s</i> [<i>mn G písāmā</i>] • akreditivno ~ <i>adm</i> vjerodajnice; oproštajno ~ <i>prav</i> oporuka, poruka prije smrti ili uoči nepovratnog odlaska	isporuka* kodicil*
plèbiscit <lat.> <i>m. pol. prav.</i> neposredno izjašnjanje građana s pravom glasa o nekom važnom pitanju; referendum	plèbiscit (plebiscīt) (lat) <i>m pol/prav</i> neposredno odlučivanje punoljetnoga stanovništva općim glasovanjem o nekom državnom pitanju, osobito o pripadanju jednoj ili drugoj državi u prijepornim područjima	×
pledoajē (pledoajê) <fr.> <i>m. [Gjd. pledoajèa]</i> <i>prav.</i> završna riječ tužioca ili branioca na sudu	pledoajē (fr) <i>m</i> [<i>G pledoajèa, mn pledoajèi, G pledoajéa</i>] <i>prav</i> završni govor jednog tužitelja i branitelja nakon zaključivanja glavne rasprave	×
pljenidba*	pljenidba*	plènidba <i>jek. pljènidba</i> <i>ž pravn.</i> zabrana raspolaganja imovinom, odnosno oduzimanje imovine umesto neizmirenog novčanog duga.
plijéniti (<i>šta</i>) <i>nesvrš. [prez. plijenīm, prid. rad. plijenio, prid. trp. plijenjen, pril. sad. plijenēci, gl. im. plijénjēnje]</i> <i>prav.</i> zabranjivati kome raspolaganje imovinom: ~ <i>robu</i>	plijéniti <i>nesvr prel</i> [<i>plijènīm, pril sad plijénēci, pr rad plijenio, pr tr plijenjen</i>] <i>prav a</i>) oduzimati imovinu zbog neispunjenih obveza; konfiscirati: ~ <i>pokretninu, ~ robu b</i>) odlukom vlasti oduzimati tiskane predmete, tiskovine: ~ <i>listove, ~ knjige</i>	plèniti, plènīm <i>jek. pljèniti, plijenīm</i> <i>nesvr. pravn.</i> stavljati sudsku zabranu na imovinu; <i>up. plenidba.</i>
×	plodouživānje <i>s prav</i> pravo iskorišćivanja stvari koje uključuje i plodove	×

×	plòvidbenī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ list <i>prav</i> privremena isprava za plovidbu; ~ režim <i>prav</i> sustav plovidbe određenim područjima	×
otuđenje*	pljāčka ž [mn G pljāčkā, pljāčkī] <i>prav</i> kazneno djelo protupravnog otuđenja tuđe imovine visoke vrijednosti, najteži oblik krađe i razbojničke otimačine: ~ <i>banke</i>	×
pljènidba ž. [Gjd. pljènidbē, Gmn. pljènidābā/pljènidbī] <i>prav.</i> čin plijenjenja čega; zapljena	pljènidba ž [mn G pljènidbā, pljènidbī, pljènidābā] <i>prav</i> službeno oduzimanje imovine na temelju sudske odluke zbog neispunjenih novčanih obveza: ~ <i>nekretnina</i>	plenidba*
pljènilac (pljènitelj) m. (pljenitèljica ž.) [Gjd. pljènioca, Nmn. pljènioci, Gmn. pljènilācā] <i>prav.</i> onaj koji plijeni, vrši pljenidbu, zapljenu	×	×
×	pobījati <i>nesvr prel</i> [pòbījām, <i>pril sad</i> pòbījajući, <i>pr rad</i> pòbįao, <i>pr tr</i> pòbįjan] <i>prav</i> pravnim sredstvima suprotstavljati se postupcima protustranke: ~ <i>pravne radnje dužnika</i> , ~ <i>oporuku</i> , ~ <i>optužnicu</i>	×
<i>up.</i> nevaljan*	pobójnost ž [G pobójnosti] <i>prav</i> nedostatak pravnih sastojaka zbog čega se može tražiti poništenje, relativna ništetnost	nevaljanost*
×	podāstirati <i>nasvr prel</i> [podāstirēm, <i>pril sad</i> podāstirūci, , <i>pr rad</i> podāstirao, <i>pr tr</i> podāstirān] <i>adm</i> podnositi: ~ <i>molbe</i> – podāstirānje <i>gl im</i>	×
×	podāstrijeti <i>svr prel</i> [pòdastrēm, <i>pril proš</i> podāstrijēv, -ši, <i>pr rad</i> pòdastro, <i>pr tr</i> pòdastrt] <i>adm</i> podnijeti komu: ~ <i>žalbu</i> , ~ <i>potvrdu</i>	×
pòdići (pòdignuti) svrš. [prez. pòdignēm, <i>aor.</i> pòdigoh, <i>prid.</i> <i>rad.</i>	pòdignuti <i>svr prel</i> [pòdignēm, <i>pril proš</i> pòdignūv, -ši, <i>pr rad</i> pòdignuo,	×

pòdigao, pòdigla <i>ž.</i> , <i>prid. trp.</i> pòdignūt, <i>pril. pr.</i> pòdigāvši] (<i>šta</i>) <i>adm.</i> pokrenuti postupak: ~ <i>tužbu</i>	<i>pr tr</i> pòdignūt] <i>prav</i> pokrenuti postupak: ~ <i>parnicu</i> , ~ <i>tužbu</i>	
×	pòdjela <i>ž • ~ vlasti prav/pol</i> podjela državne vlasti na zakonodavnu, provedbenu i sudbenu između triju nezavisnih državnih tijela; trodioba vlasti	×
×	pòdmōrje <i>s ocean/prav</i> područje ispod morske površine, morsko dno i njegovo podzemlje	×
pòdnesak <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> pòdneska, <i>Nmn.</i> pòdnesci, <i>Gmn.</i> pòdnesākā] <i>adm.</i> pismo obraćanje nekog fizičkog lica kakvoj vlasti, službi; predstavka	pòdnesak <i>m</i> [<i>G</i> pòdneska, <i>mn</i> pòdnesci, <i>G</i> pòdnesākā] <i>prav/adm</i> pismeni, službeni dopis kojim se stranka ili njezin zastupnik obraćaju državnomu tijelu; predstavka: ~ <i>tužitelja</i> , ~ <i>branitelja</i> , ~ <i>sudu</i>	×
×	pòdredan (<i>ž -dna, s -dno</i>) <i>prid</i> [<i>G -</i> <i>dna, odr</i> pòdrednī, <i>G -ōga, -ōg</i>] <i>prav</i> koji dolazi u obzir u drugome redu, supsidijaran: ~ <i>prijedlog</i>	×
×	poduzéće <i>s prav a)</i> gospodarska cjelina bez pravnoga subjektiviteta koja pripada trgovačkom društvu b) pravna osoba koja obavlja djelatnost od općeg interesa: <i>komunalno ~</i>	×
×	pòduzetnik (pòduzētnik) <i>m</i> (<i>ž</i> pòduzetnica) [<i>mn</i> pòduzetnici] <i>prav</i> osoba koja ulaže kapital u pothvat radi stjecanja dobitka	×
×	×	podzákup <i>m pravn.</i> zakup koji zaključuje zakupac s trećim licem.
<i>up. sporazumjeti se*</i>	pògodba <i>ž</i> [<i>mn G</i> pògōdbā, pògodbī, pògōdābā] <i>prav</i> ugovor u kojem stranke rješavaju neki problem ili uređuju svoje odnose; sporazum	×
×	pògodovānje <i>s prav</i> kazneno djelo naknadnoga pomaganja počinitelju kaznenoga djela	×

pogubljenje <i>s. prav.</i> izvršenje smrtne kazne; smaknuće	pogubljenje <i>s prav</i> ovršenje smrtne kazne: ~ <i>osuđenika</i>	×
pòkrajina <i>ž. pol. adm.</i> velika teritorijalna jedinica koja ob. ima veći stepen autonomije	unutrašnjost* županija*	×
pokretnina <i>ž. prav.</i> jedan poseban dio pokretne imovine (supr. nekretnina)	pokretnina <i>ž [mn G pokretninā] prav</i> stvar koja može mijenjati prostorni položaj, pokretna imovina: <i>dražba</i> ~, <i>raspolaganje</i> ~ <i>ma</i>	×
×	pòkušaj <i>m prav</i> započeto nedovršeno kazneno djelo: ~ <i>ubojstva</i> , ~ <i>provale</i>	×
pòlica² (polica) <ital.> <i>ž. prav.</i> isprava u kojoj se navode najvažnije odrednice iz ugovora o osiguranju	pòlica² (tal) <i>ž prav</i> ugovor o osiguranju osoba, stvari, nekretnina i sl.	×
×	pòlog <i>m [mn pòlozi, G pòlōgā] prav</i> čin kojim se privremeno predaju na čuvanje novac ili stvari namijenjeni određenoj svrsi: <i>sudski</i> ~, <i>javnobilježnički</i> ~, ~ <i>cijene</i>	×
×	pòlumjesec <i>m • Crveni</i> ~ <i>med/adm</i> humanitarna organizacija u islamskim zemljama, koja se bavi istim poslom kao i Crveni križ u zapadnim zemljama	×
pòmilovanje <i>s. prav.</i> čin obustave kaznenog postupka, oslobođenje od izdržavanja kazne i sl.; amnestija	pòmilovanje <i>s prav</i> čin kojim se poimence osuđenik oslobađa od smaknuća ili izdržavanja kazne; amnestija: <i>tražiti</i> ~, <i>dobiti</i> ~, <i>godišnje</i> ~ <i>osuđenika</i>	amnestija*
pòmilovati (<i>koga</i>) <i>svrš.</i> [prez. pòmilujēm, <i>imp.</i> pòmiluj, <i>prid. trp.</i> pòmilovān, <i>pril. pr.</i> pòmilovāvši] <i>prav.</i> obustaviti kazneni postupak protiv koga, osloboditi od izdržavanja kazne i sl.: ~ <i>zatvorenike</i>	pòmilovati <i>svr prel</i> [pòmilujēm, <i>pril. proš</i> pòmilovāv, -ši, <i>pr rad</i> pòmilovao, <i>pr tr</i> pòmilovān] <i>prav</i> posebnim aktom poimence određenoga osuđenika osloboditi od smaknuća ili izdržavanja kazne: ~ <i>osuđenika</i>	<i>up. amnestija*</i>
×	pòmorski (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~o pravo <i>prav/pom a</i> skup pravnih pravila koja uređuju odnose	×

	što nastaju iz djelatnosti u svezi s pomorskom plovidbom b) pravna znanost koja proučava i radi na unifikaciji pomorskoga prava	
amortizacija*	amortizacija*	pòništāj <i>m</i> <i>pravn.</i> poništenje, ukidanje važnosti, delovanja i sl. nečega: ~ <i>odluke</i> .
<i>up.</i> amortizacija*	pòništiti <i>svr prel</i> [pòništīm, <i>pril proš</i> pòništīv, -ši, <i>pr rad</i> pòništio, <i>pr tr</i> pòništen] <i>prav</i> zbog ništetnosti ili poboynosti pravnim postupkom oduzeti pravnu snagu: ~ <i>ispravu</i> , ~ <i>arbitražnu odluku</i>	ništiti*
×	pònuda <i>ž prav</i> čin kojim se pokreće zaključenje ugovora	×
×	shematizam*	pòpis i pòpis <i>m adm.</i> popisivanje imovine radi naplate duga, zaplene ili konfiskacije: <i>sudski</i> ~.
pòpratnica <i>ž. adm.</i> dokument ili pismo s podacima o onome što se šalje; popratni akt, popratno pismo	×	×
poravnánje <i>s. prav.</i> sporazumno rješenje nekog spora; nagodba	nagodba*	poravnánje <i>s. prav.</i> sporazumno rješenje o nekom sporu, nagodba: <i>sudsko</i> ~.
sporazumjeti se*	sporazumijevati se* sporazumjeti se*	poravnati , <i>-ām svr. prav.</i> dovesti do sporazuma: ~ <i>parničare</i> □ ~ <i>se prav.</i> doći do sporazuma, rešiti međusobni spor. – <i>Stranke se poravnaše.</i>
pòredak <i>m.</i> [Gjd. pòretka, Nmn. pòreci, Gmn. pòredākā] <i>prav. pol.</i> sistem, režim: <i>pravni</i> ~, <i>društveni</i> ~	×	×
×	pòrez <i>m prav/ek</i> daća koja se plaća državi radi pokrića njezinih rashoda ili kao naknada za usluge, dio dohotka ili imovine koji država oduzima bez protučinidbe: ~ <i>na promet</i> , ~ <i>na plaće</i> , ~ <i>na obrt</i> , ~ <i>na zemljište</i> , <i>progresivni</i> ~	×
pòrota <i>ž. prav.</i> sudsko tijelo	pòrota <i>ž prav</i> sudsko tijelo	pòrota <i>ž prav.</i> sudsko telo

sastavljeno od građana koje donosi presudu ili sudjeluje u njezinu donošenju	sastavljeno od građana koji samostalno donose odluku o krivnji optuženika u američkome sudbenom sustavu ili utječu na odluku suca ili sudbenoga vijeća u evropskom sustavu: <i>odluka ~e, član ~e</i>	sastavljeno od građana.
jamstvo*	poručanstvo <i>s prav</i> ugovor kojim se jamac obvezuje vjerovniku na ispunjenje obveze ako to ne učini dužnik; jamstvo	garancija*
×	pòruk <i>m [mn pòruci] prav</i> osoba koja se vjerovniku obvezuje ispuniti obvezu ako to ne učini dužnik; jamac	×
pòsjed <i>m. Δ uvesti u ~ prav.</i> ozakoniti kome pravo raspolaganja čim kao svojom imovinom	pòsjed <i>m prav</i> pravno zaštićena faktična vlast nad stvari, stvarna vlast neke osobe nad stvari: <i>biti u ~u zemlje, doći u ~ kuće, uvesti u ~</i>	pòsed (pòsed) jek. pòsjed (pòsjed) m uvesti u ~ prav. ozakoniti da nasljednik upravlja ostavštinom kao svojinom.
×	posjedòvnica <i>ž prav</i> katastarska isprava o posjedu nekretnina; posjedovni list	×
×	poslodávac <i>m [G poslodávca, mn poslodávci, G poslodāvācā, poslodāvācā] prav</i> stranka u radnome odnosu za koju zaposlenik obavlja ugovoreni posao: <i>udruga ~a</i>	×
×	poslovòdstvo <i>s • ~ bez naloga ek/prav</i> obvezni odnos koji nastaje nepozvanim obavljanjem poslova za tuđi račun	×
×	pòsluga <i>ž prav</i> kazneno djelo neovlaštenoga služenja novcem ili drugim pokretninama od strane osobe kojoj su povjerene na čuvanje da ih vrati	×
×	pòsrednik <i>m [mn pòsrednici] prav</i> osoba koja se ugovorom obvezuje nastojati naći i dovesti u vezu svog nalagodavca i treću osobu radi sklapanja ugovora; meštar, broker: <i>burzovni ~</i>	×

<p>pòstupak <i>m.</i> [Gjd. pòstupka, Nmn. pòstupci, Gmn. pòstupākā] <i>prav.</i> utvrđeni, propisani način službenog obavljanja čega: <i>sudski</i>~, <i>žalbeni</i> ~, <i>pokrenuti</i> ~</p>	<p>pòstupak <i>m</i> [G pòstupka, mn pòstupci, G pòstupākā] <i>prav a)</i> utvrđeni način postupanja radi donošenja odluke b) vođenje službenih, sudskih poslova po utvrđenom redu: <i>sudski</i> ~, <i>skraćeni</i> ~, <i>arbitražni</i> ~, <i>upravni</i> ~, <i>zakonodavni</i> ~, <i>stegovni</i> ~, <i>pokrenuti</i> ~, <i>obustaviti</i> ~ • nepravni ~ <i>prav/voj</i> postupak koji se vodi pred tijelima Ministarstva obrane radi ostvarivanja prava i obveza čimbenika obrambenog sustava Republike Hrvatske u nepravnim stvarima; prekršajni ~ 1. <i>prav</i> postupak koji vodi prekršajni sud 2. <i>prav/voj</i> postupak koji se vodi protiv fizičkih i pravnih osoba radi poduzimanja protupravnih radnja u području obrane</p>	<p>×</p>
<p>×</p>	<p>pòsudba <i>ž</i> [<i>mn G pòsūd̄bā, pòsudbī, pòsudābā</i>] <i>prav</i> pravni posao kojim se stvar predaje na korištenje uz obvezu povrata</p>	<p>×</p>
<p>posudbènica <i>ž. adm.</i> posudbeni list; revers</p>	<p>×</p>	<p>×</p>
<p>×</p>	<p>posvjedòčiti <i>svr prel</i> [posvjèdočīm, <i>pril proš</i> posvjedòčīv, -ši, <i>pr rad</i> posvjedòčio, <i>pr tr</i> posvjèdočen] <i>prav</i> svjedočkim iskazom potvrditi vjerodostojnost pravnoga čina: ~ <i>da je ostavitelj vlastoručno potpisao oporuku</i></p>	<p>×</p>
<p>×</p>	<p>posvòjitelj <i>m</i> (<i>ž posvojiteljica</i>) <i>prav</i> osoba koja je posvojenjem postala roditeljem posvojenika: ~ <i>muškog djeteta</i></p>	<p>adoptant*</p>
<p>×</p>	<p>pòštovān (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [G -a, <i>odr</i> pòštovānī, G -ōga, -ōg] • ~i gospodine <i>adm</i> konvencionalni</p>	<p>×</p>

	izričaj u pristojnom službenom oslovljavanju; cijenjeni gospodine!	
×	poštovanje • s ~m <i>adm</i> formula s kojom se završava pismo, dopis	×
<i>up. konzorcij*</i>	pòthvāt (pòthvat) <i>m</i> • zajednički ~ <i>prav</i> ugovor o vremenski ograničenom udruživanju imovine ili rada radi ostvarenja posla i podjele dobiti	×
potvrditi (<i>šta</i>) <i>svrš.</i> [<i>prez. pòtvrđim, prid. trp. pòtvrđen, pril. pr. potvrdivši</i>] (<i>koga</i>) <i>prav.</i> prihvatiti kakvu odluku donesenu na nižem nivou odlučivanja: ~ <i>sporazum, ~ ambasadora</i>	×	×
pòvelja <i>ž. prav.</i> dokument kojim se pojedincu ili organizaciji priznaju posebna prava	pòvelja <i>ž prav</i> isprava kojom se u međunarodnom pravu osniva međunarodna organizacija ili proglašavaju načela: ~ <i>Ujedinjenih naroda</i>	×
×	pòveznica <i>ž prav</i> okolnost koja po pravilima međunarodnoga privatnog prava upućuje na mjerodavno pravo	×
×	povjerenik <i>m</i> (<i>ž povjerenica</i>) [<i>G povjerenika, mn povjerenici, G povjerenikā</i>] <i>adm</i> opunomoćeni državni upravitelj u upravnoj lokalnoj jedinici koja nema izabranih upravnih tijela	×
komisija*	povjerenstvo <i>s adm</i> privremeno tijelo osnovano da obavi jedan službeni posao; komisija: ~ <i>za izradbu poslovnika</i>	komison*
povjerenje <i>s. Δ iskazati/izglasati</i> (<i>kome</i>) ~ <i>prav. pol. (glasanjem)</i> dati kome mandat za kakvu funkciju	povjerenje <i>s • izglasati komu</i> ~ <i>prav/pov</i> glasovanjem postaviti koga na kakav položaj; glasovati o ~u <i>prav/pol</i> glasovanjem u zastupničkom vijeću parlamenta odlučivati o mandatu vlade	mandat*
koncesija*	pòvlastica <i>ž prav</i> pravna osnova za	×

	stjecanje neke prednosti ili oslobođenje od nekog tereta: <i>mirovinske ~e, carinska ~a. Privilegij</i>	
recidiv* restitucija*	pòvrat <i>m prav</i> 1. vraćanje primljene stvari: ~ <i>stvari</i> , ~ <i>kredita</i> 2. ponovljeno kažnjivo djelo istoga počinitelja; <i>recidiv: kradljivac u ~ • u ~u učiniti prav</i> ponavljajući prekršaj; ~ u prijašnje stanje <i>prav</i> poništenje određenih pravnih posljedica i vraćanje pravnog odnosa u stanje koje je prethodno postojalo	recidiv* restitucija*
pòvratnica <i>ž. adm.</i> potvrda kojom se pošiljalac obavještava o tome da je njegova pošiljka isporučena primaocu	×	×
pòvreda <i>ž. prav.</i> kršenje, narušavanje, nepoštovanje propisa: ~ <i>prava djeteta</i>	šteta*	×
povrijéditi (<i>šta</i>) <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> pòvrijédim, <i>prid. trp.</i> pòvrijéđen, <i>pril. pr.</i> povrijédivši] <i>prav.</i> narušiti, prekršiti: ~ <i>ustav</i>	povrijéditi <i>svr prel</i> [pòvrijédim, <i>pril proš</i> povrijédiv, -ši, <i>pr rad</i> povrijédio, <i>pr tr</i> pòvrijéđen] <i>prav</i> prekršiti pravnu odredbu, prekršiti propis: ~ <i>zakon</i> , ~ <i>zračni prostor</i>	×
pozakonjénje <i>s. prav.</i> postupak kojim se nezakonitom djetetu pribavlja status zakonitog djeteta	pozakonjénje <i>s prav</i> pravni postupak kojim nezakonito dijete dobiva položaj zakonitog djeteta	×
pòzitiván <lat.> <i>prid. [odr. pòzitivní]</i> <i>prav.</i> koji je na snazi: ~ <i>vni zakonski propisi</i>	pòzitiván (lat) (ž -vna, s -vno) <i>prid.</i> [G -vna, <i>odr</i> pòzitivní, G -ōga, -ōg] • ~ vno pravo <i>prav</i> skup pravnih propisa koji su na snazi	pòzitiván , -vna, -o lat <i>pravn.</i> koji je na snazi: ~ <i>zakon.</i>
×	pragmàtičkī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ a sankcija <i>his prav pov</i> državni zakon, carski dekret koji je regulirao bitno državnopravno pitanje	×
×	prâvdati <i>nesvr prel</i> [prâvdām, <i>pril sad</i> prâvdajūci, <i>pr rad</i> prâvdao, <i>pr tr</i> prâvdān] <i>adm</i> imati valjane dokumente o prihodima i rashodima: ~ <i>troškove</i> , ~ <i>rashode</i> , ~ <i>prihode</i>	×

<p>prâvnî <i>prid.</i> [Gjd. prâvnôg(a)] Δ ~ lijek <i>prav.</i> klauzula u presudama, rješenjima i odlukama koja sadrži uputu o pravu na žalbu; ~o lice <i>prav.</i> organizacija, udruženje, institucija, ustanova i sl. kao nosilac prava i obaveza; pravna osoba</p>	<p>prâvnî (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ lijek <i>prav</i> klauzula u sudskim i upravnim odlukama koja daje uputu o pravu na žalbu; ~a osoba <i>prav</i> organizacija, trgovačko društvo ustanova i sl. koji su pravni subjekt; ~e škole <i>prav</i> teorije o podrijetlu prava; ~ posao <i>prav</i> odnos koji nastaje između određenih pravnih subjekata na temelju dopuštenog očitovanja njihovih volja u skladu sa zakonskim uvjetima</p>	<p><i>up. lek*</i></p>
<p>prâvo <i>s.</i> Δ ljudska ~a; ~a čovjeka <i>prav. pol.</i> osnovna prirodna i stečena prava ljudi različito određena u različito doba razvoja ljudskog društva koja se štite temeljnim zakonima i poveljama (npr. pravo na život, pravo na rad, pravo glasa itd.)</p>	<p>prâvo ¹ <i>s</i> • ~ mora <i>prav/pom</i> međunarodna pravila o iskorišćivanju mora i njegovih bioloških i mineralnih bogatstava; ~ prolaska <i>prav/pom</i> pravo trgovačkih brodova na slobodan prolaz teritorijalnim morem druge države; supsidijarno ~ <i>prav</i> pravo čije se odredbe primjenjuju tek kada se odredbe drugoga prava pokažu nedovoljnima; ljudska ~a <i>prav/pol</i> skup osnovnih, osobnih, političkih, gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava i sloboda ljudi, različito ostvarenih i pravno definiranih u određenim prilikama povijesnoga razvoja društva; ~ glasa <i>prav/pol</i> subjektivno pravo svakoga punoljetnog građanina, utvrđeno ustavom i zakonima, a sastoji se od prava da bira i da bude biran u sve zastupničke organe vlasti</p>	<p>×</p>
<p>×</p>	<p>pravobrânitelj <i>m</i> (ž pravobraniteljica) <i>prav</i> pravni zastupnik organa državne vlasti</p>	<p>×</p>
<p>×</p>	<p>pravobrâniteljstvo <i>s</i> <i>prav</i> organ društveno političke zajednice koji štiti njezina imovinska prava i interese</p>	<p>×</p>

pràvorijèk <i>m.</i> [Nm. pràvorijèci] <i>prav.</i> 1. pravosnažna sudska odluka 2. dio sudskog rješenja u kojem se izriče odluka; dispozitiv	pràvorijèk <i>m</i> [mn G pràvorijèci] <i>prav</i> dio sudske odluke kojom se odlučuje o biti predmeta; presuda, dispozitiv	dispozitiv* tenor*
×	pravoužitnik <i>m</i> [mn pravoužitnici] <i>prav pov</i> sudionik u uživanju prava u zemljišnoj zajednici; plodouživatelj	×
pravovàljān <i>prid.</i> [odr. pravovàljānī] <i>prav.</i> koji je pravno valjan, ispravan, osnovan na zakonu	pravovàljān (pràvovaljān) (ž pravovàljāna, s pravovàljāno) <i>prid</i> [G -a, odr pravovàljānī, G -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji se temelji na zakonu: ~i <i>pravni posao, ~a odluka, ~i ugovor</i>	validan* valjan*
×	preāmbula (fr) ž <i>prav</i> uvodni dio pravnih propisa; uvod: ~ <i>hrvatskog ustava</i>	×
prebivalište <i>s. prav.</i> mjesto na kojem ko stalno boravi, gdje ima stalnu adresu	×	domicil*
presedan*	precèdens (lat) <i>m prav</i> sudbena odluka koja služi kao uzor pri odlučivanju u sličnim predmetima	×
×	prèdistraga ž <i>prav</i> istraga koja prethodi glavnoj istrazi: <i>obaviti ~u</i>	×
prèdmet <i>m. prav. adm. a.</i> postupak koji se vodi na sudu ili pred nekim upravnim organom b. službeni spis; akt	prèdmet <i>m prav/adm</i> sudski ili upravni postupak i spisi o postupku: <i>riješiti ~, sudski ~, kriminalni ~, politički ~ • tupi ~ prav/voj</i> predmet bez oštrice upotrijebljen kao oružje	prédmet i prèdmet <i>m prav. a.</i> sudski postupak ili pretres u vezi s nekim događajem: ~ <i>u postupku. b.</i> službeni spis: <i>proučavati ~.</i>
sumnja*	prèdmnjeva ž <i>prav</i> pravilo po kojem se činjenica smatra utvrđenom dok se ne dokaže suprotno; presumpcija: <i>oboriva ~ neoboriva ~</i>	×
×	prèdnik <i>m</i> [mn prèdnīci] <i>prav</i> osoba s koje prelazi neko pravo na dugoga: <i>imenovanje ~a</i>	×
prèdugovōr <i>m. prav.</i> ugovor koji se zaključuje prije konačnog ugovora, prethodni, pripremni	prèdugovōr <i>m prav</i> ugovor kojim se strane obvezuju na sklapanje glavnoga ugovora	×

ugovor		
predújam <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> predújma, <i>Nmn.</i> predújmi] <i>prav.</i> novac koji stranka polaže za pokriće troškova parnice	predùjam <i>m</i> [<i>G</i> predújma, <i>mn</i> predújmovi, <i>G</i> prèdùjmōvā, predújmoṽā] <i>prav a)</i> djelomična isplata prije ispunjenja ugovorne obveze b) svota koju stranka polaže u parničnom postupku radi podmirenja troškova; kaucija: <i>položiti ~</i>	prèdujam , -ùjma <i>i</i> predújam , -jma <i>m</i> <i>pravn.</i> kaucija koju stranka polaže u građanskom parničnom postupku za podmirenje procesnih troškova.
umišljaj *	namjera *	prèdumišljāj <i>m</i> <i>pravn.</i> unapred smišljena odluka o izvršenju kakvog krivičnog dela.
preinačiti (<i>šta</i>) <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> preinačim, <i>prid. trp.</i> preinačen, <i>pril. pr.</i> preinačivši] <i>prav.</i> odlučiti o čemu drukčije od tijela ili organa nižeg stepena: ~ <i>odredbu</i>	preinačiti <i>svr prel</i> [preinačim, <i>pril proš</i> preinačiv, -ši, <i>pr rad</i> preinačio, <i>pr tr</i> preinačen] <i>prav</i> odlukom sudbenoga ili upravnog tijela višega stupnja zamijeniti prethodnu odluku nižega stupnja: ~ <i>presudu u žalbenom postupku</i>	×
<i>up.</i> preinačiti *	preinačivati <i>nesvr prel</i> [preinačujēm, <i>pril sad</i> preinačujūci, <i>pr rad</i> preinačivao, <i>pr tr</i> preinačivān] <i>prav</i> odlukom sudbenoga ili upravnog tijela višega stupnja mijenjati prethodne odluke nižega stupnja: ~ <i>presude – preinačivānje gl im</i>	×
×	prèkomjēran (prekòmjēran) (<i>ž -rna s -rno</i>) <i>prid</i> [<i>G -rna, odr</i> prèkomjērnī, <i>G -ōga, -ōg</i>] • ~o oštećenje <i>prav</i> veliki nerazmjer između ugovornih obveza kao uzrok poboynosti pravnog posla	×
prijestup *	prèkršāj <i>m</i> <i>prav/adm</i> povreda javnog reda utvrđena zakonom ili drugim propisima za koju se predviđa administrativna kazna: <i>prometni ~, ~ javnog reda i mira</i>	prèkršāj <i>m</i> <i>pravn.</i> manja povreda zakona: <i>sudija za prekršaje.</i>
<i>up.</i> prijestup *	prekršiti <i>svr prel</i> [prekršim, <i>pril proš</i> prekršiv, -ši, <i>pril rad</i> prekršio, <i>pr tr</i> prekršen] <i>prav</i> ne provesti, povrijediti nalog, zabranu, propis: ~ <i>zapovijed, ~</i>	prestupiti *

	<i>zakon</i>	
×	prvokup*	prékup (<i>jek. i prijèkūp</i>) <i>m</i> • pravo prekupa <i>pravn.</i> pravo da se nekome ponudi prodato na kupovinu pre nego će biti ponuđeno drugim kupcima.
prekvalifikacija <i>ž. prav.</i> nova kvalifikacija počinjenoga krivičnog djela	×	×
×	prêmija (<i>lat</i>) <i>ž prav</i> svota koju osiguranik plaća osiguravatelju temeljem ugovora o osiguranju	×
×	prêmijski (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] • ~ ugovor <i>prav</i> ugovor prema kojem se uz određenu plaću isplaćuje i nagrada za prekoračenje ugovorene norme ili uratka	×
<i>up. derivacija*</i>	prenášati <i>nesvr prel</i> [<i>prènāšām, pril sad</i> prenášajūci, <i>pr rad</i> prenášao, <i>pr tr</i> prènāšān] <i>prav</i> prebacivati pravo na ovlaštenika	<i>up. derivacija*</i> <i>up. prenos*</i>
<i>up. derivacija*</i>	prènijeti <i>svr prel</i> [<i>prènesēm, pril proš</i> prènijēv, -ši, <i>pr rad</i> prènio, <i>pr tr</i> prènēsen] <i>prav</i> neko pravo prebaciti na novoga ovlaštenika, učiniti čijim vlasništvom; prepustiti: ~ <i>vlast na koga, ~ kuću, ~ vlasništvo</i>	<i>up. derivacija*</i> <i>up. prenos*</i>
derivacija*	<i>up. prenašati*</i> <i>up. prenijeti*</i> <i>up. prenositi*</i>	prénos (<i>jek. i prijènos</i>) <i>m</i> <i>pravn.</i> prenošenje svojine, vlasništva na drugoga: <i>sudski</i> ~.
<i>up. derivacija*</i>	prènositi <i>nesvr prel</i> [<i>prènosīm, pril sad</i> prènosēci, <i>pr rad</i> prènosio, <i>pr tr</i> prènošen] <i>prav</i> davati neko pravo drugomu; predavati, ustupati: ~ <i>ovlasti, ~ nasljedstvo na koga</i>	<i>up. derivacija*</i> <i>up. prenos*</i>
×	<i>up. prepisati*</i>	prépis (<i>jek. i prijèpis</i>) <i>m</i> <i>pravn.</i> pismena izjava data u prisustvu vlasti kojom se nekome nešto dodeljuje.
×	prepísati <i>svr prel</i> [<i>prèpišēm, pril</i>	<i>up. prepis*</i>

	<i>proš prepísāv, -ši, pr rad prepísao, pr tr prèpīsān] prav prenijeti na drugu osobu vlasničko pravo na nekretnini; uknjižiti: ~kuću na sina</i>	
×	prepisívati <i>nesvr prel</i> [prepisujēm, <i>pril sad</i> prepisujūci, <i>pr rad</i> prepisívao, <i>pr tr</i> prepisívān] <i>prav</i> knjižiti vlasništvo nekretnine na koga: ~ <i>imanje na djecu</i> – prepisívānje <i>gl im</i>	<i>up. prepis*</i>
prerogàtiv <lat.> <i>m. [Gjd. prerogàtiva] (ob. mn.) prav.</i> posebno pravo ili ovlaštenje koje ima neki državni organ ili visoki dužnosnik	prerogàtívi (lat) <i>m mn [jd prerogàtiv] prav/pol</i> posebna prava visokih dužnosnika; ovlasti: ~ <i>državnoga poglavara</i>	prerogàtiv, -íva <i>m (obično u mn.) lat. pravn.</i> posebno, isključivo pravo državnog organa ili lica na visokom položaju u državnoj upravi: <i>predsednikovi prerogativi.</i>
presèdān <fr.> <i>m. [Gjd. presedána] prav.</i> odluka, rješenje prema kojem se analogijom donose rješenja u drugim sličnim slučajevima	precedens*	×
<i>up. ispitivanje*</i> <i>up. saslušanje*</i>	prèslušati <i>svr prel</i> [prèslušām, <i>pril proš</i> prèslušāv, -ši, <i>pr rad</i> prèslušao, <i>pr tr</i> prèslušān] <i>prav</i> službeno ispitati u postupku: ~ <i>okrivljenika</i>	deponovati*
<i>up. ispitivanje*</i> <i>up. saslušanje*</i>	preslušávati <i>nesvr prel</i> [preslušāvām, <i>pril sad</i> preslušāvajūci, <i>pr rad</i> preslušávao, <i>pr tr</i> preslušāvān] <i>prav</i> službeno ispitivati u postupku: ~ <i>svjedoke</i> – preslušāvānje <i>gl im</i>	deponovati*
prijestup*	prekršaj*	préstup (<i>jek. i prijèstup</i>) <i>m fig. pravn.</i> čin, delo kojim se povređuje zakonski poredak i koji je kažnjiv: <i>krivični</i> ~.
<i>up. prijestup*</i>	prekršiti*	prestúpiti , <i>prèstúpim svr. fig. pravn.</i> izvršiti zakonski prestup, prekršiti.
prèsuda <i>ž. prav.</i> sudska odluka, rješenje doneseno nakon provedenog postupka: <i>donijeti ~u</i>	prèsuda <i>ž prav 1.</i> odluka koju donosi sudac nakon završetka rasprava u kaznenom ili prekršajnom postupku, čime završava postupak u vezi s	prèsuda <i>ž pravn.</i> sudska odluka doneta posle glavne rasprave u građanskom ili krivičnom postupku: <i>pravosnažna</i> ~.

	tužbenim zahtjevom i otpočinje žalbeni postupak: <i>donijeti ~u, izreći ~u 2.</i> sudbeni spis kojim se donosi i obrazlaže odluka o kaznenom ili prekršajnom djelu: <i>primjerak ~e</i>	
presúđiti <i>svrš.</i> [prez. prësúđim, prid. trp. prësúđen, pril. pr. presúđivši] (<i>ø, kome, čemu</i>) prav. izreći presudu: <i>sud je presudio u našu korist</i>	presúđiti <i>svr neprel</i> [prësúđim, pril proš presúđiv, -ši, pr rad presúdio] prav donijeti odluku u sudbenom postupku o biti predmeta: <i>~ u korist optuženika, ~ komu</i>	dosuditi* osuditi*
<i>up.</i> presuditi*	presuđivati <i>nesvr prel</i> [presuđujēm, pril sad presuđujući, pr rad presuđivao] prav donositi odluke u sudbenim postupcima o biti predmeta – presuđivānje <i>gl im</i>	<i>up.</i> dosuditi* <i>up.</i> osuditi*
sumnja*	presumpcija (lat) <i>ž prav</i> pravilo po kojem se činjenica smatra utvrđenom dok se ne dokaže suprotno; predmnjeva: <i>~ okrivljenikove nevinosti, ~ očinstva</i>	×
prétres <i>m. prav.</i> sudska rasprava: glavni ~	rasprava* ročište*	prétres i prètres <i>m prav.</i> sudska rasprava, ročište.
×	prètvorba <i>ž</i> [mn G prètvrōbā, prètvrōbī] • ~ poduzeća <i>prav/pol/ek</i> suvremeni pojam vezan za tranzicijski proces preimenovanja društvenoga vlasništva u poznato vlasništvo, državno ili privatno	×
×	preústroj <i>m prav</i> postupak unutar stečajnoga postupka radi održanja djelatnosti dužnika i uređivanja njegova odnosa s vjerovnicima: <i>provesti ~</i>	×
×	prevaljívati <i>nesvr prel</i> [prevàljujēm, pril sad prevàljujući, pr rad prevàljívao, pr tr prevàljívān] – prevàljívānje <i>gl im</i> • prevaljivanje poreza <i>adm/ek</i> pojava pri plaćanju poreza da onaj koji neposredno plaća nije nužno onaj na koga teret poreza	×

	stvarno pada	
×	prèvara <i>ž prav a</i>) postupak kojim jedna ugovorna strana dovodi drugu u zabludu o bitnim elementima pravnoga posla b) kazneno djelo dovođenja drugoga u zabludu kako bi načinio štu na štetu svoje ili tuđe imovine. Obmana	×
×	prevèncija (lat) <i>ž prav</i> kažnjavanje usmjereno na sprečavanje ponavljanja kažnjivih djela	×
×	pridržaj <i>m prav 1.</i> privremeno zadržavanje ovršenja obveze dok druga strana potpuno ne ispuni svoji obvezu: ~ <i>prava vlasništva 2.</i> izjava koja postavlja ograde primjeni ili tumačenju pravnoga čina što ga prati; rezerva	pridržaj <i>m i pridržanje s pravn.</i> verovnikovo ili poveriočevo pravo da dužniku ne vrati zalog pre nego što se dug izmiri (pravo retencije).
prigovör <i>m. prav. a.</i> pravni lijek u sudskom i upravnom postupku: ~ <i>se odbija Δ ~ savjesti prav.</i> odbijanje kakve obaveze (npr. nošenja oružja u vojsci) zbog moralnih uvjerenja	prigovör <i>m prav a</i>) pravni lijek u sudskome i upravnome postupku: ~ <i>radi prijeboja b</i>) izjava kojom ugovorna strana reagira na nedostatke u suugovarateljevu ovršenju obveze: ~ <i>neispunjenja ugovora, ~ vozaru c</i>) isticanje određenih okolnosti radi suprotstavljanja ostvarenju tuđeg zahtjeva; eksepcija: ~ <i>nedostatka aktivne legitimacije • ~ savjesti prav</i> odbijanje službe zbog moralnih ili religioznih razloga	prigovör , -a <i>i -öra m pravn.</i> sredstvo kao pravo odbrane u građanskom sudskom postupku kojim se osporava tužbeni zahtev.
<i>up. prigovor*</i>	<i>up. prigovor*</i>	prigovöriti , -òvorim <i>svr. pravn.</i> izneti motivisani zahtev da se kakva odluka ili rešenje sudski izmeni ili ukine.
×	prihvät <i>m prav</i> pozitivan odgovor na ugovornu ponudu, čime nastaje obvezni odnos	×
×	prijava <i>ž prav</i> policijska pismena obavijest o počinjenom kaznenom ili prekršajnom djelu upućena državnom	×

	odvjetniku ili sucu za prekršaje: <i>podnijeti ~u</i>	
prijavnica ž. <i>adm.</i> obrazac kojim se ko ili šta prijavljuje; prijava	×	×
kompenzacija*	prijéboj <i>m prav/ek</i> prestanak obveze međusobnim obračunom tražbine i protutražbine, prebijanje dugova	×
<i>up.</i> inicijativa*	prijédlog <i>m [mn prijédlozi] prav</i> čin kojim se pokreće donošenje pravne odluke određenog sadržaja: <i>zakonski ~, ~ za ovrhu</i>	×
<i>up.</i> samoodbrana*	príjek (ž <i>prijéka</i> , <i>s prijéko</i>) <i>prid [G prijéka, odr prijekī, G -ōga, -ōg, komp prečī] • ~a potreba prav</i> okolnost koja isključuje kaznenost djela učinjena radi otklanjanja neskrivljene opasnosti	×
×	príjekī (ž <i>-ā s -ō</i>) <i>prid [G -ōga, -ōg] • ~ sud prav</i> sud uspostavljan odlukom u izvanrednim prilikama koji u postupku i odlučivanju nije vezan redovitim propisima	×
prijemnica (prijēmnica, prijemnica) ž. <i>adm.</i> pismena potvrda o prijemu čega: <i>potpisati ~u</i>	×	×
prijéstup (préstup) <i>m. [Nmn. prijéstupi] prav.</i> blaža, lakša povreda zakonskih propisa; prekršaj	prekršaj*	prestup* prekršaj*
×	prijévoz <i>m • ugovor o ~u prav</i> ugovor kojim se prijevoznik obvezuje prevesti uz naknadu osobu ili stvar na određeno mjesto	×
×	prijévoznik <i>m [mn prijévoznīci] prav</i> osoba koja se ugovorom o prijevozu obvezuje za naknadu prevesti osobu ili stvar na određeno mjesto	×
×	prikrivānje <i>s prav</i> kazneno djelo raspolaganja stvarima za koje	×

	počinitelj zna da su pribavljene kaznenim djelom	
<i>up. mirovni*</i>	primirje <i>s prav</i> ugovor kojim države obustavljaju ratno djelovanje i počinju voditi mirovne pregovore: <i>potpisati ~</i>	×
×	principāl (lat) <i>m</i> [<i>G principála, mn principáli, G principálā</i>] <i>prav/ek</i> osoba koja ovlašćuje drugu osobu da u njezino ime i za njezin račun djeluje kao njezin agent ili mešetar	×
×	prioritēt (lat) <i>m</i> [<i>G prioritēta, mn prioritēti, G prioritētā</i>] <i>prav</i> prvenstvo u provedbenome postupku: <i>načelo ~a</i>	×
×	prīpadak <i>m</i> [<i>G prīpatka, mn prīpadci, G prīpadākā</i>] <i>prav</i> stvar koja dijeli pravnu sudbinu glavne stvari, s kojom je gospodarski povezana; pripadnost, pertinencija	×
×	prīpadnōst <i>ž</i> [<i>G prīpadnosti</i>] <i>prav</i> stanje stvari koja dijeli pravnu sudbinu glavne stvari, s kojom je gospodarski povezana	×
×	prīpis <i>m prav</i> naknadno uneseni sadržaj pravnoga akta, dodatak ugovoru koji uvjetuje ono što je u njem: <i>~ oporuci</i>	×
×	prīrašāj <i>m prav</i> načelo diobe dijela ostavine kojega se neki nasljednik odrekao	×
×	prīrez <i>m prav/fin</i> daća koja se plaća teritorijalnoj jedinici na temelju njezine samostalne odluke utemeljene na zakonu: <i>općinski ~, gradski ~</i>	×
×	prīrodēnje <i>s prav</i> stjecanje državljanstva protekom roka u kojem su ispunjeni propisani uvjeti; naturalizacija	×
×	prīsega <i>ž prav</i> ustaljena izreka koja	×

	se izgovara u znak istinitosti ili vjerodostojnosti iskaza: <i>položiti ~u, dati ~u, biti pod ~om, sudska ~</i>	
×	prisežnik <i>m</i> (ž prisežnica) [<i>mn</i> prisežnici] <i>adm</i> zaprisegnuti dužnosnik, službenik	×
×	prislīni (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] • ~ a uprava <i>adm</i> privremena mjera prema gospodarskog organizaciji koja je došla do financijskih teškoća; ~ o pravo <i>prav</i> skup pravnih propisa koji pravne subjekte obvezuje na bezuvjetno pridržavanje ne dopuštajući im da očitovanjem svoje volje odstupaju od njih	×
×	prisjednik <i>m</i> (ž prisjednica) [<i>mn</i> prisjednici] <i>prav pov</i> porotnik	×
taksa*	pristōjba ž [<i>mn G</i> pristōjbā, pristōjbī] <i>adm</i> naknada za određene poslove ili usluge javnih ili ovlaštenih organa ili službi; taksa: <i>sudska ~, bilježnička ~</i>	×
×	×	prīstup <i>m</i> ugovor o pristupu <i>prav.</i> sporazum pri čijem zaključenju jedna ugovorna strana unapred formuliše uslove pod kojima se zaključuje ugovor.
priziv* žalba*	prītužba ž [<i>mn G</i> prītūžbā, prītužbī, prītužābā] <i>prav</i> pismeni podnesak zbog nezakonitoga ili nepravilnog postupka; žalba	prītužba ž (<i>gen. mn.</i> -žbī) <i>prav.</i> službena predstavka zbog nezakonitog ili nepravilnog postupka čijeg, kakve ustanove, organizacije.
×	prītvor <i>m</i> 1. <i>prav</i> privremeno lišavanje slobode lakših optuženika do završetka sudskoga postupka: <i>biti u ~u, pustiti iz ~a da se brani slobodan</i> 2. <i>adm</i> kratkotrajno policijsko lišavanje slobode težih prekršitelja javnoga reda ili počinitelja kaznenih dijela do	prītvor <i>m</i> istražni ~ <i>prav.</i> zatvor za vreme istrage nad okrivljenim.

	završetka policijske istrage i puštanja na slobodu ili predaje sucu istražitelju • kućni ~ <i>adm</i> administrativna policijska zabrana izlaženja iz kuće	
privatizacija ž. <i>prav. ekon.</i> pretvaranje državnoga ili društvenoga vlasništva u privatno: ~ <i>tvornice</i>	privatizacija ž <i>prav/ek</i> pretvaranje državnoga vlasništva u privatno: ~ <i>zemljišta, ~ poduzeća, ~ banke</i>	×
×	prīvatnī (lat) (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ tno pravo <i>prav</i> prema podjeli rimskoga prava, grana prava koja se tiče koristi pojedinih građana	prīvātan , -tna, -o lat. privatno pravo <i>pravn.</i> grana u pravnoj nauci koja uređuje privatne pravne odnose koje imaju pojedinci prema drugim ljudima i stvarima.
koncesija *	privilēgij (lat) <i>m</i> [G <i>privilēgija</i>] <i>prav</i> propisani povlašteni pravni ili društveni položaj neke osobe ili staleža: <i>plemićki ~i, partijski ~.</i> Povlastica	imunitet *
prīziv <i>m. prav.</i> žalba višem sudu; apelacija	prīziv <i>m prav</i> pravni lijek u sudskom ili upravnom postupku; žalba, apelacija: <i>uložiti ~</i>	apel * apelacija * rekurs * žalba *
<i>up. priziv</i> * <i>up. žalba</i> *	prīzīvati <i>nesvr</i> [prīzīvām, prīzīvljēm, <i>pril sad</i> prīzīvajūći, prīzīvljūći, <i>pr rad</i> prīzīvao, <i>pr tr</i> prīzīvān] <i>neprel prav</i> ulagati priziv; žaliti se, apelirati: ~ <i>na vrhovni sud</i> – ~ se povr prav upućivati, stavljati priziv; žaliti se: ~ <i>se na županijski sud</i> – prīzīvānje <i>gl im</i>	apelovati *
×	prīzīvnī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ sud prav viši sud drugog stupnja kojemu se ulaže priziv	×
prīznanica ž. <i>adm.</i> pismena potvrda o izvršenju čega (plaćanju, preuzimanju čega i sl.); potvrda	prīznanica ž <i>prav</i> pisana izjava kojom vjerovnik potvrđuje da je dužnik ispunio ugovornu obvezu; potvrda: ~ <i>o plaćanju računa, ~ o primitku robe</i>	×
prīznānje <i>s. pol. prav.</i> jednostrano	<i>up. priznati</i> *	×

prihvatanje kakva novonastalog stanja od neke države ili međunarodne organizacije: ~ <i>proglašene nezavisnosti</i>	<i>up. priznavati*</i>	
priznati (<i>šta</i>) <i>svrš.</i> [prez. priznām, prid. trp. priznāt, pril. pr. priznāvši] (<i>koga</i>) <i>pol. prav.</i> jednostrano prihvatiti nastalo stanje: ~ <i>cara</i> , ~ <i>kome državnost</i>	priznati <i>svr prel</i> [priznām, pril proš priznāv, -ši, pr rad priznao, pr tr priznāt] <i>prav</i> potvrditi istinitost činjenice ili opravdanost zahtjeva: ~ <i>zločin</i> , ~ <i>tužbeni zahtjev</i> – priznánje <i>gl im</i>	×
<i>up. priznati*</i>	priznávati <i>nesvr prel</i> [priznājēm, pril sad priznājūci, pr rad priznáva, pr tr priznāvān] <i>prav</i> potvrđivati istinitost činjenice ili opravdanost zahtjeva: ~ <i>suvlasnički udio</i> – priznávānje <i>gl im</i>	×
<i>up. priziv*</i> <i>up. žalba*</i>	prizvati <i>svr</i> [prizövēm, pril proš prizvāv, -ši, pr rad prizva, pr tr prizvān] <i>neprel prav</i> uložiti priziv; žaliti se, apelirati: ~ <i>na drugostupanjski sud</i>	apelovati*
pròces <lat.> <i>m. prav.</i> postupak rješavanja čega na sudu, sudski postupak: pokrenuti ~ <i>za razvod braka</i>	pròces (lat) <i>m prav</i> pravno uređene sudbene ili upravne radnje radi donošenja odluke o pravnom predmetu; postupak, parnica: <i>dobiti ~, zaključiti ~, sudbeni ~, disciplinski ~</i>	pròces <i>m lat. prav.</i> sudski postupak: <i>politički ~, revizija procesa.</i>
pròcesni <i>prid.</i> [Gjd. pròcesnōg(a)] Δ ~o pravo <i>prav.</i> propisi kojima se utvrđuje procesni postupak	pròcesni (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~o pravo <i>prav</i> pravni propisi koji određuju procesni postupak te položaj procesnih čimbenika i njihove uzajamne odnose	procesualan*
procesni*	procesni*	pròcesuālan , -lna, -o • ~ pravo <i>prav.</i> pravila kojima se reguliše postupak pri suđenju.
procesuirati (<i>šta</i>) <i>dvov.</i> [prez. procesuirām, prid. trp. procesuirān, gl. im. procesuirānje] <i>prav.</i> podvrgnuti/podvrgavati procesu, sudskom postupku: ~ <i>krivična djela</i>	<i>up. proces*</i>	<i>up. proces*</i>
×	pròdaja ž <i>prav</i> ugovor radi stjecanja	×

	vlasništva kojim se prodavatelj obvezuje na predaju stvari a kupac na plaćanje cijene: ~ <i>po uzorku, kataloška</i> ~	
×	progánjati <i>nesvr prel</i> [prògānjām, <i>pril sad</i> progánjajūci, <i>pr rad</i> progánjao, <i>pr tr</i> prògānjān] <i>prav</i> poduzimati potrebne mjere radi otkrivanja i kažnjavanja počinitelja kaznenih djela: ~ <i>po službenoj dužnosti</i> . Progoniti – progánjanje <i>gl im</i>	<i>up. goniti*</i>
×	proglásiti <i>svr prel</i> [pròglāsīm, <i>pril proš</i> proglásiv, -ši, <i>pr rad</i> proglásio, <i>pr tr</i> pròglāšen] <i>prav</i> objaviti pravno propisanim načinom: ~ <i>rezultate izbora, ~ ratno stanje, ~ osobu umrlom, ~ oporuku</i>	×
×	proglášivati <i>nesvr prel</i> [pròglāšujēm, <i>pril sad</i> proglāšujūci, <i>pr rad</i> proglášivao, <i>pr tr</i> proglāšivān] <i>prav</i> objavljivati pravno propisanim načinom: ~ <i>poginulima</i> – proglášivānje <i>gl im</i>	×
×	prògon <i>m • kazneni</i> ~ <i>prav</i> sveobuhvatne mjere radi otkrivanja i kažnjavanja počinitelja kaznenih djela	<i>up. goniti*</i>
×	progòniti <i>nesvr prel</i> [prògonīm, <i>pril sad</i> prògonēci, <i>pr rad</i> progònio, <i>pr tr</i> prògonjen] <i>prav</i> poduzimati potrebne mjere radi otkrivanja i kažnjavanja počinitelja kaznenih djela: ~ <i>po službenoj dužnosti</i> . Proganjati – prògonjēnje <i>gl im</i>	goniti*
×	promátranje <i>s • biti na ~u</i> <i>prav/pol/ek</i> biti izložen službenom promatranju radi stjecanja spoznaja koje zanimaju promatrače	×
×	patentni*	pronalàzāčkī, -ā, -ō •

		pronalazačko pravo <i>pravn.</i> pravo o upotrebi nekog pronalaska, patentno pravo.
prònevjera <i>ž. prav.</i> protivzakonito pribavljanje imovinske koristi u službi: <i>trgovačka</i> ~	prònevjera <i>ž prav</i> kazneno djelo protiv službene dužnosti kada neka osoba protupravno prisvoji sebi novac ili pribavi neku imovinsku korist ili druge pokretne stvari povjerene joj u službu	×
×	×	pròporcionālan , -lna, -o • proporcionalni porez <i>adm.</i> porez srazmeran zaradi.
×	pròračūn <i>m • državni</i> ~ <i>adm/fin</i> primitci i izdatci državne uprave tijekom proračunske godine, određeni odlukom zastupničkoga tijela, parlamenta; budžet	×
×	moratorij *	prorogācija <i>ž lat. pravn.</i> odlaganje, produženje kakvog roka.
×	proslijéditi <i>svr</i> [pròsljēdīm, <i>pril</i> <i>proš</i> prosljēdīv, -ši, <i>pr rad</i> prosljēdio, <i>pr tr</i> pròsljēđen] <i>prel</i> <i>adm</i> otpremiti primljeni predmet na ovlašteno mjesto: ~ <i>molbu</i>	×
×	pròstor <i>m • zračni</i> ~ <i>prav</i> dio državnog područja iznad zemljine površine kojim bez dopuštenja ne smiju letjeti strane letjelice	próstor <i>i pròstor</i> <i>m • vazdušni</i> (zračni) ~ <i>pravn.</i> prostor nad kopnenom i vodenom oblašću kakve države kao deo njene teritorije.
×	pròtektor <i>m prav a)</i> moćna država koja štiti interese slabije države u međunarodnim odnosima ostvarujući tako i određeni utjecaj na unutrašnju i vanjsku politiku te države b) u međunarodnom pravu, država koja je primila protektorat nad nekom zemljom	×
protektòrāt <i>m.</i> [Gjd. protektoráta] <i>prav. a.</i> vlast koju ekonomski,	protektòrāt (lat) <i>m prav</i> pokroviteljstvo jače države nad	×

vojno i politički jača država ima nad slabijom b. država koja je pod takvom vlašću	slabijom koje obično podrazumijeva i politički utjecaj	
×	×	pròtest <i>m lat. pravn.</i> službena potvrda da menica nije isplaćena u roku (kao dokaz za naplatu sudskim putem).
×	protutužba*	protivtužba <i>ž pravn.</i> tužba koju pokreće tuženik protiv tužioca.
×	pròtokol (grč) <i>m 1. prav a)</i> zapisnik: <i>unijeti u ~ b)</i> vrsta međunarodnog ugovora: <i>~ o izmjeni ratifikacijskih isprava c)</i> pravila državnog ceremonijala: <i>državni ~ 2. adm a)</i> knjiga zapisnika b) vrsta uredske knjige u koju se unose spisi u cjelini ili u izvodu	<i>up. delovodnik*</i>
×	pròtuprāvni (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid [G -ōga, -ōg] prav</i> koji se protivi, koji nije u skladu s pravnim odredbama; protuzakoniti: <i>~o uzimanje stvari, ~a policijska akcija, ~a sudska odluka</i>	×
×	pròtutužba <i>ž [mn G pròtutužbā, pròtutužbī] prav</i> čin kojim tuženik pred istim sudom pokreće sudski postupak protiv tužitelja radi ostavarivanja zahtjeva u vezi s prvim predmetom	protivtužba*
provìncija <lat.> <i>ž. pol. adm.</i> upravno područje u nekim državama; pokrajina	unutrašnjost* županija*	×
×	pròvìzija (provìzija) (lat) <i>ž prav/ek</i> nagrada za posrednički posao, određena često u nekom postotku od ukupnoga iznosa vrijednosti posla: <i>bankarska ~, agencijska ~, mešetarska ~</i>	×
×	přvokūp <i>m ek/prav</i> ponuda koja se komu daje kao prednost u kupnji • pravo ~a prav pov 1. dužnost ponude	prekup*

	seljačke robe na prodaji feudalcu kao prvom kupcu 2. dužnost prodavača kuće u posljednjem razdoblju komunističke Jugoslavije da kuću ponudi prvo općini 3. pravo prvenstva neke osobe pri kupnji određene stvari	
×	prvostùpanjskī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji se odnosi na odlučivanje sudskoga ili upravnog tijela u postupku prvog stupnja: <i>žalba protiv ~e presude</i>	×
pūnoljetan (punoljetan) <i>prid.</i> [Gjd. pūnoljetna, odr. pūnoljetnī] <i>prav.</i> koji je navršio zakonom određen broj godina za stjecanje građanskih prava i vršenje građanskih dužnosti (<i>supr.</i> maloljetan); punodoban	×	×
pūnomōc ž. [Gjd. pūnomōci, ljd. pūnomōci/pūnomōcu] <i>prav.</i> 1. pismena izjava kojom ko ovlašćuje koga da u njegovo ime nastupa kao pravna osoba; 2. tako stečeno pravo	pūnomōc ž <i>prav</i> pravni čin kojim pravna ili fizička osoba ovlašćuje koga da je zastupa u pravnim poslovima: <i>generalna ~, opoziv ~i, prekoračenje ~i</i>	mandat*
×	pūnoprāvan (punoprāvan) (ž -vna s -vno) <i>prid</i> [G -vna, odr pūnoprāvnī, G -ōga, -ōg] <i>prav</i> 1. koji uživa sva zakonska prava: ~ <i>nasljednik</i> , ~ <i>građanin</i> 2. koji se može služiti svim pravima člana nekoga tijela: ~ <i>član Vijeća Europe</i> , ~ <i>član Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda</i>	×
putōvnica ž. <i>adm. neol.</i> , v. pasoš (1) ^o	putōvnica (putōvnica) ž <i>prav/adm</i> iskaznica za putovanje u inozemstvo koja dokazuje identitet i državljanstvo	×
računovōdstvo s. adm. 1. vođenje	×	računovōdstvo s adm. a. vođenje

^o Pasoš nije opisan kao pravni ili administrativni termin.

<p>računskih knjiga nekog preduzeća, ustanove, organizacije i sl.; knjigovodstvo 2. meton. a. oni koji vode takve poslove: <i>naše ~ radi besprijekorno b.</i> dio preduzeća, ustanove ili organizacije gdje se vode takvi poslovi: <i>sjediti u ~u</i></p>		<p>trgovačkih i blagajničkih knjiga gdje se beleži poslovanje i imovno stanje organizacije, trgovačke kuće, preduzeća i sl. b. računsko odeljenje kakve organizacije, preduzeća i sl.; prostorije toga odeljenja.</p>
×	<p>râd <i>m</i> [<i>mn</i> rãdovi] • prisilni ~ <i>prav</i> rad koji obavlja zatvorenik ili zatočenik</p>	×
×	<p>râdnî (<i>ž -ã s -õ</i>) <i>prid</i> [<i>G -õga, -õg</i>] • ~o pravo <i>prav</i> skup pravnih pravila kojima se uređuju radni odnosi; ~a dozvola <i>prav</i> dozvola strancu da smije raditi; ~ spor <i>prav</i> spor između radnika i poslodavca nastao oko ugovorenih ili zakonskih prava i obveza proizašlih iz radnog odnosa; ~ odnos <i>prav/adm</i> pravni odnos između zaposlenika i poslodavca; ~o vrijeme <i>prav/ek</i> pravnim propisom ili sporazumom stranaka, utvrđeno vrijeme u kojem je radnik dužan osobno obavljati određeni posao; ~ staž <i>prav/ek</i> vrijeme provedeno u radnom odnosu; ~a knjižica <i>prav/ek</i> javna isprava kojom se dokazuju činjenice potrebne za radni odnos; ~o mjesto <i>prav/ek</i> skup poslova koje zaposlenik obavlja za poslodavca na osnovi radnog odnosa</p>	×
×	<p>râskid <i>m</i> <i>prav</i> prestanak ugovornog odnosa voljom jedne strane ili objiju strana: <i>jednostrani ~, sporazumni~, ~ ugovora zbog neispunjenja</i></p>	×
<p>râspis <i>m. adm.</i> 1. službeni dokument sačinjen u više primjeraka koji upravna vlast upućuje svim organima; okružnica, cirkular 2. svi propisi koji su</p>	<p>cirkular*</p>	<p>râspis <i>m adm.</i> umnožen službeni akt koji uprava upućuje svojim organima, cirkular: ~ <i>svim policijskim stanicama.</i></p>

predviđeni za učešće u nekoj akciji, javni poziv; objava, proglas		
raspísati (<i>šta</i>) <i>svrš.</i> [prez. rãspĩšēm, <i>prid. rad.</i> raspísao, <i>prid. trp.</i> rãspĩsãn] <i>adm.</i> pismenim pozivom objaviti: ~ <i>potjernicu</i>	<i>up. cirkular*</i>	<i>up. raspis*</i>
×	raspolágati <i>nesvr neprel</i> [rãspòlãžēm, <i>pril sad</i> raspolãžūci, <i>pr rad</i> raspolágao] <i>prav</i> sklapati pravne poslove u vezi s čime: ~ <i>imovinom</i> , ~ <i>vrijednosnim papirima</i> – raspolágãnje <i>gl im</i>	×
rãsprava <i>ž. prav.</i> rješavanje spora na sudu, sudski pretres; suđenje, ročište, parnica Δ ostavinska ~ <i>prav.</i> rješavanje pitanja čijeg nasljedstva na sudu	rãsprava <i>ž prav</i> sudski postupak u nazočnosti stranaka; ročište: <i>glavna</i> ~, <i>zaključiti</i> ~ <i>u</i>	rãsprava i rãsprava <i>ž prav.</i> rješavanje spora na sudu, sudski pretres; ročište. • ostavinska ~ <i>prav.</i> sudsko rješavanje pitanja nasljedstva.
×	rãstava (rãstava) <i>ž • ~ od stola i postelje</i> <i>crk/prav</i> razdvajanje supruga bez formalnog razvrgnuća bračne veze kao moguće rješenje nepodnošljivog bračnog odnosa	×
ratifikácija <lat.> <i>ž. prav.</i> čin kojim ovlaštenu državni organ prihvata uvjete međunarodnog ugovora ili sporazuma kao svoju obavezu; potvrda, odobrenje	ratifikácija (lat) <i>ž prav/pol</i> odluka zastupničkoga tijela kojom prihvaća međunarodni ugovor i uvodi ga u unutrašnji pravni poredak: ~ <i>mirovnoga sporazuma</i>	ratifikácija <i>ž lat. prav.</i> odobrenje, potvrda sklopljenog međunarodnog ugovora koju obavlja opunomoćeni državni organ, odnosno činovnik.
×	ratihabícija (lat) <i>ž prav</i> naknadno odobrenje postupka opunomoćenika koji je prekoračio ovlasti	×
rãtnĩ <i>prid.</i> [Gjd. rãtnõg(a)] Δ ~ o pravo <i>prav.</i> dio međunarodnog prava; regulira upotrebu sredstava i način vođenja oružanog sukoba; ~ zločin <i>prav.</i> zlodjelo koje je počinjeno u ratnom stanju	rãtnĩ (<i>ž -ã s -õ</i>) <i>prid</i> [G -õga, -õg] • ~ o pravo <i>prav</i> dio međunarodnoga prava koji regulira sredstva i način ratovanja u oružanom sukobu	×
razbãštiniti (razbãštiniti) (<i>koga</i>) <i>svrš.</i> [prez. razbãštĩnĩm, <i>prid. rad.</i> razbãštĩnio, <i>prid. trp.</i> razbãštĩnjen, <i>pril. pr.</i> razbãštĩnĩvši] <i>prav.</i> lišiti	razbãštiniti <i>svr prel</i> [razbãštĩnĩm, <i>pril proš</i> razbãštĩnĩv, -ši, <i>pr rad</i> razbãštĩnio, <i>pr tr</i> razbãštĩnjen] <i>prav</i> lišiti baštine, nasljednoga dijela	×

baštine, nasljedstva	zakonskog nasljednika: ~ <i>rasipnoga sina</i>	
otudjenje*	rázbõjstvo <i>s prav</i> kazneno djelo oduzimanja tuđe pokretne imovine uporabom sile ili prijetnjom	×
×	rázlog <i>m</i> [<i>mn</i> rázlozi] • državni ~ <i>adm/pol</i> javni interes u ime kojeg se opravdava kakav postupak	×
×	ràzmjena <i>ž prav</i> pravni posao kojim se stranke uzajamno obvezuju predati stvari u vlasništvo	×
×	rázred <i>m</i> • platni ~ <i>adm</i> stupanj plaće u koji se svrstavaju državni službenici prema stručnoj spremi, radnom stažu, zvanju i položaju	×
razrješenje <i>s. adm.</i> službeni akt, rješenje o prestanku dužnosti koju je ko obavljao ili o prestanku radnog odnosa	ràzrješnica <i>ž prav</i> službena pismena odluka o prestanku dužnosti ili radnoga odnosa: <i>dobiti ~u, izdati ~u</i>	×
×	recèpcija (lat) <i>ž</i> • ~ prava <i>prav</i> preuzimanje pravnih instituta druge države u domaće pravo	×
recidiv <lat.> <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> recidíva] <i>prav.</i> ponovljeno krivično djelo	recidíva (lat) <i>ž prav</i> ponovljeno kažnjivo djelo istoga počinitelja	recidiv, -íva <i>m lat. pravn.</i> ponovljeno krivično delo od istog počinioca.
jednakost*	reciprocitët <i>m</i> [<i>G</i> reciprocitëta] <i>prav</i> načelo međunarodnoga prava prema kojem države uzajamno jednako postupaju; uzajamnost	reciprocitët, -éta <i>m. lat. pravn.</i> načelo prema kojem jedna država osigurava određene povlastice i prava drugoj državi pod uslovom da i ta država postupa tako.
rèčeni <i>prid. adm.</i> taj o kome je riječ; dotični, spomenuti	×	×
up. dnevni*	rêd <i>m</i> [<i>mn</i> rêdovi] • dnevni ~ <i>adm</i> tematski raspored službenoga sastanka po točkama	×
referèndum <lat.> <i>m. pol. prav.</i> neposredno glasanje biračkog tijela „za“ ili „protiv“ ponuđenih prijedloga, nekog zakona ili političke odluke od posebnog	referèndum (lat) <i>m prav/pol</i> oblik izravnoga odlučivanja građana odgovorom <i>da</i> ili <i>ne</i> na postavljeno pitanje o bitnim odlukama države ili lokalne zajednice za lokalna pitanja:	×

značaja za cijelu zajednicu; plebiscit	<i>održati ~</i>	
×	refèrent (lat) <i>m</i> (ž refèrentica) [<i>mn G refèrenātā</i>] <i>adm/ek</i> niži stručni službenik za posebne poslove: <i>komercijalni ~, ~ za kulturu, personalni ~</i>	×
×	rèfòrma (lat) ž [<i>mn G rèfòrmā, rèfòrmī</i>] <i>prav</i> mijenjanje postojećih gospodarskih i društvenih odnosa i institucija mirnim putem na temelju akata legalnih vlasti ili sporazumom političkih snaga: <i>ustavna ~, agrarna ~, gospodarska ~</i>	×
matica* upisnik*	règistar (lat) <i>m</i> [<i>G règistra, mn règistri, G règistārā</i>] <i>prav</i> službena knjiga u kojoj se određene pravne činjenice upisuju tako da uživaju javno povjerenje: <i>~ brodova, ~ trgovačkih društava, ~ političkih organizacija</i>	matica*
×	règres (lat) <i>m</i> [<i>G règresā, regrèsa, mn G règrēsā</i>] <i>prav</i> pravo na naknadu onoga koji je ispunio tuđu obvezu; odšteta: <i>pravo na ~, ~ osiguravajućeg društva. Naknada</i>	×
rehabilitácija <lat.> ž. <i>prav.</i> ponovno uspostavljanje ili priznavanje ranije osporenog prava, brisanje nepravde osude i prestanak svih pravnih posljedica vezanih uz nju	rehabilitácija (lat) ž <i>prav</i> čin kojim prestaju sve pravne posljedice osuđujuće kaznene presude, ukinuće osude i prestanak njezinih pravnih posljedica: <i>zakonska ~, sudska ~</i>	rehabilitácija ž lat. <i>prav.</i> brisanje osude i prestanak njenih pravnih posljedica: <i>zakonska ~, sudska ~.</i>
<i>up. rehabilitacija*</i>	rehabilitírati <i>svr/nesvr prel</i> [<i>rehabilitírām, pril proš rehabilitírāv, -ši, pril sad rehabilitírājūći, pr rad rehabilitírao, pr tr rehabilitírān</i>] <i>prav</i> ukinuti, ukidati pravomoćnu presudu i poništiti, poništavati njezine pravne posljedice: <i>~ osuđenika</i>	<i>up. rehabilitacija*</i>
×	reintegrácija (lat) ž <i>prav</i> povratak	×

	oduzete imovine prava ili zvanja	
rèjon <fr.> <i>m.</i> [Gjd. rejóna] <i>hist. prav.</i> a. upravna jedinica u jednom dijelu grada b. dio grada koji potpada pod tu upravnu jedinicu	×	×
×	×	rekapitulácija <i>ž lat. adm.</i> sažeto ponavljanje glavnih stavki nekog računa; knjiga iz knjigovodstvene dokumentacije sa takvim pregledom podataka.
×	×	rekapitulísati , -išēm (rekapitulírati , -ulírām) <i>svr. i nesvr. adm.</i> sažeto ponoviti, ponavljati glavne stavke nekog računa; uneti, unositi te stavke u posebnu knjigu.
×	reklamácija (lat) <i>ž prav</i> prigovor u obveznom odnosu zbog nedostatka stvari: <i>rok za ~u</i>	×
×	rekonstruírati <i>svr/nesvr prel</i> [rekonstruírām, <i>pril proš</i> rekonstruírāv, -ši, <i>pril sad</i> rekonstruírājūći, <i>pr rad</i> rekonstruírāo, <i>pr tr</i> rekonstruírān] <i>prav</i> izvesti, izvoditi minuli događaj u dokaznom postupku: <i>~ zločin</i>	×
×	rekonstrùkcija (lat) <i>ž prav</i> izvedba minuloga događaja u dokaznom postupku	×
rèktor <lat.> <i>m.</i> (rèktorica <i>ž.</i>) <i>adm.</i> univerzitetski profesor koji se nalazi na čelu nekog univerziteta	×	×
apelacija* priziv* žalba*	apelacija* pritužba* priziv* žalba*	rèkurs <i>m prav.</i> žalba višoj vlasti, višem sudu na rešenje niže instance.
×	rekvizícija (lat) <i>ž prav a)</i> pravo države u ratu ili izvanrednom stanju da prisilno, uz naplatu ili bez nje, privremeno oduzme imovinu	×

	privatnih osoba b) zapljena u ratu imovine neke neutralne države	
×	rekvizit (lat) <i>m</i> [<i>G</i> rekvizíta, <i>mn</i> rekvizíti, <i>G</i> rekvizitā] <i>prav</i> formalni elementi ugovora ili dokumenta bez kojih oni nisu pravovaljani	rekvizit , -íta <i>m</i> lat. <i>mn. pravn.</i> skup formalnih elemenata značajnih za neki ugovor ili dokument koji imaju pravnu snagu.
×	rênta (fr) <i>ž</i> [<i>mn G</i> rêntā, rêntī] <i>prav</i> oblik naknade štete koji se isplaćuje mjesečno	×
reparácija <lat.> <i>ž. (mn.) prav.</i> potpuna ili djelimična naknada štete nanesene ratom koju poražena zemlja plaća zemlji pobjedniku; ratna odšteta	×	×
rèplika <lat.> <i>ž. [DLjd. rèplici, Gmn. rèplikā] prav.</i> kratak odgovor tužioca na odbranu optuženoga	rèplika (rèplika) (fr) <i>ž</i> [<i>mn G</i> rèplikā] <i>prav</i> odgovor tužitelja na odbranu tuženog	×
×	reprèsālije (lat) <i>ž mn</i> [<i>jd</i> reprèsālija] <i>prav</i> protupravna mjera kao odgovor na protupravni čin druge države; odmazda, protumjera: <i>gospodarske ~</i> • ~ imovine <i>prav</i> uništenje ili konfiskacija imovine; ~ osoba <i>prav</i> privremeno uhićenje ili teže mjere	×
restitúcija (restitúcija) <lat.> <i>ž. prav.</i> uspostava narušenog prava a. vraćanjem imovine pravom vlasniku b. davanjem nadoknade za kakav gubitak, štetu, bolest ili povredu	restitúcija (lat) <i>ž prav/pol</i> uspostava prijašnjega stanja, povrat u prijašnje stanje, povrat dobra ili njegove vrijednosti onomu komu je dobro bilo bespravno oduzeto	restitúcija <i>ž</i> lat. <i>pravn.</i> vraćanje u predašnje pravno stanje; uspostavljanje narušenog prava.
rješenje*	odluka* presuda* sentencija*	rešenje <i>jek. rješenje</i> <i>s adm.</i> pismeno doneta sudska ili administrativna odluka (o sporu, molbi, tužbi): <i>sudsko ~.</i>
×	retòrzija (lat) <i>ž prav/pol</i> postupak kojim država pravno dopuštenom prisilnom mjerom uzvraća na čin druge države; protuudarac, protumjera	×

×	×	revèrzija ž lat. <i>pravn.</i> povratak osuđenika u zatvor (kad ponovo izvrši krivično delo).
rèvizija <lat.> ž. <i>prav.</i> ponovno razmatranje (o sudskom procesu)	rèvizija (revizija) (lat) ž <i>prav a</i>) postupak preispitivanja i izmjene pravnog akta: ~ <i>međunarodnog ugovora b</i>) izvanredni pravni lijek protiv pravomoćne sudske odluke, žalba višem sudu, ponovno razmatranje: <i>podnijeti ~u, prihvatiti ~u, odbiti ~u, ~ postupka</i>	rèvizija ž lat. <i>pravn.</i> ponovno razmatranje, obnova (sudskog procesa): ~ <i>procesa</i> .
×	rèzèrva (lat) ž [<i>mn G rèzèrvā, rèzèrvī</i>] <i>prav</i> izjava koja postavlja ograde primjeni ili tumačenju pravnoga akta; pridržaj: ~ <i>na međunarodni ugovor</i>	pridrżaj*
×	rîmskî (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] • ~ o pravo <i>prav</i> skup pravnih propisa rimskoga običajnog prava koji su kodifikacijom cara Justinijana postali temelj europskoga prava	×
×	rîzik (lat) <i>m</i> [<i>mn rîzici, G rîzîkā</i>] <i>prav</i> a) opasnost od slučajne propasti ili oštećenja stvari kao element ugovornog odnosa: <i>odgovornost za ~ b</i>) u ugovoru o osiguranju, buduća nesigurna činjenica uz koju se vezuju prava osiguranika: <i>pokriveni ~ci</i>	×
rješènje <i>s. adm. prav.</i> pismeno donesena odluka o čemu (ob. o kakvu sporu, molbi i sl.)	odluka* presuda* sentencija*	rešenje* presuda*
röčîšte <i>s. [Ijd. röčîstem] prav.</i> sudski pretres ili rasprava zakazana za određeno vrijeme	röčîšte <i>s prav</i> dio sudskog postupka koji se provodi uz nazočnost stranaka: <i>pripremmo ~, zakazati ~, izostanak s ~a</i>	röčîšte <i>s pravn.</i> vreme određeno za usmene parnične radnje stranaka pred sudom, sudski pretres, sudska rasprava.
×	rök (rök) <i>m</i> [<i>G rōka, mn rōkovi, rōkovi</i>] • otkazni ~ <i>prav</i> vrijeme zakonski predviđeno za prestanak radnoga odnosa nakon otkaza	×
×	rübrika <i>m</i> [<i>mn G rübrikā</i>] <i>adm</i>	×

	razdjel u tiskanici za upis podataka: ~ <i>za dan, mjesec i godinu rođenja</i>	
×	samodređenje <i>s • ~ naroda prav</i> načelo međunarodnoga prava po kojemu narod ima pravo na vlastitu državu	×
samoòbrana <i>ž. prav.</i> ukupnost onoga što ko poduzima da bi se odbranio i zaštitio od napada drugih: <i>pucati u ~i</i>	samopòmòć (sàmopomòć) <i>ž prav</i> pravno dopuštena uporaba sile radi zaštite i otklanjanja opasnosti	×
×	sàmovlāst <i>ž prav</i> svojevóljno ostvarenje svojih prava mimo pravnog postupka	×
×	sanácija (lat) <i>ž prav/ek</i> organizacijske, financijske i pravne mjere radi otklanjanja teškoća trgovačkog društva kojemu prijete stečaj: <i>pristupiti ~i, provesti ~u</i>	×
sànkciija <lat.> <i>ž. [Gmn. sànkciijā]</i> <i>prav.</i> 1. potvrda odluke niže vlasti koju daje viša vlast 2. a. dio zakonskog teksta koji sadrži propisane pravne posljedice nepoštovanja zakona b. (<i>ob. mn.</i>) mjera preduzeta protiv onoga koji ne poštuje zakon: <i>ekonomske ~e,</i> <i>uvesti ~e</i>	sànkciija (lat) <i>ž prav a)</i> potvrda pravnoga akta: <i>vladarevo pravo ~e b)</i> mjere koje se primjenjuju prema prekršitelju pravne odredbe: <i>izreći ~u</i> c) dio pravne odredbe koji određuje pravne posljedice njezine povrede d) dio zakonske norme koji određuje pravne posljedice za povredu te norme – sànkciije <i>mn</i> međunarodne kaznene mjere koje se provode nad državom prekršiteljicom međunarodnih ugovora: <i>ekonomske</i> <i>~e, političke ~e, vojne ~e, ukinuti ~e,</i> <i>nametnuti ~e</i>	×
saslušanje <i>s. prav.</i> postupak prikupljanja informacija u istražnom ili sl. postupku postavljanjem pitanja i traženjem odgovora; ispitivanje	<i>up. preslušati*</i> <i>up. preslušavati*</i>	×
sàslušati (<i>koga</i>) <i>svrš. [prez.</i> <i>sàslušām, prid. rad. sàslušao, prid.</i> <i>trp. sàslušan, pril. pr. sàslušāvši,</i>	preslušati*	

<i>gl. im. saslušanje] prav. obaviti saslušanje; ispitati</i>		
×	sât (tur) <i>m</i> [<i>mn sâti, sâtovi, G sâti, sâtōvā</i>] • policijski ~ <i>adm/voj vrijeme</i> u kojem nastaje zabrana izlaska na ulicu, koji se propisuje u izvanrednim ili ratnim prilikama	×
×	sâvjest <i>ž</i> • sloboda ~ <i>i prav</i> slobodan izbor u onom što se odnosi na religiju	×
saznânje <i>s. adm.</i> obavijest, informacija: <i>policija je došla do određenih ~ā</i>	×	×
×	sèkvestar (lat) <i>m</i> [<i>G sèkvestra, mn sèkvestri, G sèkvestārā</i>] <i>prav</i> upravljač imovine koja je stavljena pod sekvestraciju	sèkvestar , -stra <i>m</i> lat. <i>pravn. a.</i> sekvestracija. b. sekvestrator.
×	sekvestrácija (lat) <i>ž prav</i> privremeno oduzimanje uprave nad imovinom osobi protiv koje se vodi parnica	sekvestrácija <i>ž pravn.</i> privremeno oduzimanje uprave nad imovinom licu protiv kojeg se vodi parnica dok se ne okonča spor.
odluka* presuda* rješenje*	sentèncija (lat) <i>ž prav</i> sudbena odluka, presuda	presuda* rešenje*
×	shematizam <i>m</i> [<i>G shematizma</i>] <i>adm</i> popis, imenik	popis*
silovânje <i>s. prav.</i> krivično djelo prisile na spolni odnos	silovânje <i>s prav</i> kazneno djelo prisile na obljubu protiv volje ženske osobe, provedeno fizičkom silom ili prijetnjom	×
×	sindikât (grč) <i>m</i> [<i>sindikâta, mn sindikâti, G sindikâtā</i>] <i>prav</i> udruga zaposlenika radi zaštite i promicanja njihovih prava i interesa: <i>djelatnost ~, radnički ~, službenički ~, ~ znanstvenih djelatnika</i>	×
×	skâla (lat) <i>ž</i> • klizna ~ <i>prav/ek</i> ugovorna klauzula o izmjeni cijene zbog znatnijih promjena u visini troškova	×

×	skřbnik <i>m</i> (ž skřbnica) [<i>mn skřbnīci</i>] <i>prav</i> osoba kojoj je povjerena zaštita osobe nesposobne da se sama brine za svoja prava; tutor	adoptant *
starateljstvo *	skřbnīštvo <i>s prav</i> zakonom uspostavljena zaštita osobe koja se ne može sama brinuti za svoja prava; tutorstvo: <i>staviti pod ~, povjeriti ~ nad kim, biti pod ~m Ujedinjenih naroda</i>	legitimacija *
×	slobōda ž [<i>mn G slobōdā</i>] <i>prav</i> mogućnost građanina da čini nešto što se ne protivi zakonu i ne šteti drugomu: <i>osobna ~, građanske ~e, ~ mišljenja, ~ zbora i udruživanja, ~ savjesti, ~ vjeroispovijesti, ~ tiska</i>	slobōda ž <i>prav.</i> pravo čoveka da čini sve što ne ugrožava prava drugih, tj. sve što nije zabranjeno zakonom.
×	×	slōbodan , -dna, -o ~ luka <i>prav.</i> trgovačka luka otvorena za međunarodni saobraćaj, bez plaćanja carine.
slučaj <i>m.</i> [<i>Gjd. slučajja, Ljd. slučajju/slučaju, Nmn. slučajevi/slučaji</i>] <i>prav.</i> predmet sudske ili administrativne obrade i rješavanja: <i>je li gotov onaj moj ~?</i>	slučaj <i>m</i> [<i>mn slučaji, slučajevi</i>] <i>prav</i> uzrok štete koji se ne može pripisati krivnji osobe: <i>odgovornost za ~</i>	predmet *
djelovođa *	slūžbenik (slūžbenik) <i>m</i> (ž slūžbenica) [<i>mn slūžbenīci</i>] • državni ~ <i>prav</i> namještenik u tijelima državne vlasti i državnim ustanovama	×
×	slūžnōst ž [<i>G služnosti</i>] <i>prav</i> stvarno pravo na tuđoj stvari: <i>osobna ~, stvarna ~</i>	×
sljēdnik <i>m.</i> (sljēdnica ž.) [<i>Vjd. sljēdnīče, Nmn. sljēdnīci</i>] <i>prav.</i> 1. onaj koji slijedi za kim, nasljeđuje koga, i koji na sebe preuzima prava i obaveze svog prethodnika; nasljednik: <i>kraljevi ~ci</i> 2. pol. država koja je nastala ili se	sljēdnik <i>m</i> (ž sljēdnica) [<i>mn sljēdnīci</i>] <i>prav</i> osoba na koju prelazi kakvo pravo; sukcesor	×

osamostalila na račun ranije postojeće države; sukcesor: <i>~ce bivše Jugoslavije</i>		
naslijede*	sljèdništvo <i>s prav</i> prijenos prava i obveza na novoga nositelja; sukcesija	sukcesija*
×	smétati ² <i>nesvr prel /neprel</i> [smêtām, <i>pril sad smétajūci, pr rad smétao, pr tr smêtān</i>] – smêtānje <i>gl im</i> • smetanje posjeda <i>prav</i> čin oduzimanja i uznemiravanja posjeda	×
smřt <i>ž.</i> [Ijd. smřti/smřću, <i>Gmn.</i> smřtī] Δ nasilna <i>~ med. prav.</i> smrt izazvana nasilnim činom	smřt <i>ž</i> • nasilna <i>~ med/prav</i> smrt koja nastaje kao posljedica ozljede	×
smřtan <i>prid.</i> [Gjd. smřtna, <i>odr.</i> smřtnī, <i>Gjd.</i> smřtnōg(a)] Δ ~tna kazna <i>prav.</i> sudska sankcija kojom se osuđenik lišava života; ~tni list <i>adm.</i> izvod iz matične knjige umrlih	smřtnī (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~a kazna <i>prav</i> najteža kaznena sankcija, koja se izvršuje lišavanjem života osuđenika	×
smrtóvnica (smřtóvnica) <i>ž. adm.</i> pismena potvrda o smrti	×	×
snága <i>ž.</i> [DLjd. snázi, <i>Vjd.</i> snāgo, <i>Nmn.</i> snāge, <i>Gmn.</i> snágā] Δ biti na ~zi <i>prav.</i> važiti, vrijedjeti; staviti van ~e <i>prav.</i> učiniti nevažećim; stupiti na ~u <i>prav.</i> početi važiti	<i>up.</i> pozitivan* valjanost*	snága <i>ž</i> <i>prav.</i> delotvorna vrednost, valjanost, važnost (zakona, propisa i sl.). • biti na snazi <i>prav.</i> vredeti, važiti (o zakonima, propisima i sl.).
×	sōcijālnī (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~o osiguranje <i>prav/adm</i> sustav materijalne i pravne zaštite uređen pravnim propisima	×
×	sōlidāran (<i>fr</i>) (<i>ž -rna, s -rno</i>) <i>prid</i> [G -rna, <i>odr</i> sōlidārnlī, G -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji je ovlašten i dužan prema drugima postupati u ime i za račun svih, uz naknadno uređenje međusobnih odnosa: <i>~rna obveza, ~rni dužnici</i>	×
spīs <i>m.</i> [Nmn. spīsi, <i>Gmn.</i> spīsā] <i>prav. adm.</i> službeni dokument ili skup dokumenata koji se odnose na	<i>up.</i> normativni* predmet*	akt* predmet*

neki predmet: <i>uvrstiti izjavu u ~</i>		
spòr¹ <i>m.</i> [DLjd. spòru, Nm. spòrovi] <i>prav.</i> sudski ili upravni postupak u koji su uključene barem dvije suprotstavljene strane; <i>parnica: pokrenuti ~</i>	spòr¹ <i>m prav</i> sudski postupak u građanskim predmetima ili upravni postupak u kojem postoje dvije načelno ravnopravne suprotstavljene strane: <i>sudski ~, upravni ~, bračni ~, stranke u ~u</i>	parnica*
<i>up. sporazumjeti se*</i>	sporazumijévati se <i>nesvr povr</i> [sporazùmijěvām se, <i>pril sad</i> sporazumijěvajūći se, <i>pr rad</i> sporazumijěvao se] <i>prav</i> dogovarati se, sklapati ugovor s drugom stranom – sporazumijěvānje <i>gl im</i>	poravnati*
sporazùmjeti se (<i>ø</i>) <i>svrš.</i> [prez. sporazùmijēm se, <i>prid rad.</i> sporazùmio se, sporazùmjela se ž., <i>pril. pr.</i> sporazùmjěvši se] <i>prav.</i> slopiti, zaključiti sporazum	sporazùmjeti se <i>svr povr</i> [sporazùmijēm, <i>pril proš</i> sporazùmjěv, -ši se, <i>pr rad</i> sporazùmio se] <i>prav</i> sklopiti sporazum s drugom stranom: ~ <i>s protivnikom, ~ o troškovima postupka</i>	poravnati*
×	sposòbnòst ž [G <i>sposòbnosti</i>] • pravna ~ <i>prav</i> sposobnost biti nositeljem prava i obveza; poslovna ~ <i>prav</i> sposobnost vlastitim činima stjecati prava i obveze; deliktna ~ <i>prav</i> sposobnost odgovaranja za kažnjiva djela	×
×	sramòta ž • stup ~ <i>e prav pov</i> stup za koji se nekoć vezao prijestupnik radi izvrgavanja javnom ruglu	×
×	stàmbenī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ o pravo <i>prav</i> skup pravnih propisa o iskorišćivanju stambenih i poslovnih prostorija	×
×	stànārskī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ o pravo <i>prav</i> ovlast i pravo trajnoga i nesmetanog služenja stanom i sudjelovanja u upravljanju zgradom u kojoj se stan nalazi	×
stàrateljstvo (<i>staratèljstvo</i>) <i>s.</i> <i>prav.</i> staranje o osobi koja je bez	skrbništvo*	legitimacija*

pravne odgovornosti i odlučivanje u njezino ime; skrbništvo, tutorstvo: <i>dobiti ~ nad djetetom</i>		
stātūt <lat.> <i>prav. m.</i> [Gjd. statúta, Nmn. statúti, Gmn. statútā] <i>prav. 1.</i> zbirka osnovnih pravila i propisa kojima se uređuje kakva organizacija ili društvo 2. hist. u srednjem vijeku, skup temeljnih odredbi o uređenju grada	stātūt (lat) <i>m</i> [G statúta, mn statúti, G statútā] <i>prav 1. pov</i> zbirka pravnih odredbi koje reguliraju pravni život u srednjovjekovnim gradovima-komunama: <i>Korčulanski ~, Poljički ~ 2.</i> pravni akt kojim se uređuju ustrojstvo i djelovanje pravne osobe ili društva: <i>~ dioničkog društva, sveučilišni ~, ~ zavičajnoga kluba</i>	×
×	stāvak <i>m</i> [G stāvka, mn stāvci, G stāvākā] <i>prav</i> dio članka zakona ili drugoga propisa: <i>članak 1., ~ 3.</i>	×
stěčāj <i>m.</i> [Ijd. stěčājem, Nmn. stěčajevi/stěčāji] <i>prav.</i> sudski postupak protiv prezadužene osobe, preduzeća i dr. kojem je cilj ravnomjerno podmirenje dužničkih obaveza: <i>biti pod ~em</i>	stěčāj <i>m prav</i> sudski ovršni postupak nad dužnikom koji ne može ispunjavati novčane obveze; bankrot: <i>otvoriti ~, provesti ~</i>	
×	stěčājnī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~o pravo <i>prav</i> skup pravnih propisa koji uređuju stečaj	×
×	stěgōvnī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ prekršaj <i>prav</i> gruba kršenja pravila u obavljanju službe, zanemarivanje dužnosti i propusti koji imaju teže posljedice za službu; ~ izvidaj <i>voj/prav</i> mjere poduzete radi prikupljanja podataka i osiguravanja dokaza za utvrđivanje stegovnog prekršaja; ~ postupak <i>prav</i> postupak koji se vodi zbog povrede stege	×
nadležnost*	djelokrug* kompetencija* ovlast*	stěpēn , -ena <i>m</i> (<i>gen. mn.</i> stepēnī) <i>pravn.</i> instanca, nadležnost: <i>sud prvog stepena.</i>
×	stipulácija (lat) <i>ž prav pov</i> u rimskom pravu, strogi formalistički	×

	usmeni ugovor	
×	stjēcāj <i>m prav</i> pravno stanje koje nastaje kada počinitelj učini više kažnjivih djela za koja mu se istodobno sudi: <i>idealni ~, realni ~, ~ kaznenih djela</i>	×
×	stjēcānje <i>s • ~ bez osnove prav</i> odnos koji stjecatelja obvezuje na povrat ili naknadu imovine stečene bez valjane pravne osnove	×
×	stōl <i>m [G stōla, mn stōlovi] prav pov</i> sud • Banski ~ <i>prav pov</i> hrvatski sud pod presjedanjem bana, poslije drugostupanjski sud; ~ sedmorice <i>prav pov</i> vrhovni sud u Hrvatskoj u drugoj polovici XIX. i prvoj polovici XX. st.; duhovni ~ <i>prav</i> crkveno sudište	×
strānka (strānka) <i>ž. [DLjd. strānci, Gmn. strānākā] adm.</i> osoba koja se obraća kakvoj ustanovi, organizaciji, instituciji itd.: <i>rad sa ~ama od 10 do 12 sati</i>	strānka <i>ž [mn G strānākā] 1. prav</i> sudionik sudskoga ili upravnog postupka o čijim se pravima i interesima odlučuje: <i>zastupnik ~e 2. adm</i> osoba koja se obraća s kakvom molbom, zahtjevom, žalbom: <i>~e se primaju 10.-12.</i>	strānka i strānka <i>ž (dat. -nci, gen. mn. strānākā) prav.</i> osoba koja vodi ili protiv koje se vodi spor pred sudom.
strōgo pril. Δ ~ povjerljivo <i>adm.</i> u najvećem povjerenju, u najvećoj tajnosti	×	×
stūpiti <i>svrš. [prez. stūpīm, prid. rad. stūpio, pril pr. stūpīvši] ▽ ~ na</i> snagu <i>adm.</i> početi važiti, vrijedjeti, primjenjivati se	<i>up. pozitivan*</i> valjanost*	<i>up. snaga*</i>
×	stvārni (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid [G -ōga, -ōg] •</i> ~o pravo <i>prav</i> skup pravnih pravila kojima se uređuju odnosi u pogledu stvari	×
sūbjekt (sūbjekat) <lat.> <i>m. [Gmn. sūbjekātā] prav.</i> osoba ili organizacija kao nosilac prava i obaveza: <i>~ međunarodnog prava</i>	sūbjekt (lat) <i>m [mn G sūbjekātā] prav</i> fizička ili pravna osoba kao nositelj prava i obaveza: <i>pravni ~</i>	<i>up. fizički*</i>

×	sùbjektivan (lat) (<i>ž -vna s -vno</i>) <i>prid</i> [<i>G -vna, odr sùbjektivni, G -ōga, -ōg</i>] • ~o pravo <i>prav</i> ovlast pravnoga subjekta koji proizilazi iz pravnih odredbi	×
×	subvencija (lat) <i>ž ek/adm</i> novčani iznos kojim država pomaže proizvodnju ili potrošnju nekoga dobra tako da njime pokriva razliku u cijeni za proizvođača i potrošača	×
sùd' <i>m.</i> [<i>Gjd. sùda, Nmn. sùdovi, Gmn. sùdōvā</i>] <i>prav.</i> državni ili sl. organ koji vrši sudsku vlast i odlučuje o pravno utvrđenom postupku u predmetima koji su mu povjereni: <i>okružni ~, ustavni ~ Δ prijeki ~ prav. vojn. sud</i> koji u uvjetima rata sudi po kratkom postupku	sùd' <i>m</i> [<i>G sùda, mn sùdovi, G sùdōvā</i>] <i>prav a</i>) tijelo države, međunarodne organizacije ili strukovne udruge koje u pravno reguliranom postupku odlučuje u građanskim, kaznenim i prekršajnim predmetima: <i>općinski ~, vrhovni ~, vojni ~, prekršajni ~, ~ časti, stegovni ~ b</i>) zgrada u kojoj postoji sud; Božji ~ prav pov postupak kojim se u srednjem vijeku tražilo od Boga da ukaže na krivnju ili nevinost okrivljenog; ustavni ~ prav samostalno državno pravno vijeće koje donosi odluke o ustavnosti odluka državnih tijela i ustavnim pravima građana	×
sudija*	sùdac <i>m</i> (<i>ž sùtkinja</i>) [<i>G sùca, mn sùci, G sùdācā</i>] <i>prav</i> pravnik biran da na sudu vodi sudske postupke: <i>županijski ~, ustavni ~</i>	×
jurisdikcija*	sùdbenōst <i>ž</i> [<i>G sùdbenosti</i>] <i>prav</i> pravo i dužnost sudbene vlasti da odlučuje o nekom predmetu, sudbena ovlast, apsolutna ovlast; <i>jurisdikcija: ~ međunarodnoga suda, arbitražna ~, ~ vrhovnog suda</i>	judiktura*
sùdija <i>m.</i> (<i>u mn. i ž.</i>) (sùdac) (sùdinica, sùtkinja <i>ž.</i>) [<i>Vjd. sùdija/sùdijo, Ijd. sùdijōm</i>] <i>prav.</i>	sudac*	×

službenik suda koji vodi parnične i dr. postupke i presuđuje u njima: <i>okružni ~, istražni ~</i>		
×	sùdionik (sudiònik) m (ž sùdionica) [mn sùdionīci] <i>prav</i> suradnik u kaznenom ili prekršajnom djelu: ~ u zločinu, ~ u provali, ~ u krijumčarenju	×
×	sùdionīštvo s <i>prav</i> suradnja u kaznenom ili prekršajnom djelu	×
sud*	sùdište s <i>prav</i> tijelo koje u pravno reguliranom postupku odlučuje o građanskim, kaznenim i drugim predmetima: <i>najviše ~ u državi</i>	×
<i>up. sud*</i> <i>up. suđenje*</i>	súđiti nesvr neprel [súđim, pril sad súđēći, pr rad súdio, pr tr súđen] <i>prav</i> provoditi sudbeni postupak i presudom ili osudom odlučivati u postupku: ~ zločincu, ~ za pronevjeru, ~ malodobniku	×
sud*	sùdstvo s <i>prav</i> 1. dio državnog ustroja vezano uz obavljanje sudbenih poslova, sudbena vlast: <i>ministarstvo ~a, raditi u ~u</i> 2. sudačka dužnost i dostojanstvo	×
súđenje s. prav. sudski postupak, proces u kojem se razmatra kakav predmet na sudu i donosi presuda	<i>up. suditi*</i>	×
naslijede*	sukcēsija (lat) ž <i>prav</i> prijelaz prava i obveza s dosadašnjeg nositelja na novoga; sljedništvo: <i>univerzalna ~, ~ država, pregovori o ~i</i>	sukcēsija ž lat. <i>pravn.</i> zakonom uređeni prelaz subjektivnih prava i obaveza sa dosadašnjeg nosioca na novog, nasleđe, ostavština.
sljednik*	sùkcesor (lat) <i>m prav</i> osoba na koju prelazi neko pravo; sljednik, nasljednik	×
kolizija*	sùkob (súkob) m • ~ zakona <i>prav</i> suprotnost među propisima; ~ ovlasti <i>prav</i> stanje koje nastaje kada je za isti predmet ovlašteno više tijela ili nije nijedno	×

súmnja ž. [<i>Gmn.</i> súmnjā/súmnjī] Δ osnovana ~ <i>prav.</i> pretpostavka istražnog sudije utemeljena na nekim indicijama o krivici osumnjičenika	súmnja ž [<i>mn G</i> súmnjā, súmnjī] • osnovana ~ <i>prav</i> predmnjeva istražnoga suca o krivnji okrivljenika	×
×	suòčiti <i>svr prel</i> [suòčīm, <i>pril proš</i> suòčīv, -ši, <i>pr rad</i> suòčio, <i>pr tr</i> suòčen] <i>prav</i> zatražiti od sudionika u kaznenom činu koje u sudskome postupku daju različite iskaze o istom činu da ponove iskaze jedan pred drugim	×
×	sùpārničār <i>m prav</i> osoba koja sudjeluje s kim u parnici protiv protustranke	×
supòtpis (sapòtpis) <i>m. adm.</i> drugi potpis (ob. nižeg reda) uz već postojeći (ob. glavni) na kakvom dokumentu	supòtpis <i>m prav</i> 1. potpis kojim predsjednik vlade ili ministra preuzima odgovornost za akt državnoga poglavara 2. potpis nižega reda na službeni akt koji potpisuje ovlaštena osoba	×
supotpisati (sapotpisati) (<i>šta</i>) <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> supòtpīšēm, <i>prid. trp.</i> supòtpīsān, <i>pril. pr.</i> supotpīsāvši] <i>adm.</i> staviti svoj potpis na kakav dokument pored čijeg potpisa	<i>up.</i> supotpis*	×
×	sùpsidijārnī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji dolazi u obzir u drugome redu; podređeni: ~ <i>a kazna</i> , ~ <i>a ovlast</i>	×
×	supstitúcija (<i>lat</i>) ž <i>prav</i> određivanje zamjenika nekom subjektu, koji će se umjesto njega koristiti određenim pravom ili ispuniti određenu obvezu	×
×	súsjedskī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] • ~ a prava <i>prav</i> ograničenje prava vlasništva nad nekretninama radi utvrđenja odnosa među susjedima	×
suspènzija < <i>lat.</i> > ž. <i>prav. a.</i>	suspènzija (<i>lat</i>) ž <i>adm a</i>) zabrana	×

privremena mjera zabrane obavljanja službe ili dužnosti za vrijeme provođenja istražnoga ili disciplinskog postupka b. odlaganje, odgoda primjene kakvog zakona ili propisa iz naročitih zakona: ~ <i>statuta</i>	obavljanja službe zbog povrede radne dužnosti do završetka stegovnoga postupka b) odgoda primjene: ~ <i>zakona</i>	
<i>up.</i> suverenitet*	sùverēn (fr) (ž -a s -o) <i>prid</i> [G -a, odr sùverēnī, G -ōga, -ōg] <i>prav</i> 1. vrhovni: ~a <i>vlast</i> 2. neovisan, samostalan	<i>up.</i> teritorijalitet*
suverenitēt <i>m.</i> [Gjd. suverenitēta] <i>prav.</i> 1. potpuna, nezavisna vladavina vladara i organa vlasti u vlastitoj državi 2. svojstvo države da ima takvu vlast	suverenitēt (fr) <i>m</i> [G suverenitēta] <i>prav</i> 1. svojstvo samostalne države da njezine odluke ne podliježu reviziji i suspenziji više vlasti; vrhovna vlast: <i>steći</i> ~, <i>priznati</i> ~, <i>državni</i> ~, <i>obraniti</i> ~, <i>ugroziti</i> ~ 2. vrhovna, zakonodavna, provedbena i sudska vlast u državi: ~ <i>vladara</i> . Suverenost, vrhovništvo	teritorijalitet*
sùvlāsnīštvo <i>s.</i> [Gjd. sùvlāsnīštva] <i>prav.</i> zajedničko vlasništvo najmanje dviju osoba nad čim što nije fizički podijeljeno među njima: ~ <i>nad kućom</i>	sùvlāsnīštvo <i>s prav</i> vlasništvo najmanje dviju osoba u stvari koja nje podijeljena po fizičkim nego po idealnim dijelovima: <i>imati kuću u</i> ~u	×
×	svēmīrskī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~o pravo <i>prav</i> grana prava koja obuhvaća pravila o uređenju pravnoga režima u svemiru i u svemirskoj djelatnosti	×
svjedōčiti (ø) <i>nesvrš.</i> [prez. svjedočīm, <i>prid. rad.</i> svjedōčio, <i>pril. sad.</i> svjedočēci/svjedočēci, <i>gl. im.</i> svjedočēnje] <i>prav.</i> davati iskaz na sudu u svojstvu svjedoka: ~ <i>kao zaštićeni svjedok</i>	svjedōčiti <i>nesvr</i> [svjedočīm, <i>pril. sad.</i> svjedočēci, <i>pr. rad.</i> svjedōčio, <i>pr. tr.</i> svjedočen] <i>neprel. prav</i> iznositi spoznaju o činjenicama koje se utvrđuju u sudskom ili upravnom postupku, dati svjedočki iskaz: ~ <i>pred sudom</i> , ~ <i>u korist tužitelja</i> – svjedočēnje <i>gl. im</i>	deponovati* <i>up.</i> iskaz*
svjēdok <i>m.</i> (svjedōkinja ž.) [Gjd. svjedōka, <i>Nmn.</i> svjedōci, <i>Gmn.</i>	svjēdok <i>m</i> (ž svjedōkinja) [G svjedōka, <i>mn</i> svjedōci, G svjedōkā]	×

svjedóka] <i>prav.</i> a. onaj koji je upoznat s činjenicama važnim za postupak koji se vodi na sudu i o njima daje svoj iskaz: ~ <i>odbrane</i> b. onaj koji potvrđuje vjerodostojnost kakva pravnog čina: <i>izjava je data pred ~cima</i>	<i>prav a)</i> osoba koja nije stranka u sudbenom ili administrativnom postupku, a poznaje činjenice i pozvana je o njima dati iskaz: ~ <i>očevidac, pozvati koga za ~a, saslušati ~e, po iskazu ~a b)</i> osoba koja svjedoči vjerodostojnost pravnoga čina: ~ <i>na vjenčanju, ~ pri ugovoru</i>	
×	svòdnik <i>m (ž svòdnica)</i> [svòdnīci] <i>prav</i> čovjek koji se bavi svodništvom, organizacijom poslova prostitutki; makro	×
×	svòdništvo <i>s prav</i> kazneno djelo pribavljanja osoba radi bluda	×
šalter <njem.> <i>m. adm.</i> otvor (ranije, u obliku prozora) za kojim službenici administracije, banaka i sl. sjede i rade sa strankama	šalter (njem) <i>m [mn G šältērā] adm</i> otvor ili prozor kroz koji službenici obavljaju poslove sa strankama: <i>bankarski ~, poštanski ~</i>	×
×	šikanirati (fr) <i>svr/nesvr prel</i> [šikànīrām, <i>pril proš</i> šikanírāv, -ši, <i>pril sad</i> šikanírājūci, <i>pr rad</i> šikanírao, <i>pr tr</i> šikànīrān] <i>prav</i> zlouporabom ovlasti ili prava uznastojati, nastojati drugomu nanijeti, nanositi štetu – šikanírānje <i>gl im</i>	×
×	špedīcija (tal) <i>ž prav</i> ugovor kojim se špediter obvezuje nalogodavcu da će uz naknadu u svoje ime, a za njegov račun, zaključiti ugovor o prijevozu i poduzeti sve druge poslove potrebne za prijevoz stvari; otprema: <i>međunarodna ~</i>	×
×	špijunāža (fr-tal) <i>ž prav</i> kažnjiva obavještajna djelatnost koja se bavi prikupljanjem tajnih podataka i odavanjem drugim osobama: <i>industrijska ~, vojna ~. Uhođenje</i>	×
×	špijunirati <i>nesvr</i> [špijùnīrām, <i>pril sad</i> špijunírājūci, <i>pr rad</i> špijunírao,	×

	<i>pr tr špijunīrān] neprel prav</i> neovlašteno prikupljati i odavati povjerljive podatke: ~ <i>za stranu</i> <i>državu. Uhoditi – špijunīrānje gl im</i>	
povreda*	štēta <i>ž prav</i> štetnom radnjom prouzrokovana povreda čijeg prava ili interesa, povreda, umanjenje ili okrnjenje čije imovine, tijela, zdravlja, slobode ili nekoga drugog prava: <i>materijalna ~, moralna ~,</i> <i>potpuna ~ uzrokovati ~u, nadoknaditi</i> <i>~u</i>	×
×	štētnīk <i>m [mn štētnīci] prav</i> osoba koja je štetnom radnjom povrijedila nečije pravo ili interes: <i>odgovornost</i> <i>~a</i>	×
klijent*	štīćenīk <i>m (ž štīćenica) [mn</i> <i>štīćenīci] prav a</i> osoba pod skrbništvom b) branjenik	štīćenīk , - <i>a i štīćenīk -īka m</i> <i>prav. a.</i> maloletno lice koje je pod nečijim starateljstvom, zaštitom. b. branjenik, klijent.
×	štrāj k (eng) <i>m prav</i> kolektivna obustava rada koju organizira sindikata zaposlenika radi postizanja nekih zahtjeva prema poslodavcu: ~ <i>željezničara, opći ~, stupiti u ~</i>	×
×	tājna <i>ž [mn G tājnā, tājnī] •</i> službena ~ <i>prav/adm</i> podatci koji bi otkrivanjem mogli uzrokovati štetne posljedice za službu kojoj pripadaju; državna ~ <i>adm/pol</i> podatci koji bi otkrivanjem mogli uzrokovati štetne posljedice za državu ili vlast	×
bilježnik*	tājnīk <i>m (ž tājnica) [mn tājnīci] adm</i> 1. osoba koja za koga ili za neku ustanovu obavlja svakodnevne upravne poslove: ~ <i>općine, ~ Sabora,</i> <i>glavni ~ 2.</i> ministar u nekim državama: ~ <i>za vanjske poslove</i> <i>Sjedinjenih Američkih Država</i>	×
tāk sa (tāk)sa <lat.> <i>ž. [Gmn.</i>	pristojba*	×

táksā] <i>adm.</i> dažbina koja se prema propisima plaća prilikom obavljanja kakvog administrativnog posla; pristojba		
tarífa <ar.> ž. <i>adm.</i> 1. popis zvanično utvrđenih cijena, cjenovnik usluga (na željeznici, pošti i dr.): <i>niža ~ struje</i> 2. a. popis poslova i njihova novčana vrijednost (u preduzeću) b. skala poreza ili carinskih taksi koja se odnosi na robu za uvoz ili izvoz c. porez ili carina nametnuti na taj način	×	×
dispozitiv* pravorijek*	dispozitiv* pravorijek*	tènōr , -óra <i>m ital. pravn.</i> deo presude koji sadrži odluku suda, dispozitiv.
tèret <mađ.> <i>m.</i> [<i>Gmn. tètētā</i>] <i>prav.</i> a. dug upisan na nekretnini; hipoteka b. općenito, dugovni račun	tèret (mađ) <i>m</i> [<i>mn G tètētā</i>] <i>prav</i> dug upisan na nekretnini; hipoteka: <i>kuća ima ~</i>	hipoteka*
tèretan <i>prid.</i> [<i>odr. tètētī</i>] <i>prav.</i> koji nameće (uzajamne) obaveze: <i>~tni ugovor</i>	tèretnī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] • <i>~ ugovor</i> <i>prav</i> pravni posao kojim se svaka od stranaka obvezuje da će jedna drugoj dati naknadu za ono što od nje bude dobila	tèretan i tétetan , -tna, -o <i>pravn.</i> koji nameće (uzajamne) obaveze: <i>~ ugovor.</i>
×	teretōvnica ž <i>prav</i> dio zemljišnoknjižnoga uloška u kojem su upisana stvarna i obvezna prava koja opterećuju nekretninu	tèretnica i tétretnica ž <i>adm.</i> tovarni list.
teritōrij (teritōrij) <lat.> <i>m.</i> (teritōrija ž.) [<i>Ijd. teritōrijem, Nmn. teritōriji</i>] <i>adm. pol.</i> zemlja obuhvaćena postavljenim granicama neke upravne jedinice (države, grada i sl.)	×	×
<i>up. voda*</i>	<i>up. voda*</i>	tèritorijālan , -lna, -o • teritorijalne vode <i>pravn.</i> pojas vode (obično mora, okeana) duž obale neke obalske države pod

		suverenitetom te države.
suverenitet*	suverenitet*	teritorijalitēt , -eta <i>m pravn.</i> pravo na upravljanje određenom teritorijom.
×	×	terminiōn <i>m adm.</i> vrsta registra (u administrativnim ustanovama i preduzećima) sa oznakom datuma prijema i datuma rešenja spisa.
testament (testamēt) <lat.> <i>m.</i> [Gmn. testamenātā] <i>prav.</i> dokument kojim ko određuje prava nasljednika nad imovinom koju im ostavlja nakon svoje smrti; oporuka, zavještanje	testament (lat) <i>m</i> [mn G testamenātā] <i>prav</i> čin kojim ostavitelj odlučuje komu će nakon njegove smrti pripasti njegova imovina; oporuka	isporuka*
tītula (tītula) <lat.> <i>ž. prav.</i> temelj za pravni zahtjev, osnov za stjecanje nekog prava ili za njegovo prelaženje s jedne osobe na drugu (npr. kod stjecanja vlasništva kupoprodajni ugovor i sl.)	naslov*	tītula <i>ž lat. pravn.</i> pravni razlog, osnov, dokaz za pravni zahtev.
×	tītulār (lat) <i>m</i> [G tutulāra, mn titulāri, G titulārā] <i>prav</i> nositelj nekog stvarnog prava; naslovník: ~ <i>vlasničkog prava</i>	×
tītula*	tītulus (lat) <i>m prav</i> pravna osnova za stjecanje nekog prava; pravni naslov	tītula*
tjēlesni <i>prid.</i> [Gjd. tjēlesnōg(a)] Δ ~ a ozljeda <i>prav.</i> krivično djelo ugrožavanja tuđeg tjelesnog integriteta ili narušavanja njegovog tjelesnog ili duševnog zdravlja	tjēlesni (tjēlesni) (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ a kazna <i>prav pov</i> kazna kojom se osuđenik tjelesno osakaćuje ili mu se nanosi bol; ~ a ozljeda med/prav kazneno djelo kojim se oštećuje tuđi tjelesni integritet ili narušava njegovo tjelesno zdravlje	×
×	tjēralica <i>ž adm</i> javni policijski zahtjev ustanovama i građanima da pomognu u uhićenju čovjeka koji bježi od odgovornosti pred zakonom: <i>raspisati ~u, međunarodna ~</i>	×

×	tòčka ž [mn G tòčkā, tòčkī, tòčkākā] <i>prav</i> dio stavka pravnog akta; ainea	×
×	tòvarni (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~i list <i>prav</i> isprava kojom prijevoznik potvrđuje primitak robe i obvezuje se predati je zakonitom imatelju tovarnog lista	teretnica*
×	trādīcija (lat) ž <i>prav</i> način prijenosa vlasništva predajom posjeda, način stjecanja vlasništva pokretnina predajom iz ruke u ruku	×
trāktāt <lat.> m. [Gjd. traktāta] <i>prav.</i> međunarodni ugovor	×	trāktāt , -āta m lat. <i>pravn.</i> međunarodni ugovor.
×	transākcija (lat) ž <i>prav</i> trgovački posao ili pothvat: <i>bankarske ~e</i> , <i>burzovne ~e</i>	×
trānsfēr (trānsfer) <lat.> m. [Gjd. transféra] <i>prav.</i> prijenos prava vlasništva nad posjedom, rentom i sl. s jednog vlasnika na drugog	trānsfer (lat-eng) m [mn G trānsfērā] <i>prav</i> prijenos vlasništva s jednoga naslovnika na drugog	trānsfer m lat. <i>pravn.</i> akt kojim se prenosi pravo vlasništva neke rente, poseda i sl. na neku drugu osobu.
derivacija*	derivacija*	translācija ž lat. <i>pravn.</i> prenošenje, prenos (nekog prava).
×	trāžbina ž <i>prav</i> imovinsko-pravni odnos u kojem vjerovnik potražuje od dužnika da na njega prenese neku imovinsku korist; potraživanje: <i>tužiteljeve ~e</i> , <i>novčana ~</i> , <i>dospjela ~</i> , <i>prijeboj ~a</i>	×
×	trečestūpanjskī (trēčestūpanjskī) (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji se odnosi na postupanje i odlučivanje u trećem stupnju: ~ <i>sud</i>	×
×	trgovačkī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~o pravo <i>prav</i> skup pravnih pravila koja se odnose na položaj trgovačkih društava i na trgovačke odnose	×
×	tūmāč m [G tumāča, mn tumāči, G tumāčā] • sudski ~ <i>prav</i> osoba koja omogućuje sporazumijevanje između	×

	sudskih ili upravnih tijela i stranke koja ne govori jezik suda ili upravnoga tijela	
tûtor <lat.> <i>m.</i> (tûtorica, tûtorica ž.) <i>prav.</i> onaj kome su službeni organi povjerali brigu o maloljetnim, nemoćnim i sl. osobama; staratelj, skrbnik	tûtor (lat) <i>m prav</i> osoba kojoj je povjerena zaštita osobe nesposobne da se brine za sebe; skrbnik	adoptant *
tûžba ž. [<i>Gmn. tûžbā/tûžbī</i>] <i>prav.</i> čin kojim ovlaštena ili oštećena osoba podnosi pismenu predstavku sudu i time pokreće postupak o nekom predmetu radi zaštite zakona ili svoga prava	tûžba ž [<i>mn G tûžba, tûžbī</i>] <i>prav</i> parnični postupak koji ovlaštena osoba kreće pred sudom radi ostvarenja svojega zahtjeva: <i>podignuti ~u, povući ~u</i>	tûžba (tûžba) ž (<i>gen. mn. -bī</i>) • <i>prav.</i> izlučna ~ tužba koju podiže treće lice u toku izvršnog postupka radi zaštite prava koje ima na predmetu izvršenja.
×	tûženik <i>m</i> (ž tûženica) [<i>mn tuženīci</i>] <i>prav</i> osoba protiv koje je podnesena tužba, koja je tužena; optuženik	×
×	tûžitelj <i>m</i> (ž tûžiteljica) <i>prav</i> osoba koja podnosi, podiže tužbu pred sudom: <i>privatni ~, izostanak ~a</i>	×
×	tûžiteljstvo <i>s prav</i> državno odvjetništvo	×
×	tvôran (ž -rna <i>s -rno</i>) <i>prid</i> [<i>G -rna, odr tvôrnī, G -ôga, -ôg</i>] • ~rni napadaj <i>prav</i> fizički, nasilni čin	×
×	tvŕtka ž [<i>mn G tvŕtkā, tvŕtkī</i>] <i>prav</i> ime pod kojim posluje trgovačko društvo, ustanova ili trgovac; firma: <i>proizvodna ~, trgovačka ~</i>	×
ùbirati (<i>šta</i>) <i>nesvrš.</i> [<i>prez. ùbirēm, pril. sad. ùbirūci, gl. im. ùbirānje</i>] <i>adm.</i> naplaćivati (porez, takse i sl.)	ubirati *	×
smrt *	ubójstvo <i>s prav</i> zločin lišavanja života druge osobe; umorstvo: <i>učiniti ~, razbojničko ~smišljeno ~</i>	×
ubirati *	ùbrati <i>svr prel</i> [<i>ùberēm, pril proš ùbrāv, -ši, pr rad ùbrao, pr tr ùbrān</i>] <i>adm</i> skupiti naplatom: <i>~ porez, ~ stanarinu</i>	×
×	udovòljiti <i>svr neprel</i> [<i>udòvoljīm, pril</i>	×

	<i>proš</i> udovòljīv, -ši, <i>pr rad</i> udovòljio] <i>prav</i> ispuniti obvezu ili zahtjev: ~ <i>tužbenom zahtjevu</i> , ~ <i>obvezama iz</i> <i>ugovora</i>	
üğovör <i>m. prav.</i> saglasnost dviju ili više osoba ili strana o uspostavljanju ili prekidu nekog odnosa te o eventualnim promjenama u njemu: <i>potpisati</i> ~ Δ ~ o djelu <i>prav.</i> ugovor između naručioca i izvršioca nekog posla (npr. autorski ugovor); ~ o radu <i>prav.</i> ugovor između poslodavca i zaposlenika; definira obaveze i prava u radnom odnosu	üğovör <i>m prav 1.</i> suglasnost dviju strana o uspostavljanju pravnog odnosa i uvjetima pod kojima se odnos može mijenjati: <i>dvostrani</i> ~, <i>međunarodni</i> ~, <i>mirovni</i> ~, <i>trgovački</i> ~ 2. pisani sadržaj zaključenoga pravnog posla: <i>potpisati</i> ~, <i>poderati</i> ~	üğovör <i>m pravn.</i> saglasnost dvaju ili više lica, dweju strana, o uspostavljanju nekog odnosa radi postizanja kakvog pravnog dejstva ili rezultata: ~ <i>o zakupu</i> , <i>mirovni</i> ~.
sporazumjeti se*	ugovòriti <i>svr prel</i> [ugovòrīm, <i>pril proš</i> ugovòrīv, -ši, <i>pr rad</i> ugovòrio, <i>pr tr</i> ugovoren] <i>prav</i> sporazumjeti se o sadržaju pravnog odnosa: ~ <i>građevinske radove</i> , ~ <i>kamatu</i>	poravnati*
×	uhićenik <i>m</i> (ž <i>uhićenica</i>) [<i>G</i> uhićenīka, <i>mn</i> uhićenīci, <i>G</i> uhićenīkā] <i>prav</i> osoba koja je lišena slobode, uhićeno čeljade: <i>sprovoditi</i> ~a	×
<i>up.</i> lišiti*	uhićenje <i>s prav</i> čin lišavanja slobode	lišenje*
úkaz (ùkaz) <rus.> <i>m. prav.</i> odluka, rješenje, akt vrhovne izvršne vlasti u državi; potpisuje ga šef države odnosno nosilac najviše vlasti	odluka* nalog* edikt*	rešenje* akt*
<i>up.</i> snaga*	ukídati <i>nesvr prel</i> [ùkīdām, <i>pril sad</i> ukídajūći, <i>pr rad</i> ukídao, <i>pr tr</i> ùkīdān] <i>prav</i> stavljati pravni akt izvan snage: ~ <i>stare zakone</i> – <i>ukídānje gl im</i>	×
<i>up.</i> snaga*	ùkinuti <i>svr prel</i> [ùkinēm, <i>pril proš</i> ùkinūv, -ši, <i>pr rad</i> ùkinuo, <i>pr tr</i> ùkinūt] <i>prav</i> pravni akt staviti izvan snage; povući, poništiti: ~ <i>odluku</i> , ~ <i>presudu</i> , ~ <i>zakon</i>	×

<p>ùknjižba ž. [<i>G mn</i> ùknjižbā/ùknjižbī] <i>adm.</i> upisivanje imovinskih prava i tereta u zemljišne knjige; uknjiženje</p>	<p>ùknjižba ž [<i>mn G</i> ùknjižbā, ùknjižbī, ùknjižbā] <i>prav</i> upis nekoga prava u službeni registar, upis prava u zemljišne knjige: ~ <i>prava vlasništva</i>, ~ <i>hipoteke</i></p>	<p>×</p>
<p>uvesti*</p>	<p>ùknjižiti <i>svr prel</i> [ùknjižīm, <i>pril proš</i> ùknjižīv, -ši, <i>pr rad</i> ùknjižio, <i>pr tr</i> ùknjižēn] 1. <i>adm/fin</i> uvesti, ubilježiti u knjigovodstvene knjige, spise: ~ <i>prihod</i>, ~ <i>rashod</i> 2. <i>prav</i> upisati u službene knjige: ~ <i>nekretninu u</i> <i>zemljišnu knjigu</i></p>	<p>uvesti*</p>
<p>ùkor (ùkor) <i>m. adm.</i> najniža disciplinska kazna (u školi, službi itd.)</p>	<p>×</p>	<p>×</p>
<p>ùlāz (ùlaz) <i>m. adm.</i> stranica knjige ili rubrika u koju se unosi podatak o prijemu (novca, robe, predmeta i sl.)</p>	<p>×</p>	<p>ùlaz <i>m adm.</i> stranica knjige ili rubrika u koju se unosi, upisuje prijem (novca, robe i sl.).</p>
<p>×</p>	<p>ùlog (ùlog) <i>m</i> [<i>mn</i> úlozi] <i>prav</i> novac, stvari i druge vrijednosti koje osoba unosi u trgovačko društvo ili poslovni pothvat; glavnica: ~ <i>u društvo</i>, <i>temeljni</i> ~</p>	<p>×</p>
<p>ùložak <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> ùložka, <i>Nmn.</i> ùložci, <i>Gmn.</i> ùložākā] Δ zemljišnoknjižni/gruntovni ~ <i>prav.</i> list u zemljišnim knjigama, u gruntovnici, koji potvrđuje da je ko vlasnik neke zemljišne parcele</p>	<p><i>up. zemljišni*</i></p>	<p>ùložak, -oška <i>m • gruntovni</i> ~ <i>prav.</i> vlasnički list u zemljišnim knjigama, u gruntovnici.</p>
<p>ultimátum <lat.> <i>m. prav.</i> u međunarodnom pravu, kategoričan zahtjev koji jedna država upućuje drugoj s prijetnjom prekida svih odnosa ili objave rata za slučaj neizvršenja</p>	<p>×</p>	<p>×</p>
<p>×</p>	<p>umiròviti <i>svr prel</i> [umiròvīm, <i>pril</i> <i>proš</i> umiròvīv, -ši, <i>pr rad</i> umiròvio, <i>pr tr</i> umiròvljen] <i>prav/adm</i> donijeti odluku o primanju mirovine,</p>	<p>×</p>

	penzionirati: ~ <i>radnika</i>	
ùmišljaj <i>m. prav.</i> unaprijed smišljeno protivpravno, krivično djelo; predumišljaj	namjera*	ùmišljaj <i>m. prav.</i> unapred smišljeno izvršenje nekog protivpravnog dela, predumišljaj.
×	umješšač <i>m</i> [<i>G</i> umješšača, <i>mn</i> umješšáci, <i>G</i> umješšácā] <i>prav</i> osoba koja se zbog vlastita pravnog interesa tijekom parnice pridružila jednoj stranci: <i>podnesak ~, sudjelovanje ~a u parnici</i>	×
ùmrlica <i>ž. adm.</i> zvanični dokument o čijoj smrti; smrtovnica	×	×
×	unifikácija (lat) <i>ž • ~ prava prav</i> izjednačivanje pravnih odredbi na području jedne države ili više država	×
×	ùnija (ùnija) (lat) <i>ž prav savez</i> prvotno nezavisnih političkih ili vjerskih zajednica; federacija, konfederacija, koalicija: <i>personalna ~, carinska ~, vjerska ~</i>	×
pokrajina* provincija*	ùnutrašnjost <i>ž</i> [<i>G</i> ùnutrašnjosti] <i>adm</i> državni teritorij udaljen od glavnoga grada; pokrajina, provincija: <i>živjeti u ~i</i>	×
ùpis <i>m.</i> [<i>Nmn.</i> ùpisi] <i>prav.</i> uknjiženje, uknjižba: ~ <i> vlasništva</i>	ùpis <i>m 1. prav</i> unošenje imena ili podataka u poslovne ili zemljišne knjige; uknjižba: ~ <i> u zemljišne knjige, ~ vlasništva, ~ hipoteke 2. adm</i> registracija, urudžbiranje: ~ <i> u registar trgovačkih društava, ~ primljene molbe</i>	×
ùpisnica <i>ž. adm.</i> dokument o upisu koga ili čega	×	×
ùpisnik <i>m.</i> [<i>Nmn.</i> ùpisnīci] <i>adm.</i> knjiga u koju se upisuje ime s traženim podacima za određenu svrhu; registar	ùpisnik <i>m</i> [<i>mn</i> ùpisnīci] <i>adm</i> knjiga u koju se upisuju podatci o registraciji; registar: ~ <i> brodova, ~ političkih organizacija, ~ trgovačkih društava</i>	matica*
×	ùpitnik <i>m</i> [<i>mn</i> ùpitnīci] <i>adm</i> tiskanica s postavljenim pitanjima radi prikupljanja određenih podataka;	×

	upitni list: <i>ispuniti</i> ~	
ùplatnica ž. <i>adm.</i> obrazac koji se ispunjava a služi za uplatu: <i>donijeti</i> ~	ùplatnica ž <i>adm</i> tiskanica koja služi za uplatu računa u platnom prometu; kojom se obavlja uplata na pošti ili u banci: <i>bankovna</i> ~, <i>poštanska</i> ~	×
direkcija * egzekutiva *	ùprava ž <i>prav 1.</i> dio državnog ustroja vezan uz obavljanje provedbene vlasti i upravnih poslova: <i>Ministarstvo</i> ~e, <i>državna</i> ~, <i>gradska</i> ~ 2. tijelo koje vodi poslove: ~ <i>dioničkog društva</i>	×
ùpravnī <i>prid.</i> [Gjd. ùprāvnōg(a)] Δ ~ postupak <i>prav.</i> načela i pravila po kojima postupaju državni organi u upravnim stvarima	ùpravnī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~o pravo <i>prav</i> skup propisa o državnoj upravi; ~o sudstvo <i>prav</i> obavljanje sudskoga nadzora nad određenim pravnim djelatnostima i materijalnim radnjama uprave; ~ postupak <i>prav</i> načela i pravila po kojima postupaju organi državne uprave i drugi državni organi u upravnim stvarima te ovlaštene organizacije kada donose rješenje o pravima i obvezama građana i organizacija; ~ spor <i>prav</i> sudski spor o zakonitosti upravnog akta	×
×	upućenīk <i>m</i> [G upućenīka, <i>mn</i> upućenīci, G upućenīkā] <i>prav</i> osoba koju je uputitelj ovlastio da za njezin račun ispuni što primatelju upute; asignat	×
×	ùputa ž <i>prav</i> izjava kojom uputitelj ovlašćuje upućenika da za njezin račun ispuni što primatelju upute; asignacija: ~ <i>banci</i>	×
×	upùtitelj <i>m prav</i> osoba koja ovlašćuje upućenika da za njezin račun ispuni što primatelju upute; asignant	×
ùputnica ž. <i>adm. 1.</i> poštanski formular i sl. kojim se poštom,	ùputnica ž <i>adm</i> poštanska tiskanica za odašiljanje pošiljaka: <i>poštanska</i> ~	doznaka *

telegrafom ili drukčije upućuje kome novac ili sl.; doznaka 2. pismeni dokument kojim se ko gdje upućuje: ~ u bolnicu		
×	×	uračunljivost , -osti ž • smanjena ~ <i>prav.</i> umanjena sposobnost da se shvati odgovornost za učinjeno djelo.
uredba ž. [<i>Gmn.</i> ùredābā/ùredbī] <i>prav.</i> normativni akt nekog organa državne uprave kojim se reguliraju odredbe zakona i njegovo izvršenje	uredba ž [<i>mn G</i> ùrēdbā, ùredbī, ùredābā] <i>prav</i> podzakonski propis koji donosi poglavar države ili predsjednik vlade na temelju ustava li zakona	uredba ž <i>prav.</i> normativni akt državne uprave kojim se obično regulišu odredbe zakona i njegovo izvršenje.
×	uredovati <i>nesvr neprel</i> [ùredujēm, <i>pril sad</i> ùredujūci, <i>pr rad</i> ùredovao] <i>adm</i> raditi sa strankama u uredu u određeno vrijeme: ~ <i>od deset do trinaest sati</i>	×
×	urudžba ž [<i>mn G</i> ùrūdžbā, ùrudžbī, ùrudžābā] <i>adm</i> čin kojim se nešto nekome predaje u ruke: ~ <i>dokumenata</i>	×
×	urudžbeni (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] • ~ zapisnik <i>adm</i> upisnik u kojem se u nekome tijelu bilježe svi primljeni i otposlani dokumenti pod brojem i datumom, s upisanim sažetkom predmeta	×
×	urudžbirati <i>svr/nesvr prel</i> [urūdžbīrām, <i>pril proš</i> urudžbīrāv, -ši, <i>pril sad</i> urudžbīrajūci, <i>pr rad</i> urudžbīrao, <i>pr tr</i> urūdžbīrān] <i>adm</i> upisati, upisivati primljeni ili poslani dokument u urudžbeni zapisnik: ~ <i>podnesak</i> – urudžbīrānje <i>gl im</i>	×
úšlovan <i>prid.</i> [<i>odr.</i> úšlovnī] Δ ~ vna kazna <i>prav.</i> kazna koja će biti odslužena samo ako osuđeni u međuvremenu napravi još neko krivično djelo; uvjetna kazna	uvjetan *	×

<p>ustanova ž. <i>prav.</i> skup pravnih odredbi, propisa</p>	<p>ustanova ž <i>prav</i> skup pravnih odredbi koje tvore sadržajnu cjelinu: ~ <i>naknade štete</i>. Institucija</p>	<p>×</p>
<p>ustāv <i>m.</i> [<i>Nmn.</i> <i>ustāvi</i>] <i>prav.</i> najviši pravno-politički dokument neke države; određuje načela i oblike državnog i društvenog uređenja te propisuje prava i dužnosti građana: <i>donijeti</i> ~</p>	<p>ustav (ustāv) <i>m prav</i> najviši državni zakon kojim su određeni načelni propisi državnoga, političkog i gospodarskog poretka, iz kojeg se izvode svi drugi zakoni: <i>donijeti</i> ~, <i>promijeniti</i> ~, <i>držati se</i> ~</p>	<p>ustāv i ustav <i>m pravn.</i> osnovni državni zakon, najviši pravno-politički dokument jedne države koji određuje načela i odlike državnog i društvenog uređenja, propisuje prava i dužnosti građana.</p>
<p>×</p>	<p>ustāvni (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] • ~ sud <i>prav</i> sud koji odlučuje o ustavnosti propisa, odluka državnih tijela te o drugim poslovima povjerenim ustavom; ~a kriza <i>prav</i> prolazni poremećaj dijela ili cjeline institucija ustavnoga poretka uzrokovan blokadom ili opstrukcijom rada vlade od strane većine zastupnika u zastupničkom vijeću parlamenta; ~ zakon <i>prav</i> zakon koji, donesen revizijskim postupkom, bitno mijenja, odnosno dopunjuje postojeći ustav; ~o pravo <i>prav 1.</i> grana prava koja obuhvaća norme i načela o osnovama društveno-ekonomskoga i političkoga poretka, o osnovnim pravima građana prema državi te o organizaciji i radu najviših državnih organa 2. znanstvena disciplina koja proučava ustavno pravo kao osnovnu granu pozitivnoga prava</p>	<p>×</p>
<p>cesija*</p>	<p>ustup <i>m</i> • ~ tražbine <i>prav</i> prijenos tražbine na novoga vjerovnika</p>	<p>ustup <i>m pravn.</i> a. predaja teritorije novoj suverenoj vlasti (obično pobjedniku u ratu), određenoj međunarodnim ugovorom. b. ustupanje nekog svoga prava drugom licu; prenos tražbine sa dotadašnjeg poverioca</p>

		na novo lice po njihovom dogovoru, cesija.
<i>up.</i> usvojenje*	usvājati <i>nesvr prel</i> [ùsvājām, pril sad usvājajući, pr rad usvājao, pr tr ùsvājān] <i>prav</i> uzimati dijete kao svoje: ~ <i>dijete</i>	adoptirati*
usvojenje <i>s. prav.</i> čin kojim se tuđe dijete zakonito uzima kao svoje; između usvojitelja i usvojenika zasniva se odnos poput odnosa između roditelja i djeteta; posvojenje, adopcija	adopcija* skrbništvo*	adopcija* legitimacija*
ūtaja <i>ž. prav.</i> tajno, zakonski nedopušteno prisvajanje tuđe imovine na čuvanju; pronevjera	ūtaja <i>ž prav a)</i> kazneno djelo prisvajanja tuđe pokretne stvari koja je nekome povjerena ili do koje je slučajno došao s namjerom pribavljanja protupravne imovinske koristi b) neprijavlivanje prihoda ili imovine radi izbjegavanja plaćanja poreza i drugih obveza: ~ <i>poreza</i>	×
apelacija* priziv* žalba*	ütok (ütok) <i>m</i> [<i>mn</i> ütoci, <i>G</i> ütökā] <i>prav zast</i> redoviti pravni lijek u sudskome ili upravnom postupku; žalba, priziv	apel* apelacija* rekurs* žalba*
uvjerenje*	atest*	uverenje <i>jek.</i> uvjerenje <i>s adm.</i> dokument koji potvrđuje neku činjenicu ili pravo: ~ <i>o državljanstvu.</i>
üvesti ² <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> uvèdem/uvèdè, <i>imp.</i> uvèdi, <i>prid. rad.</i> üveo, <i>prid. trp.</i> uvèden, <i>pril. pr.</i> üvèvši] (<i>koga, šta</i>) <i>adm.</i> unijeti u knjige, dokumente; zapisati, zavesti: ~ <i>koga kao vlasnika zemlje</i>	üvesti <i>svr prel</i> [uvèdèm, pril proš üvèvši, pr rad üveo, pr tr uvèden] <i>adm</i> upisati, ubilježiti: ~ <i>u urzdžbeni zapisnik</i>	üvesti ¹ (üvesti), uvèdèm (üvèdèm) <i>svr.</i> (<i>aor.</i> üvede; <i>rad. prid.</i> üveo, -èla (üvela); <i>trp. prid.</i> uvèden, -èna; <i>pril. proš.</i> uvèdävši (üvèdävši i üvèvši)) <i>adm.</i> uneti u knjige, zavesti, upisati: ~ <i>u spisak (birački).</i> • ~ u posed <i>pravn.</i> (odgovarajućim postupkom) učiniti koga vlasnikom čega.
üvidāj <i>m.</i> [<i>ljd.</i> üvidājem] <i>prav.</i> utvrđivanje činjenica i okolnosti neposrednim opažanjem, na mjestu	očevid*	üvidāj <i>m pravn.</i> utvrđivanje činjenica, okolnosti neposrednim opažanjem, na licu mesta. –

nekog događaja; očevid		<i>Milicija vrši uviđaj na mestu nesreće.</i>
×	ùvjet (úvjet) <i>m</i> [<i>mn G ùvjētā</i>] <i>prav</i> buduća možebitna okolnost koja nastupom vezuje pravne posljedice: <i>raskidni ~, odgodni ~, ugovor sklopljen pod ~om, ispuniti ~</i>	×
uvjerenje <i>s. adm.</i> dokument koji potvrđuje neku činjenicu ili pravo na šta; potvrda	atest*	uverenje*
úvjetan prid. [<i>odr. úvjetnī</i>] Δ ~tna kazna <i>prav.</i> kazna koja će biti odslužena samo ako osuđeni u međuvremenu napravi još neko krivično djelo	ùvjetan (<i>ž -tna s -tno</i>) <i>prid</i> [<i>G -tna, odr ùvjetnī, G -ōga, -ōg</i>] • ~tna osuda <i>prav</i> osudba kojoj je provedba odgođena pod uvjetom da osuđeni u određenom roku ne učini novo kazneno djelo	×
<i>up. uvesti*</i>	ùvoditi <i>nesvr prel</i> [<i>ùvodīm, pril sad ùvodēći, pr rad uvòdio, pr tr ùvođen</i>] <i>adm</i> upisivati, bilježiti: <i>~ u knjige – ùvodēnje gl im</i>	<i>up. uvesti</i> ^{1*}
úvoznica (ùvoznica) <i>ž. adm.</i> dokument o uvozu kakve robe	ùvoznica <i>ž prav/ek</i> isprava o uvozu; uvozni list	×
×	ùvreda <i>ž prav</i> kažnjivo djelo iznošenja ili pronošenja činjenice koja može naštetiti časti i ugledu neke osobe: <i>tužiti koga zbog ~e</i>	×
jednakost*	ùzajamnōst <i>ž</i> [<i>G ùzajāmnosti</i>] <i>prav</i> načelo međunarodnoga prava prema kojemu države uzajamno jednako postupaju; reciprocitet	reciprocitet*
uzdržāvānje <i>s. prav.</i> obaveza ili odluka jedne strane da ne preduzima nikakve korake koji bi bili štetni za drugu stranu, iako na njih po zakonu ima pravo; suzdržavanje	×	uzdržāvānje <i>s pravn.</i> obaveza dužnika da ne preduzima ništa što bi bilo negativno, štetno za njegova poverioca.
uzdržāvati (<i>koga</i>) <i>nesvrš.</i> [<i>prez. uzdržāvām, pril. sad. uzdržāvajūći, gl. im. uzdržāvānje</i>] <i>prav.</i> plaćati alimentaciju	<i>up. alimentacija*</i>	<i>up. alimentacija*</i>

×	×	uzukâpija ž lat. <i>pravn.</i> pravo vlasništva stečeno zastarom tuđeg prava, održaj.
×	uzurpâcija (lat) ž <i>prav/pol</i> neosnovano, nezakonito i nasilno prisvajanje nekih prava, vlasti, ovlasti ili položaja: ~ <i>prava</i>	×
×	×	úzus <i>m</i> lat. <i>pravn.</i> pravo upotrebljavanja tuđe stvari bez prava na plodove ili prihode od nje.
×	ùzvrat (ùzvrât) <i>m</i> <i>prav</i> odredba međunarodnoga privatnog prava o primjeni cjelokupnoga mjerodavnog stranog prava, uključujući i kolizijska pravila; renvoi	×
×	×	uživati , uživâm <i>nesvr. pravn.</i> imati pravo, koristiti se nekim pravom: ~ <i>pravo na nepokretnosti.</i>
vâkuf (vâkuf) <ar.> <i>m.</i> [<i>Gmn.</i> vâkūfâ] <i>isl. prav.</i> imovina koju ko daje na opću korist ljudima; zadužbina, zaklada: <i>Gazi Husrevbegov</i> ~	×	×
vakufnáma <ar.-perz.> ž. [<i>DILmn.</i> vakufnámama] <i>isl. prav.</i> isprava o uvakufljenju, zadužbinska povelja	×	×
vâlidan <lat.> <i>prid.</i> [<i>odr.</i> vâlīdnī] <i>prav.</i> koji je sa zakonskom snagom; pravosnažan, pravomoćan: ~ <i>dno rješenje</i>	pozitivan*	vâlidan , -dna, -o lat. <i>pravn.</i> punovažan, važeći.
legitiman* validan*	vâljan (ž valjana <i>s</i> valjano) <i>prid</i> [<i>G</i> valjána, <i>odr</i> valjánī, <i>G</i> -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji ima sve bitne pravne sastojke: ~ <i>a oporuka</i> , ~ <i>a odluka</i>	vâljan , ána, -áno <i>pravn.</i> punovažan, zakonit, validan: ~ <i>menica</i> , ~ <i>ugovor.</i>
×	×	valjano <i>pril. pravn.</i> punovažno, verodostojno: ~ <i>svedočiti.</i>
legitimitet*	valjánost ž [<i>G</i> valjánosti] <i>prav</i> postojanje svih bitnih pravnih	valjánost , -osti ž <i>pravn.</i> punovažnost, zakonitost

	sastojaka, zasnovanost na zakonu: ~ <i>ugovora, pravna ~, pobijati ~ čega, ~ izjave o prihvaćanju nasljedstva</i>	
vanpárnični <i>prid.</i> [Gjd. vanpárničnōg(a)] <i>prav.</i> koji se pred sudom ne provodi u parničnom obliku; izvanparnični: ~ <i>postupak</i>	izvanparnični*	vanpárnični , -ā, -ō <i>prav.</i> koji je van okvira vođenja parnice: ~ <i>postupak.</i>
vànredan <i>prid.</i> [Gjd. vānredna; <i>odr.</i> vānrednī, Gjd. vānrednōg(a)] Δ ~ dno stanje <i>pol. prav.</i> posebno pravno stanje koje se uvodi u državi ili sl. u okolnostima koje predstavljaju neposrednu opasnost za stanovništvo i materijalna dobra	×	×
vàzal <lat.> <i>m.</i> [Gjd. vazála, <i>Nmn.</i> vazáli, <i>Gmn.</i> vazálā] <i>prav. hist.</i> u feudalizmu, onaj koji je od vladara ili višeg feudalca dobijao posjed a zauzvrat imao obavezu da mu bude vjerni podanik i da ratuje za njega	×	×
×	×	većina <i>ž. prav.</i> u parlamentu, odnosno nekom organu, organizaciji onaj deo članova koji brojčano nadmašuje pristalice drugog mišljenja, stava. • <i>prav.</i> apsolutna ~ više od polovine glasova onih koji su glasali. kvalifikovna ~ više od polovine glasova ukupnog broja članova nekog organa, tela, organizacije i sl. (npr. skupštine) ili zakonom određena dvotrećinska ili slična većina. relativna (prosta) ~ većina manja od 50%+1 koju dobije neki predlog ili kandidat ako ih ima više od dva.
veleizdaja (vèleizdaja) <i>ž. prav.</i> izdaja države i naroda	×	×
×	veleposlanik <i>m</i> (<i>ž</i> veleposlanica) [G veleposlaníka, <i>mn</i> veleposlaníci, G	×

	veleposlanikā] <i>prav</i> starješina stalne diplomatske misije najvišeg razreda; ambasador	
×	veleposlanstvo <i>s</i> [mn <i>G</i> veleposlanstvā, veleposlanstāvā, veleposlanstāvā] <i>prav</i> najviše stalno diplomatsko poslanstvo neke države u drugoj državi ili međunarodnoj političkoj organizaciji smješteno u glavnom gradu radi održavanja neposrednih političko-diplomatskih odnosa sa središnjom vlasti	×
×	×	vèrbālan i vèrbālan , -lna, -o lat. • verbalni delikt <i>pravn.</i> napad rečima na nekoga (nešto) koji se sankcioniše zakonom kao prestup.
vèto (véto) <lat.> <i>m.</i> [<i>Gjd.</i> vèta] <i>pol. prav.</i> pravo neposrednog sprečavanja donošenja kakve odluke: <i>uložiti ~</i>	véto (lat) <i>m</i> [mn <i>véti</i>] <i>prav/pol</i> čin kojim se onemogućuje donošenje neke odluke, stupanje na snagu nekog propisa, zabrana, uskrata suglasnosti: <i>uložiti ~, koristiti se pravom ~a, predsjednički ~</i>	véto i vèto <i>m</i> (<i>s</i>) lat. <i>pravn.</i> pravo izvršne vlasti, države ili pojedinca (vladara) da može sprečiti donošenje nekog zaključka ili obustaviti izvršenje neke odluke: <i>pravo veta, staviti ~.</i>
vještačiti*	vještačiti*	veštāčiti , vèštāčīm <i>jek.</i> vještāčiti , vjèštāčīm <i>nesvr. pravn.</i> kao veštak davati stručno mišljenje o nečemu, utvrđivati činjenično stanje nečega: <i>~ pred sudom.</i>
ekspert* vještak*	ekspert* vještak*	vèštāk <i>jek.</i> vještāk , -āka <i>m pravn.</i> stručnjak koji na poziv suda ili vlasti daje stručno mišljenje o nekom predmetu koji je sporan: <i>sudski ~.</i>
vèza <i>ž.</i> [<i>Gmn.</i> vèzā] Δ u ~i s(a) <i>prij.</i> (<i>s I</i>) <i>adm.</i> izriče uzročno-posljedičnu povezanost; glede, u pogledu, u odnosu na, s obzirom na, što se tiče: <i>nismo još ništa odlučili ~ Vašim zahtjevom</i>	×	vèza <i>ž</i> • u vezi s vašim dopisom (s vašom molbom i sl.) adm. formula kojom se započinje odgovor na nečiji dopis.
×	viktimològija (lat-grč) <i>ž prav</i> znanost	×

	koja se bavi proučavanjem ljudskih žrtava u ratovima, progonima i sl.; žrtvoslovlje	
×	vjèra <i>ž</i> [<i>mn G vjèrā</i>] • dobra ~ <i>prav</i> načelo savjesnosti i poštenja u pravnim poslovima	×
×	vjeròdājnica <i>ž</i> <i>prav/fin</i> naredba banci da dotičnoj osobi isplati određenu svotu novca na račun izdavača vjerodajnice; akreditiv	×
×	vjeròvnik (vjèrovnik) [<i>G vjerovnika,</i> <i>mn vjerovnici, G vjerovnikā</i>] <i>prav</i> osoba koja je ovlaštena od dužnika tražiti ispunjenje obveze: <i>založni</i> ~, ~ <i>stečajne mase</i>	×
vještáčenje <i>s. prav. 1. (gl. im.), up.</i> vještačiti 2. stručna analiza činjeničnog stanja i nalaz vještaka; ekspertiza	<i>up. vještačiti*</i>	<i>up. veštačiti*</i>
vještáčiti (\emptyset) <i>nesvrš.</i> [<i>prez.</i> <i>vjèštáčim, prid. rad. vještáčio, pril.</i> <i>sad. vještáčēci, gl. im. vještáčenje</i>] <i>prav.</i> biti vještak, raditi u svojstvu vještaka	vještáčiti <i>nesvr neprel</i> [<i>vjèštáčim,</i> <i>pril sad vještáčēci, pr rad vještáčio</i>] <i>prav</i> utvrđivati činjenično stanje i davati stručno mišljenje u sudskom ili upravnom postupku: ~ <i>u kaznenom</i> <i>postupku – vještáčenje gl im</i>	veštačiti*
vjèštāk <i>m. (vjèštākinja ž.)</i> [<i>Gjd.</i> <i>vještāka, Nmn. vještāci, Gmn.</i> <i>vještākā</i>] <i>prav.</i> stručnjak koji na zahtjev suda ili vlasti utvrđuje činjenično stanje i podnosi izvještaj o tome: <i>svjedočenje ~a</i>	vjèštāk <i>m (ž vještākinja)</i> [<i>G</i> <i>vještāka, mn vještāci, G vještākā</i>] <i>prav</i> stručna osoba koja utvrđuje činjenice i daje mišljenje na zahtjev suda ili upravnoga tijela radi donošenja odluke o predmetu upravnoga ili sudskog postupka: <i>sudski</i> ~, <i>nalaz i mišljenje ~a,</i> <i>imenovati ~a</i>	veštāk*
vlásništvo (vlásništvo) <i>s.</i> [<i>Gmn.</i> <i>vlásništāvā/vlásništāvā</i>] <i>prav.</i> svojstvo bivanja vlasnikom čega, pravo potpunog raspolaganja čim; posjedništvo: <i>pravo ~a</i>	vlásništvo (vlásništvo) <i>s prav</i> potpuna i isključiva vlast nad stvari u granicama pravnog poretka: <i>imati ~</i> <i>nad kućom, biti u čijem ~u, pravo ~a</i>	dominijum* posed*
×	×	vlastodávac , -vca <i>m prav.</i> onaj

		koji daje nekome punomoćje, ovlašćenje.
×	×	vlastodāvka ž <i>prav.</i> ona koja daje nekome punomoć, ovlašćenje.
vòda ž. [<i>Ijd.</i> vòdōm <i>Nmn.</i> vòde, <i>Gmn.</i> vòdā] Δ međunarodne ~e prav. mora kojima bez ikakvih ograničenja plove brodovi svih država; slobodne vode; teritorijalne ~e prav. dijelovi morske površine pod vlašću neke države	vòda ž [<i>mn</i> vòde, <i>G</i> vòdā] • teritorijalne ~e prav morski obalni pojas na kome se prostire vlast države kojoj pripada; unutrašnje ~e prav rijeke, unutrašnji kanali i jezera neke zemlje; međunarodne ~e prav morske površine kojima slobodno plove brodovi svih država; unutarnje morske ~e prav državno područje koje obuhvaća dijelove mora najuže povezane s kopnom	<i>up.</i> teritorijalan*
vòditi <i>nesvrš.</i> [<i>prez.</i> vòdīm, <i>prid.</i> rad. vòdio, <i>prid. trp.</i> vòđen, <i>pril. sad.</i> vòdeći, <i>gl. im.</i> vòđenje] ◇ ~ se adm. biti zaveden, upisan u službene knjige: <i>ova se kuća vodi na tebi</i>	×	×
suverenitet*	vrhōvništvo <i>s prav</i> svojstvo najviše i nezavisne vlasti; suverenost, suverenitet: <i>državno ~</i>	×
vršilac¹ (vršitelj) <i>m.</i> (vršiteljica ž.) [<i>Gjd.</i> vršioća, <i>Vjd.</i> vršioće, <i>Ijd.</i> vršiocem, <i>Nmn.</i> vršioći, <i>Gmn.</i> vršilācā] Δ ~ dužnosti adm. onaj koji obavlja poslove koje traži kakav položaj, ali nema odgovarajuće zvanje, ili zamjenjuje odsutnog na takvom položaju: ~ <i>direktora</i>	×	vršilac¹ , -ioća <i>m</i> • ~ dužnosti adm. onaj koji je zvanično određen da vrši dužnost upravitelja, rukovodioca u nekoj ustanovi, preduzeću, ali bez zvanja koji taj položaj zahteva: ~ <i>dužnosti direktora.</i>
×	×	vršiti , vršīm <i>nesvr.</i> • ~ dužnost (nekoga, nečega) <i>adm.</i> zvanično obavljati poslove vezane za neki položaj, ali bez odgovarajućeg zvanja; privremeno zamenjivati: ~ <i>dužnost direktora</i> , ~ <i>dužnost</i>

		<i>delovode.</i>
upis*	zàbilježba ž [mn G zàbilježbā, zàbilježbī, zàbilježābā] <i>prav</i> upis u javne knjige činjenice o predmetu: ~ u matičnoj knjizi rođenih o lišenju roditeljskog prava	×
×	zâbluda (zàbluda) ž • stvarna ~ <i>prav</i> pogrešna predodžba o nekoj okolnosti, nesuglasnost između predodžbe o nekoj odlučujućoj činjenici i njezina stvarnog stanja; pravna ~ <i>prav</i> pogrešna predodžba o postojanju ili sadržaju pravne odredbe	×
pljenidba*	zàbrana ž <i>prav</i> rješenje kojim se zabranjuje raspolaganje nekom imovinom do naplate duga; zapljena: <i>sudska</i> ~	zâbrana i zàbrana ž <i>adm.</i> administrativna ili sudska odluka kojom se uskraćuje pravo raspolaganja nekom svojinom dok se ne naplati određeni dug, obustava.
×	zàdržaj m <i>prav</i> privremeno prisvajanje tuđe imovine: <i>prijevarno uzeće ili</i> ~	×
×	zàdužnica ž <i>adm</i> potvrda o zaduženju	×
zajam m. [Gjd. zájma, Nmn. zájmovi] <i>prav.</i> ugovor između zajmodavca i zajmoprimca kojim se precizira vrsta zajma, rok njegova vraćanja i dr.	zájam m [G zájma, mn zájmovi, G zájmovā] <i>prav</i> pravni posao zaključen ugovorom kojim zajmodavac predaje u vlasništvo zajmoprimcu određenu količinu novca ili drugih zamjenjivih stvari uz obvezu vraćanja jednake količine novca ili stvari nakon određenog roka: <i>kratkoročni</i> ~, <i>dugoročni</i> ~, <i>beskamatni</i> ~, <i>lihvarski</i> ~. Kredit	×
×	zàjednica ž • zemljišna ~ <i>prav</i> zajednički posjed zemljišta i šume s poznatim udjelom svakoga pravoužitnika	×
×	zajmodávac m [G zajmodávca, mn	×

	zajmodávci, <i>G</i> zajmòdāvācā, zajmodāvācā] <i>prav</i> osoba koja zajmoprímcu predaje u vlasništvo novac ili stvari zamjenjive za novac, uz obvezu povrata iste količine istovrsnih stvari	
×	zajmoprímac <i>m</i> [<i>G</i> zajmoprímca, <i>mn</i> zajmoprímci, <i>G</i> zajmòprímācā, zajmoprímācā] <i>prav</i> osoba koja od zajmodavca prima u vlasništvo novac ili druge zamjenjive stvari, uz obvezu povrata iste količine istovrsnih stvari	×
zâkladnica (zâkladnica) <i>ž. prav.</i> dokument o utemeljenju zaklade	zâkladnica (zâkladnica) <i>ž prav</i> isprava, povelja o utemeljenju zaklade	×
zâključnica <i>ž. adm.</i> dokument kojim se potvrđuje zaključenje posla između prodavca i kupca robe (ob. sadrži podatke o rokovima dostave robe, tehničkim detaljima i sl.)	zâključnica <i>ž adm</i> potvrda o zaključenom, dovršenom poslu među dvjema stranama	
×	zâkon <i>m prav</i> propis što ga donosi zakonodavna vlast radi organizacije rada na području od općega interesa te uređenja prava i dužnosti građana i pravnih osoba: ~ <i>o zdravstvenom</i> <i>radu</i> , ~ <i>o unutrašnjim poslovima</i> , ~ <i>o</i> <i>obrani</i>	zâkon <i>m pravn.</i> normativni akt kojim suverena vlast određuje opšteobavezne pravne propise: ~ <i>o školstvu</i> , <i>krivični</i> ~.
×	zâkoník <i>m</i> [<i>mn</i> zâkoníci] <i>prav</i> skup zakonskih propisa koji uređuju neku pravnu granu, koji uređuju odnose u određenom području: <i>opći građanski</i> <i>~kazneni</i> ~	×
legitimitet*	zâkonitòst <i>ž</i> [<i>G</i> zâkonitosti] <i>prav</i> usklađenost s pravnim poretkom; legalitet: <i>načelo</i> ~i, ~ <i>presude</i>	valjanost*
×	zakonodávac <i>m</i> [<i>G</i> zakonodávca, zakonodávci, <i>G</i> zakònodāvācā, zakonodāvācā] <i>prav</i> institucija državne vlasti s ovlastima da donosi	kodifilator*

	zakone	
×	zàkonodàvnī (ž -ā s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] • ~ a vlast <i>prav</i> organ koji je prema ustavu ovlašten donositi zakone	×
legislativa*	zakonodàvstvo <i>s prav a</i>) državna funkcija donošenja zakona i drugih propisa; legislativa b) ukupnost državnih zakona: <i>hrvatsko</i> ~	×
×	zakonotvórac <i>m</i> [G zakonotvórcā, <i>mn</i> zakonotvórci, G zakonòtvōrācā, zakonotvórcā] <i>prav</i> institucija državne vlasti koja ima ovlasti da donosi zakone; zakonodavac, legislator	kodifikator*
najam*	zákup <i>m prav a</i>) pravni posao kojim se stvar daje na uporabu i uživanje uz plaćanje zakupnine: <i>ugovor o ~u b</i>) odnos koji nastaje zakupom. Najam	×
najmoprímac* zakupoprímac*	zákupník <i>m</i> [<i>mn</i> zákupníci] <i>prav</i> osoba koja ugovorom o zakupu uzima stvar na uporabu i iskorišćivanje uz obvezu plaćanja zakupnine; zakupoprímac	×
zakupodávac <i>m</i> . [G <i>žd.</i> zakupodávca, <i>Nmn.</i> zakupodávci, <i>Gmn.</i> zakupòdāvācā/zakupodávācā] <i>prav.</i> onaj koji daje šta u zakup i za to dobija najamninu	zakupodávac <i>m</i> [G zakupodávca, <i>mn</i> zakupodávci, G zakupòdāvācā, zakupodávācā] <i>prav</i> osoba koja daje stvar na uporabu i uživanje uz zakupninu	×
zakupoprímac <i>m</i> . [G <i>žd.</i> zakupoprímca, <i>Nmn.</i> zakupoprímci, <i>Gmn.</i> zakupòprímācā/zakupoprímācā] <i>prav.</i> onaj koji uzima šta u zakup i za to plaća zakupninu	zakupoprímac <i>m</i> [G zakupoprímca, zakupoprímci, G zapupòprímācā, zapupoprímācā] <i>prav</i> osoba koja uzima stvar na uporabu i iskorišćivanje uz plaćanje zakupnine; zakupnik	
×	zálog <i>m</i> [<i>mn</i> zálozi] <i>prav</i> pravni posao kojim se zalagodavac obvezuje zalogoprímcu predati neku pokretninu kojom se zalogoprímac	×

	može namiriti ako mu ne bude isplaćena tražbina, a ako bude dužan je stvar vratiti: <i>dati u ~, vratiti ~</i> . Polog, jamčevina	
×	zalagodávac <i>m</i> [<i>G</i> zalogodávca, <i>mn</i> zalogodávci, <i>G</i> zalogòdāvācā, zakolodávācā] <i>prav</i> osoba koja daje stvar zalogoprimcu na temelju ugovora o zalogu	×
×	zalogoprímec <i>m</i> [<i>G</i> zalogoprímca, <i>mn</i> zalogoprímci, <i>G</i> zalogòpřimācā, zalogoprímācā] <i>prav</i> osoba koja na temelju ugovora o zalogu prima založenu stvar	×
×	zámolbenī (zámolbenī) (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G</i> -ōga, -ōg] <i>prav</i> koji se provodi na temelju zamolnice: <i>~o ispitivanje svjedoka</i>	<i>up. zamolnica*</i>
×	zámōlnica (zámōlnica) <i>ž prav</i> akt kojim se sudsko ili upravno tijelo koje provodi postupak obraća drugomu tijelu s molbom da obavi pojedinu procesnu radnju: <i>uputiti ~u</i>	zámōlnica <i>ž prav.</i> pismena molba jednog suda drugom sudu da mu ukaže pravnu ili tehničku pomoć.
×	zápīs <i>m prav</i> oporučna napomena kojom se nasljednik obvezuje na trošak u određene svrhe: <i>~ za isplatu novca</i> • blagajnički <i>~ prav</i> vrijednosni papir koji izdaje banka s rokom dospjeća do jedne godine	×
×	zàpisničār <i>m</i> (<i>ž zàpisničārka</i>) <i>adm</i> službenik koji vodi zapisnik : <i>sudbeni ~, ~ na sjednici</i>	×
×	zàpisnik <i>m</i> [<i>mn</i> zàpisnīci] 1. <i>adm</i> bilješke koje pravi zapisničar o sastanku, sjednici ili sudbenoj raspravi s točno navedenim odlukama: <i>voditi ~, unijeti u ~</i> 2. <i>prav</i> točno zabilježen bitni sadržaj nekoga pravnog čina ili postupka, točno zapisana izjava dana na sudu, u	×

	policiji li drugdje: <i>pročitati</i> ~, <i>potpisati</i> ~	
sljednik*	zápisovnik <i>m</i> [<i>mn</i> zápisovníci] <i>prav</i> osoba koja je na temelju oporučnoga zapisa ovlaštena nešto primiti iz ostavine; legatar	×
pljenidba*	zâpljena <i>ž prav</i> sudbeno oduzimanje imovine radi naplaćivanja neke obveze, duga i sl.: <i>sudbena</i> ~	plenidba*
okupacija*	zaposjednúće <i>s prav</i> stjecanje vlasništva nad ničijim stvarima njihovim posjedovanjem: ~ <i>zemljišta</i>	×
djelatnik*	zaposlènik <i>m</i> (<i>ž zaposlènica</i>) [<i>G</i> zaposlenika, <i>mn</i> zaposleníci, <i>G</i> zaposleníkā] <i>prav</i> osoba koja u radnom odnosu s poslodavcem obavlja ugovoreni posao	×
zaprímiti (<i>šta</i>) <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> zàprímím, <i>príd. rad.</i> zaprímio, <i>príd. trp.</i> zàprímljen, <i>pril. pr.</i> zaprímišví] <i>adm.</i> službeno preuzeti, primiti (dopise, akte i sl.) i onda to zavesti u knjige	zaprímiti <i>svr prel</i> [zàprímím, <i>pril</i> <i>proš</i> zaprímišv, -ši, <i>pr rad</i> zaprímio, <i>pr tr</i> zàprímljen] <i>adm</i> službeno preuzeti: ~ <i>pošiljku</i>	×
×	zâstara <i>ž prav</i> prestanak prava istekom propisanoga roka: ~ <i>prava</i> <i>na tužbu</i> , ~ <i>kaznenoga progona</i>	zastarelost*
×	zâstarjelôst <i>ž</i> [<i>G</i> zâstarjelosti] <i>prav</i> stanje nastalo nastupom zastare: ~ <i>tražbine</i>	zâstarelôst <i>jek. zâstarjelôst</i> , -osti <i>ž pravn.</i> gubitak nekog prava, ovlašćenja, odnosno prestanak delovanja pravnih posledica usled isteka određenog zakonskog roka.
zâstarjeti (<i>zâstariti razg.</i>) (<i>ø</i>) <i>svrš.</i> [<i>prez.</i> zâstarím, <i>príd. rad.</i> zâstarío, zâstarjela <i>ž.</i> , <i>pril. pr.</i> zâstarjēvši] <i>prav.</i> izgubiti pravnu i sudsku moć, snagu	×	zâstariti , -ím <i>svr. pravn.</i> izgubiti pravnu vrednost, važnost, prestati važiti.
×	zâstūpanôst <i>ž</i> [<i>G</i> zâtūpanosti] <i>prav</i> razmjerni dio čega u cjelini: ~ <i>stranaka u parlamentu</i>	×
advokat*	zástupník (<i>zâstupník</i>) <i>m</i> (<i>ž</i>	branilac*

	zástupnica [<i>mn zástupníci</i>] <i>prav</i> punomoćnik, predstavnik stranke u sudskom ili upravnom postupku, opunomoćenik; predstavnik, branitelj: ~ <i>na sudu, pravni</i> ~	zaštitnik*
×	zástupništvo (zástupništvo) <i>s prav</i> ovlast za sklapanje pravnih i drugih poslova u tuđe ime i za tuđi račun: <i>isključivo ~, preuzeti ~</i>	×
×	zâštita (zâštita) <i>ž • ~ na radu</i> <i>med/prav/teh</i> skup tehničkih, zdravstvenih, psiholoških, pedagoških i drugih djelatnosti s pomoću kojih se otkrivaju i otklanaju opasnosti za život i zdravlje osoba na radu i utvrđuju mjere, postupci i pravila radi otklanjanja i smanjivanja tehničkih opasnosti	zâštita <i>ž pravn.</i> bezbednost koju pružaju pravne norme (propisi, ugovori, zakoni i sl.): ~ <i>privatne</i> <i>imovine, pod zaštitom</i> <i>Ujedinjenih nacija.</i>
advokat*	advokat* branitelj* odvjetnik* zastupnik*	záštitník i zâštitník <i>m pravn.</i> pravni zastupnik, advokat.
<i>up. lišiti*</i>	zátvor <i>m prav</i> kazna lišenja slobode zbog učinjenoga kaznenog djela ili prekršaja: <i>dobiti dvije godine ~,</i> <i>strogi ~, doživotni ~</i>	lišenje*
×	zâustava <i>ž pom/prav</i> zabrana isplovljenja broda radi osiguranja naplate duga od brodara	×
aneksija* okupacija*	zauzéce <i>s prav</i> prisvajanje, otimanje: ~ <i>zemljišta, ~ stvari.</i> Zaposjednuće, okupacija	×
uvesti*	uvesti*	zavèsti¹ (zàvesti) , - <i>vèdēm</i> (<i>zàvedēm</i>) <i>svr. adm.</i> uneti, ubeležiti: ~ <i>u državne knjige.</i>
×	zavičájnōst <i>ž [G zavičájnosti]</i> <i>prav/adm</i> pripadnost nekom državnom području, pravna veza između pojedinca i općine; indigen	×

zàvodēnje <i>s. prav.</i> nagovaranje maloljetne osobe na intimne odnose sa punoljetnom osobom (ob. koristeći se lažnim obećanjima braka)	zàvodēnje <i>s prav</i> kazneno djelo navođenja na obljubu malodobnica i malodobnika	×
×	zbôrnĭk <i>m</i> [<i>mn</i> zbôrnĭci] <i>prav</i> zbirka pravnih uredaba i propisa: ~ <i>zakona</i>	×
×	zèmlja <i>ž</i> [<i>mn</i> zèmlje, <i>G</i> zèmljā, zemáljā] • ničĭja ~ <i>adm</i> područje na koje nitko ne polaže pravo	×
×	zemljàrina <i>ž adm</i> porez na vlasništvo ili posjedovanje zemljišta: <i>platiti ~u</i>	×
<i>up. uložak*</i>	zèmljišni (zèmljišni) (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] • ~e knjige prav knjige sa podacima o vlasniku, vrsti i veličini zemljišta	<i>up. uložak*</i>
grunтовnica* katastar*	zèmljišnica <i>ž adm</i> zemljišnik	katastar*
grunтовnica* katastar*	zèmljišnik (zèmljišnik) <i>m</i> [<i>mn</i> zèmljišnici] <i>prav</i> skup podataka o nekretninama i zemljištima i njihovim vlasničkim stanjima; zemljišna knjiga, zemljišnica	katastar*
×	zèmljišnoknjižni (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] <i>prav</i> koji se odnosi na zemljišnu knjigu	×
×	zèmljište <i>s prav</i> imovinska površina zemlje: <i>privatno ~, općinsko ~, kaptolsko ~, gradsko ~</i>	×
zlòčin <i>m.</i> [<i>Gmn.</i> zlòčinā] <i>prav.</i> najteže krivično djelo (npr. ubistvo, izdaja i sl.): ~ <i>nad civilima</i>	zlòčin (zlòčin) <i>m</i> [<i>mn G</i> zlòčinā] <i>prav</i> teško kazneno djelo – ubojstvo, razbojništvo, veleizdaja, pljačka, teško nasilje nad osobom i sl.; zločinstvo: <i>otkriti ~, suditi za ~, ~protiv naroda i države</i> • ratni ~ <i>prav/voj</i> zločin učinjen u ratu koji je protivan konvencijama o vođenju rata	×
×	zlòuporaba (zlòuporaba) <i>ž • ~</i> prava <i>prav</i> ostvarenje svoga prava protivno svrsi radi nanošenja štete	×

	pravima drugih osoba	
×	znâk <i>m</i> [<i>mn</i> znâci, znâkovi] • zaštitni ~ <i>prav/trg</i> tvornički žig na robi ili proizvodima	×
×	zračni (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] • ~ o pravo <i>prav/zrak</i> skup pravila kojima se uređuju odnosi nastali plovidbom zrakom	×
žalba <i>ž.</i> [<i>Gmn.</i> žâlbâ/žâlbī] <i>prav.</i> pravni lijek koji je žalioocu na raspolaganju; usmjeren je protiv odluke suda i rješenja upravnih organa (ob. pismeno traženje od viših organa da se poništi ili preinači neka odluka nižih organa): <i>uložiti ~u</i>	žalba <i>ž</i> [<i>mn G</i> žâlbâ, žâlbī] 1. adm iznošenje nezadovoljstva odlukom ovlaštenoga tijela koje dira u neki interes žalitelja; pritužba, prigovor: ~ <i>na odluku povjerenstva</i> 2. prav redoviti pravni lijek u sudskom ili upravnom postupku; priziv, utuk: ~ <i>na sudsku odluku</i>	žalba <i>ž</i> <i>pravn.</i> pismena pritužba niže instance višoj na presudu (rešenje, postupak i sl.).
×	žalitelj <i>m</i> <i>prav</i> osoba koja podnosi žalbu, podnositelj žalbe	apelant *
<i>up. apelacija</i> * <i>up. priziv</i> * <i>up. žalba</i> *	žaliti <i>nesvr</i> [<i>žâlīm, pril sad</i> žâlēci, <i>pr rad</i> žâlīo, <i>pr tr</i> žâljen] - ~ <i>se povr prav</i> ulagati žalbu, priziv: ~ <i>se na odluku suda - žâljenje gl im</i>	apelovati *
×	ženevski (<i>ž -ā s -ō</i>) <i>prid</i> [<i>G -ōga, -ōg</i>] • Ž-e konvencije <i>prav/pol</i> višestrani međunarodni ugovori zaključeni u Ženevi kojima se uređuju različita pitanja iz međunarodnoga prava – o čeku, mjenici, postupanju s ratnim zarobljenicima, zaštiti žrtava rata i dr.	×
×	životòpis (životopis) <i>m</i> • vlastiti ~ <i>knjiž/adm</i> kronološki opis vlastitoga života; autobiografija	×
×	žrtvoslòvlje <i>s prav</i> kriminološka grana koja se bavi istraživanjem žrtava i njihovim psihosocijalnim stanjem i položajem; viktimologija	×
pokrajina * provincija *	župànija <i>ž pol/adm</i> velika upravno-teritorijalna jedinica koja u sebi sadržava gradove i općine: <i>zagrebačka ~, istarska ~</i>	×

×	žurnāl (fr) <i>m</i> [<i>G</i> žurnála, <i>mn</i> žurnáli, <i>G</i> žurnálā] <i>adm</i> dnevnik u koji se upisuje finansijsko poslovanje u tijeku dana	×
---	--	---